

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**IRAK-ŞAM İSLAM DEVLETİ İŞİD/DEAŞ: İDEOLOJİSİ,
YAPISI, PROPAGANDA ARAÇLARI VE EYLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET TELTİK

**GAZİANTEP
TEMMUZ 2019**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**IRAK-ŞAM İSLAM DEVLETİ IŞID/DEAŞ: İDEOLOJİSİ,
YAPISI, PROPAGANDA ARAÇLARI VE EYLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET TELTİK

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİÇİCİ

GAZİANTEP

TEMMUZ 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ ANABİLİM DALI

Irak Şam-İslam Devleti IŞİD-DEAŞ: İdeolijisi, Yapısı, Propaganda Araçları ve Eylemleri

Mehmet TELTİK

Tez Savunma Tarihi: 17.07.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİÇİCİ
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİÇİCİ
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak oybirliği/ oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

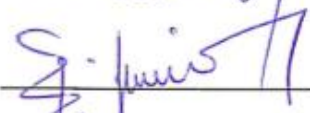
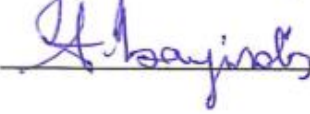
Jüri Üyeleri:

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİÇİCİ (Tez Danışmanı)

Prof. Dr. Mehmet Emin SÖNMEZ

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah BAYINDIR

İmza

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mehmet TELTİK

17.07.2019

ÖZET

IRAK-ŞAM İSLAM DEVLETİ IŞID/DEAŞ: İDEOLOJİSİ, YAPISI, PROPAGANDA ARAÇLARI VE EYLEMLERİ

TELTİK, Mehmet
Yüksek Lisans Tezi, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi ABD
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BİÇİCİ
Temmuz 2019

Günümüzde DEAŞ Terör Örgütü gibi dini motifli Terör Örgütleri, bir kısım dini bilgileri dinin özünden ve bütünlüğünden kopararak, parçacı bir yaklaşımla klişeleştirip, sloganlaştırıp meşruiyet kaynağı olarak kullanmaktadır. Bu örgütler genellikle hayat standartları düşük, mevcut sistemden beklentisi olmayan ve yanlış dini eğitim alan veya dinin bir yönetim şekli olmasını bekleyen gruplar arasından eleman kazanmaktadır. Bu durum, bu örgütlerin uzun süreli varlığını korumalarını ve geniş coğrafyalarda eylem yapma imkanlarını artırmaktadır. Ayrıca bu tür din kökenli örgütler yok edildiğinde yeni bir Terör Örgütü kimliği ile tekrardan karşımıza çıkabilmektedir. Bu nedenle diğer temeller üzerinde yükselen Terör Örgütleri'nden farklılık arz eder ve sürekli bir sorun olarak kalır. Benzer şartlarda olan DEAŞ Terör Örgütü de başta Orta Doğu olmak üzere farklı coğrafyalarda ve Türkiye'de terör faaliyetlerini sürdürmektedir. Türkiye'nin huzuru ve güvenliği açısından DEAŞ Terör Örgütü'nün mutlak suretle bilimsel açıdan incelenmesi ve çözümlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu tez çalışmasında DEAŞ Terör Örgütü'nün ideolojik ve ekonomik yönelimleri incelenmiş tarihi gelişimi, propaganda ve eylem yöntemleri detaylıca ele alınmış ve belli çözümlemelerde bulunulmuştur.

Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümü'nde büyük ölçüde terör, terörizm ve çeşitleri ile ortaya çıkış nedenleri ve sonuçları ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümü'nde DEAŞ Terör Örgütü'nün ortaya çıkışı, oluşumu ve gelişim süreci ele alınmıştır. Bu bölümde aynı zamanda DEAŞ Terör Örgütü'nün beslendiği kaynaklar, yapılanma şekli ve şeması detaylı olarak incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü'nde ise DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profili ve propaganda araçları üzerinde durulmuştur. DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profilini belirlemek amacıyla Gaziantep Adliyesi'nde haklarında Adli işlem yapılan kişilerin

verilerinden faydalanılmıştır. Örgütün propaganda faaliyetlerini analiz etmek için örgütün yoğun olarak kullandığı elektronik Dabıq, Rumiya ve Konstantiniye dergileri temin edilmiş ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak bu dergilerin detaylı analizi yapılmıştır. Çalışmanın diğer önemli bir bölümü ise DEAŞ Terör Örgütü'nün dünya ve Türkiye genelinde öne çıkmış olan eylemleri ele alınmıştır. Çalışmanın sonunda ise DEAŞ Terör Örgütü ile ilgili analizler de göz önünde tutularak DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman kazanmasını engelleyecek ve benzer örgütlerin ortaya çıkışını engelleyecek önlemler ile ilgili çeşitli çıkarım ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Terör, İdeoloji, Dini Motifli Terör Örgütü, DEAŞ, Propaganda.

ABSTRACT

ISLAMIC STATE OF IRAQ-DAMASCUS ISIS/DEASH: IDEOLOGY, STRUCTURE, PROPAGANDA TOOLS AND ACTIONS

TELTİK, Mehmet

Master Thesis, Security Strategies and Management

Superwisor: Assist. Dr. Mehmet BİÇİCİ

July 2019

Today, terrorist organizations such as DEASH terrorist organizations, religious religious information, and the integrity of the religious secrets from a fragmentary approach, secularism, slogans and legitimate use as a source of legitimacy. These organizations are generally gaining a considerable amount of members among the groups whose life standards are low, they do not have expectations from the current system and who have received false religious education or are expected to be a form of government. This increases the long-term existence of these organizations and increases the possibilities of action in large geographies. In addition, when such religious organizations are destroyed, they can be reintroduced as a new terrorist organization. For this reason, it differs from terrorist organizations on other grounds and remains a constant problem. in different geographies, including the Middle East, particularly in DEASH terrorist organization in similar circumstances and continue their terrorist activities in Turkey. Turkey's peace and security requires DEASH terrorist organization in terms of absolute Investigation and analysis of scientific terms. Therefore, in this thesis, ideological, economic, historical and propaganda methods of DEASH terrorist organization were examined in detail and certain analyzes were made.

This study consists of four parts. The first part of the study dealt largely with terrorism, terrorism and its varieties, as well as the causes and consequences of its emergence. In the second part of the study, the emergence, formation and development process of DEASH terrorist organization was discussed. At the same time, the sources, the way and the scheme of the DEASH terrorist organization were examined in detail. The third part of the study focused on the employee profile and propaganda tools of the ISIS terrorist organization. In order to determine the personnel profile of the ISIS terrorist organization, data of the persons who have been prosecuted in Gaziantep courthouse was used. The electronic journals Dabiq, Rumiyah and Konstantiniyye which are used extensively by the organization to analyze the propaganda activities of

the organization, were provided and detailed analysis of these journals was carried out using qualitative research techniques. Another important part of the study covered the actions of the ISIS terrorist organization that have been prominent throughout the world and Turkey. At the end of the study, various conclusions and suggestions were made regarding measures to prevent ISIS terrorist organization from gaining personnel and to prevent the emergence of similar organizations.

Keywords: Terror, Ideology, Religious Based Terrorist Organizations, Deash, Propagation.

ÖNSÖZ

DEAŞ Terör Örgütü'nün ideolojisi, yapısı, propaganda araçları ve eylemleri'ni ele alan bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde büyük ölçüde terör, terörizm ve çeşitleri ile ortaya çıkış nedenleri ve sonuçları ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde DEAŞ Terör Örgütü'nün ortaya çıkışı, oluşumu ve gelişim süreci ele alınmıştır. Bu bölümde aynı zamanda DEAŞ Terör Örgütü'nün beslendiği kaynaklar, yapılanma şekli ve şeması detaylı olarak incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profili ve propaganda araçları üzerinde durulmuştur. DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profilini belirlemek amacıyla Gaziantep Adliyesi'nde haklarında Adli işlem yapılan kişilerin verilerinden faydalanılmıştır. Örgütün propaganda faaliyetlerini analiz etmek için örgütün yoğun olarak kullandığı elektronik Dabıq, Rumiya ve Konstantiniye dergileri temin edilmiş ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak bu dergilerin detaylı analizi yapılmıştır. Çalışmanın diğer önemli bir bölümü ise DEAŞ Terör Örgütü'nün dünya ve Türkiye genelinde öne çıkmış olan eylemleri ele alınmıştır. Çalışmanın sonunda ise DEAŞ Terör Örgütü ile ilgili analizler de göz önünde tutularak DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman kazanmasını engelleyecek ve benzer örgütlerin ortaya çıkışını engelleyecek önlemler ile ilgili çeşitli çıkarım ve önerilerde bulunulmuştur.

Tez konusunun belirlenmesinde ve tezin yazılması aşamasında değerli fikir ve yorumlarını aldığım, bana her türlü desteği sağlayan, bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren tez danışmanım ve değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Sayın Mehmet BİÇİCİ'ye, tezin yazılması aşamasında değerli fikir ve yorumlarını aldığım Prof. Dr. Sayın Mehmet Emin SÖNMEZ'e, nitel verilerin analizinde yardım ve desteğini esirgemeyen Komiser Sayın Mehmet ÖZDEMİR ile Arş. Gör. Dr. Sayın Uğurcan AYIK'a, İl Emniyet Müdürüm 1. Sınıf Emniyet Müdürü Sayın Faruk KARADUMAN'a, yüksek lisans ve tez yazım sürecinde desteklerini esirgemeyen aileme, tüm aziz şehit ve gazilerimize minnet ve şükranlarımı arz ederim.

Temmuz 2019
Mehmet TELTİK

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
TERÖR VE TERÖRİZM: KAVRAMSAL, KURAMSAL VE TARİHSEL ÇERÇEVE	4
1.1. TERÖRİZMİN NEDENLERİ VE UNSURLARI	8
1.1.1. Terörizmin Nedenleri.....	9
1.2. TERÖRİZMİN UNSURLARI	10
1.2.1. İdeoloji Unsuru	10
1.2.2. Örgüt Unsuru	12
1.2.3. Eylem (Şiddet) Unsuru	12
1.3. TERÖRİZMİN TÜRLERİ	13
1.3.1. Ülke İçi (Ulusal) Terörizm	14
1.3.2. Uluslararası Terörizm	14
1.3.3. Uluslararası Terörizm	15
1.3.4. Devlet Destekli Terörizm	16
1.3.5. Etnik Terörizm.....	16
1.3.6. Siber Terörizm	17
1.4. TERÖR İLE İLİŞKİSİ BAKIMINDAN ŞİDDET VE SİYASAL ŞİDDET	18
1.4.1. Şiddet ve Siyasal Şiddet Kavramı.....	18

1.4.2. Şiddetin Türleri.....	19
1.4.2.1. Fiziksel Şiddet.....	20
1.4.2.2. Sözlü-Duygusal-Psikolojik Şiddet	20
1.4.2.3. Ekonomik Şiddet.....	21
1.4.2.4. Cinsel Şiddet	21
İKİNCİ BÖLÜM	22
TÜRKİYE'DE TERÖRÜN TARİHİ GELİŞİMİ VE DİNİ MOTİFLİ TERÖR	22
2.1. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN YAPISI VE İDEOLOJİSİ.....	26
2.1.1. DEAŞ Terör Örgütü'nün Kuruluşu ve Oluşum Süreci	27
2.1.2. DEAŞ Terör Örgütü'nün Amacı, İdeolojisi, Stratejisi ve Radikalleşmesi	28
2.1.3. DEAŞ Terör Örgütü'nün Örgütsel Yapısı	34
2.1.4. DEAŞ Terör Örgütü'nün Finansal Yapısı	36
2.1.5. DEAŞ Terör Örgütü'nün İdeolojik Terminolojisi	38
2.1.5.1. Vehhabilik/Selefilik	38
2.1.5.2. İrtidat ve Mürted Kavramları	41
2.1.5.3. İcra ve Tekfir Kavramları.....	43
2.1.5.4. Şirk Kavramı	45
2.1.5.5. Fiten Rivayetleri.....	49
2.1.5.6. Hilafet Devleti.....	50
2.1.5.7. Darü'l-İslam ve Darü'l-Harb Kavramları	52
2.1.5.8. Cihad ve Şehitlik Kavramları.....	53
2.1.5.9. İstişhad Kavramı	60
2.1.5.10. Mücahit	63
2.1.5.11. Tağut	63
2.2. DABİQ, KONSTANTİNİYYE VE RUMİYAH DERGİLERİ	67
2.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN PROPAGANDA FAALİYETLERİ.....	70
2.3.1. Doğrudan Eylem/Silahlı Propaganda Faaliyetleri.....	70
2.3.2. Teknolojik Araçlarla Propaganda Faaliyetleri	71
2.3.3. Şiddet ve Korku İçerikli Videolar.....	71
2.4. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN ELEMEN TEMİN ETME YÖNTEMLERİ ..	73
2.4.1. İdeolojik Motivasyon Unsurları	73
2.4.2. Ekonomik Vaadler	74
2.4.3. Yeni Bir Dünya Vaadi/Psikolojik Kaçış	75

2.4.4. Düşmanın Kutsallaştırılması/Ötekileştirme	76
2.4.5. Akrabalık/Arkadaşlık/Hemşehricilik İlişkileri.....	77
2.4.6. Sosyo-Kültürel Yapı	79
2.4.7. Sosyal Medya Kullanılması	79
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	83
DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN TERÖRİST (EYLEMCİ) PROFİLİ VE YAZILI PROPAGANDA ARAÇLARININ ANALİZİ	83
3.1. ÖRNEKLEM GRUBU ÜZERİNDEN DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ ÜYELERİNİN EYLEMCİ PROFİLLERİ.	84
3.2. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN PROPAGANDA ARAÇLARI VE ANALİZİ.	92
3.2.1. Dabıq Dergisi	92
3.2.2. Konstantiniye Dergisi	96
3.2.3. Rumiyah Dergisi	104
3.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN GENEL TERÖRİST (EYLEMCİ) TİPLERİNİN SINIFLANDIRILMASI.....	114
3.3.1. Emni.....	114
3.3.2. Savaşçı	115
3.3.3. İstişadçı	115
3.3.4. İnğimasi	116
3.3.5. Medeni	117
3.3.6. YTS (Yabancı Terörist Savaşçılar).....	117
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	121
DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN EYLEM ŞEKİLLERİ VE EYLEMLERİ.....	121
4.1. EYLEM ŞEKİLLERİ.....	121
4.1.1. Yalnız Kurt Eylemleri.....	121
4.1.2. Silahlı Saldırıları	123
4.1.3. İntihar Eylemleri	124
4.1.4. Bomba Yüklü Araçlar ile Eylem	127
4.1.5. Suikastler	129
4.2. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN TÜRKİYE DIŞINDA YAPTIĞI EYLEMLER	130
4.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN TÜRKİYE'DE YAPTIĞI EYLEMLER.....	137
4.3.1. Niğde Saldırısı	138
4.3.2. Tır Şoförlerinin Kaçırılması	139
4.3.3. Türkiye'nin Irak/Musul Başkonsolosluğu'na Yönelik Eylem.....	139

4.3.4. İstanbul Turizm Şube Müdürlüğüne Saldırı	140
4.3.5. İstanbul Sultanahmet İntihar Eylemi	140
4.3.6. İstanbul/İstiklal Caddesi İntihar Eylemi	141
4.3.7. İstanbul Atatürk Hava Limanı İntihar Eylemi	142
4.3.8. İstanbul Reina Gece Kulübüne Yönelik Eylem	143
4.3.9. Kilis'te Askeri Personele Yönelik Eylemler	144
4.3.10. Diyarbakır HDP Mitingine Yönelik Bombalı Eylem	145
4.3.11. Diyarbakır'da Güvenlik Güçlerine Yönelik Eylem	145
4.3.12. Şanlıurfa/Suruç İntihar Eylemi	146
4.3.13. Adana ve Mersin Bombalı Eylemleri	147
4.3.14. Ankara Tren Garı İntihar Eylemleri	148
4.3.15. Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'ne Yönelik İntihar Saldırısı	149
4.3.16. Gaziantep'te Polise Silahlı Saldırı	150
4.3.17. Gaziantep İntihar Eylemi	151
4.3.18. Gaziantep İntihar Eylemi	152
4.3.19. Örgütün Türkiye'de Gazetecilere Yönelik Suikast Eylemleri	153
4.3.19.1. İbrahim Abdulkadir ve Firaz HAMADİ'nin Öldürülmesi	153
4.3.19.2. Gazeteci Naji ALJARF'ın Öldürülmesi	154
4.3.19.3. Muhammed Zahir El ŞARKAT'ın Öldürülmesi	155
SONUÇ VE ÖNERİLER	156
KAYNAKÇA	161
ÖZGEÇMİŞ	176

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: DEAŞ Terör Örgütü'nün yönetim teşkilat şeması.....	36
Şekil 2: DEAŞ Terör Örgütü'nün coğrafi yayılış sahaları.	52
Şekil 3: Yapılan analiz sonucunda Dabiq Dergisi'nde en fazla geçen kelimelerin oluşturduğu Kelime Bulutu analizi.	94
Şekil 4: Dabiq Dergisi'ne göre oluşturulmuş kod ilişkileri.	95
Şekil 5: Dabiq Dergisi'ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi.....	96
Şekil 6: Yapılan analiz sonucunda Konstantiniyye Dergisi'nde en fazla geçen kelimelerin oluşturduğu Kelime Bulutu analizi.	98
Şekil 7: Konstantiniyye Dergisi'ne göre oluşturulmuş kod ilişkileri.	99
Şekil 8: Konstantiniyye Dergisi'ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi.....	103
Şekil 9: Yapılan analiz sonucunda Konstantiniyye Dergisi'nde en fazla geçen kelimelerin oluşturduğu Kelime Bulutu analizi.	104
Şekil 10: Rumiyyah Dergisi'ne göre oluşturulmuş kod ilişkileri.....	106
Şekil 11: Rumiyyah Dergisi'ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi.....	114

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin yaş aralığı.	85
Grafik 2: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin medeni hal durumu.	85
Grafik 3: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin aylık gelir düzeyleri.	86
Grafik 4: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin meslek grupları.	86
Grafik 5: Deaş Terör Örgütü'ne mensup kişilerin eğitim düzeyleri.	87
Grafik 6: DEAŞ Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle AB ülkelerinden Türkiye'ye girişi yasaklanan kişi sayısı.	89
Grafik 7: DEAŞ Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle dünya genelinden Türkiye'ye girişi yasaklanan kişilerin vatandaşı olduğu ilk on ülke.	90
Grafik 8: DEAŞ Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle sınırışı edilen AB ülkeleri vatandaşlarının AB ülkelerine göre sayısı.	91
Grafik 9: DEAŞ Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle sınırışı edilen dünya genelindeki kişilerin ilk on ülkeye göre sayısı.	91
Grafik 10: Dabıq dergisinin 9. sayısında kodlanan kelimelerin kendi içindeki oransal dağılışı.	93
Grafik 11: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi'nde en fazla tekrarlanan kodlar.	97
Grafik 12: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 1'de en fazla tekrarlanan kodlar.	101
Grafik 13: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 2'de en fazla tekrarlanan kodlar.	101
Grafik 14: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 3'de en fazla tekrarlanan kodlar.	101
Grafik 15: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 4'de en fazla tekrarlanan kodlar.	102
Grafik 16: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 5'de en fazla tekrarlanan kodlar.	102
Grafik 17: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 6'da en fazla tekrarlanan kodlar.	102

Grafik 18: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 7’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	103
Grafik 19: Belirlenen kodlara göre Rumiya Dergisi’nde en fazla tekrarlanan kodlar.....	104
Grafik 20: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 1’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	108
Grafik 21: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 2’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	109
Grafik 22: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 3’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	109
Grafik 23: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 4’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	109
Grafik 24: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 5’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	110
Grafik 25: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 6’da en fazla tekrarlanan kodlar.....	110
Grafik 26: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 7’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	110
Grafik 27: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 8’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	111
Grafik 28: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 9’da en fazla tekrarlanan kodlar.....	111
Grafik 29: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 10’da en fazla tekrarlanan kodlar.....	111
Grafik 30: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 11’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	112
Grafik 31: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 12’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	112
Grafik 32: Belirlenen kodlara göre Konstanniye Dergisi Sayı 13’de en fazla tekrarlanan kodlar.....	112

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: İspanya'nın başkenti Madrid'de gerçekleştirilen saldırı.....	131
Fotoğraf 2: İngiltere'nin başkenti Londra'da gerçekleştirilen saldırı	131
Fotoğraf 3: Norveç'in başkenti Oslo'da gerçekleştirilen saldırı.....	132
Fotoğraf 4: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırılar	133
Fotoğraf 5: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırılar	133
Fotoğraf 6: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırı.....	134
Fotoğraf 7: Belçika'nın başkenti Brüksel de gerçekleştirilen saldırı.....	134
Fotoğraf 8: Fransa'nın Nice kenti gerçekleştirilen saldırı.....	135
Fotoğraf 9: Almanya'nın başkenti Berlin'de gerçekleştirilen saldırı.....	136
Fotoğraf 10: İngiltere'nin Manchester kentinde gerçekleştirilen saldırı.....	136
Fotoğraf 11: İngiltere'nin başkenti Londra'da gerçekleştirilen saldırı	137
Fotoğraf 12: Niğde Saldırısı.....	138
Fotoğraf 13: Tır Şoförlerinin Kaçırılması	139
Fotoğraf 14: İstanbul Turizm Şube Müdürlüğü Saldırı	140
Fotoğraf 15: İstanbul Sultanahmet İntihar Eylemi.....	141
Fotoğraf 16: İstanbul/İstiklal Caddesi İntihar Eylemi.....	142
Fotoğraf 17: İstanbul Reina Gece Kulübüne Yönelik Eylem	143
Fotoğraf 18: Kilis'te Askeri Personele Yönelik Eylemler	144
Fotoğraf 19: Diyarbakır HDP Mitingine Yönelik Bombalı Eylem.....	145
Fotoğraf 20: Diyarbakır'da Güvenlik Güçlerine Yönelik Eylem	146
Fotoğraf 21: Şanlıurfa/Suruç İntihar Eylemi.....	147
Fotoğraf 22: Adana ve Mersin Bombalı Eylemleri.....	148
Fotoğraf 23: Ankara Tren Garı İntihar Eylemleri	149
Fotoğraf 24: Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'ne Yönelik İntihar Saldırısı	150

Fotoğraf 25: Gaziantep’te Polise Silahlı Saldırı	151
Fotoğraf 26: Gaziantep’teki 20 Ağustos 2016 tarihli İntihar Eylemi	152
Fotoğraf 27: Gaziantep’teki 16 Ekim 2016 tarihli İntihar Eylemi	153
Fotoğraf 28: İbrahim Abdulkadir ve Firaz HAMADİ’nin Öldürülmesi	154
Fotoğraf 29: Gazeteci Naji ALJARF’ın Öldürülmesi	150
Fotoğraf 30: Muhammed Zahir El ŞARKAT’ın Öldürülmesi	155

KISALTMALAR LİSTESİ

Avrupa Birliği	AB
Amerika Birleşik Devletleri	ABD
Anabilim Dalı	ABD
Editör/yayına hazırlayan	Ed.
Halkların Demokratik Partisi	HDP
Sayfa/sayfalar	s./ss.
Ve benzeri ve benzerleri	vb.
Ve diğerleri	vd.
Vesaire	vs.
Yabancı Terörist Savaşçı	YTS

GİRİŞ

Şiddet insanlar için evrensel ve toplumsal bir kavramdır. Bu anlamda pek çok bilim dalının ilgi alanına girmektedir. Demokratik toplumlarda devlet şiddet veya terör olaylarının üstesinden gelmek için kuvvet kullanımına başvurabilir; fakat bu hareketi şiddet içerikli hareketlere döndürmemesi gerekmektedir. Şiddet kavramının; “bir organ eliyle kaba kuvvet tatbik edilmesi” (dar manada kullanım) ve “tüm insan hakkı ihlallerini kapsadığı” (geniş manada kullanım) şeklinde kullanıldığı görülmüştür. Şiddete karşı devletin otorite ve gücünü savunan çevreler “dar anlamlı tanımı”, insan hakkı odaklı düşünciyi savunan çevreler ise “geniş anlamlı tanımı” kabul etmeyi tercih etmektedir (Özerkmen, 2012: 2).

Gerçekten de günümüzde küresel boyut kazanmış olan terörizm ve terörizm kaynaklı meydana gelen çatışmalar, dünya genelindeki tüm ülkeleri ve doğal olarak bütün insanlığı tehdit eder duruma gelmiştir. Bu nedenle dünya genelinde bir güvenlik tehdidinin olduğunu ve terörün de insan hakları ihlali çerçevesinde değerlendirilerek buna karşı mücadele edildiğini söyleyebiliriz. “Güvenlik” konusu bireylerin ve devletlerin hayatlarını idame ettirebilmeleri açısından çok önemli olduğundan günümüzde tüm dünyada ve özellikle özel konumu nedeniyle Türkiye’de en öncelikli konu olmuştur. Birey ve devletlerin güvenliğinin sağlanması ise büyük ölçüde güvenlik kuvvetlerinin gücü, kapasitesi, teknoloji kullanımı ve geliştirdiği strateji ve politikalarla ilişkilidir. Türkiye’nin kültürel fay hatlarının üzerinde bulunması (Huntington, 2018), Yunanistan, İsrail ve Ermenistan gibi kutsal devlet arayışında olan ülkelerin bazı hayali topraklarını içermesi (Smith, 2018) ve emperyalist devletlerin göz diktiği önemli doğalgaz ve petrol yataklarına yakınlığı Türkiye’deki terör faaliyetleri ve tehditlerin tırmanışa geçmesinde ve süreklilik kazanmasında etkili olmuştur. Örneğin 1920’lerde

çeşitli suikastlar yaparak ortaya çıkan *Nemesis*¹ teşkilatı (Terör Örgütü), 1970'lerde ASALA² ile devam etmiş, ASALA'nın bitirilmesi ile PKK³ Terör Örgütü ortaya çıkmıştır. Adı geçen Marksist-Leninist Terör Örgütleri'ni daha sonraları özellikle İran devrimi, Afganistan'ın Sovyet işgali ile ortaya çıkan ve yer yer Türkiye'de de etkili olan Hizbullah⁴ ve El-Kaide⁵ gibi radikal İslami Terör Örgütleri takip etmiştir. Bu Terör Örgütleri'nin birçoğu, günümüzde tamamen veya kısmen pasifleşmişse de El-Kaide Terör Örgütü mirasını DEAŞ Terör Örgütü'ne bırakmıştır. 1999 senesinde el-Zerkavi tarafından Tevhid ve Cihad Örgütü ismiyle Afganistan'da kurulmuş olup, 2004 senesinde ise El-Kaide Terör Örgütü ile bağlantılı hale gelerek Irak El-Kaidesi şekline dönüşmüştür (Erdoğan ve Deligöz, 2015: 6). Radikal İslami bir örgüt olan DEAŞ Terör Örgütü günümüzde dünyanın her tarafında eylem yapma kabiliyeti nedeniyle dünyanın en etkili Terör Örgütleri'nden biri olup, zaman zaman Türkiye'de de büyük kayıpların yaşandığı terör eylemleri yapmaktadır. Kaldı ki DEAŞ Terör Örgütü Türkiye'de önemli ölçüde taban da bulabilmektedir. Bu nedenle DEAŞ Terör Örgütü Türkiye'nin başta iç güvenliği olmak üzere dış güvenliğinde de önemli bir tehdit unsuru haline gelmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü eylem, faaliyet ve eleman kazanma açısından Türkiye'de geniş alan bulmaktadır. Radikal Sünni İslam geleneğine bağlı ve cihadçı bir anlayışa sahip olan bu Terör Örgütü Türkiye'de özellikle İslami donanımı yetersiz fakat hissiyat olarak güçlü olan bireylerde sempati uyandırmaktadır. Ayrıca DEAŞ Terör Örgütü'ne göre Türkiye İslam'ın özünden kopmuş ve Darü'l-Harb yani cihad yapılabilecek küfür ülkesi olarak görülmektedir. Dolayısıyla kısmen Türkiye'den beslenen, kısmen de

¹ Birçok üst düzey yetkiliye suikast girişimi yapan bu örgüt, Osmanlı'daki tehcir olaylarını bahane ederek faaliyetlerine başlamıştır (Alizade, 2015: 114).

² Ocak 1975'te Beyrut'ta kurulan ve bir nevi Hınçak komitesinin devamı niteliğinde olan Marksist-Leninist ideolojiyi benimseyen bir örgüttür (Uras, 1987: 189-204). Uluslararası terör hareketinin bir parçası olan ASALA Ermenistan'ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu adı altında kurulmuştur (Alizade, 2015: 114).

³ 1974 yılında, Marksist-Leninist ve aynı zamanda Kürtçü ideolojiye sahip olan Partiya Karkeren Kürdistan (Kürdistan İşçi Partisi) Terör Örgütü'dür. Amacı Irak, İran, Suriye ve Türkiye'de Büyük Kürdistan'ı kurmaktır (Törel, 2002: 37).

⁴ Türkiye'de 1990'larda aktif olarak faaliyet göstermiş olan Hizbullah Terör Örgütü, Lübnan'daki Şii Hizbullah'tan farklı olarak Sünni ve büyük oranda Şafii Kürtlerden oluşmaktadır (Kurt, 2014: 6).

⁵ 1979 yılında Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesinden sonra Afgan Mücahitlerine silahlı ve lojistik destek vermek amacı ile farklı ülkelere gelen Müslüman gruplar daha sonraları organize olmuş ve bu radikal Müslüman gruplar 1988 yılında Usame bin Ladin öncülüğünde El-Kaide örgütünü kurmuşlardır (Begzad, 2014: 57).

tehdit eden yönüyle birçok Terör Örgütü’nden farklılık arz etmektedir. Bunun yanında özellikle Türkiye ile sınır komşusu durumunda olan Irak ve Suriye’de alansal hakimiyet de kurmuş olması örgütün Türkiye için önemini bir kat daha arttırmaktadır. Hem Türkiye’de taban bulması hem Türkiye’nin iç ve dış güvenliğine tehdit oluşturması DEAŞ Terör Örgütü’nün bilimsel açıdan incelenmesini de zorunlu kılmaktadır. Özellikle DEAŞ Terör Örgütü’nün eylemlerde kullandığı yöntemler, eylemcilerin profilleri, örgüte eleman kazanma yöntemleri ve propaganda faaliyetlerinin nasıl işlediğini ortaya koymak Terör Örgütleri ile ve dolayısıyla DEAŞ Terör Örgütü ile mücadelenin temel yapı taşlarını oluşturmaktadır. Bu yöntemlerin detaylandırılıp ortaya konması bir yandan silahlı eylem planlarını çözmeyi kolaylaştıracak, öte yandan örgütün eleman kazanma kanallarını tıkayacaktır. Dolayısıyla DEAŞ Terör Örgütü ile mücadelenin bu boyutları çalışmanın ana yapısını oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, “Terör ve Terörizm” in temel kavramları ile “DEAŞ Terör Örgütü’nün İdeolojisi, Yapısı, Propaganda Faaliyetleri ve Eylemleri” arasındaki ilişkiyi kavramsal, normatif ve kuramsal açıdan irdelemektir. Dolayısıyla Terör ve Terörizm hususunda bazı temel kavramlar ile Terör Örgütleri’nin genel yapısı, Terörizmin unsurları ve türleri, DEAŞ Terör Örgütü’nün ideolojisi, yapısı, terminolojisi, propaganda faaliyetleri, eleman kazanma yöntemleri, Terörist (eylemci) profili ve eylemleri detaylandırılarak ortaya konulmuştur.

Yapılan çalışmaya kaynaklık etmesi açısından öncelikle konuyla yakından alakası olan, tarihi ve hukuki niteliği bulunan eserler ile DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda faaliyetlerini yürüttüğü dergiler incelenmiştir. Bu açıdan konu ile alakalı olarak elde edilen kaynaklar çalışmanın materyallerini oluşturmuştur. Ayrıca DEAŞ Terör Örgütü ile ilgili olarak yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri, araştırma-inceleme kitapları, sempozyum ve kongre bildirileri çalışmada diğer bilimsel materyaller olarak yer almıştır. Bunlara ek olarak DEAŞ Terör Örgütü’ne üye olan ve çeşitli eylemlere katılan örgüt elemanlarının beyanlarına da başvurulmuştur. Böylece örgüt elemanlarının profili, iletişim yöntemleri ve amaçları hakkında çok daha kapsamlı bilgiye ulaşılmıştır. Bu nedenle bu çalışma bir alan araştırması olmamakla beraber, hem nitel hem nicel hem de literatür tarama sonucu elde edilen bilgi, veri ve çıkarımlardan oluşmaktadır. Bu durum, bir yandan çalışmanın daha bilimsel temellere oturmasını sağlarken, diğer taraftan çalışmada analizlerin ve çıkarımların daha doğru ilerlemesine katkı sağlamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR VE TERÖRİZM: KAVRAMSAL, KURAMSAL VE TARİHSEL ÇERÇEVE

Günümüzde kişiler arasındaki şiddet hareketleri basit adli vakalar olarak görülür ve istisnai durumlar dışında devletin adli ve güvenlik kurumlarını meşgul etmez. Fakat kitlesel ve sistemli şiddet eylemleri olarak nitelendirebileceğimiz terör olayları günümüz devletlerinin siyasi, askeri, adli ve hatta toplumsal olarak en büyük sorunlardan biridir. Tarihsel olarak bakıldığında terörün kökeninin çok eskilere dayandığı görülmektedir. “Terörizm” kavramı 1990’lı senelere kadar terörün etkilerini yaşayan devletler açısından ülke içi bir problem olarak değerlendirilirken, günümüzde terörün etkilerini yaşayan devletler açısından uluslararası bir boyut kazanmış ve böylece uluslararası bir sorun halini almıştır.

Terör, kısaca insanları yıldırma, sindirme aracılığıyla belli düşünce ve davranışları empoze etme amacıyla zor kullanma veya tehditte bulunma eylemi olarak tanımlanabilir (Akbulut, 1993: 47). Dilbilim açısından baktığımızda Latince’deki “terrere” kelimesinden türetilmiş olan ve “korkutmak” manasına gelen terör, İngilizce’ye “terror” şeklinde geçmiş, Fransızca’da “terreur” olarak yer alarak bütün dünya dillerine okunuşuyla girmiştir (Güzel, 2002: 15). Türkçe’de de diğer dillere benzer şekilde terör sözcüğü kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu terörü, “yıldırı”; terörizmi ise “yıldırımcılık” şeklinde tanımlamıştır (tdk.gov.tr., 2018). Terörün Türk Dil Kurumu’ndaki karşılığı “korkutma, yıldırma ve tedhiş”tir (Parlatır vd., 1994: 752). Sözlükte yapılan tanımlama; terörün meydana gelmesinden sonra ortaya çıkan, toplum üzerindeki etkilerini çok iyi şekilde özetlemiştir. Ülkemizde iç hukuk açısından terör tanımına bakıldığında 3713 sayılı Türk Terörle Mücadele Kanunu (Türk Terörle

Mücadele Kanunu, 2003) terörü (Madde 1); “*Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti’nin ve Cumhuriyet’in varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir*” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım aynı zamanda terör suçunun da tanımıdır. Terörün suç hukuku açısından tanımı ise şöyledir: “Terör, yerleşik düzeni değiştirmek maksadıyla yapılan ve toplumda yılgınlık meydana getiren cebir ya da şiddet eylemidir” (Sandıklı, 2015: 7-8). İki veya daha fazla kimsenin Türk Terörle Mücadele Kanunu Madde 1’de (Türk Terörle Mücadele Kanunu, 2003) belirtilen terör suçunu işlemek amacıyla bir araya gelmesi durumunda bu kanunda ifade edilen örgüt oluşmuş sayılır. Örgüt kavramı, Türk Ceza Kanunu ve ceza hükümlerini ihtiva eden özel kanunlarda belirtilen teşekkül (oluşum), cemiyet, silahlı cemiyet, çete ya da silahlı çeteyi içine alır (Helvacıköylü, 2007).

Terör kelimesinin Eski Türkçe’deki karşılığı “tedhiş”tir. Arapça kökenli olan bu kelime “dehşet” sözcüğünden gelmektedir. Gerçekte terör kavramıyla ilgili birçok tanımlamaya rastlamanın mümkün olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nitekim İlhan 2002’nin yaptığı çalışmaya göre 1936-1981 yılları arasındaki dönemde 109 farklı terör tanımı yapılmıştır (İlhan, 2002: 5). Dolayısıyla terör kısaca “*terör, kural dışı ve örgütlü bir şekilde siyasal amaca ulaşabilmek için yapılan şiddet eylemleri*” (Örgün, 2001: 15), “*politik amaçlı bir şiddet hareketi*” (Demirel, 2001) ve “*örgütlü ve kural dışı şiddet hareketi*” (İlhan, 2002: 6) olarak tanımlanabilir. Bu tanımlara ek olarak günümüzdeki terör faaliyetlerinin yapısal araçlarından olan lojistik kaynaklar, amaç ve ideoloji bileşeninde açıklayan en iyi tanımlamada terör “her türlü ideolojiye hizmet eden, devletler tarafından desteklenebilen, siyasal amaçlı şiddet tehdidi veya şiddet kullanımı” biçiminde tarif edilmektedir (Ündücü Arıkoğlu, 2011: 2).

Bu tanımlamalarda siyasal hedef, dehşet, korku, tehdit, meydana getirilen toplum psikolojisi, olası ve beklenen etkiler terörün en çok vurgulanan özellikleri arasındadır. Terör tanımı içinde en çok vurgulanan amaçlar ise; hedef kitlede korkutma ve dehşete düşürme isteği; mevcut otoriteyi tahrip etme ve örseleme, mevcut otoritenin

geniş kitleler üzerinde herhangi bir ayırım yapmadan baskıcı yöntemlere başvurmasını sağlama; otoriteye veya düzene karşı olan kitleleri tetikleme ve harekete geçirme, mevcut otoriteyi bütünsel olarak etkisizleştirme; kamuoyunu istediği doğrultuda etkileme; yönlendirme, siyasal otoriteyi ele geçirme veya mevcut siyasal otoriteyi yok etmektir (Sandıklı, 2015: 7).

Terörizm kavramı, terör amaçlı yöntemlerin siyasal hedefler doğrultusunda örgütlü, sistematik ve sürekli bir biçimde kullanılmasını önceleyen bir strateji şeklinde terör kavramından farklılık göstermektedir. Terör, dehşet ve korkuyu ifade ederken terörizm ise, bu kavramdan farklı olarak süreklilik ve siyasal içerik ihtiva etmektedir. Bu bilgiler ışığında terörizm, “Savaş ve diplomasi ile kazanılmayan sonuçları elde etmek, korkutmak ve itaat ettirmek için bir teoriye, felsefeye ve ideolojiye dayanılarak siyasal amaçlarla, istemli olarak terör ve şiddetin sistemli ve hesaplı bir şekilde kullanılması” şeklinde tanımlanabilir (hatay.pol.tr., 2019). Kuyaksil, (2014: 82) terörizmi; *“devlet otoritesini ve düzenini yıkmak, değiştirmek, belirli amaçları gerçekleştirmek için girişilen siyasal nitelikli şiddet eylemlerinin tümüdür”* şeklinde tanımlamaktadır. Başka bir tanımlamada ise terörizm; *“bir grubun veya devletin, yasadışı stratejik ve siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için bilinçli ve planlı bir biçimde şiddet kullanması veya şiddet kullanma tehdidinde bulunmasıdır. Siyasal, dinsel veya ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla; sivillere, resmi, yerel ve genel yönetimlere yönelik baskı, yıldırma ve her türlü şiddet içeren yolun kullanımıdır”* (Sandıklı, 2015: 7). Saraçlı (Saraçlı, 2007: 1056-1059) ise; *“Kamu güvenliğine zarar veren, otoriteler tarafından karar alınmasını etkilemek ya da halkı terörize etmek amacıyla işlenen ceza hukukuna göre cezalandırılan ve aşağıdaki şekillerde gerçekleşen hukuka aykırı fiiller gerçek ya da tüzel kişilere karşı şiddet veya şiddet tehdidi, kişilerin hayatını tehlikeye atacak şekilde mülk ve diğer maddi nesneleri yok etme ve bunları yok etme tehdidinde bulunma, mülkiyete ciddi zarar verme ve topluma zararlı neticelere yol açma; bir devlet adamı veya kamu yetkilisine görevini sona erdirmeye amaçlı veya ondan öç almaya yönelik tehditte bulunma, bir yabancı devlet temsilcisine veya uluslararası örgütün uluslararası korunan personeline ve bunların işyerleri veya araçlarına saldırma, taraf devletlerin ulusal hukuklarında veya terörle mücadelede amaç edinmiş evrensel olarak tanınan hukuki enstrümanlarda terör olarak nitelenen diğer eylemler”* şeklinde ifade edilmiştir.

“Terör” ile “terörizm” arasındaki farkı kavramsal olarak ortaya koyacak olursak; Terör, bazen istemsiz olarak ortaya çıkabilmektedir. Fakat terörizm, siyasal hedef gözeterek, bilinçli bir şekilde terör meydana getirmektedir. Netice itibariyle terör, sistemli ve belli bir amacı gerçekleştirmeye yönelik olacak şekilde kullanılmaktadır. Dolayısıyla terörizm muhakkak bir düşünce ya da fikre dayanır. Her türlü şiddet hareketlerini ihtiva eden terör; örgütlü ve kurlsız şiddet hareketleridir. Terörizm ise; siyasi unsurlar ihtiva eden ve bir ideoloji çerçevesinde örgütlenen kişilerin şiddet hareketleri ekseninde, mevcut siyasi otoriteyi ve siyasi rejimi hedefleyen eylemlerdir (jandarma.gov.tr, 2019).

Dolayısıyla tamamen sistematik ve belli bir ideolojiye dayanan terörizm ve faydalandığı argüman olan terör, *Anarşi* ve *Anarşizmden* de ayrılır. *Anarşi*; başıboşluk hali, din ve nizam tanımama, aniden başıboş kalma, hükümet olmaması, hükümetin siyasi otoritesinin kalmadığı bir toplumun durumunu ifade eder (Yeğin vd., 1985: 56). *Anarşizm*; bireye hükmeden her türlü devlet yapısını ortadan kaldırarak, bireyi her halükarda özgürlüğe ulaştırmayı amaç haline getiren siyasi, hukuki ve felsefi tutumlara atfedilen anlamdır. Cemiyet ve fertin hükümete olabildiği bu durumlarda tüm fertler doğal haklarını savunur, birtakım kabiliyetlerini geliştirir. Bireyci olan anarşistler, toplumcu bir düşünce yapısına sahip olan sosyalistlerden bu noktada farklılık göstermekle birlikte, mevcut devleti, siyasi otoriteyi, hükümeti ortadan kaldırma noktasında ortak hareket ederler (Bolay, 1990: 17). Anarşizm, her çeşit siyasi otoriteyi kabul etmeyen ve bu siyasi otoritenin yok edilmesini hedefleyen bir düşüncedir. Anarşizm, komünizm ve faşizm’de görüldüğü gibi siyasal düşünce ve dünya görüşü noktasında terörizmden farklılık arz etmektedir. Terörizm ise, mevcut siyasi sistemi hedef alma ve mevcut siyasi sisteme alternatif olarak yeni bir sistem öngörme noktasında anarşizmden farklılık göstermektedir (Seçkin, 2001: 38).

Bütün bu farklı tanımlamalar farklı millet, devlet veya bireylerin terör ve terörizme farklı anlamlar yüklemesi veya çıkarlarına göre yorumlamalarıyla daha da karmaşık bir hal almaktadır. Dolayısıyla terör ve terörizmi tanımlama sorunsalı günümüzdeki en önemli problemlerden birini oluşturmaktadır. Dolayısıyla terörizm ile ilgili evrensel bir tanımlama olmaması terörizm ile mücadeleyi de zorlaştırmaktadır. Boaz Ganor’un “Birinin teröristi diğerinin özgürlük savaşçısıdır.” şeklindeki ifadeyi kabul etmediğini ve Ganor’un kavramsallaştırmasını üç faktör üzerine inşa ettiğini belirten Ündücü Arıkoğlu; birinci olarak “şiddet kullanma” yahut “şiddet kullanma

tehdidi” şeklindeki unsurların protesto ve grev vb. kavramlardan farklı tutularak, terörizmin özünde şiddet olduğunun ispatlandığını belirtmektedir. İkinci faktör eylemin siyasal nitelikte bir amaç barındırıyor olması noktasında “siyasal amacın varlığı” hususunun terörizmi diğer şiddet içerikli eylemlerden ayıran temel niteliklerden biri olduğunu ön plana çıkarmaktadır. Bir diğer faktör ise, “terör faaliyetlerinin sivil insanları hedef alıyor olmasının” terörizmi diğer şiddet eylemlerinden ayırdığını, terörizmin “*siyasal amaçlara ulaşmak için sivillere veya sivil hedeflere yönelik şiddet kullanılması veya kullanma tehdidinde bulunulması*”, “*Şiddet ya da şiddet tehdidinin, politik, dini ya da ideolojik hedeflere ulaşmak için kullanılmasıdır*” şeklinde tanımlanabileceğini bu durumun; gözdağı verme, zorlama yahut korkutma şeklinde yapıldığını ifade etmiştir (Ündücü Arıkoğlu, 2011: 2-19). Rumiya’da (Rumiya 3, 1438: 14): “*Ey Fedailer bölüğü! Ey İstişhadçılar kafiləsi! Ey saldırı seriyyeleri! Ey güzellik ve ziyadesinin talipleri! Ey şehidlik talebeleri! Ey Rıdvan ve cennetlere koşanlar! Allah’ın bereketi üzere yola koyulun. Muhakkak ki, savaş sizin savaşınızdır. Kafirlerin gecelerini gündüze çevirin! Yurtlarını yıkıp yerle bir edin! Kanlarını nehir gibi akıtın! Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihlerin arkadaşlığıyla bu, en hayırlı nasip ve büyük kurtuluştur.*” şeklinde şiddet kullanılmasının özendirilmeye çalışıldığı, bunun propagandif bir söylemle dile getirildiği, müzahir ve sempatizan kitleyi moral ve motivasyon yönünden güçlendirme amacıyla kullanıldığı görülmüştür.

1.1. TERÖRİZMİN NEDENLERİ VE UNSURLARI

Her ne kadar bireysel olarak çeşitli terör faaliyetleri gerçekleştirilse de devlet ve devlet güçlerine karşı terör faaliyetlerinden bahsedebilmek için organize bir teşkilat yapısı, yani bir örgütün mevcut olması gerekir. Daha farklı bir anlatımla bireysel olan terör faaliyetlerinin bile temelinde bir ideoloji ve örgüte sempati mevcuttur. Özellikle ideolojinin varlığı sempatizan ağını genişletmekte ve terörist eylemlerini manevi bir zemine oturtmaktadır. Terörist örgütlerin belirlenen amaca ulaşmasında ise şiddet unsuru önemlidir. Nitekim mevcut sistemi yıpratmak, yıldırma, korku salma yolu ile istenilen duruma getirmek veya değiştirmek için şiddet unsuru kullanılmaktadır. Gerek sempatizanların kazanılması ve motivasyonlarının sağlanması ve gerekse de şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesi için mutlak suretle örgütlü bir yapıya ihtiyaç vardır. Dolayısıyla terör faaliyetleri belli bir amaca ulaşmak için seçilmiş bir ideoloji temelinde şiddet içeren organize olmuş grup hareketleridir diyebiliriz. Bu nedenle aşağıda

terörizmin nedenleri ile ideoloji, örgüt, şiddet gibi terörizmin temel unsurları kısaca ele alınmıştır.

1.1.1. Terörizmin Nedenleri

Terörizm; literatürde genel kabul gören evrensel nedenleri incelendiğinde karşımıza; *Sosyal Faktörler*; toplumda feodal kalıntıların bulunması, dini tandanslı farklılıkların olması, eğitim seviyesinin düşük olması, kan davası, toplumun dini inançlara olan aşırı bağlılık, etnik farklılıkların olması, azınlıkların varlığı, bireysel ve kitlesel hak ve özgürlüklerin yetersiz düzeyde bulunması, toplumun ideolojik fikir ayrılıklarına düşmesi, kolluk kuvvetlerinin güvenilirliğini yitirmesi, genel ahlak fikrinin öneminin kaybetmesi, toplumun birlik ve bütünlük bilincini yitirmesi şeklinde sayılabilir. Terörizm gibi düzene karşı hareketlerin çoğalmasında; aile, kabile, aşiret, millet, devlet gibi hususların toplum üzerindeki etkisinin ortadan kalkması yahut öneminin gittikçe azalması, insan, ahlak, din, ve vicdan kökenli değerlere olan bağlılığın azalması veya bu değerlerin örselenmesi, bireylerin artan ihtiyaçları ve ihtirasları şeklindeki faktörler etkin olmaktadır. *Siyasal Faktörler*, ülkede uygulanan mevcut siyasi rejimin oturmamış olması, hükümetin siyasi otoritesinin yetersiz kalması, geçmiş dönemde uygulanan siyasi rejimlere duyulan özlem, siyasi otoritenin belirli grupların çıkarlarına hizmet etmesi, mevcut siyasal partiler arasındaki ideolojik farklılıkların ve uyuşmazlıkların artması, yasama, yürütme ve yargı gücü ile devletin organları arasında meydana gelen fikir ayrılıkları, hükümet sorunlarının devamlılık arz etmesi, devlet kurum ve kuruluşlarında yozlaşması ve yolsuzlukların artması, iktidarın ve devletin zamanın gerektirdiği kendini yenileme çabasını göstermemesi ve yetenek, inanç, cesaret yönünden yetersiz bir siyasal kadro aracılığı ile yönetilmesi olarak ifade edilebilir. *İdeolojik nedenler*, mevcut devlet rejimini yok edip yerine Marksist-Leninist ideolojide bir yapı getirmek isteyen ideolojiler, aşırı milliyetçi/sağcı ve ırksal konulara karşı son derece hassas ve aşırı bağlı olan faşist gruplar, etnik ve bölücü bir niteliğe sahip etnik ideoloji, dini konuları kendine referans noktası olarak alan gruplar terörizme başvurulmasını kolaylaştıran nedenler olarak saptanmaktadır. *Ekonomik Faktörler*, Toplumun gelir seviyesinin çok düşük ve yetersiz olması, gelir dağılımının dengesiz ve adaletsiz olması, bu durum ise sınıfsal ayrışmaya yol açması, yoksulluk, işsizlik oranının zaman içerisinde yükselen bir seyir izlemesi, dışa bağımlı bir ekonomi, ekonomik kurum ve kuruluşların yetersiz kalması, toplu grev ve lokavt'ların uygulanması, toplu olarak işten çıkarma sayılarının artışı, işçi sendikalarının fiktörel

yönden kutuplaşması, devletin ekonomik konular üzerindeki egemenliğini yitirmesi, kontrol altına alınamayan kronik enflasyon, dış borçların artmasından kaynaklı olarak dış baskıların ülke üzerinde yoğunlaşması, eğitim yetersizliği, demografik yapı, kentleşme ve işsizlik teröre sebebiyet veren ekonomik nedenler olarak sayılmaktadır. Ekonomik nedenler toplumun bütün kesimini ilgilendirdiğinden çok çabuk provakatif olarak kullanılabilme özelliği de taşımaktadır. *Hukuki Faktörler*; hukuku tesis eden kurumların çağın gereklerinin gerisinde kalarak etkin bir şekilde işlememesi, mahkemelerin dejenere olarak tarafsızlığını yitirmesi, , hukuki normların ve cezaların caydırıcılık fonksiyonunu kaybetmesi ve toplumda adalete olan güvenin örselenmesi şeklinde sayılmaktadır. Yukarıda belirtilen nedenler genel nedenlere referansta bulunurken, terörizmin Türkiye'ye özel nedenleri ise;

- Gelişim ve değişimlerin etkisi ve bu etkilerin yarattığı iç göç faktörü,
- Uygulanan politikaların etkileri,
- Tarihsel ve bölgeye özel nedenler,
- Dış provakatif etkiler (dış destek unsuru), etnik nedenler ve baskı unsuru,
- Ekonomik nedenler,
- Jeopolitik ve jeostratejik nedenler şeklinde sıralanmıştır (Şimşek, 2016: 326-329); (Türkiye Barolar Birliği, 2006: 141-171); (Kuyaksil, 2004: 93-94).

1.2. TERÖRİZMİN UNSURLARI

Çalışmanın bu bölümünde ideoloji, örgüt, şiddet gibi terörizmin temel unsurları kısaca ele alınmıştır.

1.2.1. İdeoloji Unsuru

İdeoloji (siyasal motivasyon), terör eylemini diğer şiddet içerikli eylemlerden ayıran en önemli unsur olarak belirtilmiştir (Şen, 2015: 26). İdeoloji, terör kökenli ve odaklı oluşumların arka planı ve çıkış noktasını oluşturduğundan vazgeçilmez bir faktör olarak kabul edilmektedir. Terör Örgütlenmesi'nden bahsedildiğinde siyasi içerikli bir düşünce çerçevesinde, belirlenmiş bir amaç doğrultusunda eylem ve faaliyet yürüten bireyler söz konusudur. Dolayısıyla Terör Örgütleri'nin ilk çıkış noktaları genelde maddi kazançtan bağımsızdır ve sempatizanları maddi bir kazanç beklemez. Bu nedenle ideoloji unsurunun yer almadığı şiddet hareketleri terör olarak nitelendirilemez. Nitekim ideolojiden bağımsız maddi temelli şiddet hareketleri örgütlü suç çerçevesinde

değerlendirilen bir husustur. Gerçekten de farklı suç yapılanmaları, bütünüyle güç ve menfaat mücadelelerine bağlı olarak belirli yapılanmalara giderek şiddete başvurmakta, eylemler ile faaliyetler icra etmektedir (Seçkin, 2001: 53). Böylece ideoloji unsuru Terör Örgütü ile diğer suç örgütleri arasındaki en temel farklılığı oluşturur. Yeryüzündeki tüm devletlerin sahiplendiği belli ekonomik, sosyal, kültürel sistemler ve bu sistemlerin beslendiği ideolojiler vardır. Dolayısıyla Terör Örgütleri'ne rehberlik eden ideolojilerin farklı ülkelerde de mevcut olması aynı zamanda Terör Örgütleri'nin uluslararası boyuta da taşınmasını ve benzer ideolojilere sahip devletlerden destek görmelerini de sağlamaktadır. Bu durum çoğu zaman Terör Örgütleri'ni paravan haline getirmekte ve aynı zamanda Terör Örgütleri'nin benzer ideolojiye sahip devlet veya devletlerin milli çıkarlarına veya amaçlarına hizmet etmelerine neden olmaktadır.

İdeolojik faktör örgüt kavramının çıkış noktasını meydana getirir. Bu sebeple terörün muhakkak bir fikirsel alt yapıyı barındırıyor olması gerekir. Örgütler, benimsedikleri fikirler doğrultusunda stratejilerini belirler. Terör örgütleri tertip ettikleri siyasi içerikli fikirsel eğitimlerle, örgütün çatısını oluşturan fikri ve ideolojiyi örgüt elemanlarına empoze eder, onları örgütün hedefleri konusunda bilinçlendirmek isterler. Bu minvalde örgüt elemanlarının örgüte karşı olan aidiyet duygusu pekiştirilir. Yaşadığımız çağda Terör Örgütleri'nin dayandığı başlıca düşünceler arasında, Marksist-Leninist ideoloji, Milliyet/etnik kaynaktan beslenen ideoloji, dini referans alan ideoloji şeklindeki kaynakları referans alan, fakat rejim değişikliği yahut yeni bir devlet kurmayı hedefleyen fikirler bulunmaktadır. İdeoloji (siyasal motivasyon), propaganda ve şiddet gibi eylemlerin çıkış noktası olurken, ideolojinin ayakta kalabilmesi için de propaganda ve şiddet birer araç olarak kullanılır (Helvacıköylü, 2007; Gençtürk, 2012: 4; Şen, 2015: 27). Özellikle konveksiyonel savaşların yerini terörizme bıraktığı Soğuk Savaş Dönemi'nde Türkiye'deki gibi diğer ülkelerde de terörist yapılanmaların fikirsel alt yapısını çoğunlukla komünist felsefe temelli olan Marksizm - Leninizm – Maoizm ideolojilerinden aldıkları görülmektedir. Bunların yanında farklı ideolojileri benimsemekle beraber etnik kökene dayalı terör faaliyetlerinin de 1970'li yıllardan sonra arttığı görülmektedir. Özellikle Orta Doğu'da sol Terör Örgütleri'ni destekleyerek yönetimleri devirmeyi veya baskı ve tehdit altında tutmayı amaçlayan Sosyalist Bloğa karşılık batı bloğu sağ ve İslamcı Terör Örgütleri'ni kurmuş ve desteklemiştir. Bu durum

Ortadoğu’da ülkelerin kendi iç dinamikleri üzerinden sonu gelmeyen bir çatışma ortamı yaratmıştır.

1.2.2. Örgüt Unsuru

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 1. maddesinde (Türk Terörle Mücadele Kanunu, 2003) ifade edilen “terör” tanımlamasında, terör suçunun bir örgütle birlikte işlenebileceği, cebir ve şiddet uygulanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1. maddede ifade edilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek maksadıyla, Terör Örgütü kuran, yöneten ve üye olanların Türk Ceza Kanunu’na göre (314. Maddesi) cezalandırılacağı ifade edilmektedir. Terörle Mücadele Kanunu’na (Türk Terörle Mücadele Kanunu, 2003) göre örgüt, iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç doğrultusunda bir araya gelmesiyle oluşur. Örgüt; örgütlenmiş bir oluşum bünyesinde, aynı fikri savunan ve ortak bir amaç doğrultusunda hareket eden bireylerden oluşur. Yaşadığımız çağda Terör Örgütleri, genellikle örgüt lideri ve ona itaat eden üst düzeydeki sorumlular ile daha alt pozisyonundaki bölge, il, birim sorumlularından meydana gelir. Bahse konu yapılanmada illegal yapılanma ve gizlilik önemli ve önceliklidir. İlegal olarak yürütülen faaliyetler, legal alanda yürütülen faaliyetlerde ön plana çıkan sempatizan kitlenin illegal alanda yürütülen faaliyetlere yönlendirilmeleri şeklinde desteklenir. Böylelikle yapılan operasyonlar neticesinde oluşan kadro eksiklikleri, hiç bilinmeyen yahut deşifre edilmemiş örgüt elemanlarının illegal faaliyet yürütülen kadrolara transfer edilmesiyle telafi edilir (Gençtürk, 2012: 4); (Helvacıköylü, 2007); (teftiskurulu.pol.tr., 2018). Şen’e göre (Şen, 2015: 29) Terör Örgütleri’nin yapılanmasının; lider kadro/silahlı kanat üyeleri/illegal faaliyet yürüten unsurlar/legal faaliyet yürüten unsurlar/sempatizanlar şeklinde meydana geldiği belirtilmiş olup, Terör Örgütü’nün mekanizmasını sağlayacak en önemli kuralların ise; mahremiyet, merkeziyetçilik, denetleme, ortak düşünce ve eylem, toplanma, üstünlük, kendini eleştirme, kurallara bağlılık olduğu ifade edilmiştir.

1.2.3. Eylem (Şiddet) Unsuru

Terör Örgütleri için en önemli unsurlardan biri de eylemdir. Eylem ile anlatılmak istenen şiddet ihtiva eden davranışlardır (Şen, 2015: 31). Terör Örgütleri şiddet unsurunu, amaçladıkları fikirsel yapıyı oluşturmak amacıyla kullanmaktadırlar. Yaptıkları şiddet içerikli eylemler aracılığı ile toplumda korku, bıkkınlık, yılgınlık duygusunu oluşturup, halk üzerinde devletin siyasi otoritesine olan güven duygusunu

zedeleyip bir kaos ortamı oluşturmayı hedeflerler (Helvacıköylü, 2007). İdeolojik faktörler; örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için şiddet uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Yaşadığı ülkenin mevcut siyasi rejimini ortadan kaldırmayı hedefleyen örgüt, “silahlı mücadele” olarak nitelendirilen şiddet içerikli eylemlerle varlığını belli etmekte, şiddet içerikli hareketler arttıkça, endişe ve korku içerisinde örgüte dahil olan bireyler çoğalmaktadır. Şiddet içerikli hareketler, Terör Örgütleri’nin propaganda amaçlı kullandığı önemli argümanlar arasındadır. Bu noktada ifade edilmek istenilen şiddet hususu, örgüt eliyle, halk adına gerçekleştirildiği ön plana çıkarılan zalimane ve insanlık dışı faaliyetlerdir. Bununla birlikte örgüt mensubu kendisini "devrimci, eylemci, özgürlük savaşçısı, halk gücü" şeklindeki belirli tanımlamalarla tatmin etmekte, ödüllendirmektedir. Düzenli ve örgütlü şiddet, insanlara yaşamı çekilmez hale getirme amacındadır. Kamuoyunda gündeme oturma, şiddetin hedeflerinden olduğundan, radyo, televizyon, sinema, gazete, dergi, vb. aracılığı ile bu amacın gerçekleştirilmesi hedeflenir. Toplumsal güveni ve huzuru hedefleyen şiddet içerikli eylemler, kamuoyu gündeminde ses getirmesi nedeniyle reklam ve provokasyon amaçlı olarak kullanılmaktadır. Örgütlerin, şiddet içerikli eylemler sonrası basın kuruluşları aracılığı ile gerçekleşen şiddet içerikli eylemi üstlenmeleri de bu durumun bir göstergesidir. Amaca giden yolda her türlü girişim ve eylem normal olarak değerlendirilmekte, eylemler sadece devlete yönelik olmayıp, suçsuz insanlar da bu kapsamda şiddet içerikli eylemlerden büyük oranda zarar görmekte, etkilenmektedir. Geniş çaplı terör eylemlerinde eylemden zarar görenlerin eylemi gerçekleştirenler ile herhangi bir bağlantı, siyasal ilişki, hesaplaşma bulunmadığı gibi, eylemi gerçekleştiren Terör Örgütü’nün fikirlerine sempati besleyenler dahi bulunabilmektedir (icisleriafad.gov.tr., 2019).

1.3. TERÖRİZMİN TÜRLERİ

Terör kavramı, tarihsel süreçte gelişen siyasi gelişmelere bağlı olarak sürekli farklı formlarda ve anlamlarda karşımıza çıkmaktadır. Terör Soğuk Savaş Dönemi’nde Komünizm temelli yükseldiğinden “Kızıl Terör”, 1970’lerden sonra bölgesel çatışmaların temel problemi haline gelmesi nedeniyle “Bölgesel Ayrılıkçı Terör”, 1990’lardan sonra Türkiye’nin de karşı karşıya kaldığı “Etnik Terör” ve günümüzde bu

çalışmanın temel konusunu oluşturan “İslamcı Terör”⁶ kavramıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle terör kavramı John F. Kenedy’nin 1961 senesinde ABD Başkanı olmasından sonra, “Kontrgerilla” öğretisi şeklinde nitelendirilen bir tarz meydana getirmiştir. Bahse konu öğreti ile Üçüncü Dünya ülkelerinde yürütülen gerilla savaşlarının ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Irak’da 2003 senesinde nükleer silah bulunduğu şeklindeki iddia ve düşünceler benzer konular gündeme gelmiştir. Bu bağlamda Irak’ın işgalinin gerçekleştirilmesi, işgalin uluslararası hukuka uygun bulunmaması, Almanya ve Fransa gibi AB ülkeleri arasında görüş ayrılıkları oluşturması nedeniyle meşruluğu tartışma yaratan bir durum oluşturmuştur. Bu çerçevede gerçekleştirilen şiddet içerikli terör, devlet terörü, devlet destekli terör gibi isimlerle nitelendirilmektedir. Mevcut siyasi düzenin devam etmesini istemeyen ve mevcut ülke sınırlarının değiştirilmesi yönünde tavır alan Ulusal Terör Örgütleri’ne, IRA (Irish Republican Army) ve ETA (Euskadi Ta Askatasuna) örnek olarak verilebilir (Ündücü Arıkoğlu, 2011: 2-19).

Günümüzde yaşanan şiddet içerikli terör eylemleri birbirinden farklı amaç, hedef ve ideolojiler barındırmakta, farklı coğrafyalarda tezahür etmektedir. Bu bakımdan terörizmi bazı adlar altında sınıflandırabiliriz. Bunlar aşağıdaki gibidir (Saraçlı, 2007: 1056-1059):

1.3.1. Ülke İçi (Ulusal) Terörizm

Ulusal terörizm, bir devletin sınırları dahilinde gerçekleşen ve yabancı bir unsur, ilişki veya katılımın mevzu bahis olmadığı sistematik şiddet hareketidir. Ulusal terörizm ile uluslararası terörizm arasındaki en önemli ayırt edici yön, ulusal teröristlerin güdümündeki şiddet içerikli eylemlerin bir ulusa mensup insanlara karşı olması ve hiç bir hükümet tarafından direkt olarak desteklenmemesidir.

1.3.2. Uluslararası Terörizm

Uluslararası terörizm; “*içeriği ve tekrarı uluslararası sonuçlar doğuran terörist faaliyetler*” şeklinde tanımlanmakta, yabancı bir ülkenin veya bir milletlerarası örgütün politikasına tesir etmek üzere bir yahut daha fazla devletin desteğinin alınarak hayata geçirilen ve şiddet içeren eylemler de uluslararası nitelik arz etmektedir. Yabancı

⁶ 11 Eylül saldırılarından sonra ABD tarafından ortaya atılan, batının kabul ettiği bu terör kavramı ABD’nin İslam coğrafyasında daha rahat hareket etmesini sağlayan temel unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

unsurların hedeflerine karşı yöneltilen şiddet içerikli terör hareketleri de milletlerarası niteliktedir. Uluslararası terörizm; siyasal, sosyal, ekonomik gibi belirli menfaatler temin etmek amacıyla insanların hayatını, toplumsal sosyal değerleri, milletlerarası huzur ve güveni, ulusların birbiriyle olan dostane ilişkilerini ve iç işleyişlerini, uyuşmazlıkların dostane yollarla neticeye kavuşturulmasını, iç hukuk ile uluslararası hukuku hedef almakta, devletlerin karşılıklı ilişkilerini tehdit ederek, olumsuz etki meydana getirerek ve çözüme kavuşturulması yıllar süren anlaşmazlıklar oluşturmaktadır.

Helvacıköylü (2007), uluslararası terörizmi; *“bir veya birden çok ülke vatandaşlarınca oluşturulmuş, desteğini içeriden ve dışarıdan, bir veya birçok kaynaktan sağlayan organizasyon, kişi veya gruplarca, herhangi bir toplum, devlet veya devletler üzerinde baskı yaratarak bazı kazançlar sağlamak, etnik ve bölgesel sorunları tahrik ederek, ülkelerin ulusal menfaatlerine zarar vermek amacıyla şiddet eylemlerine başvurulması”* olarak tanımlarken, terörizmin uluslararası nitelik kazanmasındaki nedenleri ise:

- Milletlerarası Telekomünikasyon ve ulaşım araçlarındaki hızlı ilerleme,
- Teknolojideki gelişmeye bağlı olarak silahların ve kullanılan teçhizatın da gelişmesi
- Terörizmin, bir takım ülkelerin fikirlerini ve devrimlerini empoze etmede argüman şeklinde kullanması
- Çoğalan iletişimin mecraları sayesinde Uluslararası Terör Örgütleri arasında finans, lojistik, bilgi paylaşımı gibi yardımlaşma ortamlarının doğması şeklinde sıralamıştır.

1.3.3. Uluslarötesi Terörizm

Globalleşme sürecinde bilhassa 1970’li senelerde devlet-dışı oyuncuların milletlerarası boyuttaki şiddet eylemlerinde rol almaları ve yaşanan bu durum “uluslarötesi terörizm” olgusu ile tanımlanmıştır. Bu tanım doğrultusunda uluslarötesi terörizm kavramı; *“herhangi bir şekilde devletin bir müdahalesi olmaksızın, devlet-dışı aktörler tarafından gerçekleştirilen terörist eylemleri”* olarak ifade edilmektedir. Terörist örgütler tarafından yapılan eylem ve işlemlerin hiçbir devlet aracılığı yönetilmemesi veya kumanda edilmemesi uluslarötesi terörizm ile uluslararası terörizm arasındaki en önemli farktır.

1.3.4. Devlet Destekli Terörizm

Devletler iç siyasi işleyişlerinde olduğu gibi dış siyasi işleyişlerinde de terörizmi hedefe yönelik bir araç olarak kullanabilmekte ve bu husus “devlet destekli terörizm” olarak ifade edilmektedir. Devletler farklı emellerine yönelik olarak dış politikalarında başarılı olmak için Terör Örgütleri’ne para, silah, istihbarat ve eğitim gibi konularda belirli ölçülerde destek sağlamaktadırlar. Böylece terörizm, devletlerin verdiği destekle göstermelik bir eylem olmaktan uzaklaşarak, ortaya koyduğu sonuç itibarıyla tahrip edici bir hal almıştır. Aynı şekilde devletlerin desteğinin teröristlere yargı önüne çıkmayacakları güvenli mekanlar sağlama şeklinde sonuçlanması, bu türden destek gören terörizmle başa çıkmayı da zorlaştırmaktadır. Herhangi bir devlet’in terörizme destek vermesi, başka devletlerle arasındaki uyumsuzlukları üst düzeye çıkarması açısından da oldukça tehlike arz etmektedir. Örneğin Suriye’nin, PKK’nın ortaya çıkışından 1999 yılına kadar olan süreçte PKK’ya destek vermesi Türkiye-Suriye ilişkilerinin çatışma temelli ilerlemesine neden olmuştur.

1.3.5. Etnik Terörizm

Genellikle, herhangi bir etnik gruba üye bireylerin Terör Örgütleri’nde yahut bu Terör Örgütleri’nin eylemlerinde yer almalarıyla meydana gelen terör çeşididir. Kesinlikle doğru olmamakla beraber bu tür terör faaliyetleri “milliyetçi” terör şeklinde de nitelendirilmektedir. Çünkü ırkçılık⁷ ile milliyetçilik aynı manayı ifade eden kavramlar değildir. Etnik terör kapsamında icra edilen faaliyetler, hak taleplerini elde etmede silahlı mücadelenin tek çıkar yol olduğuna inanıldığı zamanlarda ortaya çıkmaktadır. Bu terör eylemlerinde dil, gelenek, görenek, inanç gibi farklı alt kimliklere de rastlamak mümkündür. Fakat her halükarda etnik terörde ırk, en üst kimlik olarak karşımıza çıkmaktadır (Saraçlı, 2007: 1059). Etnik terör; “*bir etnik grubun etnik temele dayalı davasını sürdürmek için gerçekleştirdiği bilinçli şiddet hareketi*” şeklinde ifade edilmektedir (Baharçiçek, 2000). Genellikle siyasi ayrıcalık sağlama maksadıyla, şiddet aracılığı ile toplumda kaos ortamı oluşturmak maksadıyla, toplumda korku yayarak, siyasi erke baskı yapmak suretiyle ayrıcalık elde etmek etnik kökenli terörizminin temel niteliğidir. Bilhassa dil, din, ırk gibi etnik farklılıklardan dolayı kendilerini

⁷ Irkçılık belli bir ırkın kan olarak üstünlüğünü desteklerken, Milliyetçilik bir devlet içinde yaşayan halkın ortak değerler (özellikle kültür) üzerinden bir araya gelerek belli bir ülkeye yönelmesini savunmaktadır (Gökalp, 2017; Güngör, 2011; Kalın, 2018).

ötekileştirilmiş hisseden, bu nedenle haksız muamele gördüklerini değerlendiren ve bunu argüman olarak kullanan kitlenin siyasi iktidarın gücü üzerinde egemen olma niyetidir. Kendi ulus-devletlerini kurma fikri, etnik terörün temel amacını oluşturmakta ve faaliyetlerini bu amaç doğrultusunda gerçekleştirmekle birlikte ve amaçlarını gerçekleştirebilmek için her türlü gayri meşru yola başvurmaktadır (tuicakademi.org., 2018). Bu tarzda bir terörü tarihte sıklıkla görmek mümkündür. Ancak günümüzde sıkça rastlanıldığı gibi etnik saldırıların gerekçesinde ve geri planında bir “özgürlük” anlatısı vardır. IRA, ETA, Tamiller bunlara örnek olarak verilebilir. Ermeni etnik Terör Örgütü ASALA ise geçmişteki bir sözde “soykırıma” dikkat çekmek amacıyla yıllarca Türk diplomatları öldürmesinin ardından eylemsizliğe geçmiştir (Mutlu, 2016: 392).

1.3.6. Siber Terörizm

Globalleşen hayatta bireylerin ve toplumların etkileşim kurabildikleri sistemler oldukça gelişmiş ancak bu gelişme doğrultusunda da karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Globalleşme bireylerin ve toplumların yaşamına pozitif etkilerde bulunmakla birlikte arzu edilmeyen neticelere de sebebiyet vermiştir. Dünyada yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeleri, kendi menfaatleri doğrultusunda kullanan Terör Örgütleri, etki alanlarını ülke sınırlarının dışına taşımakta ve tüm dünyayı tehdit eder hale gelmektedirler (Şenol vd., 2016: 277).

Siber terörizmi; “belirli bir politik ve sosyal amaca ulaşabilmek amacıyla, bilgisayar veya bilgisayar sistemlerinin, bireylere ve mallara karşı bir hükümeti veya toplumu yıldırma, baskı altında tutma maksadıyla kullanılmasıdır”, “terör eylemlerinin bilgisayar ve bilgisayar sistemleri kullanılarak icra edilmesi”, “hükümeti etkilemek ya da toplumu korkutmak amacıyla elektronik sistemlerin içine izinsiz girmek veya bu sistemleri bozmak” şeklinde tanımlamak mümkündür. Asıl hedefi bir takım siyasal amaçlara varmak olan bireylerin, elde ettikleri gelişmiş teknolojik imkanlar aracılığı ile terörist eylem ve faaliyetler gerçekleştirmek amacıyla harekete geçmeleridir. Netice itibariyle, düşünsel olarak nitelikli bir değişime uğramayan fakat yöntem ve argümanlarda etkili değişimlerin olduğu bir terörizmden bahsedilebilir. Bu doğrultuda siber terörizmin, ileri teknoloji ve bilgiyi araç olarak kullanan, yeni haliyle klasik terörizm tanımlamasının devamı niteliğinde olduğu söylenebilir (Helvacıköylü, 2007; Saraçlı, 2007: 1059).

1.4. TERÖR İLE İLİŞKİSİ BAKIMINDAN ŞİDDET VE SİYASAL ŞİDDET

Çalışmanın bu bölümünde “Terör” kavramı ile ilişkisi bakımından şiddet ve siyasal şiddetin kavramsal yönüne ve şiddetin türlerine ana hatlarıyla değinilecektir.

1.4.1. Şiddet ve Siyasal Şiddet Kavramı

“Şiddet”, toplum geneli açısından ruhsal ve bedensel sağlığı etkileyip sürdürülebilir olarak nitelendirilebilecek bir sosyal gelişime mani olmaktadır. Özellikle “bireylerin hayata ve insanlara olan güvenini sarsan, benlik değerini ve özgüvenini azaltan, korku ve çaresizlik hisleri yaratan ve bu şekilde hem bireysel hem de toplumsal sağlığı tehdit eden sistemik bir problemdir” (Özen ve Özen, 2018: 3155). Arapçadan dilimize geçen şiddet; “sertlik”, “sert”, “katı davranış” ve “kaba kuvvet” anlamlarına gelmektedir. Fakat şiddetin günümüzdeki kullanımı psikolojik açıdan daha çok ön plana çıkmaktadır. Örnek olarak Fransızcada şiddet; “bir kişiye, güç veya baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak ya da yaptırmak; şiddet uygulama eylemi, zorlama, saldırı, kaba kuvvet, bedensel ya da psikolojik acı çektirme ya da işkence, vurma ve yaralama” şeklinde tanımlanmaktadır (Taşdemir Afşar, 2015). Adalet Bakanlığı ise şiddeti, “*bireyin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik yönden zarar görmesiyle ya da acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır, özel veya kamusal alanda (evde, aile bireyleri arasında, sokakta, iş yerinde) meydana gelebilir*” şeklinde tanımlamaktadır (adalet.gov.tr., 2018). Ayrıca şiddet ile ilgili olarak; “bir kişiye, güç veya baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak veya yaptırmak”, “şiddet uygulama eylemi”, “duyguların kabaca ifade edilmesi eğilimi”, “bir şeyin karşı konulmaz gücü” “bir eylemin hoyrat yapısı” gibi farklı tanımlamalar da yapılmaktadır. Çok daha genel bir kapsamda tanımlanacak olursa şiddet: “Güç ve baskı tatbik ederek bireylerin ve toplumun olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet veren bireysel yahut toplu hareketlerin bütünüdür” (Mutlu, 2016). Dolayısıyla şiddet ile ilgili bu tanımlar dikkate alındığında aslında terörizm ile yakın bir kavram benzerliği taşıdığı söylenebilir. Nitekim Terörizm ile ilgili; “*Terörizm, siyasal amaçlı şiddet kullanımıdır*” şeklinde bir tanımlama da yapılmaktadır. Şiddet ile ilgili çok farklı tanımlamalar yapılmakla beraber bu tanımlamaların hemen hepsinde birçok ortak nokta bulunmaktadır. Kişi/kişilerin canını acıtma, yaralama, öldürme, mala zarar verme niyetiyle kuvvet kullanma; yasaya aykırı bedeni kuvvet uygulama; kanun dışı bir amaca ulaşmak maksadıyla şiddet

uygulama veya bu doğrultuda tehdit etme; fiziksel olarak yok etme, sebepsiz olarak kırma, ortadan kaldırma fiilleri; toplumsal ilişkiler çerçevesinde makul hoşgörü ölçülerini aşan zorlama fiilleri şiddet ile ilgili yapılan tanımlamaların ortak özellikleridir (Özerkmen, 2012: 3).

Siyasal şiddet ise genelde karşıt görüşlü gruplar ve bireyler arasında gözlemlenen bir problemdir. Ünsal ve Keleş (1982)'e göre siyasi şiddet: *“Hükümet kararlarını ve kamu politikalarını uygulama veya bunlara karşı çıkma amacıyla kişilere ve mala yönelik fiziki bakımdan zarar verici ve yıkıcı eylemler veya böyle eylemlerde bulunma tehdidi”* şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla siyasi şiddet kavramsal ve uygulama olarak terörizmden daha eskidir. Nitekim terörizmin, kavramsal çerçevede literatürdeki yerini son iki yüzyılda aldığını ön görsek dahi, insanlık tarihi kadar köklü bir geçmişi olan “siyasi şiddet” kavramının varlığı ortadadır (Arıboğan, 2005).

Devlet ile din olguları insanlık tarihi içerisinde değişik biçimlerde etkileşim içerisinde bulunmuştur. Bazı durumlarda devlet, din olgusunu kendi idealleri ve hedefleri doğrultusunda kullanmış, bazı durumlarda ise dini kurumlar devletin güçlü yapısını kullanmıştır. Gücü elinde tutan siyasi erkler varlığını ve devamlılığını sağlamlaştırmak amacıyla, dinlerin ortak amacının insan yaşamına değer katmak olmasına ve şiddeti ve terörü doğrudan desteklememesine rağmen din olgusunu bir argüman olarak değerlendirmekten imtina etmemişlerdir. Bu bağlamda şiddet dinden ziyade insan odaklı ve bütün insanlığı ilgilendiren bir problemdir. Yaşadığımız yüzyılda terör belirli bir coğrafya, ırka yahut dine özgü olmamakla birlikte bütün insanlığı ilgilendiren ortak bir sorundur. Bireyin nasıl terörist olduğu ile ilgili süreç ise bireye etki eden ve onu yönlendiren grup dinamikleri ile izah edilmektedir. Bu bağlamda terör olgusunu sonuçları itibariyle değerlendirmek yerine, terörün ne gibi sosyal, psikolojik ve kültürel sebeplerden beslendiğini, bireylerin terörü yöntem olarak tercih etmelerinin sebepleri vb. hususların disiplinler arası çalışılması ve değerlendirilmeye tabi tutulması gerekir (Çayır ve Çetin, 2011: 28).

1.4.2. Şiddetin Türleri

Toplumsal hayatta; “sağlıkta şiddet”, “aile içi şiddet”, “sporda şiddet”, “polis şiddeti” vb. pekçok alan için şiddet nitelendirilmesi kullanılabilmektedir. Bunlar birbirleri ile etkileşim içinde olan şiddet türleri olduğundan bu hususa dikkat etmek gerekir. Birbirinden farklı alanlarca değişik faktörlerin değerlendirilmeye alınmasıyla

çözümlemeye gayret edilen şiddet olgusunun anlamlandırılabilmesi için özellikli bir şiddet alanının çizilmesi ve şiddetin olgusunun bu alan çerçevesinde değerlendirilmesi, örnek olaylar ekseninde istatistiki verilerin daha elverişli değerlendirilmesine fırsat verir (Taşdemir Afşar, 2015: 717-718). Psikolojik, duygusal, cinsel, sözlü, fiziksel ve ekonomik şiddet türleri sıkça karşılaşılan şiddet türleri arasında yer almaktadır (Deniz ve Yelda, 2014; Taşdemir Afşar, 2015: 727-729; adalet.gov.tr., 2018; morcati.org.tr., 2018; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2019).

1.4.2.1. Fiziksel Şiddet

Tekmeleme, itekleme, tokat atma, yumrukla yahut bir nesneyle vurma bir şey fırlatma, silah yahut benzeri bir nesneyle zarar verme ya da tehdit etme, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olma şeklinde kişinin beden bütünlüğüne zarar verebilecek her türlü eylemin yanı sıra tokat atma, yumruklama, çimdikleme, vurma, ısırma, saç çekme, tekmeleme, boğazını sıkma, bir aletle vurma, itip kakma, tartaklama, yakma, sağlıksız koşullarda yaşamaya zorlama, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olarak bedensel zarara uğratma şeklinde davranışlardır (Deniz ve Yelda, 2014; TaşdemirAfşar, 2015; adalet.gov.tr., 2018; morcati.org.tr., 2018; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2019).

1.4.2.2. Sözlü-Duygusal-Psikolojik Şiddet

Tehdit etme, hakaret etme, küçük düşürme, aşağılayıcı söz söyleme, kişiye kendisini yetersiz hissettirecek söz veya davranışta bulunma, aşırı kıskançlık, küfretme, kişinin kendisini ifade etmesine engel olma, bireyin arzu ettiği gibi giyinme özgürlüğüne mani olma, kişinin hareket edebilme özgürlüğünü kısıtlama, kişinin aile üyeleri ve arkadaşlarıyla görüşmesini engelleme, çirkin olduğunu söyleme, başka kadınlarla kıyaslama, korkutma, kıskançlığı bahane ederek şiddet uygulama, kadının nasıl giyineceğine, nereye gideceğine, kimlerle görüşeceğine karar verme, kendini geliştirmesine engel olma, kadını maruz kaldığı şiddetin sorumlusu olarak görme, kadının kültürel farklılıklarını yok sayma, bastırmaya çalışma veya bu gerekçeyle kötü muamelede bulunma şeklinde uygulanan ve ruhsal durumu etkileyen her türlü söz ve eylemdir. Baskı uygulama, gözdağı verme, kıskançlık, güveninizi kırma, bilgi saklama, küsme, intihar etmekle tehdit etme, arkadaşlarınıza ve ailenize sizinle ilgili yalanlar söyleme, çocukları uzaklaştırma, onları görmenizi engelleme, gibi konularda bu kapsamda değerlendirilebilir (Deniz ve Yelda, 2014; TaşdemirAfşar, 2015;

adalet.gov.tr., 2018; morcati.org.tr., 2018; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2019).

1.4.2.3. Ekonomik Şiddet

Kişinin gelirini kontrol altına alma, kişinin parasına veya banka kartlarına el koyma, çalışmaya veya çalışmamaya zorlama, kişiyi borçlanmaya zorlama, kişinin çalışmasını zorlaştıracak hareketlerde bulunma, kişiyle ailenin gelir ve giderleri hakkındaki bilgileri paylaşmama, kadının parasını veya kişisel mallarını elinden alma, kişiye hiç para vermeme yahut çok az miktarda para verme, az para vererek çok şey bekleme, aileyi ilgilendiren ekonomik konularda kadının fikrini sormadan tek başına karar alma, kadının iş bulmasını kolaylaştırıcı becerilerini geliştirecek etkinliklere katılmasını engelleme, kadının kariyerini engelleyen kısıtlamalar getirme, iş yerinde olay yaratarak kadının işten atılmasına neden olma şeklinde ekonomik baskı içeren her türlü tutum ve davranıştır. Ekonomik özgürlüğü kısıtlama, eve para bırakmama veya çok az bırakma, sürekli hesap sorma, parayı kullanarak aşağılamaya çalışma gibi konular en yaygın ekonomik şiddet örnekleri arasındadır (Deniz ve Yelda, 2014; TaşdemirAfşar, 2015; adalet.gov.tr., 2018; morcati.org.tr., 2018; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2019).

1.4.2.4. Cinsel Şiddet

Kadını istemediği zamanda, yerde yahut şekilde cinsel ilişkiye zorlama, ensest ilişki, kişiye cinsel içerikli sözler sarf etme yahut kişiyi cinsel içerikli sözler söylemeye zorlama, cinsel organlara zarar verme, fuhuşa zorlama, kadını çocuk doğurmaya/doğurmamaya zorlama, kişiyi cinsel yönden aşağılama, kadının mevcut fiziksel özelliklerini başka kadınlarla mukayese şeklinde davranışlarla kişinin cinselliğini kontrol altında tutup baskı uygulayan her türlü fiildir. Taciz etme, cinsel eğilime bağlı davranışları değersiz kılma, cinsel ilişki sırasında güç kullanma da bu kapsamda örnek olarak verilebilir (Deniz ve Yelda, 2014; TaşdemirAfşar, 2015; adalet.gov.tr., 2018; morcati.org.tr., 2018; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE TERÖRÜN TARİHİ GELİŞİMİ VE DİNİ MOTİFLİ TERÖR

Terörizm olgusu tarihin her döneminde devletler ve toplumlar açısından bir tehdit ve risk unsuru olmuştur. Fakat günümüzde özellikle çok daha etkili silah ve yöntemlerin kullanılması bu tehdidin/riskinin boyutlarını ve sonuçlarını çok daha korkunç düzeylere çıkarmıştır. Ortadoğu’nun yukarıda bahsettiğimiz her türlü terör eylemine sahne olması ise Türkiye’nin de her türlü terör riski ile karşı karşıya kalmasını da beraberinde getirmiştir. Türkiye, hemen hemen her türlü Terör Örgütü ile mücadele etmek zorunda kalmasına karşılık en fazla sol menşeli Terör Örgütleri’nin baskı ve yıldırma faaliyetlerine maruz kalmıştır.

Türkiye’de Sol Terör Örgütleri’nin benimsediği ideoloji ise büyük ölçüde 1920’li yılların başında kurulan, Sovyetler Birliği ve onun uydu ülkeleriyle yakın temasta olan Türkiye Komünist Partisi (TKP) vasıtasıyla olmuştur. Bir partiden çok sol bir örgüt özelliği taşıyan TKP, Mustafa Suphi’nin Bakü’de teşkil ettiği Türkiye Komünist Partisi’nin Anadolu şubesi şeklinde ortaya çıkmıştır. TKP’nin meşrulaşma çabaları sonucunda, Dahiliye Vekaleti Emniyet-i Umumiyesi’nin, Fırka Program ve Nizamnamesi’ni tasdik etmesiyle, 07 Aralık 1920 tarihi itibarıyla ‘Türkiye Halk İştirakiyun Fırkası (THİF)’ resmen kurulmuştur. İşçilerle yetinmeyen bu örgüt, zamanla hareket alanını da genişletmiştir. Nitekim bahse konu örgüt, sol akımlar içerisinde 1960 yılına kadar organize olmayı başaran tek güçtür. Bu bağlamda sol ideolojinin Türkiye’de yayılmaya başladığı dönemlerden itibaren ayakta kalma çabaları, bu ideolojinin Türk toplumunun kendi öz değer yargılarından uzaklaştırılmak suretiyle adaptasyonunu sağlama mücadelesi olarak değerlendirilebilir. Nitekim ideolojiyi yerli değerlerle harmanlamaya çalışan TKP, din ve mezhep duygularına karşı saygılı davranarak; *“İslamiyet’te Sosyalizmi tamamıyla kuracak esaslar vardır”* şeklinde

propaganda yapmaktaydı. Bahse konu esasların komünizmin dini ve ahlaki bir nitelik olduğunu ispat edeceğini iddia etmişlerdir. İdeolojiyi yayma gayretlerini devam ettirirken, diğer yandan da Sovyetler Birliği adına ve menfaatine, Anadolu’da devrim niteliğinde bir şeyler yapmak istemekteydiler (Güngör, 2010: 58-60).

Cumhuriyet’in ilk yıllarında vuku bulan ayaklanmalar ve isyanlar büyük oranda dış destekli olup, iktidar değişikliği ve rejime karşı gerçekleşmiştir. Özellikle Atatürk Dönemi’nde meydana gelen bu ayaklanmaların birçoğu, devlet egemenliğinin ve gücünün tam olarak sağlanamadığı, geçim şartlarının yeterli düzeyde olmadığı doğu ve belli bölgelerde olmuştur (İlhan, 2008: 94). 1924’te Masturi, 1925’te başlayan Şeyh Sait İsyanı, 1926’da Pervari civarında Eruhlu Yakup Ağa İsyanı, sonrasında 1. ve 2. Ağrı isyanları, 1926-1927’de Sason İsyanı, 1937-38 yıllarındaki I. ve II. Dersim İsyanları bunların en önemlileridir (Yalçıntaş, 1994: 3). Bu ve benzeri isyanların birçoğu küçük çaplı, basit hadiseler ve aşiret temelli olup, Türkiye’de rejim değiştirme veya Türkiye’yi bölme girişimlerinden uzaktır. Nitekim bu isyanların kolayca bastırılması bunların yöresel ve halk genelinden de destek görmediklerinin kanıtıdır.

1946’da Türkiye’de çok partili hayata geçilmesiyle birçok konuda da özgürlüklerin genişlediğini söylemek mümkündür. Nitekim başta komünist ve sosyalist içerikli kitaplar olmak üzere yayın hayatında geniş bir özgürlük alanı ortaya çıkmıştır. Bu durum özellikle öğrenciler üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Söz konusu düşünce akımlar kendisini 1950–1960 arası dönemde siyasal şiddet eylemleri, sokak ve öğrenci hareketleri şeklinde göstermiş ve 1960’lardan sonra daha da şiddetlenmiştir. Bu eylemler, çok partili hayata geçiş döneminin bilinçsiz, tez canlı tepkileri şeklinde değerlendirilebilir. Söz konusu eylemler çok fazla yıkıcılık ihtiva etmeyen, şiddetin az olduğu, daha sonra gelişen olaylara oranla masum sayılabilecek seviyede öğrenci hareketleridir. Aslında Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde bu sol tandaslı hareketlerin kendini geliştirmesi dünya üzerindeki radikal sol tandaslı fikirlerin kendini geliştirmesi ile paralellik göstermiştir. Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak belli zamanlarda artış göstermiş, belli zamanlarda azalış göstermiş, fakat çoğu zaman tehlikeli olarak algılanma niteliğini canlı tutmuştur. Fakat özellikle 1960’lı yıllar dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sol hareketlerin zirve yaptığı dönemdir. Özellikle 1961 Anayasasının sağladığı geniş hürriyet ortamı yeni ve farklı arayışların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Türkiye’de batı standartlarında değerlendirilebilecek sınıflar arası paylaşım konuları tartışılır olmuş, devlet düzeyinde de bu konuya gereken önem verilmiştir. Radyo,

televizyon, sinema, internet, telefon v.b. iletişim vasıtalarının etkin bir şekilde kendini geliştirmesi, bireylerin sosyal yaşamı yorumlayabilme duygusunu geliştirmiş ve bu doğrultuda istek ve beklentilerde çeşitlenmiştir. Kırsal kesim ile şehirler arasında yeni ulaşım ağlarının (özellikle karayolu) ortaya çıkması şehirleşmenin hızla gelişmesine neden olmuştur. Hızlı kentleşmeye karşılık, ekonomik ilerleme çok daha yavaş olmuş ve böylece ekonomik gelişme şehirli nüfusun ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak kalmıştır. Bu durum başta öğrenci ve işçiler olmak üzere toplumda kıpırdanmalara yol açmıştır. Nitekim Avrupa'yı saran 1968 öğrenci ayaklanmaları Türkiye'de de başta Ankara olmak üzere birçok kentte görülmüştür. Ardından olaylar İstanbul'a sıçramış ve üniversitelerin işgal edilmelerine kadar giden hadiseler yaşanmıştır. Öğrencilerin ihtiyaçlarını dile getirmesi çerçevesinde gelişen olaylar toplumda normal olarak değerlendirilmiş, fakat bu hareketler zamanla farklı yönde gelişme göstermiş ve üniversitelerde öğrencilerin silahlanması gibi vakalar yaşanmıştır (Güngör, 2010: 58-61).

Bu gelişmeler, söz konusu dönemde Türkiye'de karşılaşılan ilk küçük çaplı terör olaylarını başlatmıştır. Bunlar aynı zamanda ideoloji temelli şiddet olaylarının da en güzel örnekleridir. Bu ideoloji temelli öğrenci hareketleri ile Türkiye'de darbeye zemin hazırlanmıştır. Bu süreçte çok sayıda terör olayı meydana gelmiştir (Anonim, 1983).

Bu dönemlerde Türkiye'de meydana gelen terörist saldırıları yalnızca ideoloji temelli öğrenci hareketleri ile sınırlı değildir. Bu tür şiddet içeren olaylar Cumhuriyet öncesi dönemde de meydana gelmiştir. Osmanlı Dönemi'nde başlamak üzere Türkiye'ye yönelik olarak ASALA gibi etnik Terör Örgütleri çok sayıda eylem yapmıştır. ASALA Terör Örgütü'nün eylemleri hem Osmanlı Dönemi'nde ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti içerisinde hem de dışarıda Türk kökenli bürokratlara karşı olmuştur. 1973-1984 yılları arasında Terör Örgütleri Türkler'e karşı 204 terör eylemi gerçekleştirmiştir (Altuğ, 1995: 207). Bu örgütün başarısız olması ile beraber Türkiye'de terörizm faaliyetlerinin aktörleri değişmiştir. Ermeni Terör Örgütü'nün yerini Marksist-Leninst-Sosyalist çizgide olan PKK Terör Örgütü almıştır. Bununla beraber Türkiye'de özellikle sol ideolojiden beslenen bazı Terör Örgütleri de faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. Nitekim 12 Eylül 1980 öncesinde Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkma amaçlı eylem yapan farklı fraksiyon ve fikirleri olan çok sayıda Terör Örgütü türemiştir (İlhan, 2008: 93).

Türkiye’de örgütlü terör faaliyetlerinin gelişim safhasını şu şekilde özetlemek mümkündür: Başlangıç safhası (sokak gösterileri, 1965 yılına kadar); örgütlenme safhaları (1965-1970), eylem safhası (1971-1979). Bu terör, Soğuk Savaş Dönemi terörüdür ve büyük ölçüde Doğu Bloku kaynaklıdır. Fakat 1980 sonrasında Türkiye’de terörün aktörleri Doğu Bloku güdümünden çıkarak daha farklı bir yöne kaymıştır (İlhan, 2008: 93).

Sonuç olarak Türkiye, 1950 sonrasında kendini belli etmeye başlayan terör olayları ile komünist ve faşist oluşumların tesirinde kalmış, 1980 darbesi sonrasında ise etnik ayrımcılığa dayalı ve dini referans alan unsurlar ile mücadele etmiştir. Dünyadaki küreselleşme ve çıkar ilişkilerine paralel olarak Terör Örgütleri de 1990’lı senelerde bu doğrultuda hareket ederek birçok dış devletten destek bulmuştur (Güngör, 2010: 62).

Türkiye özellikle 1990’dan sonra bloklar arası dengenin bozulması ve bulunduğu coğrafyanın enerji, ulaşım ve stratejik açıdan daha fazla önem kazanmasıyla daha yoğun dış destekli terör faaliyetleriyle yüz yüze kalmıştır. Bu nedenle de terörle mücadelede her zaman etkin politikalar sürdürülmüştür. Bunun sonucunda örgütlerin yapıları ve yoğunluklarına göre farklı zaman aralıkları ile mücadele edilmiş ve mücadele edilmeye devam edilmektedir. Özellikle dış destekli olan bölücü Terör Örgütü uzun bir zaman diliminde beri ülke gündemini meşgul etmektedir. Terör örgütleri’yle mücadelenin şiddeti zamansal olarak değişse de günümüze kadar devam etmiştir. Suriye’de ortaya çıkan otorite boşluğu bu mücadelenin günümüzde daha da şiddetlenmesinin temel nedenlerinden birisidir. Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti sınır güvenliğini sağlamak adına yeni Terör Örgütleri ve bunların taşeron örgütleri ile mücadele etmek zorunda kalmıştır (PKK, PYD, DEAŞ vb.) (Koşar, 2017: 108-109).

Terör örgütleri kendilerine eleman temin ederken farklı yöntemler ve farklı ideolojiler oluşturmuş, bu yapı içerisinde inanç temelli oluşum kolay bir şekilde kendine zemin bulmuş ve bu durum belirli aralıklarla isim ve lider değiştirerek sürekli devam etmiştir. Bu durum salt semavi dinlerle sınırlı da değildir. Özellikle 1979 yılındaki İran devrimi 1980’lerden itibaren İran’ın Ortadoğu’daki politikalarını değiştirmiş ve temelde batı karşıtı politik hamlelerin gerçekleşmesi için başta Hizbullah olmak üzere çeşitli dini temelli Terör Örgütleri aktör olarak kullanılmıştır. Bu Terör Örgütleri’nin ortaya çıkışında özellikle Filistin sorunu araç olarak kullanılmıştır. Dini temelli bu Terör Örgütleri sadece işgal ve batı haksızlığına karşı değil aynı zamanda kendi iç

dinamiklerine de tepki olarak gelişme göstermiştir. Özellikle demokrasi anlayışından yoksun az gelişmiş ülkelerin yönetimleri, ülkelerin ihtiyaç ve düşünce yapılarından farklı uygulamalarda hayat bularak, ülke halkını demokrasi haricinde farklı arayışlara yönelmek zorunda bırakmaktadır. Bu mücadele, şiddet eylemlerini ve teröre varan uygulamaları beraberinde getirmektedir. Filistin’de işgale, zulme haksızlığa karşı hareketlerin dinselleştirilerek dini radikalizm haline getirilmesi örneğinde olduğu gibi dini radikalizm, bir motivasyon tekniği olarak kullanılmaktadır. Burada sözü edilen radikalizm dinin kendisinden kaynaklanmamakla beraber, din bir araç olarak kullanılmıştır (Kuyaksil, 2014: 83-85).

Din temelli terörizm faaliyetleri günümüzle sınırlı değildir. Dinsel ilkelerin toplum üzerindeki etkisi ortaya çıktığından beri bazı gruplar kendi amaçları doğrultusunda dini farklı yorumlamış ve terörizm stratejisinin gereklerine ve amaçlarına cevap verecek şekilde din kullanılmıştır. Aslında onlar iyiliği emreden dinleri çıkarları doğrultusunda değiştirerek yeni bir ideoloji oluşturmuştur. Geçmişte Yahudiliği referans alan Zealotlar ve İslamiyet’i referans alan Hашhaşiler ilk intihar eylemcileridir. İnsanlar dini bir görev olarak gördüğünde, terörizm stratejisinin gereği olan masumların öldürülmesi, onlar için bir sorun oluşturmamaktadır. Bu ise dinsel terörizmi doğurmuştur. Gerçekten de günümüzde Ortadoğu başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde dinsel terörizm yükselişe geçmiştir. Dinsel terörizm, “dinlerin yaşam şekilleri, kuralları, ibadetleri belirlenen amaçlar doğrultusunda farklı yorumlayarak insanları kandırmak suretiyle ikna etmeyi hedefleyen terörist faaliyetlerdir.” Düşmanı şeytanlaştırma ve üyelerine cennet vaadi değişmeyen motivasyon unsurları olarak göze çarpmaktadır (Şen, 2011: 27-28).

2.1. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN YAPISI VE İDEOLOJİSİ

DEAŞ Terör Örgütü başlangıçta sadece kurulmuş olduğu coğrafya içerisinde faaliyet göstermekte iken yapmış olduğu eylemler ve söylemleri ile bunları internet tabanlı sosyal paylaşım ağları ile tüm dünya ile paylaşmış, dünya üzerindeki örgütler arasında kendine yer bulmuş ve kendi örgüt mensupları haricinde tüm insanları dinsiz olarak kabul etmiştir. DEAŞ Terör Örgütü; teolojik, stratejik ve politik, sosyolojik, sosyo-psikolojik olarak açıklanması gereken karmaşık yapıda bir Terör Örgütü’dür. Bu karmaşık yapı anlaşılabilir ve buna karşı mücadele yöntemleri geliştirilirse, DEAŞ Terör Örgütü ile mücadele etmek mümkün olabilir (Şenol vd., 2016: 277-278).

Aynı düşünce temelli ve benzer örgütler DEAŞ Terör Örgütü'nün, Arabistan Vehhabiliği, Mısır'daki Selefi hareketi ve El-Kaide örgütünden sonra bu sıralamanın en güncel aşaması olduğu değerlendirilmektedir. Dindeki herhangi bir gelişme ve yenilikleri kesinlikle onaylamayan bu konuda yenilikleri onaylayan ve yaşam biçimini bu şekilde düzenleyen insanları dinsiz olarak görmekte olup bunun karşılığı olarak verilmesi gereken ceza ise ölüm olarak tarif edilmektedir (Erdoğan ve Deligöz, 2015: 13). Örgütle etkin mücadele anlamında, Terör Örgütü'nün işleyişi fikirleri ideolojisi yaşam şekillerini bilmek ve anlamak örgütü çözmek ve örgütle mücadele edebilmek adına önemlidir. Çalışmanın bu aşamasında DEAŞ Terör Örgütü'nün yapısı, amacı, ideolojisi, stratejisi gibi konulara değinilecektir.

2.1.1. DEAŞ Terör Örgütü'nün Kuruluşu ve Oluşum Süreci

DEAŞ Terör Örgütü ve benzeri devlet dışı silahlı aktörler sadece sosyal veya siyasi boşluklardan dolayı ortaya çıkmamış, devlet yapısının zayıflaması, topraksal talepler, bölgesel jeopolitik, dış askeri müdahaleler gibi sebeplere bağlı olarak var olma ve devamlılık süreçlerini şekillendirmişler (Yeşiltaş ve Duran, 2018: 20-25). İslam coğrafyasındaki ülkelerin demokratik olarak yönetilememesi ve yönetim şekillerindeki adaletsiz anlayış ve batılı ülkelerin bunları bahane ederek bu ülkelere savaş açması, dünyanın İslam coğrafyasında yaşanan haksızlığa ve zulme sessiz kalması ve bu coğrafyada yaşayan bireylerde çaresizliğin artmasına neden olmuştur. Bölgede gerçekleştirilen sinsî politikalar, halkı ırklar/mezhepler üzerinden ayırıştıran ve birbirine düşman eden uygulamalar, kesintisiz hale getirilen şiddet, hapis ve işkenceler, yurtlarından uzaklaşmaya mecbur kalan binlerce insan, radikal eğilimli örgütlere istedikleri ortam ve fırsatı vermiş (İçişleri Bakanlığı, 2018: 11-12) ve böylelikle DEAŞ adı verilen gayr-i insani bir örgütün ortaya çıkması için zemin her yönden hazır hale gelmiştir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 3).

DEAŞ Terör Örgütü, Ebu Musab el-Zerkavi'nin liderliğinde 1999 yılında "Cemaat el Tevhid vel Cihad" adı altında Afganistanda kurulmuştur. 2001 yılında Irak'ın Kuzey Bölgesi'ne gelerek burada faaliyet göstermeye başlayan örgüt, 2003 yılında ABD'nin Irak'ı işgal etmesinin hitamında ABD kuvvetlerine karşı yaptığı eylemlerle ön plana çıkmıştır. (İçişleri Bakanlığı, 2017: 6; Sandıklı, 2015: 16; Şenol vd., 2016: 279; Din İşleri Yüksek Kurulu, 2015: 7). Ebu Musab el-Zerkavi liderliğinde kurulan "Cemaat el Tevhid vel Cihad" örgütü 2004 yılında El Kaide Terör Örgütü'ne

“biad” etmiş ve “Irak el Kaide” si ismini kullanmıştır. Örgüt 2006 yılı başlarında bazı küçük gruplarla gücünü birleştirerek “Mücahitler Şura Konseyi” adını almış ve 2006 yılı sonlarında örgütün lideri örgütün adını “Irak İslam Devleti” şeklinde değiştirmiş. Örgütün lideri olan Ebu Musab el-Zerkavi’nin 2006 yılında öldürülmesinin ardından Ebubekir el-Bağdadi örgütün yeni lideri konumuna gelmiştir. Özellikle Baas Partisi’nin içerisinde geçmiş dönemde faaliyet göstermiş insanların örgüte destek vermesiyle büyüyen Örgüt Arap Baharı’nda yaşanan gelişmelerin de etkisiyle 2013 yılında ismini DEAŞ (Irak Şam İslam Devleti) olarak değiştirmiş ve 2014 yılı ortalarında adını “İslam Devleti” olarak ilan etmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 6; Ayhan ve Çifçi, 2018: 19-22).

Yabancı literatürde ISIS, ISIL, ILİD, AQI, IS, DAESH, olarak nitelendirilen (Şenol vd., 2016: 279) Terör Örgütü, Türkiye’de DEAŞ (Irak ve Şam İslam Devleti) olarak tanınmış ve örgütün isimlendirilmesinde IŞİD yerine DEAŞ, DAESH, DAİŞ vb. farklı kullanımlar da söz konusu olmuştur (Geyik Yıldırım, 2018: 174-175). Literatürel olarak birbirinden farklı kullanımlar mevcut olduğundan çalışmada alıntılar dahil örgütün adının “DEAŞ” şeklindeki kullanımı tercih edilmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü Irak Devleti içerisinde ele geçirerek kontrolünü sağladığı topraklar sonrası, sınırları belli olmasa da gücü, savaşçıların erişiminin bulunduğu her coğrafyaya uzanan, askeri veya idari lidere (emir) kesin biat üzerine kurulu, modern bir devletin sunduğu tüm hizmetleri sağlayabilecek olmasa da çatısı altında yaşayanların manevi ve dünyevi durumlarını iyileştirmek adına mutlak adalet vaadinde bulunan Irak İslam Devleti modeli, DEAŞ Terör Örgütü’nün özellikle 2014-2017 yılları arasında Suriye ve Irakta kurduğu egemenliğin ana çerçevesini oluşturmuştur (Eroğlu, 2018: 205). Dünya’nın farklı kıtalarda bulunan Boko Haram gibi Terör Örgütleri’nin DEAŞ Terör Örgütü’ne biad etmesi, DEAŞ Terör Örgütü’nün yayılma çabalarının somutlaştırılması açısından önemli bir örnektir (Konstantiniyye 1, 1436: 34-36).

2.1.2. DEAŞ Terör Örgütü’nün Amacı, İdeolojisi, Stratejisi ve Radikalleşmesi

Bazı Terör Örgütleri yapmak istedikleri eylem ve fiilleri örgüt üyelerine kabul ettirmek için onların inançlarını kullanmaktadır. Örgüt eylem ve faaliyetlerini yerine getirebilmek adına sorgulama yapmayan ve verilen talimatları yorumsuz uygulayan elemanlarla çalışmayı arzu ederler. Örgüt mensuplarının faaliyetlerini, görevlerini başarılı bir şekilde yapması için belirli bir moral ve motivasyona sahip olmaları gerekir ve bununda en kolay yönü inançları üzerinden etkilenmektir (Cinoğlu ve Özeren, 2009:

21). Günümüzde dini öğretileri kendi lehine kullanarak şiddeti meşrulaştırıcı bir güç haline getiren en önemli Terör Örgütü DEAŞ Terör Örgütü'dür.

Gerçekten de DEAŞ Terör Örgütü'nün, sosyolojik ve psikolojik etkileri özenle planlanmış eylem şekilleri ile propaganda yöntemleri arasında bir bütünlük ve uyum bulunmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü, bu bütünlük ve uyum üzerinden önemli etkiler oluşturmayı hedeflemektedir. DEAŞ Terör Örgütü'nün bireysel ve kitlesel psikolojiyi kendi lehine yönlendirmeye çalıştığı ilk etki, insan zihninde dehşet hissi uyandıran acımasız eylemlere ait video kayıtları aracılığıyla potansiyel kurbanların, hakimiyet altında bulundurdıkları bölgelerde yaşayan halk ve düşmanlardan oluşan üç hedef grubunun kalplerine korku salması şeklinde oluşturulmaktadır. İkinci önemli etki ise, bahse konu eylemlere ait kışkırtıcı yayınlar üzerinden dini radikalleşmeye elverişli şahısların örgüte katılımını teşvik etmek ve yönlendirmektir. Büyük bir kıta sahanlığını kontrol etme odaklı yapılan çalışmalar, DEAŞ Terör Örgütü'nün ana eylemsel stratejisini oluşturmaktadır. Bu strateji, çok çeşitli şiddet ve saldırı pratiklerini bünyesinde barındıran düzensiz bir askeri savaş öğretilerine sahiptir. Bu stratejik anlayış, örgütün gerçekleştirdiği bütün terör eylemlerinin içeriğinde de kendini göstermiştir. Bu strateji çerçevesinde DEAŞ Terör Örgütü için varlık, faaliyet ve mücadele alanı üç ana coğrafyadan meydana gelmektedir. İlki kurulduğu ve geliştiği ülkelerde oluşan "İç Alan", ikincisi genişleme alanındaki Kuzey Afrika ile Orta Doğu'yu kapsayan "Yakın Çevre", üçüncüsü ise Asya, Avrupa ile Amerika Birleşik Devletlerini kapsayan "Uzak Dış Çevre"dir. Askeri eylem stratejisi melez bir yapıya sahip olan örgütün her bir coğrafyaya yönelik stratejileri ve mücadele teknikleri farklılık göstermektedir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 6).

Örgütün inançları anlama şeklinde selefilik akımı geniş yer tutmakta ve bu doğrultuda özellikle eklektizm ve pragmatizm (faydacılık) ön plana çıkmaktadır. İnançlarla ilgili kutsal kitaplarda yazılı olan ve istenilenlerin ne olduğu önemli değildir, önemli olan yazılı kuralların örgütün isteklerine çevrilebilirliğidir (Okur, 2017: 27). DEAŞ Terör Örgütü üyeleri ilmi yeterliliğe sahip olmadıkları halde ayet, hadis ve benzerlerinden çıkarımlar yapmaya çalışmakta, ayet ve hadislerden çıkarımlar yapmaya çalışırken, öncesini ve sonrasını dikkate almaksızın bağlamından koparmakta, konuyla ilgili diğer delilleri karartmakta ve dinin temel amaçlarını önemsemeksizin yorumlamaktadır. DEAŞ Terör Örgütü üyeleri yalnızca metinden ve lafzî anlamdan hareketle ayetleri yorumlayarak hüküm verme teşebbüsleri de göstermektedir (İçişleri

Bakanlığı, 2018: 5-19). DEAŞ Terör Örgütü'nün, ayet ve hadisleri anlamından saptırmak suretiyle kuralları ve karartarak insanların inançla ilgili duygu ve düşüncelerini önemsemeksizin yorumlarda bulunmasının meşru bir temeli olmadığı ve olamayacağı ortadadır. DEAŞ Terör Örgütü ve benzeri örgütler, bünyesinde dini bilgileri olan insanlar barındırmayan ve modern bir niteliğe bürünmeye çalışan oluşumlardır. DEAŞ Terör Örgütü gibi yapılara destek vermeyen din bilginleri düşüncelerine değer verilmeyerek yok sayılır ve bunlar her türlü kötü harekete maruz bırakılabilir. Sonuç olarak güvenilir kaynaklarla doğrulanmayan ve desteklenmeyen, fikirler, düşünceler ve eylem hareketleri için uygun bir zemin meydana getirilmektedir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 6-8). Bu bağlamda hedeflerine ulaşmak isteyen DEAŞ Terör Örgütü'nün ideolojisi, üyeleri haricindeki insanları “müşrik” olarak nitelendirmiş ve kendisinden olmayanları düşman kabul etmiştir (Biçer, 2015: 11).

Kendi hakimiyet sınırları içerisinde yaşayan insanları “Müslüman” olarak kabul eden DEAŞ Terör Örgütü'nün kendisinden olmayan Müslümanlar'a karşı tavrı ayırt edici, ötekileştirici ve tekfir edici şekildedir. Yani örgüte itaat etmeyen, örgütün radikal söylemlerini kabullenmeyen, ibadet hayatında eksikler olan kişi DEAŞ'a göre Müslüman değildir çünkü örgüt ideolojisine göre; *“İman; kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve amellerin ifasından ibarettir. Bu üçünden birinin eksik olması kişiyi dinden çıkarır”*.

DEAŞ'ın bu yanlış mümin ve Müslüman anlayışı, amelinde eksiklik gördükleri kimseleri küfürle itham etmelerine ve öldürmelerine sebep olmaktadır. Dinin hikmet boyutunu bir kenara bırakarak sadece lafza ve şekle önem veren DEAŞ Terör Örgütü'nün bu zihniyeti, taassup ve düşmanlığı körüklemekle birlikte ve gerçekçi, derinlikli, yapıcı değil aksine ön yargılı, yüzeysel ve yıkıcıdır. Mesela, *“Biliniz ki yaratma da emir de yalnız O'na aittir (Araf, 7).”* ayeti, DEAŞ Terör Örgütü'nden elde edilen bilgilerde Türkiye Cumhuriyeti'ndeki seçimlere yaklaşılmasına istenilmiştir. Bir başka örnekte, örgütün, Kur'an'ı yüzeysel ve seçmeci bir tarzla okumayı önerdiği, hiçbir ön bilgi ve donanım olmaksızın Kur'an'a yaklaşmayı telkin ettiği görülmektedir. Bu telkin, örgütün stratejisindeki ilkesizliği gösteren çarpıcı bir örnektir. Cihad ayetlerinin hangi şartlarda ve hangi ayet grupları içinde indiği bilinmeden, Kur'an'ın cihad hakkındaki ilkeleri bir bütün olarak değerlendirilmeden, Hz. Peygamber'in cihada dair söz ve uygulamaları öğrenilmeden sadece tekil ayetleri okumak büyük yanılgıdır (İçişleri Bakanlığı, 2018: 22-25).

DEAŞ Terör Örgütü'nün insan kaynağını çoğunlukla gençler oluşturmaktadır. Bu genç kitleyi dört grupta ele almak mümkündür (İçişleri Bakanlığı, 2018: 15-16): Bunlardan birincisi, yıllardır savaş bölgelerinde şiddetin ve vahşetin gölgesinde büyümüş, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan düşük profilli kişilerdir. Bu bireylerin büyük bir kısmının okuma yazma bilmediği, herhangi bir din eğitimi almadığı bilinmektedir. Örgüte katılan ikinci kitle, "sömürge muhaciri" olarak adlandırılan iki ya da üçüncü nesil göçmen gençlerden oluşmaktadır. Bu gençler Avrupa'da doğmuş ve büyümüş fakat Avrupa toplumuna adapte olamamış, ötekileştirilmiş, aşağılanmış ve özgüvenleri zedelenmiş kişilerdir. Kendilerini ifade etme ve değer görme ihtiyaçları karşılanmayan bu gençlerin, din eğitim konusunda da yetersiz oldukları, hatta bir inanç bunalımı yaşadıkları için radikal dini söylemlere çabuk aldandıkları bilinmektedir. Gerçekten de batılı ülkelerden DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların büyük bir kısmının İslamiyet ile ilgisi yok denecek kadar az bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Nitekim bu bireylerin çoğunun İslam'ı öğrenme adına taraflı bir yorum ve dille yazılan, gerçek olmayan bilgileri içeren kitapları okumaları da İslam dini hakkındaki bilgi düzeylerini göstermektedir. Çünkü bu gençlerin genellikle seküler bir çevrede yetişmiş ve bir kısmı İslam dinini yeni tanımıştır. Batılı ülkelerde yaşayıp inançları zayıf olan ve İslamiyeti Terör Örgütü aracılığıyla öğrenen örgüt mensupları, doğru bilgilendirilmeyerek yalan ve yanlış yönlendirmeler ve taraflı anlatılarla örgüt adına eylem ve faaliyetlerde bulunmuşlardır (Çakır vd., 2017: 5-13).

DEAŞ Terör Örgütü'nün yapmış olduğu eylemlerin batılı ülkelerde yaşayan bazı kesimlerde kabul görmesi bu taraflı anlatıların anlatıldığı kişiler açısından kişisel ve sosyal faktörlerin örtüşmesinden kaynaklanmakta ve yaşadıkları ülkelerde göçmen olarak yaşamaktan kaynaklı sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu koşullar altındaki genç kitle, DEAŞ Terör Örgütü gibi grupların gündeme getirdiği gerçek olmayan dini kimlikler ile motive olmakta ve bu kimlikler onların kendini önemli hissetme, aidiyet hissi gibi ihtiyaçlarını gidermekle kalmayıp, deneyimledikleri başarısızlık, marjinalleşme, yeni heyecanlar yaşayarak farklılaştırmalarına katkı sağlamaktadır. Benzer sorunlarla karşılaşan Müslüman kitleye Terör Örgütü, insanların inançlarından dolayı, Siyonist-Haçlı ittifakının saldırısı olarak nitelendirilen küresel bir saldırıya maruz kaldıklarını, kendi inancından olan insanlara DEAŞ Terör Örgütü'nün kalkan olduğunu, kendilerinden olmayan ancak İslam'ı kabul etmiş toplulukların konuyu anlayacak durumda olmadığını, örgüte girenin inanan

Müslümanlar'a dahil olacağını, neticede istediklerini yapacağını, bu uğurda her şeyi feda edebileceklerini söyleyerek, kendince farklı bir dünyanın kapısını açmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü bu yolla kendi tarafına çekmiş olduğu insanlarda inanç temelli bir aidiyet duygusu oluşturmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan üçüncü kitle, henüz yeni Müslüman olmuş ve İslam'ı orijinal (Kur'an) bir kaynaktan, iyi niyetli, bu konuda donanımlı ve yeterli kişilerden öğrenme imkanı bulamamış gençlerden oluşan kitledir. Dini bilgi yönünden yetersizlikleri bulunan bu gençlerin Terör Örgütleri'nin ideolojik tuzaklarına çok çabuk düştüğü bilinmektedir. DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan dördüncü kitle ise, örgütün hiyerarşik yapılarına dahil olmayan, İslam'ın cihad, şehadet, cennet gibi kutsal amaçlarının, bu örgütün söylem ve eylemleri üzerinden gerçekleştireceğine inandırılan genç kitledir. Örgüt, genç kitlenin dinî duygularını istismar etmekte, İslami kavram ve konular üzerinden oluşturduğu metinlerle onları kontrol altında tutup motive ederek yönlendirmeye çalışmaktadır. Bu şekilde bir motivasyonla örgüte katılanlar, sonradan örgütün gerçek amacını anlayıp dönmek isteseler bile, içerisine düştükleri vahşet yapılanması buna engel olmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü'nün ideolojik alt yapısını diğer dini motifli örgütlerde de görülebilen (El Kaide, Taliban gibi) selefilik akımı oluşturmakta ve bu durum radikal İslam tezini ve Avrupa ülkelerine düşmanlığı terörizm odaklı güçlendirmiştir. Örgüte göre doğru karar Müslüman bir devletin egemen olduğu ortamda alınmakta ve tatbik edilmektedir. Selefi hareketi İslamdaki değişimleri kabul etmemekte, bu gelişmeleri inanışlarına ters geldiği şeklinde değerlendirmekte, farklı fikirlerde olanları dinsiz olarak görmekte ve yaşamaması gerektiğine inanmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü selefi ideolojisini Marksist düşünce ve fikirlerle yoğurarak cihadi bir anlayışla uyarlamış ve kurgulamıştır. DEAŞ Terör Örgütü halifelliği elde ettiğini beyan ederek, Suriye'de yaşanan otorite boşluğundan faydalanıp Irak ve Suriye'de genişleyip, kendi inançlarına göre yönetim şekli belirleyerek yeni bir devlet kurma amacını taşımış, bulunmuş olduğu alanda hakimiyeti'ni hissettirmeyi hedeflemiştir. Bu hedefine ulaşmak amacıyla etnik kimlikler üzerinden kargaşa ortamı yaratarak toplumu etnik ayrımcılık (Şii) üzerinden sevk ve idare etmeyi denemiştir. Farklı mezhepteki insanlara zarar vererek kendi mezhebinden olanları yanına çekmek, bu iki ülke toprakları üzerinde bir egemenlik kurmak, süreç sonunda ise başta çevresinde bulunan Müslüman devletler olmak üzere Müslüman devletler'i kendi safına katmayı hedeflemiştir. DEAŞ Terör Örgütü propaganda amaçlı organlarında “*örgütün stratejisi*

politik ve dinî otoritenin tesis edilmesinden önce silahlı güç aracılığıyla fiziki kontrolün sağlanması” olduğu ifade edilmiştir (Şenol vd., 2016: 284-285).

DEAŞ Terör Örgütü’nün (Biçer, 2015: 9-10):

“Şirk’in her türlü ortadan kaldırılacaktır.

Şiiler/Rafiziler, şirk ve ridde taifesindendir.

Aşırılığa giden Haricilik ile dine lakayt Mürcie, bizim hedefimizdir.

Kelime-i Şهادeti söyleyen ve İslam’ın nevakızlarından birisini işlemeyene karşı duruşta değiliz.

Küfür; söz, eylem ve itikad olarak, büyük ve küçük olmak üzere ikiye ayrılır.

Allah’ın indirdikleriyle hükmetmeyenler, kafirlerin ta kendileridir

Hizb-i İslami, Hizbü’l-Mutlak, Düleymî, Haşimî, Allavî, Caferî ve diğerleri gibi siyasi faaliyet içerisinde bulunanlar, mürted ve kafirdirler.

Rafiziler, ridde küfrüne girmişlerdir.

Batı ile işbirliğine girenler, müşriktirler.

Hükümette görev alan yetkili ile şube müdürü arasında fark yoktur.

Endülüs’ün yıkılmasından itibaren, İslam ülkelerinin kurtarılması için cihad, mecburidir.

Şu anda yönetilen Müslüman devletlerin yöneticileri ve askerleri hak yolunda değildir, fakat yaşayan milletler Müslümandır.

Müslüman devletlerle mücadele etmek, farklı dinlere mensup devletlerle mücadele etmekten çok daha fazla gereklidir.

Müslüman olduklarını iddia eden ancak ehil olmayan insanlar yalancıdır.

DEAŞ Terör Örgütü’ne biad etmeyen dini gruplar yanlış yoldadırlar, bunların din alimleri de tağuti ve yanlış yolda olduklarından vermiş olduğu fetvaların geçerliliği yoktur.

İslam’da kadının yüzünü kapatması mecburidir.” şeklinde ana düşünce ve inanç yapısı’nı özetleyen bilgiler ışığında; DEAŞ Terör Örgütü’nün İslami anlayış biçiminin Selefilik’le uyumluluk sağladığı anlaşılmaktadır.

Dini motifli bir Terör Örgütü olan DEAŞ Terör Örgütü yapmış olduğu eylem biçimleri ve kurmuş olduğu yapının yanı sıra örgüt mensubu sayısı, kontrol altında bulundurmış olduğu toprak parçaları ve örgütü yönetim biçimi ile kendisinden önce kurulan tüm Terör Örgütleri'nden farklı bir karakter sergilemiştir (Geyik Yıldırım, 2018: 175). Örgütün elinde bulundurduğu askeri güç kaynağı ve uyguladığı taktiksel strateji de diğer Terör Örgütleri'nden ayıran önemli bir nitelik olarak karşımıza çıkmaktadır (Sandıklı, 2015: 16). Politik dışlanma ve baskının Ortadoğu'da şiddetin üretilmesinde can alıcı bir şekilde rol aldığı görülmüştür. Güçlü Avrupa ülkelerindeki yanlış uygulamalar ve verilen yanlış mesajlar ile adaletsiz yaklaşım karşısında örgütün başkaldırması popülerliğini artırmıştır. Katı kurallara maruz bırakılan insanlar da kurtuluşu farklı alanlarda aramış, özellikle daha önce asker olarak görev yapmış insanların bu örgüte katılımı fazla olmuştur (Çakır vd., 2017: 6).

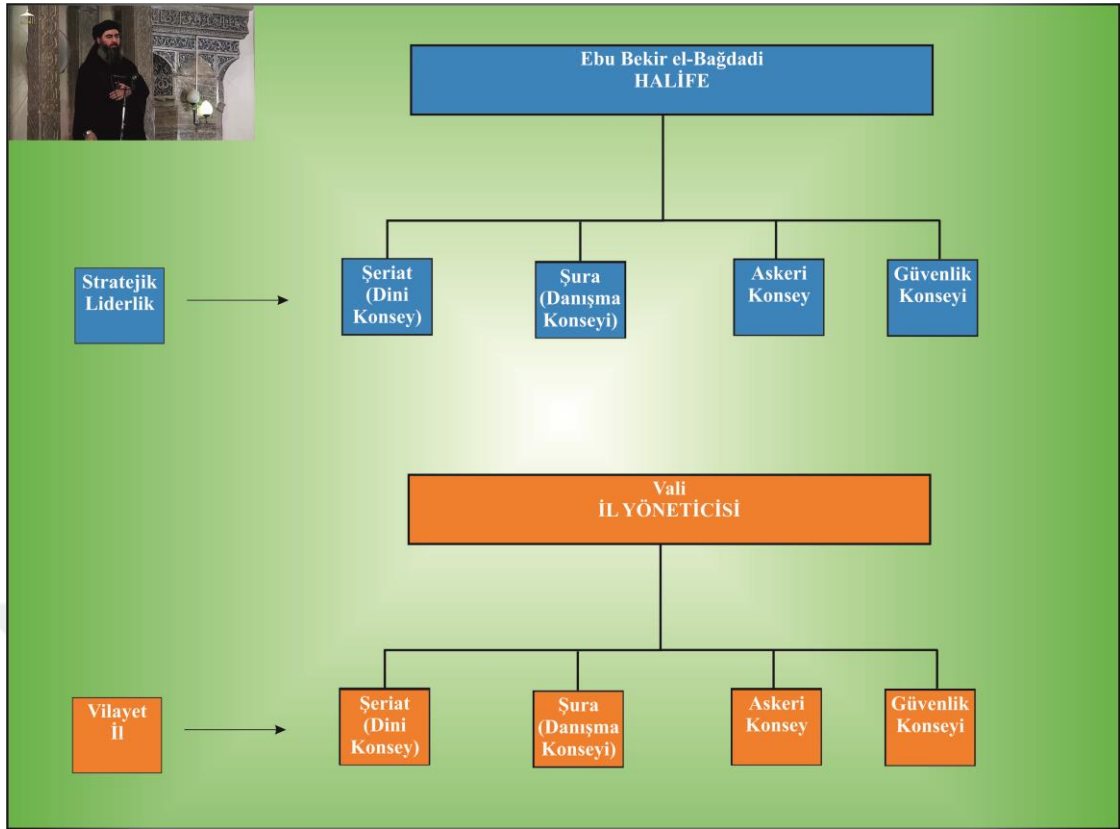
DEAŞ Terör Örgütü'nün düşünce ve felsefesinde insanları ayırıştırma ve kutuplaştırmaya yönelten bir yapının egemen olduğu görülmektedir. Bu düşünce biçimi ve inanç motifleri üzerinde temellenen DEAŞ Terör Örgütü, “Batı bizi eziyor, onun maşası olan tağut, yani yalancı İslamcılar da onlarla işbirliği yapıyor” şeklinde söylemlerde bulunarak Darü'l-Harb'in şartlarının oluştuğunun algılanmasını sağlamaya çalışmış, yapmış olduğu eylemlerin doğru ve haklı olduğunu beyan ederek insanların feda edilmesinin zeminini hazırlamıştır (Şenol vd., 2016: 284). DEAŞ Terör Örgütü gibi devlet dışı silahlı aktörler, dini ilkelerin öncelendiği tek başlı bir siyasi yönetim aracılığıyla uzun vadede dünya sistemini değiştirmeyi hedeflerken PKK veya PYD gibi Terör Örgütleri belirli bir devletin siyasi yapısını değiştirmeyi hedeflemektedirler (Yeşiltaş ve Duran, 2018: 19-20).

2.1.3. DEAŞ Terör Örgütü'nün Örgütsel Yapısı

Dini motifli terörün geldiği son nokta olan DEAŞ Terör Örgütü, büyük bir coğrafi bölgede egemen olması, kendisini bir ülke gibi görmesi ve kurumsal yapılar oluşturması, devletin vazgeçilmez temel taşlarından olan “düzenli ordu” ya benzer nitelikte bir oluşuma sahip olması, devletin ve ordunun temel ihtiyaçlarını kendi kurduğu yapı içerisinde finanse etmesi gibi ayırt edici yönleriyle ön plana çıkmıştır. Ordusunu, hakimiyet sürmeye çalıştığı bölgede bulunan devletlerin ordularında görev yapmış tecrübeli personellerden oluşturmuştur (Erdoğan ve Deligöz, 2015: 16). Nihai amacı olan devlet kurma hedefine ulaşan DEAŞ Terör Örgütü'nün lideri halifeliğini ilan

eden Ebubekir el-Bağdadi'dir. Örgüt lideri ile ilgili bilgiler kısıtlı olmakla birlikte çatışma ortamında dahi gizliliğini korumuş ve kendisine “gizli şeyh” şeklinde hitap edildiği şeklinde bilgiler elde edilmiştir. DEAŞ Terör Örgütü'nün yabancı devletlerin orduları ile çatışma halinde iken şehit olma yaklaşımı ile çatıştığı ancak egemen olduğu bölgedeki yapıyı korurken profesyonel ve kurumsal bir hareket tarzıyla hareket ettiği görülmüştür. Örgütün yönetiminde ikmal, finans, koruma, harici ve dahili yabancı örgüt mensupların koordinasyonu işlevlerini takip eden üst kademe sorumlular bulunmaktadır (Geyik Yıldırım, 2018: 175). Egemenliğini ilan ettiği sınırlar içerisinde bulunan veya kontrolünü sağlamaya çalıştığı yerler ile ilgili “vilayet” adı altında birimler oluşturulmuştur. DEAŞ Terör Örgütü'nün kontrolü altındaki bu vilayetlere valiler tayin ederek kendi kanun ve kurallarına göre yönetmeye çalışmış olup belirli yerlerde mahalli hizmetleride sağlamıştır. DEAŞ Terör Örgütü'nün oluşumunu sağlayan kolların en başında büyük bir çoğunluğu Iraklılardan oluşan “yöneticiler” bulunmakta olup, bu yöneticiler öncesinde de örgüt lideri ile birlikte hareket eden gruptan oluşmaktadır. Diğer bir oluşum ise çoğunluk olarak Iraklılardan oluşan fakat Suriyelilerin de bulunduğu “kurumsal yapının ve ordunun yönetimini sağlayan” gruptur. Üçüncü grup ise; birçok yabancı ülkeden (80'in üzerinde) savaşmak için DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan militanlardan oluşmakta olup bu grup yapının fiziksel gücünün tamamına yakın kısmıdır (Şenol vd., 2016: 280-282).

Araştırmacılara göre, DEAŞ Terör Örgütü'nün “Bir artı dört” komuta yapısı ile yönetildiği, en tepedeki Bağdadi'den İl ve İlçe düzeylerine kadar aynı sistemin işletildiği (Şekil 1), basında da yer alan yönetim teşkilat şeması aşağıda verilmiştir (bbc.com., 2014).

Şekil 1: DEAŞ Terör Örgütü’nün Yönetim Teşkilat Şeması

Kaynak: (bbc.com., 2014).

Şema incelendiğinde; Örgüt Lideri – Dini Konsey – Müzakare Konseyi – Ordu Konseyi – Emniyet/Asayiş Konseyi şeklinde örgütlenen “Stratejik Seviye”nin, Vilayetler/İlçeler bazında da aynı şekilde tekrarlandığı görülmektedir.

2.1.4. DEAŞ Terör Örgütü’nün Finansal Yapısı

DEAŞ’ın Irak ve Suriye’deki geniş çaplı toprakları elinde bulundurabilmesi, yeni koşullara uyum sağlaması ile ilgili olmuştur. DEAŞ Terör Örgütü’nün yayılması iki önemli sistem ile mümkün hale gelmiştir. Bunlar Suriye ve Irak’taki yerel gruplarla ittifak kurmak ve bölgede lojistik destek ağlarını geliştirmektir. Ayrıca devlet egemenliğinde yaşanan boşluğu kullanan DEAŞ Terör Örgütü, iktidar ve örgütsel kapasitesini yerel topluluklar için dini hukukun uygulanması ve genç askerlerin istihdamı gibi alanlarda genişletmiştir. Şeriat hukukunun düzenlenmesi, resmi bir adalet sistemi oluşturulması, organize vergi tahsilatı ve hatta örgün eğitim sistemi gibi yeni yönetim kalıpları oluşturma üzerinde çalışmıştır (Yeşiltaş ve Duran, 2018: 16).

DEAŞ Terör Örgütü hem ulusal hemde uluslararası düzeyde kendisini finanse edebilecek bir düzeye sahip olmuştur. 2014 yılı itibariyle 2-2,4 milyar dolar gelirinin olduğu tahmin edilmektedir. DEAŞ Terör Örgütü finansman için illegal yollardan farklı gelirler elde etmiş olup bu kapsamda adam kaçırma, fidye, kadın ticareti ve petrol önemli bir yer tutmuştur. Dünya üzerinde yaşayan taraftarlardan gönderilen paralar, farklı devletlerden hibe yolu ile elde edilen paralar ve DEAŞ Terör Örgütü'ne bağlılığını bildiren örgütlerden gelen paralar gelir elde etmede kullanılmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü egemenliğini sağladığı yerlerde bulunan kamu ve özel kurumlar dahil olmak üzere orada yaşayan insanların iş yerleri, tarım alanları ve benzeri yerlerden zorla para toplayarak yüklü miktarda bir gelir elde etmiştir. Bulunmuş olduğu alan içerisinde farklı inançlara sahip olan insanlardan yaşamlarını devam ettirebilmeleri adına haraç, cizye gibi farklı isimlerde paralar tahsil etmiştir. DEAŞ Terör Örgütü kontrol altında bulundurduğu alan içerisinde Irak ülkesinin buğday üretiminin % 40'ını elinde bulundurmuş, en büyük finansman kaynağını petrol gelirlerinden elde etmiştir. İki komşu ülke topraklarından ele geçirdiği ve hakimiyeti'ni sağladığı topraklardaki petrol kaynaklarından büyük miktarda gelir elde etmiş ve bu petrolün satım işleminide yapmıştır. Petrol ve türevlerinden elde ettiği gelirler, DEAŞ Terör Örgütü'nün savaşı finanse edip kendi projesini hayata geçirmesini kolaylaştırmıştır. DEAŞ Terör Örgütü, din olgusunu kullanarak ülke kurma ve yönetme fikri ile kutsal kitapta yazılı olan kurallara aykırı hareket ederek fuhuş, istismar, kaçakçılık ve benzeri illegal olan yollardan farklı finans gelirleri elde etmiştir. Bu bağlamda finans gelirlerinin fazla ve çeşitli olması ideolojisinin ve felsefesinin hızlı ve akıcı bir şekilde dağılmasını ve birey unsurunu basit bir şekilde elde etmesini sağlamıştır (un.org., 2014; bbc.com., 2014; Erdoğan ve Deligöz, 2015: 17; Şenol vd., 2016: 285-286).

Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 5, 1436: 28); Allah'ın yardımının gelmesinin en genel anlamda imani hazırlıktır ve maddi hazırlıktır şeklinde iki şarta bağlı olduğu, maddi hazırlığın özellikle cihadda askeri eğitim ve silah hazırlayarak, müminlerin ülkesini savunma ve cihad etmelerini istiyerek, hakka ulaşmanın ellerinde gelenin fazlasını yapma ile olacağı, Mü'minler'in imani hazırlıktan sonra Allah'tan yardım talep ettikleri konuyla ilgili ellerinden gelen maddi hazırlığı da yapmaları gerektiği, maddi hazırlık konusunda üzerlerine düşeni yapmazlarsa Allah'ın yardımını alamayacakları, *"Kafirler yakayı kurtardıklarını sanmasınlar. Çünkü onlar (bizi) aciz bırakamazlar. Onlara (düşmanlara) karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve*

cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın (Enfal, 59-60)” şeklindeki ayetle de konunun güçlendirildiği belirtilmiştir. Rumiya’da, ise (Rumiya 1, 1437: 24-25); mal ile cihad’ın, can ile cihaddan önce geldiği, orduların teçhizat ve mühimmat hazırlığına mal ile başlanılmakta olduğu, can ile cihad etmek hususunda geride kaldıkları halde bir yükümlülük sahibi olmayan bazı özür sahipleri bulunduğu, kadının da bunlardan olduğu, Allah’u Teala’nın faziletiyle zengin kıldıklarının ve infak etmekte geç kalanların bir özrü bulunmadığı, mal ile cihad babında kadın ile erkek, yaşlı ile genç, kör ile gören, hasta ile sıhhatli arasında fark bulunmadığı, fakir olanın bu hususta bir yükümlülüğünün bulunmadığı, İbn-i Teymiyye’nin “Eğer mal durumunun sıkışıklığından dolayı malın kullanımında, terkinde zarar görülecek bir cihad ile açların doyurulması arasında bir seçim yapılacaksa, açlar ölse bile bizler cihadı önde tutarız. Bu, kafirlerin Müslümanlar’ı siper yapması gibidir. Hatta bu, siperden daha evladır.” şeklinde söylediği belirtilerek konunun önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

2.1.5. DEAŞ Terör Örgütü’nün İdeolojik Terminolojisi

Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü’nün propagandif argümanlar olarak kullandığı kavramlara yer verilecektir.

2.1.5.1. Vehhabilik/Selefilik

“Selefi” tabiri İslam düşüncesinde, başta Sahabe ve Tabiin olmak üzere ilk nesilleri ifade etmek için kullanılmaktadır. Özellikle inanç konularında tevil ve yoruma başvurmaksızın nasların sunduğu çerçeve ile sınırlı kalan, Sahabe ve Tabiin döneminde ele alınmayan konulara mesafeli duran tavır da genel anlamda “selefi tavır” olarak nitelenmiş, bu tutumu benimseyen muhaddis ve fıkıhçılar için de “selefi” nitelemesi yapılmıştır. Bu gruplar daha çok selefi içerisinden kendilerine dayanak teşkil edecek lafızcı eğilimleri tercih etmektedir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 6). DEAŞ Terör Örgütü’nün, istismar edilen selefi çizgiyle olan irtibatı, yorumlarında lafızcı karakterin belirginleşmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ancak bu lafızcılık, sistematik ve tutarlı bir yaklaşım olmaktan uzaktır. Nitekim onların yaklaşımları tamamen keyfi ve seçmeci bir karaktere sahiptir; bu haliyle DEAŞ Terör Örgütü’nün dini yaklaşımının bir metodolojiye sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü ve benzeri gruplar, kendilerini selefi-i salihine yani İslam’ın ilk nesillerine nispet ederek değer kazanma ve kabul görme çabası içerisindeyler (İçişleri Bakanlığı, 2018: 19).

Mevcut durumda selefi düşünceye mensup olan yapılar, inançları baz alarak şiddet eylemlerinin olması gerektiğini anlatmışlardır. Yapılan bu şiddet eylemlerinin inançları dışında olduğunu var sayarak kabul edilebilir bir hale getirmeye çalışmaktadırlar. Selefi görüşü savunucularına açısından; İslamda birey yapmış olduğu yahut yapmadığı davranışları ile dinden çıkabilmekte, bu durumda ise dinden çıkan kişiye saldırmak, eşyalarını, parasını almak mübah olmakta, bu bireylere saldırmanın, eşyalarını, parasını almanın İslam’a aykırı olmadığı değerlendirilmektedir.

Selefi aşırıcılık, din referanslı ideolojik bir duruşu temsil etmektedir. Cemel, Sıffin, Kerbela gibi olaylar; İslam’ın ilk dönemlerinde, büyük politik amaçlara ulaşabilmek adına dindaşını öldürebileceği savına referans olmuştur. Hesap gününe yaklaşıldığında evrenin olumsuzluklarla dolacağı, Müslümanlar’ı kurtarmak için Mehdi’nin geleceğini anlatan hadis rivayetlerinin etkisine en açık olan grupları bünyesinde barındıran ve “amelin imandan bir cüz olduğu” düşüncesini ilke şeklinde benimseyen Selefilik, dini anlamda ana akımdır ve ehli-hadis geleneğinden gelmektedir. Selefilik içinde yer bulan aşırı gruplar tekfirci bir şiddete yönelebilmektedir. DEAŞ Terör Örgütü ve benzeri yapıların oluşmasında politik ve ekonomik sebeplerin etkisi, inanç sebebinin etkisinden net bir şekilde daha çoktur. İslamla yönetilen veya halkının büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde değişik tarihlerde yaşanan büyük sorunlar, adaletsizlikler, politik saldırılar, diğer ülkelerin müdahaleleri, iç çatışmalar, mevcut yönetimin kendi halkına veya muhaliflerine zulmü, mevcut eğitim ve öğretim sisteminin yeterli olmaması, alternatif radikal ve ayrıştırıcı yapıların eğitim vermesi, İslam’ın internet, sosyal medya üzerinde yaygın olarak yanlış anlatımı ve Avrupa’da yaşayan Müslüman nüfusun din bilgisi konusunda eksikliklerinin çok olması ve yaşamış oldukları yerlerde inançları ve ırklarından kaynaklı sorunlar yaşamaları tetikleyen nedenlerdir. Mevcut politik ve iktisadi etkenlerden kaynaklı oluşan benlik arayışı, düş kırıklığı, umutsuzluk; Müslüman topluluklarındaki aşırıcılık gibi hususlar Selefi aşırıcılığın burada kuvvetli yer bulup gelişebileceği önemli ortamların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Çakır vd., 2017: 6-20). Aşırılığı tetikleyen nedenlerden bazıları DEAŞ Terör Örgütü Mensubu H.D.Z.’nin ifadesine şu şekilde yansımıştır: *“Evin tek kızımı. Eskiden tam bir trend takılırdım. Sonra kafayı dine taktım. 2008’te başörtüsü taktıktan sonra Fransa’da zulüm başladı. Irkçılık vardı”* (hurriyet.com., 2019).

DEAŞ’ın kendisini böyle bir selefi çizgiyle meşrulaştırma çabasına rağmen gerçekte beslendiği damar, Vehhabîlik hareketidir. 18. yüzyılın ortalarında Suudi

Arabistan ülkesinin Orta Bölgesi'nde Mumammed bin Abdil Vahhab tarafından başlatılan Vehhabilik, Müslümanlığın en sert değerlendirmesini sağlayan Hanbeli öğretisinden doğmuştur (Bodur, 2003: 7).

Son dönemlerde Müslüman devletlerde yaşanan vakaların çoğunluğu Şia ve Haricilik düşüncesi çerçevesinde şekillenen inanç mezheplerinin üyelerince yapılmıştır. Değişik isimlerde ancak Haricilik olgusuyla hareket eden yapıların ayırt edici nitelikleri, inançların yaygınlaştırılması ve eylemleri ile ön plana çıkmalarıdır. DEAŞ Terör Örgütü'nün dokümanlarında kullandığı referansları ilke bazında Vehhabi çizgiye yakın durduğunu göstermekte (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 7), kendileri ifade etmemekle birlikte DEAŞ Terör Örgütü'nün de Haricilik ölçütleriyle hareket ettiği görülmekte ve Haricilik fikri çevresinde meydana gelen yapılarda öne çıkan Vehhabiliktir. Vehhabi ismi Abdülvehhab hayattayken muhalifleri tarafından adından esinlenilerek verilmiştir. Vehhabilik, Türk tarihinde Haricilik hareketi olarak kabul edilmiş ve o şekilde nitelendirilmiştir. Bu nitelendirmenin; Haricilik ve Vehhabilik arasındaki davranışlardaki sertlik, imanlarındaki taassup ve kendi inanışında olmayanı küfürle suçlama özelliklerindeki benzerlik nedeniyle yapıldığı değerlendirilmektedir (Şen, 2011: 173).

Osmanlı uleması Vehhabililiği, “Yeni Haricilik” şeklinde nitelendirmiş ve beraberinde Vehhabilere destek olacak şekilde meydana getirdikleri “Selefilik düşüncesi” İbn Teymiyye tarafından tekrardan yorumlanmıştır. Selefi anlayışa yeni bir hareketlilik kazandırmıştır. Daha sonra Selefiyye inancını hicri 18. Yüzyılda Suudi Arabistan ülkesinin Orta Bölgesi'nde Mumammed bin Abdil Vahhab tarafından Vehhabiyye ismiyle tekrardan kuvvetli olarak dile getirilmiştir. Selefilik, yüksek ölçüde ana ameli hususlarını Ahmed bin Hanbel ile sağlayan, İbn Teymiyye ile itikadi ayrılığı ayarlayan, Abdülvahhab ile ülkenin siyasi erkle doğal ilişki sağlayan düşüncedir (Korkmaz, 2016: 9). İbn Abdülvehhab'la meydana gelen yenilikle, Selefilik ülke mezhebi haline gelmiştir. Ana fikir itibariyle kendilerinden olmayanları tekfir eden Vehhabiler, Suud ailesinin mevcut düzeni ele geçirmesiyle süreklilik elde etmiş ve ideolojik temelli olarak ülkenin oluşumunu sağlamıştır. Yaşadığımız yüzyılda kendilerini selefi olarak değerlendirmekle birlikte Vehhabilik fikrini savunanlar, yaşadıkları coğrafyalar itibariyle değişik isimlerde devamlılıklarını sürdürmüşlerdir. 1980'li yıllarda Selefilikte önemli gelişmeler yaşanmış ve klasik Vehhabiliğin ağırlığı azalarak çağdaş Selefi tonlar artmıştır. Bu gelişmelerden sonra Yeni Selefilik, “Suudi”

ve “Cihadi” olarak iki şekilde nitelendirilmeye başlandı. Suudi Selefilerin günümüzdeki kurumsal temsilcileri “*Hey’etü Kibari’l-Ulema, Rabıtatü’l-Alemi’l-İslami, İdaretü’l-Buhus*” gibi oluşumlardır. Cihadi selefilik’in öncü isimlerinden birisi Üsâme b. Ladin olmuştur. Bin Ladin için Selefilik’te alim yerine “şeyh” lakabı kullanılmış, yazılı ve sözlü açıklamalarında ayet ve hadisler, sahabe ve tabiin sözlerinin yanı sıra, ağırlıklı olarak “İbn Teymiyye, İbn Kayyım el-Cevziyye ve İbn Abdülvehhab” ın görüşlerini aktarmıştır. Bu söylemleriyle Bin Ladin tam anlamıyla bir Selefi kimliğinde olduğunu ortaya koymuştur (Biçer, 2015: 3-6).

Günümüzdeki mevcut selefi hareketlerin hepsini aynı noktada konumlandırmak, hepsinin şiddet eğilimli yapıya sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu farkı belirtmek için “İslahçı Selefiler”, “Devrimci Selefiler” ve “Vehhabî Selefiler” veya “Suûdî Selefiler” ve “Cihadî Selefiler” gibi nitelemeler yapılmaktadır. Özellikle politik tavır ve şiddete başvurma noktalarında bazı selefi gruplar arasında derin görüş ayrılıkları bulunmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü’nün istismar edilen selefi çizgiyle olan irtibatı, yorumlarında lafızcı karakterin ön plana çıkması şeklinde tezahür eder. Ancak bu lafızcılık, sistematik ve tutarlı bir yaklaşım olmaktan uzak olduğu gibi tamamen keyfi ve seçmeci bir niteliğe sahiptir. Bu haliyle de DEAŞ Terör Örgütü’nün dini yaklaşımının bir metodolojiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 7).

2.1.5.2. İrtidat ve Mürted Kavramları

Arapça “red” kökünden gelen irtidat, Müslüman bir kimsenin açıkça inkar etmek suretiyle İslam dininden çıkması ya da başka bir dine girmesi anlamına gelmektedir. “Dinden çıkma, geri dönmek, bir şeyden yüz çeviren, bilhassa İslamiyet’ten yüz çeviren ” şeklinde değişik kaynaklarda ifade edilmektedir. Sebebi ne olursa olsun bir durumdan başka bir duruma her türlü dönme için ise “ridde” tabiri kullanılmaktadır. İrtidat gerek şifahen gerek dini bir akideyi reddetmek, gerek fiilen Kuran’a hürmetsizlik göstermekle meydana gelebilir. Mürted ise, inkar etmek suretiyle İslam’dan dönen ve düşman safına katılan anlamına gelmektedir. “Müslüman iken dinden çıkan, kafir olan kimse, din değiştiren, İslam dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan” şeklinde nitelendirildiği de görülmüştür. Ancak DEAŞ Terör Örgütü mürtedi “İslam’ı sabit olduktan sonra bir kimsenin şeriatın küfür dediği inanç, söz veya fiillerden birini işleyerek dinden dönüp kafir olmasına verilen ıstılahın

adıdır” şeklinde tarif ederek kişinin masiyet kabilinden söz ve eyleminin de mürted sayılmasının gerekçesi olduğunu dile getirmiştir (Özçelik, 2000: 347; Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 11; ctle.pau.edu.tr., 2018).

Mürted olmanın veya Mürted olarak değerlendirilmenin ergenlik, akıl ve ihtiyar (irade) şeklinde şartları bulunmaktadır. Bu hususlar içerisinde akıl ön plana çıkmakta olup, delinin veya deli hükmünde olan her kişinin irtidat’ı geçerli ve doğru değildir. İrtidat, ancak sahibinin irade ve özgürlüğüyle gerçekleşirse önem kazanmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü, “mürted” nitelemesini özellikle Suriye’de mücadele içerisinde olduğu diğer grupların mensupları hakkında kullanmaktadır. Hatta bu nitelemeyi daha ileri götürerek diğer muhalif gruplara mensup olan savaşçıların eşlerine, “kocalarının mürted olduğu, bundan dolayı evliliklerine devam ettikleri takdirde zina etmiş sayılacakları, dolayısıyla eşlerini terk edip DEAŞ Terör Örgütü’nün kontrolünde olan bölgelere hicret etmeleri gerektiği” çağrısını yapmışlardır. İrtidat ettiği gerekçesiyle birçok insan umuma açık mekanlarda infaz edilmekte, sindirme amaçlı uygulanan bu infazlar örgütün yayın organlarında duyurulmaktadır (Özçelik, 2000: 348; Toksarı, 2010: 47; Konstantiniyye 1, 1436: 22; Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 12).

Örgütün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 1, 1436: 22; Konstantiniyye 7, 1436: 8-54) kendileriyle anlaşması olmayan kafirlerin kanının ve malının helal olduğu, “*bunlar sivildir niye bunları öldürüyorsunuz, bunları öldürmek caiz değildir*” gibi sözlerin batıllığının ortada olduğu, sivil veya savaşçı kafir kavramının İslam’ın hiçbir yerinde olmadığı, DEAŞ Terör Örgütü, küfür diyarlarında, kafirlerin “sivil” diye tanımlamış olduğu kafir ve mürtedlere yönelik gerçekleştirmiş olduğu eylemlerin caiz ve olması gereken olduğu, İslam’da, sivil ve savaşçı kafir şeklinde bir taksim yapmadığı, DEAŞ Terör Örgütü ile anlaşması olmayan her kafir’in -ister asker veya polis olsun isterse de sivil- malının ve kanının mubah olduğu, dinsizler ve mürtedler ile dost olunamayacağı, onlarla koalisyon kurulamayacağı belirtilmiş olup, “*İçinizden dininden dönüp kafir olarak ölen olursa, bunların işleri dünya ve ahirette boşa gitmiş olur. İşte cehennemlikler onlardır, onlar orada temellidirler (Bakara, 217).*”, “*Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır (Maide, 51).*”, “*Allah’ın ayetlerinin inkar edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, başka bir söze geçmedikleri müddetçe, onlarla oturmayın, aksi halde siz de onlar gibi olursunuz. Şüphesiz Allah, münafıkların ve kafirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır (Nisa, 140).*” şeklindeki ayetler DEAŞ Terör Örgütü tarafından bu

düşünceyi destekler mahiyette yorumlanmıştır. Örgütün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Rumiyah Dergisi'nde (Rumiyah 1, 1437: 4-46; Rumiyah 3, 1438: 48; Rumiyah 6, 1438: 5-20; Konstantiniyye 7, 1436: 56); ve Konstantiniyye'de mürted hükmünün asli kafir hükmünden daha şiddetli ve daha ağır bir hüküm olduğu, İslam hukukunun asli kafire tanıdığı toleransı mürtede tanımadığı, asli kafirler'in cizye vererek veya köle alınarak kendi dinlerini yaşama imkanları varken bu durumun mürted için geçerli olmadığı, mürtedin ya tevbe edip Müslüman olacağı ya da öldürüleceği, gerek selef alimlerinin gerekse İbn-i Teymiyye ve Şeyh Abdulvehhab, hakiki anlamda hiç İslam'a girmemiş Rafizi, Nusayri, Dürzi ve benzeri şirk taifelerine mürted hükmünü vermiş oldukları belirtilerek ve *"Bilin ki medeniler olarak isimlendirilen sivil halk hedef almanız, bizim için daha çok sevimli ve daha etkileyicidir. Aynı zamanda onları daha çok kahreden, acı veren ve caydırıcı olandır."* şeklindeki bölüm ve *"Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri dönerse (irtidat ederse), Allah (yerine) kendisinin onları sevdiği, onların da kendisini sevdiği, mü'minlere karşı rahmetli, kafirlere karşı ise şiddetli, Allah yolunda cihad eden ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. Kim Allah'ı, Resülü'nü ve iman edenleri dost (veli) edinirse, hiç şüphe yok, galip gelecek olanlar, Allah'ın taraftarlarıdır (Maide, 51-56)."* şeklindeki ayetle konu güçlendirilmeye çalışılmış ve *"Hilafet askerlerinin haçlı Rusya'ya karşı en önemli saldırısı ise Sina vilayetinde içerisinde 220'den fazla haçlı Rus'un bulunduğu bir yolcu uçağını düşürmesi oldu."*, *"Muharrem ayının yedisinde hilafet askerleri tarafından 'Cezayir'in' kuzeydoğusunda bulunan 'Skikda'daki' 'Tamalus' şehri yakınlarında mürted Cezayir ordusunun konvoyunun üzerine bir mayın patlatıldı."*, *"İstanbul saldırısı, kutlamalarını yaptıkları esnada ve mekanda müşrikleri hedef aldı. Müşriklerden ve mürtedlerden çok sayıda yaralanan ve ölen oldu. Bu saldırıda kendisini İslam'a nispet edip öldürülen kimse, kendisini İslam'dan daha çok küfre yakınlaştıran amellerle kendisine zarar vermiştir. Kendisi ile diğerleri arasında ayırım yapılamayacak şekilde müşriklerin arasına karışmasıyla kanı hederdir."* şeklindeki haberlerle de irtidat ve mürted konusu vurgulanmaya çalışılmıştır.

2.1.5.3. İcra ve Tekfir Kavramları

Sözlük anlamı "ertelemek, tehir etmek" anlamına gelen icra, bir terim olarak "imanı esas almak, ameli sonraya bırakmak, ameldeki eksikliklerin nihaî hükmünü

ahiret gününe ertelemek” anlamına gelmektedir. DEAŞ Terör Örgütü, “icra” kavramını ve bu kavramı benimsediği ileri sürülen Mürcii anlayışı İslam inancını tehdit eden en tehlikeli bidat olarak nitelemektedir. İrcanın bütün bu olumsuzlukları gerçekleştirmesinin nedeni ise, ameli iman tanımının dışında bırakması, imanın özünün kalbin tasdiki ve dilin ikrarı olduğunu savunmasıdır. Neticede ortaya farzları terk etmenin ve büyük günah işlemenin insanın imanını etkilemeyeceği gibi bir anlayış çıkmıştır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 13).

İnanç olgusunu argüman olarak kullanan örgütler tehdit gücü konusunda oldukça güçlüdürler. Bu durum örgütlerin hedeflerini elde etmek amacıyla dini bir araç olarak kullandıklarını göstermektedir. Dini temelli örgütler dini kendi doğrularına göre çarpıtarak değerlendirmekte, kutsal kitapta yazan hususları farklı şekilde yorumlayarak kendi yapmış oldukları eylem ve faaliyetleri doğruymuş gibi göstermekte, kendilerinden olmayan herkesin din dışında olduklarını söylemektedirler (Çakır vd., 2017: 10). DEAŞ Terör Örgütü mensupları; “Bir Müslüman’ı veya Müslüman olduğu bilinen bir kimsenin kafir olduğunu iddia etmek” anlamına gelen “Tekfir” konusunda geniş çaplı uygulama göstermektedir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 18). Diğer bir ifadeyle “Tekfir”, bir Müslüman’ın ya da Müslüman olduğu bilinen bir kimsenin kafir olduğunu iddia etmektir. Bu iddia tarihin çeşitli dönemlerinde ideolojik bir silah gibi kullanılmış, çeşitli gruplar muhaliflerini tekfir etmek suretiyle onları itibarsızlaştırmaya ve dışlamaya çalışmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2018: 26).

DEAŞ Terör Örgütü, başta kendisine muhalefet eden ve gerçek yüzünü ortaya çıkaran yapılar olmak üzere, siyasi açıdan düşman olduğu herkesi tekfir etmektedir. Tekfir gerekçeleri arasında türbelere gitmek, ibadet yapmamak veya bunları yapanların/yapmayanların dinden çıktıklarını söylememek (İçişleri Bakanlığı, 2017: 12), seçimlere girmek, mahkemeye müracaat etmek, okula gitmek, Amerikalılarla müzakere masasına oturmak, seçimlere girmek, Irak veya Suriye yönetiminde kamu görevlisi olarak çalışmak gibi sosyal hayata dair hususlar da yer almaktadır; (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 14; İçişleri Bakanlığı, 2018: 27). Örgütün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 3, 1436: 24; Konstantiniyye 4, 1436: 32); DEAŞ Terör Örgütü’nün; demokrat insanların, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrı olmasını isteyenlerin, demokrasi için yapılan seçimlere katılanların, mezarlıklarda adak kesenlerin cahilliklerinin bahane görülemeyeceği,

Yahudileri, Hristiyanları, Putperestleri, Rafiziler, Nusayriler, Sahveler ve Tağutlardan Mürtedleri tekfir etmeye devam edeceği belirtilmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü, batılların hapisanelerinde bir müddet yattıktan sonra serbest bırakılan örgüt mensuplarını da tekfir etmekte, gerekçe olarak da bu kişilerin dinlerini satmadıkları sürece serbest bırakılmalarının mümkün olmadığını ileri sürmektedir. Ancak bu noktada örgütün lideri Ebu Bekir El Bağdadi'nin de belli bir süre hapiste tutulmuş ve serbest bırakılmış olması düşündürücüdür. Bu veriler göstermektedir ki DEAŞ Terör Örgütü, tekfir olgusunu, dini sorumluluğunu tamamen göz ardı ederek, stratejisine hizmet eden bir araç olarak kullanmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü'nün tekfirden en çok başvurduğu yol, nasları kendi politik amaçları doğrultusunda kullanarak istismar etmekte, Kuran-ı Kerim ayetleri ve hadis ile sünnetlere ilişkin yaptıkları, bağlamından kopuk lafzi yorumlarla pek çok Müslüman'ı tekfir eden etmekte, bu kurumu Müslümanlar'ı dışlama ve onlar üzerinde tahakküm kurma aracı olarak kullanmaktadır. Nitekim *“Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyenler kafirlerdir (Maide, 5).”* ve *“O, hükmüne hiç kimseyi ortak etmez (Kehf, 18).”* ayetlerinin bağlamlarını dikkate almayarak, demokrasinin, yasama yetkisini kullanan bir meclis teşkil etmenin dinden çıkmak olduğunu ileri sürmek suretiyle Türkiye'de yaşayan Müslümanlar'ı tövbe etmeye çağırmışlardır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 14-15; İçişleri Bakanlığı, 2017: 6).

2.1.5.4. Şirk Kavramı

Türk Dil Kurumu sözlükte “Eş koşma” (tdk.gov.tr., 2018) anlamına gelen şirk, “kainatı yaratan ve idare eden Yüce Allah'a bir başkasını eş ve ortak koşmak” demektir. DEAŞ Terör Örgütü; türbe ve mezar ziyaretleri ile şirk arasında bir bağ kurmakta, kabir ziyaretinde bulunan ve Allah'ın sevgili kullarını duaya vesile ederek yalvaranları şirk kategorisine sokarak, müşriklere yönelik ayetleri bu insanlara yönelik gibi kabul etmekten çekinmemektedir (İçişleri Bakanlığı, 2018: 28). Örgütün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 2, 1436: 4); bütün zamanların en büyük şirklerinden birinin dua ederken yapılan şirk olduğu, ilahlığı sadece Tanrı'ya veremeyenlerin tanrı ile birlikte başka kişilerden bazı şeyleri istemeye ihtiyaç duyduğu, Müslümanlar arasında dini bilgisi yüksek olan kimselerin ne şekli olursa olsun yaradanın haricinde başkasına dua yöneltmenin şirk olduğuna icma ettiği belirtilmiştir. Ayrıca Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 1, 1436: 40; (Konstantiniyye

4, 1436: 11; Konstantiniyye 7, 1436: 54) demokrasinin de bir din olduğu ve müminin farklı bir inanca, daha öncesinde inandığı, dini bırakarak girebileceğı, demokratik yönetimle yaşamaya razı olanların İslam'ı istemeyen ve yaradanın dininde yaradana ortak koşmuş kişiler olduğu, Allah'ın insanlar için seçtiğı dine arkasını dönüp giden ve mevcut dinin kutsal kitabında yazan kavramları değiştirerek farklı bir inanca eğilerek şirk dinine tabi oldukları, müminin evladını şirk, küfür ve fesatla dolu mekteplere göndermesinin kesinlikle caiz olmadığı, gizli kurnaz tuzakların ve amaçların haricinde bu mekteplerde net olarak görülebilen küfür ve şirklerin mevcut olduğu, öğrencilere Avrupa kültürü ile düşünce ve kendine özgü hayat biçiminin özendirildiğı ve müminlerin kültür, düşünce ve hayat biçiminden nefret ettirildiğı, küfür veya şirk ifade edecek bir sözü telaffuz eden birinin buna inanmasa dahi kafir veya müşrik olacağı, tağuti düzenlerin asker veya polislerinin göreve başlamadan küfür yeminlerini yapmakta oldukları, bu lafızları kimin telaffuz ederse İslam dininden çıkacağı, şirk ve küfür askerlerinin karargah ve merkezlerinde mescid veya dini sembollerin olmasının oradakilere fayda sağlamayacağı, ama bunların gerçek dinsiz olmadığını, mürted hükmünde olduğu ve mürted olmalarının ezan, namaz gibi ibadetleri onaylamadıklarından kaynaklı olmadığı tevhid ve muvahhidler ile savaştıkları, şirk ve küfre yardımcı oldukları için olduğu, bu asker ve polislerin bir kısmının namaz kıldığı şehadet kelimesini söylediğı, şirk ile küfür ederek ederek tağutları destekledikleri, asker ve polislerin Müslümanlığa dönmelerinin inkar etmedikleri ve terk etmedikleri namaza inanarak ona yönelmekle mümkün olmayacağı ve şirk ve küfürlerine sebebiyet veren tağuta askerlik gibi küfürlerden tevbe etmeleri ve uzaklaşmaları ile gerçekleşeceği belirtilmiş ve konu *“Kendilerine Kitap’tan bir nasip verilmiş olanları görmüyor musun? Onlar “cibt” ve “tağut”a iman ediyorlar. İnkâr edenler için de bunlar, “iman edenlerden daha doğru yoldadır diyorlar (Nisa, 51).”, “Fitne (şirk) kalmayınca din tamamen Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın (Enfal, 39).”* ayetleriyle desteklenmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü’nün kabirlerle şirk arasında kurduğu ilişkinin sonucu ise; söz konusu insanların Müslüman olmadığı iddiası ve tarihi, kültürel mirasın tahribidir. Örgüt, eski millet ve kültürlerle ait mirası yok etmeyi, “putları yıkmak” olarak nitelendirerek sözde dini bir kisveye büründürmektedir. DEAŞ Terör Örgütü, başta peygamberlere ait olduğu iddia edilen kabirleri tahrip etmiş ve bu tutumunu savunmak için yalnızca Hz. Peygamber’in mezarının belli olduğunu, Hz. İbrahim’in mezarının yeri hakkında ihtilaf olduğunu, ancak diğer peygamberlerin mezarlarının bilinmediğini,

dolayısıyla yıktıkları mezarların peygamberlere ait olduğu iddiasının gerçek dışı olduğunu ileri sürmüştür. Bu mezar yıkma eylemlerinin gerekçesi olarak ise Hz. Peygamber'in Hz. Ali'ye yerden yükseltilmiş mezarları düzlemeyi emrettiğine ilişkin rivayeti göstermiştir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 16-17; İçişleri Bakanlığı, 2018: 29-31).

DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 3, 1436: 24) şirk yapan ve küfür eden kim olursa olsun bilgisizliğinin bahane olamayacağı, yaradanın haricinde kimselere kurban kesen, kabir ya da evliyalardan yardım talep eden, yasa koyup teşride edenler gibi işlemiş olduğu suça göre isim alacağı, bunların cahil yahut yanılmışlarsa dahi şirk etmeleri durumunda müşrik, küfür etmeleri durumunda kafir ismini alacakları belirtilmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyyah'da (Rumiyyah 3, 1438: 31; Rumiyyah 6, 1438: 19-20; Rumiyyah 7, 1438: 11-18) Allah'ın şirki ve şirke giden yolları yasakladığı, aynı zamanda ilimsiz bir şekilde Allah hakkında konuşmayı, bidatleri ve dinde sonradan çıkan şeyleri de yasakladığı, bundan ötürü, vacip olan şeylerden birisinin de ümmetin, şirk ve bidatlerden uyarılması, şirk ve bidat ehlinin durumlarının açıklanması ve bu tür kimselerin yalanlarının ve batıllarının ortaya çıkarılması olduğu, "Türkiye'de yaşayan insanların büyük çoğunluğunda mezarlık ve türbelerle ilgili bidat, şirk, küfür ve hurafe inanç, laf ve amel bulunduğu, Türkiye Cumhuriyet Hükümet'i ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, halkın bu şirkleri işlemesine imkan sağladığı ve onları bu sapkın davranışlara teşvik etmekte olduğu, şirkin, küfrün ve bidatın menbaı olan tasavvuf tarikatlarının ise, resmi din işlerinden sorumlu kurumlar ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nden daha fazla halkı bu manada saptırmakta olduğu, İslam Devleti'nin kurulmasından günümüze kadar geçen sürede gerek kontrolü altında bulundurduğu bölgelerde gerekse dünyanın değişik alanlarında yüzlerce türbeyi yıktığı ve buna halen devam ettiği, İslam Devleti'nin sadece Allah'a şariatini tatbik ettiği ve bu duruma karşı duran öğeleri kaldırmada kesinlikle duraksamadığı, kabir şirkinin; yaradana atfedilmesi lazım olan özelliklerin herhangi bir mezarda olan ya da salih zan edilen bir kişiye atfedilmesi ve Allah'a yapılması lazım olan ibadetlerin bazılarını mezarda olan kişiye ya da salih zannedilen şahsa yapılması olduğu, kabir perestlik dininin, Allah'a ait olan şeyleri, kabirlere atfeden ve onlara ibadet eden müşriklerin dini olduğu, bu müşriklerin mezarları birer ilah, mabud ve put edinerek yalnızca Allah'a sarf edilmesi gereken bazı

ibadetleri bunlara sarf ettikleri”, yeryüzünün doğusunda ya da batısında İslam Devleti askerlerinin, ‘cami’ diye isimlendirmelerine rağmen Rafizileri, İsmailileri ve de daha başkalarını mabedlerinde hedef almaktan hiç çekinmediği, bunun da o yerlerin işin hakikatinde Allah’ın dışında başkalarına ibadet edilen mekanlar olmasından kaynaklandığı, Müslümanlar’ın yalnızca Allah’a bile olsa oralarda ibadet etmek bir yana oralardan, oralarda durmaktan ya da oralardan geçmekten uzak durması gerektiği, bu mabedlere saldırı sırasında, İslam’ına hükmedilen kimselerin o mekanlara yakında bulunuyor olmaları sebebiyle kasten değil de teba olarak ölmelerinin bu şirk mabedlerinin hedef alınmasını engellemeyeceği, beşere ibadet’in:

Hayatta olan bir şahsa dua etmek suretiyle onu ilah gibi tanzim ederek, uluhiyet ve rububiyet niteliklerinin bir kısmını ona atfederek, ona muhakeme olarak veya ona Allah’ın müsaade etmediği mevzularda boğun eğerek,

Hayatını kaybedenlerin mezarları ziyaret edilmeden veya mezarları üzerinde durulmadan, onlardan heykel veya putlar da yapılmadan meftaları düşlerinde görüp onlara dua veya ibadetin farklı çeşitlerini yaparak,

Hayatını kaybedenlerin heykelleri veya nüshaları yapılarak mezarlarını ziyaret etmeden direkt onlara dua veya ibadetin başka çeşitleri yapılarak,

Hayatını kaybedenlerin mezarları ziyaret edilerek mezarları başında hayatını kaybedenlere dua veya ibadetin farklı çeşitleri yapılarak gerçekleştiği, Allah’ın, sadece kendisine dua ve kendisinden yardımın talep edilmesini ve bu sebeple kendisine şirk koşulmamasını Kur’an ayetinde emretmekte olduğunu ve bu emirlerin:

“Allah’ı bırakıp da, kendisine kıyamet gününe kadar cevap veremeyecek şeylere dua edenden daha sapık kim olabilir? Oysa onlar, bunların yalvarışlarından habersizdirler (Ahkaf, 5).”,

“De ki: Ben ancak Rabbime dua eder ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmam (Cin, 20).”,

“Öyle ise sakın Allah ile beraber başka bir ilaha dua etme, sonra azaba uğratılanlardan olursun (Şu’ara, 213).”,

“Allah’tan başka dua ettikleriniz sizler gibi kullardır. Eğer doğru iseniz, hemen onları çağırın da size icabet etsinler (Araf, 194).”,

“Allah’ı bırakıp da dua ettikleri şeyler, hiçbir şey yaratamazlar. Çünkü kendileri yaratılmışlardır (Nahl, 20).”

şeklindeki ayetlerde belirtildiği ifade edilerek, şirk konusunun örgütsel bir bakış açısıyla ve propagandif bir söylemle dile getirildiği, müzahir ve sempatizan kitlenin moral ve motivasyon yönünden güçlendirilmesi amacıyla kullanıldığı görülmüştür.

2.1.5.5. Fiten Rivayetleri

“Fiten” rivayetleri, kıyamet yaklaştığında gerçekleşecek bazı olayları ve kıyametin habercisi olan birtakım alametleri konu alan hadis rivayetleridir (İçişleri Bakanlığı, 2018: 33). İslam kültür çevresinde “fiten” ve “melahim” rivayetleri olarak adlandırılmaktadır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 18-19). DEAŞ Terör Örgütü, kontrol ettikleri alanda hakimiyetlerini ve konumlarını sağlamlaştırmak, gerçekleştirdikleri kanlı eylemlere bahane bulmak, ayrıca örgüte yeni katılımları sağlamak maksadıyla Hz. Peygamber’in otoritesinden yararlanmaktadır (İçişleri Bakanlığı, 2017: 14).

DEAŞ Terör Örgütü, kendisine ilahi bir misyon yükleyen söylemini, kıyamete yakın Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında gerçekleşecek büyük bir savaşa bağlamakta ve bu savaşa dair rivayetleri de bağlamından kopararak askeri bir propaganda aracına çevirmektedir. Savaşa dair rivayete göre, bugün Suriye sınırları içinde kalan A’mak veya Dabık Bölgeleri’nde Müslümanlar ile Hristiyanlar arasında büyük bir savaş yaşanmadan kıyamet kopmayacak, Hristiyanlar’ın karşısına çıkan Müslüman ordusu Medine’den hareket edecek ve yeryüzündeki en hayırlı kişilerden oluşacaktır. Bu çetin savaşta Müslümanlar galip gelecek, daha sonra da İstanbul’u fethedeceklerdir. Müslümanlar Şam bölgesine dönüp savaşa hazırlandıklarında, Hz. İsa gelerek Deccal’ın hayatına son verecektir. DEAŞ Terör Örgütü, bu rivayete dayanarak kendisini İslam ordusu gibi göstermekte, meşruiyet kazanmaya çalışmakta, Dabık savaşının vaktinin geldiğini ileri sürerek gönüllüleri kendi saflarında yer almak üzere Suriye’ye davet etmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2018: 33-34).

DEAŞ Terör Örgütü, Türkiye’ye yönelik yaptığı propagandalarda İstanbul’un fethini kendisinin gerçekleştireceğini ilahi bir müjde olarak sunmakta ve İstanbul’un çarpışma olmadan, tekbirlerle kendi ordusuna boyun eğeceğini ileri sürmüş, İstanbul’un tekrar fethedileceği yönünde hedef kitlesini manipülasyona yönelik bir söylem içerisine

sokmuştur (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 20). Ancak DEAŞ Terör Örgütü'nün söz konusu propaganda ve terör faaliyetleri, Türk Ordusu'nun gerçekleştirdiği Fırat Kalkanı Harekatı ile boşa çıkarılmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2017: 14).

2.1.5.6. Hilafet Devleti

DEAŞ Terör Örgütü, Müslümanlığın yeni yayılmaya başladığı zamanlardaki gibi etrafı düşmanları tarafından kuşatılmışçasına Müslümanlığı muhafaza etmek ve yayılmasının sağlamak amacıyla kutsal olan yerlerin tekrar fethedilmesi şeklinde bir fikirle gündeme gelmiştir. DEAŞ Terör Örgütü'ne göre İslamın tek çatısı altında toplanması için hilafetin tekrar kurulmasına ve hilafetin yeniden kurulabilmesi için de egemen bir şekilde yaşanabilecek topraklara gerek duyulmaktadır. Bu fikirle oluşturulan gündem ise bütün Orta Doğu'nun tekrardan şekil alması demektir (Taylan, 2015).

Dünyadaki bütün Müslümanlar'ın tek meşru temsilcisi olma iddiasıyla hareket eden DEAŞ Terör Örgütü, izlediği politika gereği kendisine “İslam Devleti” adını vermiş, örgütün lideri Bağdadi ise sözde halifeliğini ilan etmiş ve bu halifeliğin meşru olduğunu ispatlayabilmek adına yoğun bir propaganda süreci içerisine girmiş, Bağdadi'nin halifelikle ilgili gerekli nitelikleri taşıdığı, DEAŞ Terör Örgütü'nün mevcut yapısının bu kriterlere tamamen uygun olduğu ileri sürülmüştür (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 20). Hatta halifeliğin şartları içerisinde sayılan Kureyş kabilesine mensup olma konusuna özel bir önem atfedilmiş, Bağdadi için nesebini Hz. Peygamber'e kadar dayandıran sahte bir secere tanzim edilmiş, hilafet ve imamet kavramlarının tarihi karizmasından istifade ederek örgüt yapılanması güçlendirilmeye çalışılmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2018: 35).

DEAŞ Terör Örgütü, başta diğer benzer yapılar olmak üzere bütün Müslümanlar'dan biat istemiş, Kuzey Afrika ve Kafkasya'daki radikal gruplardan kendisine biat edenler olduğunu yayınlarında ilan etmiştir. Molla Ömer'e biat eden Taliban mensuplarının, Bağdadi'ye biat etmeleri gerektiği iddiasını, bir fetva formatında dökümanlarında gündeme getirmiş ve gerekçe olarak da Molla Ömer'in bir bölgenin emiri olarak biat aldığı, Bağdadi'nin ise bütün Müslümanlar'ın halifesi olduğu savunulmuş, hilafetin önemine vurgu yapmak için ise zekat, namaz, oruç ve hac gibi ibadetlerin halife olmaksızın geçersiz sayılacağı şeklindeki iddiaları gündeme getirmiştir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 23-25). Radikalizm neticesinde meydana gelen çatışmalar politik de olsa, kullanılan argümanların ve dillerinin “dinsel” olduğu,

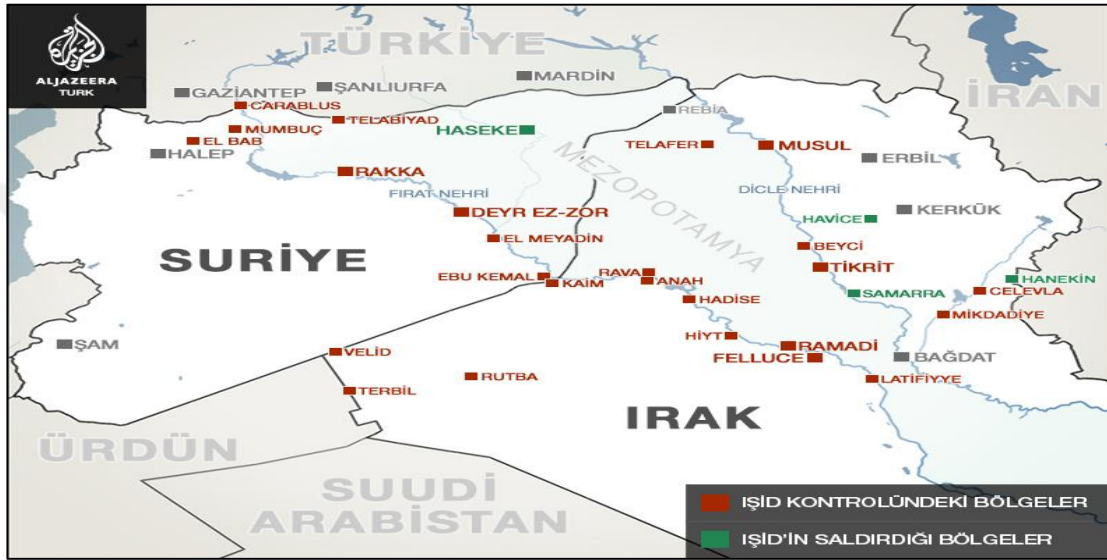
eylemcilerini harekete geçirmede, bu dinsel husularla hareket ettikleri görülmüştür (Çakır vd., 2017: 10).

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstantiniyye'de; (Konstantiniyye 2, 1436: 10-48; Konstantiniyye 3, 1436: 66; Konstantiniyye 5, 1436: 32); hilafete yardım etmede acele edilmesi ve tağutların zulmüne karşı, tağutlarla savaşılan hilafet devletiyle beraber olunması gerektiği, Müslümanlar'ın cihad için hilafet topraklarına gelmesi gerektiği, şeriatın ve dinin hilafet topraklarında Allah'ın lütfu ile egemen olduğu, hilafet ve halife isteniyorsa, küfür ve şirk ehlinden uzak durmak isteniyorsa hilafet topraklarına hicret edilmesi gerektiği, bu devlet'in İslam'ın ve Müslümanlar'ın devleti olduğu, hayalini bile kurulamayan Hilafet'in geri döndüğü şeklinde ifadelerle yer verilmiştir. Aynı şekilde DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 3, 1438: 48); *“Muharrem ayının yedisinde hilafet askerleri tarafından ‘Cezayir’in’ kuzeydoğusunda bulunan ‘Skikda’daki’ ‘Tamalus’ şehri yakınlarında mürted Cezayir ordusunun konvoyunun üzerine bir mayın patlatıldı.”*, *“Muharrem ayının on beşinci gününde Hilafet askerlerinden biri, Hilafet Devleti'nin haçlı koalisyon ülkelerinin vatandaşlarının hedef alınma çağrısına cevap olarak Almanya'nın ‘Hamburg’ şehrinde muharip kafirlerden iki kişiyi bıçakladı.”*, *“Muharrem ayının yirmi ikisinde hilafet askerlerinden iki kişi -Allah onları kabul etsin- ‘Nijniy Novgorod’ şehrinde askeri bir üsse operasyon düzenledi. Düzenlenen operasyonda askeri üsteki haçlılar hafif silah ve el bombalarıyla hedef alındı. Her iki kardeşimiz Kafkas, Irak ve Şam'da haçlı Rus'un ve dostları Rafizi ve Nusayrilerin eliyle ölen Müslümanlar'ın intikamını aldıktan sonra şehid oldular.”*, *“Muharrem ayının yirmi beşinde hilafet askerleri, ‘Somali'nin’ doğusunda bulunan ‘Bosaso’ şehrindeki mürted ‘Somali’ polis merkezine ve ‘Mogadişu'nun’ kuzeyinde bulunan ‘Yahşid’ şehrindeki mürted ‘Somali’ polis merkezine saldırı düzenlediler.”*, *“Muharrem ayının yirmi altısında hilafet askerlerinden biri -Allah onu kabul etsin- Hilafet Devleti'nin haçlı koalisyon devletlerinin vatandaşlarının hedef alınma çağrısına cevaben ‘Nairobi’ şehrinde Amerika konsoloslğunun nöbetçilerinden birini bıçakladı.”* şeklinde haberler yapılarak konunun örgütsel bir bakış açısıyla ve propagandif bir söylemle dile getirildiği, müzahir ve sempatizan kitleyi moral ve motivasyon yönünden güçlendirme amacıyla kullanıldığı görülmektedir.

Bu konuda; DEAŞ Terör Örgütü'nün hilafet ilan ettiği ve adını da “İslam Devleti” olarak değiştirdiği, Ebu Bekir Bağdadi'nin “halife” ve “İslamın Lideri” olarak

ilan edildiği, DEAŞ Terör Örgütü'nün dünya üzerinde bulunan Terör Örgütleri'ne uyarıda bulunarak "hilafet" yönetiminin kontrolü altında savaşmalarını istediği, 2014 yılı haziran ayı itibariyle DEAŞ Terör Örgütü'nün kontrolünde olan ve saldırdığı bölgelerin (Şekil 2) aşağıdaki gibi olduğu şeklinde haberler yapılmıştır (aljazeera.com., 2014):

Harita 1. 2014 yılı haziran ayı itibariyle DEAŞ Terör Örgütü'nün kontrolünde olan ve saldırdığı bölgeler

Şekil 2: DEAŞ'ın coğrafi yayılım sahaları (aljazeera.com., 2014) adresinden alınmıştır).

2.1.5.7. Darü'l-İslam ve Darü'l-Harb Kavramları

“Darü'l-İslam”, Genel olarak “Müslümanlar'ın hakimiyeti altında bulunan veya ahalisi kendi isteği ile Müslüman olmuş” ülkeleri, Darü'l-Harb ise “gayrimüslimlerin hükümrânlığı altında bulunan” ülkeleri (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 25; fikh.ihya.org., 2019) tanımlamak için kullanılmış hukuki ve siyasi kavramlardır. İslam'ın ilk asırlarında bu iki kavramın şekillendirdiği devletlerarası düzen zamanla değişmiş ve Müslümanlar ile anlaşma içerisinde olan ülkeler için daru's-sulh, daru'l-ahd, daru'z-zimme gibi terimler geliştirilmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2018: 36).

Darü'l-İslam ve Darü'l-Harb kavramları, Müslümanlığın doğduğu dönem ve Erken Ortaçağ Dönemi'nde dünya konjonktüründe Müslüman ülkeler ile gayrimüslim ülkeler arasındaki ilişkileri izah etmek için kullanılmıştır. Başka bir ifadeyle Müslüman-gayrimüslim devletlerarası ilişkilerle savaş-barış düzleminde ortaya çıkan yeni

gelişmeler ve ortak yaşama alanlarının zamanla artması, bu ikili ayrımın da süreç içerisinde değişimlere uğramasına neden olmuştur (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 25). DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 2, 1436: 37; Konstantiniyye 7, 1436: 9). Bir belde ehlinin ne vakit irtidat eder ve orada kendi hükümlerini gerçekleştirirse orasının Darü'l-Harb'e dönüştüğü, Darü'l-Harb'in; küfür ahkâmının beldeye hakim olması olduğu, *İslam* Diyarı'nın, Müslümanlar'ın otoritesi ve yönetimi altında olan ve İslami hükümlerin uygulandığı, küfür, şirk ve haramların açıkça işlenmediği, kaldırıldığı ve yasaklandığı ülke olduğu, Küfür Diyarı'nın, kafirlerin otoritesi ve yönetimi altında olan tağuti hükümlerin uygulandığı, küfür, şirk ve haramların açıkça işlendiği ve yasaklanmadığı ülkeler olduğu belirtilmiştir.

İslam ülkeleri de dahil, bunun dışında kalan bütün bölgeleri Darü'l-Harb ilan eden DEAŞ Terör Örgütü, Müslümanlar'ı dünyada Allah'ın hükümlerinin uygulandığı tek yer olan kendi sahasına, sözde hilafet topraklarına hicrete çağırmakta ve imkanı olduğu halde hicret etmeyerek şirk topraklarında yaşamaya devam edenlerin meşru bir mazereti bulunmadığı için günah işlediklerini söylemektedir. Darü'l-İslam olan Irak toprağının mürtedlerin istilası sonucu Darü'l-Harb niteliği kazandığını savunan DEAŞ Terör Örgütü'ne göre "İslam Devleti" güçlendikçe Darü'l-Harb'ın sınırları daralacaktır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 26). Elbette bu durum, örgütün kendi stratejisini güçlendirmek adına bir fıkıh kavramını istismarı anlamına gelmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2018: 37). Türkiye Cumhuriyet Devleti'nin NATO'ya üye olması, Amerika Birleşik Devletleri ile stratejik konularda birlikte hareket etmesi gibi nedenlerden dolayı savunan DEAŞ Terör Örgütü Türkiye'yi Darü'l-Harb olarak değerlendirmekte ve bu durum DEAŞ Terör Örgütü üzerinde yapılması gereken araştırmaların önemini artırmaktadır (Şenol vd., 2016: 278).

2.1.5.8. Cihad ve Şehitlik Kavramları

Cihad; "güç ve gayret sarfetmek, bir işi başarmak için elinden gelen bütün imkanları kullanmak, zorluklara karşı çaba göstermek, çalışmak" anlamındaki "Cehd" kökünden türeyen bir kelimedir. Cihad, "İslam ve Müslümanlar ile savaş durumunda olan dış düşmana karşı mücadele, düşmanın saldırısına karşı koymak üzere elinden geleni yapmak, bütün gayreti harcamak, şeytana karşı mücadele ederek günahlardan uzak durmak, nefse karşı mücadele etmek, dini emirleri öğrenip ona göre yaşamak ve

başkalarına öğretmek, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışmak, İslam'ı tebliğ, nefse ve dış düşmanlara karşı mücadele vermek, Allah yolunda canla ve malla mücadele, din uğruna yapılan savaş" (tdk.gov.tr., 2018; diyanet.gov.tr., 2018; (Konstantiniyye 3, 1436: 26) anlamlarına gelmektedir. "Cihad", İslam'ı tebliğ ve Müslümanlığa uygun olarak yaşama yolunda kişinin nefsiyle ve dış düşmanlarla mücadele ederken bütün çabasını sonuna kadar sarf etmesi anlamına da gelir. Dolayısıyla müminin kötüye ve kötülüğe karşı yürüttüğü her türlü mücadele, iyilik ve ilim yolunda harcadığı her türlü emek, kişinin nefsinin terbiyesi, ilim tahsili, insanlara dini anlatması, zalim idareciye uyarıda bulunması gibi birçok husus (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 26) cihadın anlamına dahildir. "*Allah yolunda gerektiği gibi cihad edin (Hac, 78).*" ayeti bu kapsamlı anlama bir örnektir. İslamın kutsal kitabında cihad ile alakalı ayetlerin herhangi birinde cihad kelimesine savaş manası verilmez. Kur'an-ı Kerim'de cihad kelimesinin en anlaşılır, detaylı ve doğru anlamı ; "*Allah yolunda çalışmak, çabalamak, mücadele etmek, gayret ve fedakarlık göstermek*" olarak ifade edilir (Karadeniz, 2016: 157; diyanet.gov.tr., 2018).

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 1, 1437: 1; Rumiyah 3, 1438: 16-37) "*Eğer Müslüman kadın Allah'ın erkeklere lütfu olan kılıçla cihad etme güzelliğini kaçırdıysa, işte mal ile cihad kapıları, Rableri ile kaybetmeyecekleri bir ticarete girmek isteyen kadınlar için sonuna kadar açıktır.*" denilmek suretiyle mal ile cihad konusuna vurgu yapılmış, hicret kapısını kapatan tağutlara karşı cihad ile kapıların açılması ve bu amellerin onlara pişmanlık olarak dönmesinin sağlanması gerektiği, İbn-i Teymiyye'nin : "*Kim bedeni ile cihaddan aciz ise ve malı ile cihad edebiliyorsa o kişiye, malı ile cihad etmek vaciptir.*" dediği, "*Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük gazap gerektiren bir iştir (Saff, 3).*" şeklindeki ayetin alim olup da ilmiyle amel etmeyen kimseye Allah Teala'nın olacak nefretinin ve gazabının şiddetini açıkladığı, bu nedenle her kim cihad ederek ve hakkı söyleyerek ilmiyle amel etmezse veya susar ve hakkı batılla örterse o kimsenin alim olmadığı, o kişinin dilsiz şeytan veya konuşan şeytan olduğu, silah yapımının, Allah yolunda cihada en büyük yardımı dokunan şeylerden biri olduğu, bunun 'savaş sanayisi' olarak isimlendirildiği, Allah, bu sanayiye kitabının birden çok yerinde zikrettiği ve bazı en ince detaylarından bile bahsettiği, dua ile cihadın ise özellikle kadınlar, hastalar, yaşlılar ve hapisanede olanlar gibi şer-i bir mazeretten ötürü Allah yolunda savaşamayanlar için

olduğu, bu durumda olanların, Allah yolunda savaşanlar için dua etmeleri gerektiği, çünkü Allah'ın onların, Allah'a ve Resulü'ne kalpten inanarak hayır işlemeye davet edenler olmaları şartıyla mazeretlerini kabul edeceğini beyan ettiği, *“Ona (madeni) giyim-sanatını’ öğrettik. Artık siz şükredenler misiniz (Enbiya, 80).”* ve *“Allah’a ve Resulü’ne karşı içten bağlı kalıp hayra çağıranlar oldukları sürece, güçsüz zayıflara, hastalara ve infak etmek için bir şey bulamayanlara bir sorumluluk (günah) yoktur. İyilik edenlerin aleyhinde de bir yol yoktur. Allah, bağışlayandır, esirgeyendir (Tevbe, 91).”* ayetlerinde bu konulardan bahsedildiği ifade edilmek suretiyle de cihadın önemi yorumlanarak anlatılmaya çalışılmıştır.

Cihad kelimesinin yazılı olduğu ayetlere bakıldığında, cihadın manasının “savaş”la sınırlı tutulmasının doğru olmadığı ifade edilmektedir. İslam’da “cihad” kelimesi, cehd, mücahede, içtihat, müctehid manalarının hepsinin dahil olduğu çatı bir kavram şeklinde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda hadislerde de cihad ikiye ayrılmış, “savaş” anlamındaki cihad “küçük cihad”, kişinin kendisini disipline sokma çabası da “büyük cihad” olarak ifade edilmiştir. Kur’an-ı Kerim’de cihadın, Müslümanlar’ın herhangi bir siyasi topluluk olmadığı Mekke zamanında emredilmiş olduğunun ifade edildiği realitesi, Kur’an-ı Kerim’in “küçük cihad” ve “büyük cihad” ayrımını tasvip ettiğini işaret etmektedir (Çakır vd., 2017: 17).

DEAŞ Terör Örgütü, cihadı dini literatürde hiçbir şekilde yer almayan, işkence, zulüm, toplu kıyım ve ölüm teşhirciliği gibi insanlık dışı bir anlam dünyasıyla eşleştirmek istemektedir. Cihadın düşmanla çarpışma anlamını dahi aşan bu aşırı ve gaddar yorumu, Müslüman olsun olmasın, örgüte muhalif olan bütün grupları, kadın, çocuk ve yaşlı demeden öldürmeyi onaylamaktadır. DEAŞ Terör Örgütü’ne göre, Kur’ani bir kavram olan cihad sadece savaş simgeleri ve cihad yükümlülüğünü yerine getirmenin tek yolu, örgütün emrine girerek şiddet eylemlerine aktif bir şekilde katılmaktır (İçişleri Bakanlığı, 2018: 37-38). İntihar yöntemi ile gerçekleştirilen saldırıların cihad ve şehitlik şeklinde dini terimleri kullanmak suretiyle yorumlanması DEAŞ Terör Örgütü’nün dini legalleştirme arayışını göstermektedir. Dinde doğru kabul edilen hususlar ve yan unsurlarla doğru olduğu desteklenen hususlar teröre bulaşan oluşumlarca kendilerini motive etme ve legalleştirme amaçlı kullanılmaktadır. Dini temelli terimler ve hususlar Terör Örgütleri’nin taleplerince genişletilip daraltılarak intihar eylemcilerinin kararlılığı desteklenmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 33). DEAŞ ve benzeri Terör Örgütleri’nin başvurdukları şiddet içerikli haraketlere dayanak

oluşturmak için “cihad” kelimesini kullanmaları, Kur’an-ı Kerim’i araçsallaştırma amaçlıdır (Çakır vd., 2017: 6). DEAŞ Terör Örgütü, cihadın düşmanla çarpışma mahiyetinde olan “kıtal cihadı” adını verdikleri kısmı öncelemektedir. “Kıtal yani savaş”, sadece askeri bir hareket olup kuvvete dayanır. Cihad ise “askeri harekatlarda olmak üzere ilahi amaçlar için gösterilen bütün emekleri dahiline alan, kutsal bir amaç için meydana getirilen tüm fikri, fiili ve kalbi çalışmanın müşterek ismidir”. Düşman kategorisine ise, Müslüman olsun olmasın, örgüte muhalif olan bütün grupları sokmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü’nün yaklaşımına göre; “şirkin dünyadan gitmesi için tevhidin yeryüzünü kontrol altında bulundurması davetle olmamıştır ve olmayacaktır. Davet cihadı devlet kurulana kadardır. Bundan sonra savaşla bölgeler ele geçirilir, daha sonra yaşayan topluluğa davet yapılır. Tevhidin yayılması gerçek sebebiyle savaşlarla olmuştur. Şimdi İslam Devleti’ne gelmeyerek küfür bölgelerinde yaşayan kendilerine davetçi diyenlerin, öncelikle Peygamber Efendimiz ve sahabesinin sünnetini bıraktıkları ve kıtal cihadından geri durdukları için bu manada hem bidatçı hem de günahkar olduklarını bilmeleri gerekmektedir. Bu durumda yapılması lazım olan, cihad yapmayı talep eden şahsın İslam Devleti’ne biat ederek verilen görevi zamanında yapmasıdır. Bu kişiye örgüte ilk defa gelenlere eğitim vermesi için davet cihadı görevi verilirse, kıtal cihadını bıraktığından dolayı sorumlu olmaz, aksine her iki cihadı da yapmış olur.” DEAŞ Terör Örgütü’nün bu yaklaşımından anlaşılacağı üzere Kur’ani bir kavram olan cihad yükümlülüğünü yerine getirmenin tek yolu, örgütün emrine girerek eylemlere aktif bir şekilde katılmaktır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 26-27; Konstantiniyye 3, 1436: 26).

Günümüzde cihad denince insanoğlunun aklına önce “savaş, silahlı mücadele ve şiddet gelmektedir. Halbuki Kur’an-ı Kerim Hak yolunda silahla, kılıçla yapılan fiili savaşı anlatmak için “ka’tele” fiilini kullanmaktadır” (Karadeniz, 2016: 157). Kıtal, en son durumda gidilecek bir yoldur. Kendini koruma amaçlı savaşa müsaade eden Kur’an-ı Kerim ardından bunun “çirkin ve zorlu” bir davranış olduğunu söyler (Çakır vd., 2017: 17). “Hak yolunda silahla savaş yani kıtal, Hak yolunda cihadın bir parçasıdır. Demek ki Hak yolunda kıtal bir cihad olarak kabul edilir ama her cihad bir kıtal değildir”. Kutsal Kitapta kıtal’e “*düşmanın saldırısı karşısında müdafaa niyetiyle*” ve “*mazlumun müdafası amacıyla*” izin vermektedir. Cihad’ın 30 yılı aşkın bir süre önce yeniden canlandırılmasından bu yana, mücahit liderler cihadın şehadete doğru giden yol haritasında aşamalar barındırdığını belirtmiştir. Kişi, önce cihad topraklarına (şimdi

Darü'l-İslam'a) hicret eder, sonra biat eder, emire (şimdi Halife'ye) itaatin ve cemaate bağlılığın (şimdi Hilafet) gerektirdikleri (işıtme ve itaat) için söz verir, ardından cihad amacı ile eğitim görür, sonra sabırla aylarını ribatta geçirir, sayısız saatler boyunca nöbetçilik görevini (hırsat) yerine getirir, ardından savaşlarda savaşır (kıtal) ve kafir düşman arasından kimi öldürebilirse öldürür (katl), son olarak da şehadete kavuşur (Dabık, 1436/9: 14). Bu durum:

“Kendilerine savaş açılan müminlere, zulme uğramaları sebebiyle savaş için izin verildi. Şüphesiz ki Allah'ın onlara yardım etmeye gücü yeter (Hac, 39).”

“Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin. Çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez (Bakara, 190).”

“Hoşunuza gitmediği halde savaş (kıtal) size farz kılındı. Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için daha kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. Allah bilir, siz bilmezsiniz (Bakara 216).”

“Allah, sizi, din konusunda sizinle savaşmamış, sizi yurtlarınızdan da çıkarmamış kimselere iyilik etmekten, onlara adil davranmaktan men etmez. Şüphesiz Allah, adil davrananları sever. Allah, sizi ancak, sizinle din konusunda savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanız için destek verenleri dost edinmekten men eder. Kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir (Mümteherine, 8-9).”

“...Eğer onlar sizden uzak durur, sizinle savaşmayıp size barış teklif ederlerse; Allah, onlara saldırmak için size bir yol (yetki) vermemiştir (Nisa, 90).”, “...Eğer onlar sizden uzak durmazlar, sizinle barış içinde yaşamak istemezler, ellerini savaştan çekmezlerse, onları yakalayın ve onları nerede bulursanız öldürün. İşte bunlara karşı size apaçık bir yetki verdik (Nisa, 91).”

“Size ne oluyor da Hak yolunda ve Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir sahip gönder, bize katından bir yardımcı yolla! diye yalvarıp yakaran zayıf, çaresiz ve ezilen erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz (Nisa, 75).”

Allah'ı Teala yüce kitabında güzel bir söz buyurmaktadır. Bu sözü okuyana, işitene, düşünene ve tefekkür edene müjdelersin. “Eğer siz (Uhud'da) biryara aldıysanız, şüphesiz o topluluk da (Müşrikler de Bedir'de) benzeri bir yara almıştı. İşte (iyi veya kötü) günleri insanlar arasında (böyle) döndürür dururuz. (Bazen bir topluma iyi ya da kötü günler gösteririz, bazen

öbürüne.) Allah, sizden iman edenleri ayırt etmek, sizden şahitler edinmek için böyle yapar. Allah, zalimleri sevmez. Bir de Allah, iman edenleri arındırmak ve küfre sapanları mahvetmek için böyle yapar. Yoksa siz; Allah, içinizden cihad edenleri (sınayıp) ayırt etmeden ve yine sabredenleri (sınayıp) ayırt etmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? (Ali İmran, 140-142).”

“Allah cc şöyle buyurmaktadır: “Ey iman edenler! Sabredin. Sabır yarışında düşmanlarınızı geçin. (Cihad için) hazırlıklı ve uyanık olun ve Allah’a karşı gelmekten sakının ki; kurtuluşa eresiniz (Al-i İmran, 200)”

şeklindeki ayetlerde belirtilmiş, “Müslüman’ın inancına, hayatına, mülküne iffeti ile bu kavramları bütününü kapsayan vatanına yapılan müdahalelere karşı kendini koruma hakkını kullanması gerektiği veya inancı, mezhebi, soyu ve dili, farketmeksizin dünyada zulme uğrayan tüm garibanların sahipsizleri korumak için savaşmakla mükellef olduğu” anlatılmıştır (Karadeniz, 2016: 157-164). Adı geçen metinlerden de anlaşılacağı üzere kutsal metinlerden kaynaklı olarak herhangi bir kimsenin İslam Dini’nin “şiddet ve nefret” dini olduğunu, terörist faaliyetlere kaynak oluşturduğunu söylemesi gibi bir durum söz konusu dahi olamaz (Şen, 2011: 30).

Kutsal bir amaç veya inancı, dini için ölen kimseye “şehit”, “büyük bir ülkü amacı ile ölme, şehit olma” eylemine, “Şehadet” (tdk.gov.tr., 2018) adı verilir. Yeryüzündeki büyük dinlerin tamamında şehitlik, inancı olanların ulaşabileceği en büyük aşamalardan biri olarak kabul edilmektedir. Şehitlikle ilgili Kur’an da geçen ayetlerden, DEAŞ Terör Örgütü tarafından kendi amaçlarına hizmet edecek şekilde kullanılan örneklerin bu konuya ışık tutacağı düşünülmektedir:

“İnsanlardan öyleleri de var ki, Allah’ın rızasını almak için kendini ve malını feda eder (Bakara 207).”,

“Allah yolunda öldürülenlere ölümler demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz (Bakara, 154).”,

“Öyle ise kafirlere itaat etme, onlara karşı bununla (Kur’an’la) büyük bir cihadla cihad et (Furkan 52).”,

“Allah, sizden iman edenleri ayırt etmek, sizden şahitler edinmek için böyle yapar. Allah, zalimleri sevmez (Al-i İmran, 139).”,

“Yoksa siz; Allah, içinizden cihad edenleri (sınayıp) ayırt etmeden ve yine sabredenleri (sınayıp) ayırt etmeden cennete gireceğinizi mi sandınız (Al-i İmran, 142).”,

“Eğer Allah yolunda öldürülür ya da ölürseniz, Bunu bilin ki, Allah’ın mağfireti ve rahmeti ve lütufta, onların topladıkları bütün şeylerden daha hayırlıdır (Al-i İmran, 157).”,

“Kim cihad ederse ancak kendi için cihad etmiş olur. Çünkü Allah’ın alemlerden hiç bir şeye ihtiyacı yoktur (Ankebut Suresi, 6).”,

“Kim Allah’a ve Rasûl’e itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nîmet verdiği peygamberler, siddiklar, şehitler ve salihlerle beraberdir. Onlar ne güzel arkadaşlardır (Nisa, 69).”,

“O halde, dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse biz ona yakında büyük bir mükafat vereceğiz (Nisa, 74).”,

“İman edip de hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler, rütbe bakımından Allah katında daha üstündürler. Kurtuluşa erenler de işte onlardır (Tevbe, 20).”,

“Eğer savaşa kuşanıp-çıkmaazsanız, O sizi pek acı bir azabla azablandıracak ve yerinize bir başka topluluğu getirip değiştirecektir. Siz O’na hiç bir şeyle zarar veremezsiniz (Tevbe Suresi, 39).”,

“Ey iman edenler, toplu olarak kafirlerle karşılaştığınız zaman, onlara arka çevirmeyin (savaştan kaçmayın). Kim onlara böyle bir günde -yine savaşmak için bir yana çekilen ya da bir başka bölüğe katılmak için yer tutanın dışında- arkasını çevirirse, gerçekten o, Allah’tan bir gazaba uğramıştır ve onun barınma yeri cehennemdir. Ne kötü bir yataktır o (Enfal Suresi, 15-16).”,

“Fitne kalmayınca ve din tamamen Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer (küfürden) vazgeçerlerse, şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını hakkıyla görendir (Enfal 39).”,

“İman edip hicret eden ve Allah yolunda cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp (onlara) yardım edenler var ya; işte onlar gerçek mü’minlerdir. Onlar için bir bağışlanma ve bol bir rızık vardır (Enfal, 74).”,

“Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah’ı severler. Onlar mü’minlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı şiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler. (Bu yolda) hiçbir kınayıcının

kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir (Maide, 54)."

şeklindeki ayetlerden hareketle DEAŞ Terör Örgütü; "Allah'ın, onların ve şirklerinin tamamını yok edene kadar onlarla savaşı kendilerine mecburi kıldığını, bu kapsamda kıtal cihadının mecburi kılındığı ve davet cihadının kendilerine mecburi kılındığı, münafıklara ve kafirlerin beyin takımlarına Kutsal Kitapta hüccet ve ilimle savaşılmamasının kendilerine emredildiği, cihad ile anlatılmak istenilenin Kur'anla kafirlere karşı mücadele edilmesi olduğu, İslam Devleti'ne yerleşebilme imkanı olan veya yaşadığı yerde silah taşımaya gücü yeten bir müminin mazeretinin bulunmadığı, Allah'ın hicreti ve cihadı emrettiği, savaşlarda verilen şehitlerin mağlubiyetle bir ilgisi bulunmadığı, Allah'ın savaşlarda zafer verdiği kullardan bir kısmını şehit olarak katına almak isteyebileceği, bunun mağlubiyet olmadığı, bilakis bunun Allah'ın dilemesi ve rahmeti olduğu" vurgulanmıştır. Şehitlik, İslam inancında kutsal ve değerli bir kavram olmakla birlikte manaları Terör Örgütleri'nin anlattığı ve uygulamaya çalıştığı şekilde değildir. Dini bilgileri yetersiz, olayın uluslararası ilişkiler boyutunu bilmeyen insanlar, şehitlik kavramının kapsamını çıkarları doğrultusunda saptıran Terör Örgütleri'nin argümanlarına karşı maalesef savunmasız durumdadırlar (Çelik, 2015: 114; Konstantiniyye 2, 1436: 23-24; Konstantiniyye 3, 1436: 26-42; Konstantiniyye 5, 1436: 27; Konstantiniyye 7, 1436: 2-38).

Afganistan'da yakalanan intihar eylemcisi "cihad için şehit olmanın çok önemli olduğunu ve bu emri Kur'an ve hadislerden öğrendiklerini" belirtmiştir. Taliban üyelerince eğitilmiş, Pakistan'da tutuklanan bir başka Terör Örgütü üyesi de, "cihad'ın içinde yer almayan çocuk da dahil olmak üzere hiç kimsenin masum olmadığını, İslam Devleti için cihadın bir emir olduğunu" belirtilmekte, 'evli misiniz?' sorusuna verdiği cevapta "cennette kendisini bekleyen yetmiş bakire varken neden bir tanesi ile yetineyim ki?" şeklindeki cevabı ise cihad konusunda ne şekilde güdülendiğini açıkça gözler önüne sermektedir (Çelik, 2015: 112-113).

2.1.5.9. İstişhad Kavramı

İstişhad, "şehit olma niyetiyle ölüme gitme" anlamında ve radikal Terör Örgütleri'nin dilinde "intihar saldırılarını" ifade etmek için kullanılmakta olup "Allah'ın dini yücelmesi, şehitlik arzusu ve Müslümanlar'ın umum maslahatı için kendi canını feda etmesi" anlamına gelmektedir. İngimasi (fedai), "büyük bir kafir topluluğun içine

öleceğini bildiği halde tek başına veya bir kaç kişi ile beraber Müslümanlar'ın genel düzeni, şehitlik arzusu ve dinin yücelmesi için dalmasına" denir. DEAŞ Terör Örgütü'nce; bir amelin intihar veya Allah yolunda şehitlik olduğunu belirleyen niyet olduğu, eğer niyette Allah'ın rızası ve dinin yücelmesi varsa bu şekildeki ölümün şehitlik iken niyette dünyalık sıkıntılardan kurtulmak var ise bunun intihar olduğu belirtilmektedir. Ayrıca istişhadi ve inşimasi operasyonların savaş meydanlarında sayılamayacak kadar faydası olduğu, çoğu zaman yüzlerce mücahitte fethedilemeyen yerlerin, Allah'ın fazlıyla bir veya iki istişhadi operasyonla kontrol altına alınabilmekte olduğu, yüzlerce mücahidin feda edilmesinden bir veya iki mücahidin feda edilmesinin daha hayırlı ve makul olduğu, savaşta bu operasyonlar gibi kafirlerin kalplerine korku salan eşi ve benzeri bir amel bulunmadığı, bu amelin insanı cennete götüren en kısa yol olduğu vurgulanmaktadır. Cenneti arzulayanların bu amellerle hedeflerine ulaşabildikleri, İslam Devleti'nin dinine sahip çıkan, onların dünyayı sevdiği kadar ölüme hasret olan binlerce yiğitleri ve şehadete gülerek gitmek için sıra bekleyen binlerce istişhadçıları olduğu, İbn-i Teymiyye'nin "Ben kendimi Allah yolunda öldürmek istiyorum" sözünün kapalı bir söz olduğu, eğer ki kişi Allah'ın ona emrettiği bir hususu yapar ve bu uğurda ölürse bunun güzel bir şey olduğu, bir şahsın tek başına Müslümanlar'ın düzeninin olduğu bir durumda öleceğini bildiği halde kafirlerin saflarına dalmasının güzel bir amel olduğu, Allah'tan istişhadi eylem yapanların şehitlerden kabul etmesinin dilendiği ve *"Sen onları toplu sanırsın halbuki kalpleri darmadağındır (Haşr, 14)"* şeklindeki ayetle konunun destekleyici mahiyette yorumlandığı belirtilmiştir. Devrimci-selefi radikal örgütlerin literatüründe istişhad (şehitlik) eylemi olarak adlandırılan intihar saldırıları DEAŞ Terör Örgütü'ne göre, yapılması caiz olan faziletli eylemler kapsamında olup *"bir insanın canlı bomba olarak rol aldığı intihar saldırıları, yapılması caiz olan faziletli eylemler kapsamındadır. Örgütün bu eylemleri savunması, yayılma ve korku salma stratejileri açısından işe yarar olmasındandır. İslam Devleti'nin yapmış olduğu fetihlerin çoğunun kapısını, istişhadi operasyonlar açmıştır. Dünyada benzeri görülmemiş bu özelliğe sahip tek devlet İslam Devleti'dir. Gerek İslam Devleti'nde gerekse başka ülkelerde hilafet aslanlarının binlercesi bu ameli ifa etmek için sırasını beklemektedir"* şeklinde konu ifade edilmiştir. İntihar saldırılarını meşrulaştırmak için nokta atfı yapacak kaynak bulamayan DEAŞ Terör Örgütü bu konuya dayanak oluşturma noktasında *"şariat naslarının zahirine donup kalınmaması"* gerektiğini söyleyebilmektedir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 22-28;

İçişleri Bakanlığı, 2018: 41; Konstantiniyye 3, 1436: 41-43; Konstantiniyye 5, 1436: 4; Dabık 9, 1436: 28).

İstişhad eyleminin Müslümanlar'a moral ve motivasyon kaynağı olabileceği değerlendirmesiyle, klasik fıkıh literatüründe birçok İslam alimi tarafından savaş anında caiz görülmüştür. DEAŞ Terör Örgütü'nün eylemleri savunmasının gerekçesi, eylemlerin kendi yayılma stratejileri açısından yararlı olarak görülmesi olup; *"İslam Devleti'nin yapmış olduğu fetihlerin çoğunun kapısını, istişhadî operasyonlar açmıştır. Dünyada benzeri görülmemiş bu özelliğe sahip tek devlet İslam Devleti'dir. Gerek İslam Devleti'nde gerekse başka ülkelerde hilafet aslanlarının binlercesi bu ameli ifa etmek için sırasını beklemektedir"* şeklindeki düşünceyle konu pekiştirilmeye çalışılmıştır. DEAŞ Terör Örgütü cihadı modern zamanların terör olgusuna benzer bir çarpıtmaya uğratmakla birlikte, *"terörün mazlumların silahı olduğu, onları bu yola itenin her türlü meşru haklarına tecavüz eden zalimler olduğu"* şeklindeki söylemi de eylemlerini masum göstermeye yönelik geliştirdiği bir argüman niteliği ihtiva etmektedir (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 28-30).

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 1, 1437: 39-43; Rumiyah 3, 1438: 47); *"Tağut Hadi'ye Bağlı Askere Alım Merkezini Biçen Bir İstişhadi Operasyon Düzenlendi"*, *"...istişhadi operasyonla hedef alması sonucunda 60'a yakın mürted öldürüldü".*, *"...Allah Teala'nın istişhadçı kardeşimize kolaylaştırmasıyla istişhadçı kardeşimiz mürtedlerin muntıkaya yönelik yoğun güvenlik önlemlerine rağmen kontrol noktalarını geçti ve bomba yüklü aracını merkezde patlattı...Vilayetin medya ofisi, istişhad saldırısı sonucunda 60 mürtedin öldüğünü ve onlarca kişinin yaralandığını ifade etti."*, *"Düzenlenen bu istişhadi operasyonlar sonucunda Rafizî ordusu ve milislerinden yüzlerce kişi ölüp yaralanırken çok sayıda araçları da imha oldu."*, *"Bağdat vilayetinde, Muharrem ayının ikisinde şehadet süvarilerinden iki kişi patlayıcı yelekle müşrik Rafizileri hedef alarak iki istişhadi operasyon düzenlediler. Düzenlenen bu mübarek iki istişhadi operasyon sonucunda müşrik Rafizilerden 100'e yakın kişi öldü ve yaralandı."* şeklindeki haberlerle istişhadi eylemler örgütsel bir dil ve bakış açısıyla ifade edilerek ve hedef kitle üzerinde moral ve motivasyon sağlanmaya çalışılmıştır.

2.1.5.10. Mücahit

Arapça kökenli bir kelime olan Mücahit, “kutsal ülküler uğruna savaşan kimse, savaşçı, cihada katılan” (tdk.gov.tr., 2018) anlamlarına gelmektedir. DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah (Rumiyah 1, 1437: 3-43; Rumiyah 6, 1438: 19; Rumiyah 7, 1438: 21) ve Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 5, 1436: 4); Allah yolundaki mücahitlerin Allah’ın yarattıkları arasında özel kullar oldukları, niyetlerdeki gevşemenin, kalplerin değişmesinin, düşmanın toplanmasından, uçaklarının çokluğundan ve bombalamasından daha şiddetli ve tehlikeli olduğunu mücahitin bilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Bu nedenle kişi kalbi konusunda çok azimli, İblis’e ve vesveselerine karşı mücahit dikkatli olmalı, mücahitin kalbinin daima ve yalnızca Allah’a bağlı olması gerektiği, Allah’ın onları şehitler olarak makamına kabul ettiği, kulları içerisinden seçtiklerini güzel bir sınavla sınamak için böyle yaptığı, müminlerin savaşlarda en önde ilerleyen ve dinleri uğrunda savaşan komutanlarının ve liderlerinin ölmesinin müminlerin ancak sebatlarını ve Allah’ın düşmanlarıyla savaşadaki atılganlıklarını arttırdığı, mücahitlerin Allah’tan sakınmaları ve silahlarını saklamamaları, üzerlerine farz olan bir cihadda oldukları, bu cihada her an hazırlık yapmanın vacip olduğu, mücahitin esir düşmesinin sebebinin ise “güvenlik gerekçeleri” bahanesiyle silahını terk etmesi olduğu, mücahitin ağırlığı hafif ancak faydası büyük makineli tüfekle birlikte el bombalarından bir kemer taşıması gerektiği belirtilerek ve “...mücahidlerin, mürtedlerin muntıkalarının derinliklerine inmeye yönelik saldırıları başladı...”, “...Daha sonra mücahidler köyü kontrol altına aldı...”, “...Hilafet askerleri...aralarında birkaç mücahidinde bulunduğu 30 mahkumu kurtardı...”, “...mücahidler, gözetleme, inceleme, planlama ve uygulamada büyük çaba sarf ederek saldırılarında müşrikleri kastederek İstanbul eğlence kulübünü böyle hedef aldılar...” şeklinde haber yapılarak müzahir ve sempatizan kitle üzerinde moral ve motivasyon oluşturacak biçimde mücahit kavramına farklı bir anlam yüklenmeye çalışılmıştır.

2.1.5.11. Tağut

Arapça kökenli bir kelime olan Tağut, “şeytan veya şeytanın yolu, batıl dava, kendisine tapılan/put, gaibi bildiğini iddia eden/kahin, sihir yapan, batıla çağırان ve dalalet içinde olan her önder, Allah’ın hükmüne, iradesine muhalif olan her şey, Allah’a

karşı her çeşit taşkınlığı yapan ve ondan başkasına tapınan, tağuta nispet edilen veya bu ismin kendisi hakkında kullanıldığı kişi, kötülüğü emreden nefis, Allah'ın şeriatının dışındaki her hüküm” anlamlarına gelmektedir (Cora, 2018: 535-537). DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstantiniyye (Konstantiniyye 5, 1436: 4-8; Konstantiniyye 6, 1436: 10; Konstantiniyye 7, 1436: 2-12) ve Rumiya'da (Rumiya 1, 1437: 7-8; Rumiya 3, 1438: 21-31; Rumiya 7, 1438: 17); Tağut'un “Allah'ın haricinde şahsına ibadet yapılan ve bahse konusu kişinin bu konuya onay veren her şahıs olduğu, bunda ibadette küçük, büyük ayrımı olmadığı, sevgi, saygı, kin, nefret ve benzeri temalarda dayanak olarak onaylanan şeyin, ibadet, dinlemek kabul etmek biad etmek ve mahkemede dayanak olarak onaylanan şeyin, dua, korku, adak adama ve ibadet edilmede dayanak olarak onaylanan şeyin, ilahlığın bir vasfının kendisine verilip ona ibadet edilen her şeyin tağut olduğu, tağuta küfredmenin imanın ilk rüknü olduğu ve tağuta küfredilmeden imanın sahih olmayacağı, onaylanmayıp inkar edilmesi gereken tağuti rejimler için savaşmanın, onlar için hayatını kaybetmenin bireyleri İslam milletinden çıkartan büyük küfür olduğu, tağuti düzenlerin küfür sistemleri olduklarından dolayı onlar için savaşmak, bunların doğruluğunu ve sürekliliğini onaylayıp talep etmek manasına geldiği için bunun da küfür olduğu, halbuki küfrün devamını ve bekasını istemenin veya bunun salahiyeti ve idamesi için bazı eylemlerde bulunmanın da insanı küfre sokan bir amel olduğu, Allah'ın yeryüzündeki insanları hak ve batıl taife, kendi yolunda savaşanlar ile tağut yolunda savaşanlar diye iki gruba ayırdığı, kendi dinini yüceltmek isteyen, onun ahkâmını yeryüzüne hakim kılmak için savaşan ve bu yolda cihad edip ölenleri şehid olarak isimlendirirken, kendi düzeni dışındaki düzenler için savaşanları tağutun yolunda savaşanlar olarak addettiği ve öldüklerinde varacakları yerin cehennem olduğunu belirttiği, Allah'ın dininin dışındaki sistemler için savaşan askerlerin, tağutun ve şeytanın yolunda savaşarak küfre girmekte olduğu, demokrasi, laiklik, komünizm, Hristiyanlık veya Yahudilik dinine mensup olanlar ve bu dinler için savaşanların tağutun yolunda savaşmakta oldukları, yeryüzünün tümünün Allah'ın şeriatıyla idare edilene kadar bütün tağutlarla ve onların için savaşanlarla savaşılacağı, kafirlerin ya İslam'a ya da kılıca teslim olması gerektiği ve onlar için üçüncü bir yol bulunmadığı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti gibi tağuti yönetimlerle yönetilen devletlerde, güvenlik güçleri gibi silahlı güç olmanın ve orduda olmanın küfür olduğu, bu ülkelerdeki güvenlik güçlerinin muayyen olarak (fert fert) kafir oldukları, onların küfür ve riddet

ehli oldukları için onlarla savaşmanın ve onları öldürmenin caiz olduğu, hayatlarına son verdiklerinde küfür üzere ölecekleri ve varacakları yerin ise cehennem olduğu, İslam'ın, inanların yaradanın sistemi için savaşıp onun devamını sağlamak adına savaşabileceğini, onun haricindeki yönetimler için ise ancak kafirlerin savaştığını söylediği, Allah'ın kendi sistemini dışındaki sistemlerin yeryüzünden kökünün kazılmasını emrettiği, küfür veya şirk ifade edecek bir sözü telaffuz eden birisinin buna inanmasa dahi kafir veya müşrik olacağı, tağuti düzenlerin asker veya polislerinin göreve başlamadan küfür yeminlerini yapmakta oldukları, bu lafızları kim telaffuz ederse İslam dininden çıkacağı, tağuti ülkelerde yaşadığı halde ben dinimi izhar edebiliyorum diyenlerin şeytanın kuruntularına teslim olan kişiler oldukları, dinimi izhar ediyorum demenin sadece namaz kılıp oruç tutmak olmadığı, tüm küfür ve şirklerden uzak duruluyorsa, tüm kafir ve tağutlara düşmanlık ve kin ilan edebiliyorsa, hiçbir küfür, şirk ve harama zorlanmıyorsa o zaman dinin izhar ediliyor olacağı, İslam'dan dönen mürtedlerin kanun koyuculuğu gibi zamanının tağutuna, şirklerine ve müşriklerine küfretmeden şirkin necasetinden ve müşriklerin pisliğinden kurtulamayacağı, İslami zannedilen partilerin seçimlerindeki adaylarının, oy kullananların, maslahat ve zaruret iddiasıyla beşeri kanunlara mahkeme olanların, tağutların askerleri olanların, onlara yardım edip belamlık yapanların, tevhid, cihad ve şeriatın dostluk ve düşmanlık akidesini inkar edenlerin, şeriate bağlı kalmaktan imtina edenlerin, İslam'da “sivil-kafir” diye bir kavramın olmadığına, bu kavramın kafirlere ait olduğuna ve bu kavramın İslam'da yeri olmadığına değinildiği, İslam'da insanların üçe ayrıldığını; bunların birincisinin Müslümanlar olduğunu, ikincisinin ise; sözleşme, eman veya cizye anlaşmalarının herhangi biriyle anlaşmalı olunan kafirler olduğu ve son grubun ise hiçbir anlaşması olmayan kafirlerin olduğunu ve bunlara da harbi kafir denildiğini ve bunların mallarının ve kanlarının helal olduğunun anlatıldığı dolayısıyla tağutların ülkelerinde yaşayan kafirleri öldürmenin haram olmadığı bilakis bu Allah'ın emri olduğu, öldürülen kafirlere verilen isim ister “sivil” olsun isterse de “asker”, herhangi bir farklılık arzetmediği, her ikisinin de Allah'ın dinini inkar eden bir kafir veya O'na şirk koşan bir müşrik olduğu ve öldürülmesi gerektiği, seçimlerde ve demokrasi referandumlarında oy verenler ve beşeri kanunların geçerli olduğu mahkemelerde muhakeme olanlar gibi tağutların hükmünü ve yasalarını kabul edenlerin tağutlara iman etmiş, onların kulu olmuş ve İslam'ın aslından, yani Allah'tan başka hak ilah olmadığına şahitlik etmekten çıktığını, yasamada bulunmanın Allah'la,

rububiyetinde çekişmek demek olduğu, yasamada bulunanların tağut oldukları, yasamada bulunan parlamenterlerin, milletvekillerinin, beşeri kanunları veya aşiret kanunlarını koyanların tağut oldukları, yasama seçimlerinde aday olanların, oy kullananların veya kanun oylamalarında oy kullananların da bu hükümde oldukları, bu konuda laik biri ile kendisine Müslüman diyen biri arasında fark bulunmadığı, yasamanın yalnızca Allah'ın hakkı olduğu ve bu konuda hiçbir ortağı bulunmadığı, Allah'ın şeriatinin dışındaki şeylere mahkeme olmanın; ihtilaf ve sıkıntı anlarında tağutların hükümlerine başvurmak olduğu, bunu yapan kişinin kafir ve müşrik olduğu, bu hükümlerin doğru olduğuna inanan ile batıl olduğuna inanan arasında bir fark bulunmadığı, bir menfaati kazanmak veya bir zararı defetmek için tağutların medeni, askeri, ticari, sendika, aşiret örfleri ve benzeri mahkemelerine başvuranın kafir olduğu, uluslararası mahkemeler, Birleşmiş Milletler'e bağlı mahkemeler ve bunların dışındaki diğer mahkemelerin de bunlar gibi olduğu, Türkiye'de yaşayan halkın büyük çoğunluğunun, özellikle kabirperest Osmanlı Devleti'nin, şirkin temeli tasavvuf tarikatlarının ve şuanki tağut Türkiye yönetiminin inşa edip çoğalttığı türbelerden ihtiyaçlarını talep etme, onlardan yardım isteme, onlardan kurtuluş, rızık, şifa ve kısmet bekleme, onlara sığınma, onlar için adak adayıp kurban kesme, onların öldükten sonra dünya hayatı üzerinde tasarruflarının olduğuna inanma gibi birçok şirke bulaştığı, Osmanlı Devleti, Türkiye Hükümeti ve tasavvuf tarikatların, halkın bu konuda şirke girmesi için çokça uğraş verdiği; türbeler, kabirler ve kubbeler inşa ettikleri, insanları, kabirlerden yardıma ve isteklerini onlardan talep etmeye teşvik ettikleri, şu an gerek Osmanlı'nın, gerek Türkiye Hükümeti'nin gerekse de tasavvuf tarikatlarının inşa ettiği yüzlerce şirk türbesi, kubbesi ve mezarlığı bulunduğu belirtilmek suretiyle tağut kavramı, müzahir ve sempatzan kitle üzerinde moral ve motivasyon oluşturacak şekilde propagandif olarak anlatılmaya çalışılmış, bir başka kaynakta ise (idrakmedya.news., 2019); Alemleri yaratan Allah'ın insanlara hükmetmesi gerekirken, tağutların Allah'ın bu sıfatını Allah'tan alarak kendilerine verdikleri, Allah'ın hükmetme yetkisinin İslam inancının en net ve en önemli konularından biri olduğu, bu konu İslam dininde net olarak ifade edilmişken tağutların Allah'ın yasalarından hoşlanmayarak kendi kurallarını koymak istedikleri, bunu ise kendisini Müslüman zanneden insanları farklı oyunlarla kandırarak İslam inancı ile demokrasinin orantılı olduğunu hatta demokrasinin İslam'ın bir unsuru olduğunu" söyleyerek gerçekleştirdikleri ifade edilmiş, konu ile ilgili olarak:

“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tağuta küfredip Allah’a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir (Bakara, 256).”

“Mü’minler Allah yolunda, küfredenler ise tağutun yolunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarıyla savaşınız. Çünkü şeytanın hilesi zayıftır (Nisa, 76).”

“Hakkında ihtilafa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allah'a aittir. (Şura, 10).”

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten inandıklarını öne sürenleri görmedin mi? Bunlar, tağut'un önünde muhakeme olmayı istemektedirler; oysa onlar, ona küfretmekle emrolunmuşlardı (Nisa, 60).”

“Hiçbir fitne kalmayıncaya ve din yalnız Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Onlar savaşmaya son verecek olurlarsa, artık düşmanlık yalnız zalimlere karşıdır (Bakara, 193).”

“Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O’na mahsustur. Alemlerin Rabbi Allah ne yücedir (A’raf, 54).”

“De ki: “Ey göklerin ve yerin yaratıcısı olan, gaybı da, görünen alemleri de bilen Allah’ım! Ayrılığa düştükleri şeyler konusunda kulların arasında sen hükmedersin (Zümer, 46).”

“O egemenliğine hiç kimseyi ortak etmez (Kehf, 26).” şeklindeki ayetlerle de müzahir ve sempatizan kitle moral ve motivasyon yönünden etkilenmeye çalışılmıştır.

2.2. DABİQ, KONSTANTİNİYYE VE RUMİYAH DERGİLERİ

“Dabiq”, “Konstantiniyye” ve “Rumiyah” şeklindeki dergi isimleri DEAŞ Terör Örgütü’nün yeni topraklar elde etme hedefinin belirtisi olmasının yanı sıra yapmış olduğu şiddet içerikli faaliyetlerine atfettiği manalarına da gönderme yapmıştır. Yayımlanan dergilerin anlam muhteviyatı DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca belirlenen stratejilere hizmet edecek şekilde dizayn edilmiştir. DEAŞ Terör Örgütü amaç ve stratejileri doğrultusunda kendisine düşman olarak gördüğü herhangi bir ülke, fikir veya oluşumu bahse konu dergiler aracılığı ile hedef haline getirmeye çalışmıştır. Aynı şekilde örgüte eleman temin etmeye yönelik çalışmalarında bu dergiler aracılığı ile yürütmüştür (Salihi ve Göksun, 2018).

DEAŞ Terör Örgütü, Irak'ta yaşanan Amerika Birleşik Devletleri işgalinin son zamanlarına doğru dünyanın sonunun gelindiğini belirten olaylar olmaya başladığını ve İslam kuvvetlerinin galip olmasını sağlayacak Mehdi'nin yani kurtarıcının geleceğini söylemeye başlamıştır. Sona ermeyip hatta gelişip ve yaygınlaşan kıyamet senaryosuna göre “on iki meşru halife olacak (İslamın savaştan askerleri, “Roma” askerleri ile Suriye’de Halep”in hemen güneyinde bulunan Dabiq kasabası civarında düz bir alanda savaştan ve İslam’ın askerleri galip gelecektir”. DEAŞ Terör Örgütü’nün eski lideri Zerkavi hayatını kaybetmeden evvel bir konuşmasında “*Kıvılcım burada Irak'ta ateş aldı ve onun ısısı giderek yükselecek ve haçlı orduları, Dabiq ateşinde yanıp kül olacaktır*” demiştir. DEAŞ Terör Örgütü, propaganda argümanı olarak bu anlatılan olayların devamlı ön planda olmasını sağlayarak geliştirmeye başladı ve “İngilizce” şeklinde yayınlanan yayın organının ismi ise “Dabiq” olarak belirlendi (Taylan, 2015). Birinci sayısı 2014 senesinin 7. ayında “Halifenin Dönüşü” ismiyle İngilizce olarak çıkarılan “Dabiq”, Al Hayat Media Center bünyesinde yer almıştır.

DEAŞ Terör Örgütü’nün işgali altında bulunan topraklarda yapılan eylemler her ay yayına çıkartılan popüler videolardan kesitler, dini bilgiler ve politik konularda söylemlerin olduğu yayın organında Avrupa karşıtlığı sürekli gündemde tutulmuştur. Derginin iki yıl gibi bir süre zarfında aralarında İngilizce’nin de bulunduğu pekçok dilde toplam 15 sayısı yayınlanmıştır. Dabiq gibi güçlü bir şekilde DEAŞ Terör Örgütü’nün propagandasını yapma amacı taşıyan ve ilk sayısı 7 farklı dilde yayınlanan Rumiya dergisinin bilindik tehditler haricindeki sert tarzı son dönemlerde kuvvetini yitiren örgütün sessiz hücrelerine mesaj verme gayesi içinde olduğu değerlendirilmektedir (Şenol vd., 2016: 287; Karakaş, 2017).

2015 6. ayında “Türkçe” şeklinde dijital ortamda yayına başlayan “Konstantiniyye” isimli dergi aylık olarak yayın hayatını sürdürmekte ve Dabiq ile benzer temaları işlemekle beraber çerçeve olarak Dabiq’dan daha kısıtlıdır. Konstantiniyye dergisinde yer alan söylemlerin incelenmesinin DEAŞ Terör Örgütü ile mücadele sürecinde karşı-söylem geliştirmek anlamında Türkiye için daha mühim olduğu değerlendirilmektedir. Konstantiniyye Dergisi’nin sanal mecra içerisinde sınır gözetmeyen bir yapı şekline getirilmesi de DEAŞ Terör Örgütü’nün düşüncelerinin yayılmasını kolaylaştırmıştır (Korkmaz, 2016: 9; Şenol vd., 2016: 287). Türkiye yaşayan Müslümanlar’ı hedefleyen ve cihada katılmaları için onları davet eden DEAŞ Terör Örgütü’nün asıl düşüncesinin kendini meşru göstermek olduğu söylenebilir.

DEAŞ Terör Örgütü'nün "Resmi propaganda vasıtası" şeklinde değerlendirilebilecek bu yayın organlarında temel propaganda tekniklerini uygulaması, DEAŞ Terör Örgütü'nün hiçte amatör olmayan bir anlayışı kabul ettiğini göstermektedir (Türkoğlu, 2017: 177).

DEAŞ Terör Örgütü Konstantiniyye dergisinin çıkarılma gayesinin; Türkiye'de yaşayan Müslümanlar'ı bilgilendirilme, Türkiye'deki bireylerin örgütü olumsuz tanımamalarının ve örgüte muhalif konuşmaları engelleme olduğunu belirtmiştir. "Konstantiniyye" şeklinde ifade edilen İstanbul, Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildiği zamana kadar birçok kez kuşatılmış ancak alınamamıştır. 1453 yılında İstanbul'un İslam inancına sahip bir millet olan Türklerce fethedilmesine rağmen, Türkiye'nin, DEAŞ Terör Örgütü'nce tağut olarak nitelendirilmesi sebebiyle İstanbul'un tekrar fethedilmesinin önemli olduğu vurgulanmış ve bu fethin DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca yapılması için Allah'a dua etmişlerdir. Yayın organının hedef kitlesinin Türkçe konuşanlar olması nedeniyle; büyük bir kısmı Türkiye sınırları içerisinde hayatlarını devam ettirenler ile Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İngiltere gibi dünyanın değişik bölgelerinde olan önemli bir Türk ve Müslüman nüfusu hedef kitlesini oluşturmuştur. Avrupa devletlerinde hayatını devam ettiren İslam inancına sahip insanların topluma uyum sağlama ve farklılıklarını muhafaza edebilme konusunda ortaya değişik sorunlar çıkmakta ve özellikle inançları konusunda hassas olan bireylerin Batı ülkelerinde devam eden "İslamofobik" davranışlar sebebiyle toplumdan soyutlandıkları ve dışlandıkları görülmektedir. Bu nedenlerden dolayı, DEAŞ Terör Örgütü'nün Konstantiniyye Dergisi aracılığıyla yaptığı propaganda faaliyetinin etkilerinin sadece Türkiye merkezli değil, Türklerin yaşadığı ülkelerde de etkili olduğu şeklindeki düşüncenin DEAŞ Terör Örgütü ile mücadele sürecinde karşı söylem geliştirilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Korkmaz, 2016: 12-15). Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 6, 1436: 3); *"Dergimizin 6. sayısını da tamamlamayı bize lutfeden Rabbimize hamdu senalar olsun. Tüm dünya kafirlerinin filizlenen hilafet fidanının yeşerip büyümemesi için her türlü savaşı verdiği bir süreçte, İslam'ın ve İslam Devleti'nin gerçeklerini yazmaya devam edeceğiz."* denilmek suretiyle propaganda faaliyetinin devam ettirilme kararlılığı ve Türkiye'deki hedef kitlenin (müzahir ve sempatizan) bilgilendirilme isteği açıkça ifade edilmiştir.

2.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN PROPAGANDA FAALİYETLERİ

Propaganda; köken olarak Latince "propagare" sözcüğüne dayanmakla birlikte Türk Dil Kurumu propagandayı; “Bir öğreti, düşünce veya inancı başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacıyla söz, yazı vb. yollarla gerçekleştirilen çalışma, yaymaca” şeklinde tanımlanmıştır (tdk.gov.tr., 2018). Bu bilgiler ışığında propagandayı, “belirli bir fikri herhangi bir etik ilkeye bağlı kalmaksızın hedef kitleye ulaştırarak istenilen tutum değişikliğinin oluşması için gerçekleştirilen iletişim faaliyeti” olarak tanımlanabilir (Taşdemir, 2017: 728). DEAŞ Terör Örgütü’nün istila ettiği yerleri tamamiyle kontrolünde bulundurması ve çok az istisnai durum dışında her çeşit bilgi ve haberin DEAŞ Terör Örgütü merkezli bir bakış açısı ile servis edilmesi nedeniyle örgüt propaganda konusunda etkili duruma gelmiştir. “Örgüt, bölgesel, küresel ve ideolojik hedeflerini hayata geçirebilmek için yoğun bir propaganda faaliyeti yürütmekte ve bu amaçla gerek geleneksel gerekse yeni medya araçlarını etkin bir şekilde kullanmaktadır. Propaganda, DEAŞ Terör Örgütü tarafından bir “cihad” sahası olarak görülmekte, örgüt elindeki bütün imkanlarla savaşı bu yeni “cepheye” taşımaktadır. Birçoğu vahşet içerikli olan söz konusu propaganda faaliyetleri, örgütün sürekli olarak gündemde kalmasını sağlamaktadır” (Ayhan ve Çifçi, 2018). Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü’nün yapmış olduğu propaganda faaliyetleri ana hatlarıyla anlatılacaktır.

2.3.1. Doğrudan Eylem/Silahlı Propaganda Faaliyetleri

DEAŞ Terör Örgütü’nün, “hakimiyet alanı dışındaki topraklarda öne çıkan eylem biçimi silahlı/ bombalı saldırılar/intihar eylemleridir. Örgüt, üyeleri vasıtasıyla dünyanın pek çok yerinde masum sivilleri ve güvenlik güçlerini hedef alan birçok saldırı gerçekleştirmiştir. Örgütün kendi hakimiyet/etki alanlarında gerçekleştirdiği terörist eylemleri ile bu alan dışındaki eylemleri mahiyeti itibariyle birbirinden farklılık arz etmektedir. Bu kapsamda (sözde) etki alanı içinde infaz adı altında acımasız öldürme yöntemleri kullanılmaktadır. Öne çıkan infaz biçimlerine örnek olarak; sözde İslam Devleti kanunlarına karşı gelenlere, kafirlere, mürtedlere, esirlere ve ajanlardan oluşan kurbanlara yönelik olarak gerçekleştirilen kafa kesme, yakma, belirli bir yükseklikten aşağıya atma verilebilir” (İçişleri Bakanlığı, 2017: 20).

2.3.2. Teknolojik Araçlarla Propaganda Faaliyetleri

Terör Örgütleri globalleşmeyle ve dünyada yaşanan teknolojik gelişmelerle bağlantılı olarak bu durumun avantajlarından faydalanmayı tercih etmektedirler. Böylece Terör Örgütleri teknoloji sayesinde gündem yaratıcı eylem ve fiillerini çok daha geniş kitlelere duyurma ayrıcalığını elde etmiş ve eleman temin etme çerçevesinden de bilhassa sosyal medya argümanlarının aktif olarak değerlendirilmesiyle gençliği daha yoğun bir şekilde etki altına almışlardır. Terör Örgütleri isteklerini belirtme, kendilerini ifade etme ve farkındalık oluşturma fırsatını medya aracılığı ile ele ederken; medya açısından da haber elde etme imkanı doğmaktadır. Terör eylemleri ile ilgili haberler dijital, görsel, yazılı ve sosyal medyada paylaşılmaktadır. Çekilen şiddet ve propaganda içerikli görüntülerin kitleler üzerinde bıraktığı etki oldukça fazladır. İcra ettikleri eylemler hitamında yazılı medyada manşet olmak, bu mecralarda belirli bir zaman diliminde gündemi işgal etmek, kitlelerin farkındalık algısını güçlendirmek ve Terör Örgütleri'nin hedef ve fikirlerinin yansıtılmasında büyük önem arz etmektedir (Kartal, 2018).

DEAŞ Terör Örgütü, “modern bir örgütlenme tipi olarak, düşüncenin dışında kullandığı nesne ve araçlarla, en son teknolojik unsurlarla donanarak toplumsal yapılanmada kendine yer edinmeye çalışmaktadır. Özellikle kullandığı propaganda teknikleri ve propagandaya ayırdığı araçlarla, dini motifli bir örgütlenmeden ziyade bir reklam ve pazarlama şirketi gibi stratejik iletişim eylemlerinde bulunmaktadır. Küresel sistemin bir parçası olarak, mevcut sosyal ağlardan on binlerce hesapla propagandanın temel gereklerini yerine getirmiş olup bu bağlamda DEAŞ Terör Örgütü'nün örgütlenme tarzı, faaliyetleri, kimlik inşası ve propaganda tekniklerinde kullandığı dini motif ve söylemler, sadece çatışma ve kaosun değil, aynı zamanda dinin de ne olduğu ve içeriği ile ilgili tartışmalara neden olmuştur” (Ayhan ve Çifçi, 2018).

2.3.3. Şiddet ve Korku İçerikli Videolar

7. yüzyılda düşmana yaptırımlar uygulamak amacıyla kölelik, çarmıha germe, insanların başını gövdesinden ayırma şeklinde cezalar verilmiştir. DEAŞ Terör Örgütü çok eski zamanlarda yapılmış ve günümüz itibarıyla hafızalardan silinmiş olan bu ceza yöntemlerini hatırlatarak uygulamıştır. Kutsal kitapta belirtilen bu kavramlar hakkında söylenenleri uygulamayı görev olarak düşünerek, yapmış oldukları tüm kötü uygulamaları İslam inancını savundukları için yaptıklarını iddia etmişlerdir. Türkiye ile

Müslüman ülkelerin çoğunluğunda DEAŞ Terör Örgütü'nün yapmış olduğu kötü uygulamalar İslam adına denediği yöntemler, vahşi ve korkutucu video görüntüleri tepkilere neden olmuş ve DEAŞ Terör Örgütü, “İslam dışı bir Terör Örgütü” olarak tanımlanmıştır (Taylan, 2015).

DEAŞ Terör Örgütü'nün kurbanlarını infaz ederken işkenceye başvurusu ve korku oluşturan görüntüleri yazılı medyada ve görsel medyada yayması, bir yönüyle insanları sindirme ve propaganda amaçlıdır. Terör korkudan beslenen, tehdit ve baskı ile güçlenen bir olgu olup Terör Örgütleri ne kadar çok sayıda insanı korkutabilir ve duygusal yıkımın boyutlarını ne kadar genişletebilirlerse kendilerini o kadar başarılı sayarlar (İçişleri Bakanlığı, 2018: 43). DEAŞ Terör Örgütü gerçekleştirmiş olduğu infazlara ait görüntüleri, sanal mecdara paylaşılarak örgütünün propagandasını yapmış, Örgütün, elinde bulunan esirlerden Amerikalı gazeteci James Foley'i 19 Ağustos 2014 tarihinde öldürdüğünü, infaz anını gösteren bir video kaydını yayınlamaya başlamış, devamında gelen benzer eylemler tüm uluslararası kamuoyunun dikkatini DEAŞ Terör Örgütü'ne çekmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 20). İnternet ortamında kendi örgüt mensuplarının yapmış oldukları işkence ve öldürme görüntülerini paylaşan örgütün 17 Mart 2014 tarihinde paylaştığı video en fazla seyredilen video olmuştur. “Salil el-Sawarim I” isimli ve tahmini 60 dakika olan video 24 saat içerisinde 56.998 farklı Youtube hesabı tarafından seyredilmiş ve Twitter ortamında 60 saatlik bir zaman zarfında 32.313 defa retweet yapılarak sonraki iki ay süresince 807.25 defa retweet yapılmıştır (Şenol vd., 2016:287).

Bu uygulamalar bilinçli olarak yapılmakta, infazlar kayda alınarak sosyal medya ve örgütün süreli yayınları aracılığıyla tüm dünyaya duyurulmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü infaz görüntülerini olabildiğince yaymak suretiyle kitleler üzerinde korku ve dehşet hissi uyandırmayı arzulamaktadır. Örgüte göre, İslam'ın çehresini çirkinleştiren şey, kafirlerin kafasının kesilmesi değil, Mandela ve Gandhi'nin öğretilerine benzer bir şekilde öldürmenin, kıtalin, kafa kesmenin, kan dökmenin olmadığı bir düşünce sistemine çevirmeye çalışanların gayretleridir. “İslam kuvvet dinidir, kıtal dinidir, cihad dinidir, kafa kesme dinidir, kan dökme dinidir. Sağ yanağına tokat atana sol yanağı çevirme dini değildir. Aksine Müslüman'ı horlamak için uzanan eli kırma dinidir!” diyen DEAŞ Terör Örgütü, kafa kesme uygulamasının şer'i dayanağı olarak “Savaşta kafirlere rastladığınızda, vurun boyunlarını!...(Muhammed, 4).” ayetini ve sahabenin bazı uygulamalarını delil olarak göstermiştir. Söz konusu ayette

belirtilen “vurun boyunlarını” ifadesi, sıcak temas ortamında düşmanı öldürmeyi anlatan mecaz bir ifade olduğu halde, DEAŞ Terör Örgütü Kur’an ayetlerini bağlamından koparıp istediği sonucu çıkarmak için çarpıtma adetine uygun olarak yorumlamıştır (Din İşleri Yüksek Kurulu, 2016: 32-33). DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiya’da (Rumiya 3, 1438: 3); *“...İslam Devleti’nin, müslümanlar’a yapacağı çağrı sonrası, buna icabet edecek olan onlarca gizlenmiş Allah’ın askerlerinin ellerinden geldiği kadar Allah’ın düşmanlarına yapacaklarının nereye varacağını da idrak edemediler. Öyle ki bunlar, bıçaklarıyla, patlayıcı kemerleriyle, araçlarıyla veya Allah’ın onlara nasip ettiği her türlü vesile ve ellerine geçen her türlü silahla yeryüzünün doğusuna ve batısına korku salıyorlar...”* ifadeleriyle şiddet konusu yorumlanarak müzahir ve sempatican kitle üzerinde moral ve motivasyon oluşturacak biçimde işlenmiştir.

2.4. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN ELEMAN TEMİN ETME YÖNTEMLERİ

Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü’nün eleman temin etme yöntemleri olarak; ideolojik motivasyon unsurları, ekonomik vaadler, yeni bir dünya vaadi/psikolojik kaçış, düşmanın kutsallaştırılması/ötekileştirme, akrabalık, arkadaşlık, hemşhircilik ilişkileri, sosyo-kültürel yapı, sosyal medya kullanılması başlıklarına ana hatlarıyla değinilecektir.

2.4.1. İdeolojik Motivasyon Unsurları

Örgüt açısından “ideoloji”, bir hedefe gidilebilmesi için izlenecek yol anlamına gelmektedir. Gerçekleştirilecek şiddet eylemleri, ele alınacak konular, terör olayının rehberi gibi olan ideolojiye göre belirlenir (Kuyaksil, 2004: 94). Allah yolunda verilen mücadele neticesinde cennete gitme fikri, siyasal şiddeti harekete geçiren en önemli unsurlardan biri olmuş ve geçmişten bu güne kadar birçok Terör Örgütü dini referanslarla eylem yapmıştır. Terör, nefretin ve öfkenin gölgesinde serpilip, gelişmiştir. Terör Örgütleri adına eylem yapan kişileri aynı düzlemde düşünmeye ve hareket etmeye yönelten, eylemlerin dayandığı kaynak olan ana tema, terörist eylem ve faaliyet yürüten grubun ortak paylaşımlarıdır. Ortak kimlik duygusu ve aidiyet hissini besleyen bu müşterek motivasyondur. Kimlik duygusunun referans aldığı temel, milli yahut etnik değerlerden mesleki ya da siyasal ortaklıklara, sınıf farklılıklarından ortak problemlere kadar uzanabilmektedir. “İrk, dil, din, etnik grup, cinsiyet gibi farklılıkların yanı sıra, gelişmiş-azgelişmiş, uygar-barbar, sömüren-sömürülen benzeri karşıtlıklar da grup

kimliklerinin şekillendirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Terör örgütleri eylemlerini belirli bir siyasal hedefe yönelmekle birlikte, bu örgütlerin çoğu, eylemlerini yalnızca siyasal amaçlarla değil, evrensel doğrularla da gerekçelendirmeye çalışmaktadır. Örneğin Hizbullah, yalnızca Lübnan’da Şii İslam anlayışını egemen kılacak bir yapılanma için değil, şeytana karşı sürdürdüğü kutsal bir cihadı devam ettirmek maksadıyla eylem yaptığını iddia etmiştir” (Arıboğan, 2005).

2.4.2. Ekonomik Vaadler

Literatürel çalışmalardan, örgütle ilk temasın genellikle Kur’an kurslarında veya camii’lerde başladığı, ekonomik yönden dezavantajlı gençlerin hedef olarak seçildiği anlaşılmaktadır. (Kılıç, 2014: 138; Çelik, 2015: 111)’de; “pazarcılık yapan, sanayide çalışan vb. alt gelir grubundaki çocukların, örgüt için en büyük potansiyel olduğu, ailesinin yüklü miktarda borcu olan çocukların DEAŞ Terör Örgütü tarafından araştırılıp, bu çocuklara yavaşan örgüt üyelerince, ‘Baban bu kadar borcu nasıl ödeyecek?’ denilerek para vaat edildiği” belirtilmek suretiyle ekonomik motivasyonun güçlendirildiği anlaşılmaktadır.

Eroğlu, (2018: 29-38) ise, DEAŞ Terör Örgütü’ne katılmanın ekonomik motivasyonlarını: “...İslam Devleti’ne katılma motivasyonları arasında birkaç unsur öne çıkıyor. Bunların ilki maddi kazanç hevesi, yani bir çekim faktörüydü... İşledikleri küçük suçlar ve uyuşturucu kullanımından ötürü, örgütleyicilerin gençlere en fazla hatırlattığı unsurlardan bir diğeryse arınma gereksinimiydi. Günahkarların “pisliklerden arınıp cennete gidebilmesi için cihada katılmaları gerektiğini” işaret eden arınma diskuru da yaygın anlatılardan biriydi. Cihad’a katılımlarda gözlemlenen en önemli motivasyonlar işlenen günahlardan arınmak ve Ankara’daki hayatlarında erişemeyecekleri maddi zenginliklere ulaşmak olarak öne çıkıyor... bazılarının İslam Devleti’ne katılımının arkasında iş kurmak üzere sermaye edinmek, evlenmek ve ev tutmak için para biriktirmek gibi sebepler vardı... Başka bir deyişle bu kişilerin İslam Devletinde bir yaşam kurmak gibi bir gayeleri bulunmuyordu; asıl amaç Ankara’daki hayatlarının kalitesini yükseltebilecek tedbirler almaktı.” şeklinde ifade etmiştir.

(Caşın, 2008: 377), Terör Örgütleri’nin; örgütsel bir grup bilinci oluşturarak mensuplarını bu grubun vazgeçilmez bir unsuru şekline dönüştürdüğünü, sıcak diyalog kurarak ekonomik sıkıntı yaşayanlara maddi destek sağlanması, kimi durumda ailelerine bakılacağı sözünün verilmesi, devlet kurulmasıyla meslek sahibi olacaklarının vaad

edilmesi gibi araçlarla örgütün hedefleri haricinde herhangi bir şey düşünmelerini sağladıklarını, daha sonra elemanların kesin inanç adamı haline getirildiğini dile getirmiştir.

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstantiniyye'de (Konstantiniyye 6, 1436: 48-49) ekonomik vaad konusu; Allah'ın, mümin mücahitleri ganimetlerden kazanmaya teşvik ettiği, çünkü ganimetlerin helallerin en helali olduğu, tarih boyunca kurulmuş İslam Devletleri'nde hazinelerin büyük kısmını ganimetler ve feyler'in oluşturduğu şeklinde belirtilerek:

“Artık ganimet olarak elde ettiklerinizden helal ve temiz olarak yiyin ve Allah’tan korkup-sakinin. Şüphesiz Allah bağışlayandır, esirgeyendir (Enfal, 69).”,

“Allah, alacağınız daha birçok ganimetleri size va’detti... (Fetih, 20).”,

“Ve sizi onların topraklarına, yurtlarına, mallarına ve daha ayak basmadığınız bir yere mirasçı kıldı. Allah, her şeye güç yetirendir (Ahzap, 27).” ayetleriyle desteklenmiş ve propagandif bir nitelik kazandırılmaya çalışılmıştır.

2.4.3. Yeni Bir Dünya Vaadi/Psikolojik Kaçış

Kılıç, (2014: 138)'de; “DEAŞ Terör Örgütü'nün icra ettiği bir strateji de gençlerin evlenmesini sağlamak, böylelikle genç kitle'nin örgütle olan bağına daha çok artıran terörist grup, *“Artık senin bir ailen var. Bundan sonra kendi namusun için de savaşacaksın”* denilmek suretiyle DEAŞ Terör Örgütü'nce psikolojik olarak motivasyon çalışmasında bulunulduğu ifade edilmiştir.

Eroğlu, (2018: 32-33) DEAŞ Terör Örgütü'ne katılmada yeni bir dünya vaadi/psikolojik kaçış ile alakalı motivasyonları şöyle anlatıyor: *“...mahallede uyuşturucu ve alkol alan kişilere, kötü alışkanlıkları bırakmaları konusunda telkinlerde bulunuluyor, bu alışkanlıkların yanlış olduğu ayet ve hadislerle açıklanıyordu. Madde bağımlılıklarından kurtulmak için Suriye ve Irak’a gidiş anlatısını mahalledeki pek çok kişi paylaşıyordu. Bu anlatı Polisteki ifadelerde de, İslam Devletine seyahatlerin bir terör faaliyeti olmadığını açıklamakta kullanılıyordu”*. Bu konu, DEAŞ Terör Örgütü Mensubu F. T.'nin ifadesine şu şekilde yansımıştır: *“...Bize o kadar güzel bir hayat sözü verdiler ki, hatta para bile vaat ettiler...”* (hurriyet.com., 2019). Bir başka DEAŞ Terör Örgütü Mensubu D. Ö.'nün ifadesine ise konu şu şekilde yansımıştır: *“Derya'nın hayatı ev ve okul hayatında yaşadığı zorluklarla erken yaşta içine düştüğü problemler*

zinciriyle başlamıştı...Erkek arkadaşı Derya'yı fuhuşa zorlamıştı. Çok mutsuzdu ve bir çıkış yolu arıyordu. Sosyal medya sitesi olan Facebook'ta Terör Örgütü DEAŞ mensubu M. S. ile tanıştı...Derya, adamın evli olup olmadığını sorduğunda, "Hayır" yanıtı alınca, "Tamam öyleyse biz evlenelim" dediğini aktardı...Suriye'de ilk gecemizde, battaniyelerden asılı zincirlerle kaplı, duvarlardan hala kan akan işkence yapılan bir depoda kaldık...Aslında bunların hiçbirini istememiştım, Suriye'de çocuklara yardım etmek istemiştım... ” (haberturk.com., 2019).

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 3, 1438: 19; Rumiyah 6, 1438: 26)'da “*Horasan, Bangladeş, Endonezya, Kafkasya, Filipinler, Yemen, Cezire, Sina, Mısır, Cezayir, Tunus, Libya, Somali ve Batı Afrika'daki hilafet askerlerine: “Biliniz ki; sizler bugün İslam'ın yeryüzündeki direkleri ve hilafetin öncülerisiniz. Cihadınızla, sabrınızla ve sebatınızla küfür milletlerini sarstınız. Ayrılıkları çoğaltarak ve dağınık halde kalmaya devam ederek cahillerin cahiliyeti güzel gördüğü vakıya rağmen güzelce birleşerek, itaat ederek ve büyük Müslüman cemaatini oluşturarak insanlara zaferin yollarının nasıl olacağını öğrettiniz.”*, “*Şüphesiz ki hilafetin geri dönmesi ve İslam Devleti'nin kurulmasıyla birlikte ve ortadan kaldırılan kanunların, silinen hükümlerin tekrar canlandırılmasının ardından kadınlardan birçoğunun aklı nurlandı. Asil şeriatımızın getirdikleriyle aydınlandı. Allah'ın kadın kulları devletimizin topraklarında dini meseleleri ve alemlerin rabbinin kendilerini yükümlü tuttuğu şeyleri özellikle de şirk diyarlarında kirletilen akide ve tevhid konularını daha iyi idrak eder oldular.*” ifadeleriyle kurgulanan dünya vaadi hedef kitle üzerinde etki bırakacak şekilde ve propagandif bir dille anlatılmaya çalışılmıştır.

2.4.4. Düşmanın Kutsallaştırılması/Ötekileştirme

Kişinin üyesi bulunduğu Terör Örgütü'nün ortamında dış etkenlerden izole edilmiş bir şekilde salt örgüt fikirleri çerçevesinde propagandif söylemlere ve yönlendirmelere maruz kalması, “keskin inançlı” bir şekle bürünen algı dünyasını zayıflatarak bakış açısının ve dünya görüşünün daralmasına neden olur. DEAŞ Terör Örgütü ve benzeri örgüt üyelerinin anne, baba, kardeş ve yakın çevresi'nin küfür içinde yaşadıkları düşüncesiyle düşman olarak nitelendirmelerinin geri planında bu neden bulunur. Bu aşamada; örgütsel fikirleri ve eylemsel kararlılığı güçlendirmeyi hedefleyen her türden yayınların takip edilmesiyle, kişinin duyguları arasında ayrıştırma sağlanır.

Kişinin çevresindeki gelişmelere Terör Örgütü'nün geliştirdiği dar bir bakış açısıyla bakması, eleştirel bakış açısından uzaklaşması ve ayrımcı bir düşünce tarzıyla hareket etmesi hedeflenir. Düşünsel ve duygusal gelişimini tamamlayan kişiler, bildiri dağıtma ve molotoflama gibi küçük eylemlere dahil edilerek davranışları pekiştirilir (Çelik, 2015: 116).

DEAŞ Terör Örgütü açısından; “seçimlerde oy kullanmak, demokratik bir ülkede yaşayarak kamu kurumlarında görev almak, türbelere ziyaret gerçekleştirmek, ibadet etmemek yahut bunu yapanları veya yapmayanları tekfir etmemek, örgüt mensupları tarafından tekfir edilmeye gerekçe gösterilebilmektedir. DEAŞ Terör Örgütü, bu yolla öncelikle Türk halkını (sözde) kafir addederek, doğrudan sivillere yönelik saldırıları, müzahir kitlesi nezdinde meşrulaştırmaya çabalamaktadır. Büyük günaha bulaşanların dinden çıktığı ve tevbe etmelerine gerek kalmadan infaz edilebilecekleri inancı, örgütte hakim olarak görülmekte, uygulamada kendisine yer bulmaktadır. Birçok kimsenin cezalandırılmasının veya infazının bu inanç altyapısı dayanak gösterilerek gerçekleştirildiği bilinmektedir” (İçişleri Bakanlığı, 2017: 13).

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nce verilen DEAŞ Terör Örgütü tarafından Ankara Gar'ında düzenlenen canlı bomba saldırısıyla ilgili davanın gerekçeli kararında; DEAŞ Terör Örgütü'nün sözde Türkiye emiri ve Türkiye eylem sorumlusu olan Yunus Durmaz'dan ele geçirilen dijital materyallerde “*Kürtler ile Türklerin bir bütün haline geldikleri, T.C. hükümeti halkların birbirleri ile savaşacağı bir siyaset yapmıyor, yapılmasına da izin vermiyor...*” şeklinde bir mesaja ulaşıldığı, “*Örgütün toplumun değişik kesimleri ile devlet arasında kin, nefret ve husumet oluşturacak terör saldırıları düzenleyerek amacına ulaşmayı hedeflediği anlaşılmıştır*” denildiği, DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni “tağut” ve “düşman” olarak değerlendirdiği, laik, demokratik Anayasal düzeni yıkarak yerine radikal selefi düşünce ışığında teokratik ve totaliter bir devlet düzeni kurmayı amaçladığı (Benli, 2019), DEAŞ Terör Örgütü'nün ötekileştirme faaliyetlerini, sosyal dokuyu bozucu hassas noktaları ve konuları gündeme getirerek gerçekleştirdiği, ötekileştirme faaliyetlerini müzahir ve sempatizan kitleyi bu eksenle etkileme amacıyla kullandığı değerlendirilmektedir.

2.4.5. Akrabalık/Arkadaşlık/Hemşehricilik İlişkileri

“Bireyler mi Terör Örgütleri'ne katılmaktadır, yoksa Terör Örgütleri mi bireyler üzerinde çalışarak onları örgüte kazandırmaktadır?” sorusuna cevaben

literatürde “Terör Örgütlerinin eleman kazanmaya çalıştıklarından dolayı bireyin kararını etkiledikleri” şeklinde tespitlerin ağırlık kazandığı bilinmektedir. Yeni bir ortama taşınan bireyler öncelikle hemşehrileri ile temas kurmakta, hemşehrilik ilişkisine, özellikle birincil ilişkilerin gücünü günümüzde de göstermeye devam ettiği geleneksel toplumlarda ve yaşam alanlarında daha fazla rastlanmaktadır. Terör Örgütleri’nin metropollerin çevresini saran gecekondu/banliyö semtlerinde yaşanan dayanışma ve güven gibi ortak değerleri kendi çıkarları doğrultusunda değerlendirildiği, hemşerilerin yoğunluk arz ettiği kesimlerde etkili bir faaliyet sahası oluşturarak Terör Örgütü’ne eleman temin etmeye çalıştıkları görülmektedir. Aile yapısı, zaafları, arkadaşlıkları, maddi olanakları gibi konularda yapılan çalışmalar neticesinde örgüte kazandırılması uygun görülen eleman adayı ile konser ve sinema etkinlikleri, aylık burs ve barınma imkanları vb. teklifler/ortamlar sayesinde irtibat kurulmaktadır. Bu şekilde yapılan yardımlar ile oluşturulan olumlu hava neticesinde “minnet duygusu altında” bırakılan eleman adayı şahsına yöneltilecek örgütsel teklifleri kabul etme anlamında hazır hale getirilmektedir (Özeren vd., 2012: 65).

Eroğlu, (2018: 29-35) yapmış olduğu çalışmada DEAŞ Terör Örgütü’ne katılmanın akrabalık/arkadaşlık/hemşehricilik ilişkileri motivasyonlarını şöyle anlatıyor: *“20 yaşından küçük gençler ve çocukları örgütlemek için kullanılan motivasyonların çoğuysa İslam Devleti’nin çekim faktörüne dayanıyor. Bu yöntemlerden biri, gençler için düzenlenen ve “propaganda turu” olarak nitelendirilebilecek kısa İslam Devleti gezintileri. Bu geziler özellikle İslam Devleti karşıtı Küresel Koalisyonun bombardımanları başlamadan önce sıkça düzenlendi...birçok çocuk birkaç haftalığına İslam Devleti’ni ziyaret etti ve oradaki yaşantı hakkında fikir sahibi oldu. Mahaldekilerin aktardığına göre çocuklar götürüldükleri yerlerde şer’i eğitim aldı ve bilgisayar kullanabildikleri rahat yerlerde konakladı. Döndüklerinde akranlarına anlattıkları şeyler arasında İslam Devleti’nin ele geçirdiği savaş ganimetleri ilk sıradaydı. Mücahitlerin son model cep telefonları ve bilgisayarlar gibi kişisel elektronik cihazlara sahip olduğunu, ele geçirdikleri güzel araçlara bindiklerini anlatan çocuklar, kendi yaşlarındaki arkadaşlarının etkilemeyi başardı...Farklı nesillere farklı motivasyonlar üzerinden gerçekleştirilen örgütlemeye, akranlar arasındaki ilişkilerde etkili oldu. 10-20 yaş arasındaki gençler için akran propagandası önemli bir örgütlenme gereciydi; 20-30 yaş aralığındaki gençler de*

cihada katılmak için birbirlerini ikna edip cesaret arıyordu. Bu yaş grubundakiler kendilerinden küçükleri zaman zaman cihada götürüyordu.”

2.4.6. Sosyo-Kültürel Yapı

Sosyo-kültürel yapı konusu ve bu konunun birleştirici yönü DEAŞ Terör Örgütü açısından önemli bir moral ve motivasyon unsuru olarak ele alınmış ve örgütün önemli propaganda araçlarından Konstantiniyye’de; Amerikan rüyasının bile farklı milletleri bir araya getirme noktasında başarılı olamadığı ancak DEAŞ Terör Örgütü’nün bunu sağlayabildiği, “dünyanın değişik ülkelerinde meydana gelen hiçbir zulmün burada olmadığı, en büyük adalet havariliğini yapan ABD’nin çok basit olan siyah ve beyaz tendeki insanları bile birleştiremediği, orada şirkin olmadığı, putların olmadığı, milliyetçiliğin olmadığı, ulusçuluğun olmadığı, şirkçi demokrasinin olmadığı, küfri laikliğin olmadığı, Arap’la Acem, beyazla siyah arasında bir fark olmadığı, Amerikalıyla Arap, Afrikalıyla Avrupalı, doğuluyla batılının orada kardeş oldukları” belirtilerek konuya önem atfedilmiştir. Bir başka kaynakta ise “*İster genç isten yaşlı olsun, mahallede örgütlenen erkeklerin İslam Devleti’ne savaşmaya gitme motivasyonları arasında, özellikle ateşli silahlara olan düşkünlükleri ve savaş heyecanı da vardı.*” (Eroğlu, 2018: 39) şeklinde DEAŞ Terör Örgütü’nün sosyo-kültürel yapı motivasyonları anlatılmıştır.

2.4.7. Sosyal Medya Kullanılması

“Sosyal medya” kullanıldığı alan ve kullanıcılar açısından gerçekliğin yansıması şeklinde görülmektedir. Kurumsal oluşumlar ile birçok oluşumun etkili bir biçimde var olmasının mecburiyet arz ettiği bu ağlarda, DEAŞ ve benzeri Terör Örgütleri de tüm oluşumları ile yer almaktadır. Terör örgütleri örgütsel medya argümanlarını oluşturdukları gibi diğer iletişim argümanlarını da değerlendirmektedir (Ayhan ve Çifçi, 2018). Tarihi perspektiften bakıldığında, medyada yaşanan yenilikler çerçevesinde Terör Örgütleri’nin medyanın argümanlarına olan yaklaşımını yeniden gözden geçirerek kendilerini güncellediği görülmektedir. Bilhassa 1945 sonrası televizyonun hayatımıza girmesi ve bizim dışımızda gerçekleşen bombalı eylem, uçak kaçırma vb. hadiseleri izleme fırsatı vermesi ile birlikte yaşamı algılama biçimlerimizde değişiklikler olmuştur. İnternetin yaygınlaşması sonucunda medyada değişim yaşanmış ve özellikle forum sitelerinin faaliyet göstermeye başlamasıyla internet salt gözlem yapılan bir alan olmanın ötesinde katkı ve etkileşimde bulunulabilen bir mecra

dönüşmüştür. Bahse konu etkileşim süreci neticesinde “mobil sosyal medya uygulamaları”nın Terör Örgütleri’nin ilgisini çekmesi ise Terör Örgütleri açısından bir “sosyal medya devrimi” olarak değerlendirilmiştir. Bu “sosyal medya devrimi” ile birlikte Terör Örgütleri’nin yaklaşım tarzları da değişmiştir. Eleman temin etmek ve müzahir kitle bulmayı amaçlayan bu yasadışı oluşumlar, “sosyal medya” vasıtası ile geniş hedef kitlelere ulaşabilir olmaya başlamışlardır (Çakır vd., 2017: 31).

DEAŞ ve benzeri Terör Örgütleri eylem ve faaliyetlerini duyurmak, eleman temin etmek ve müzahir kitle bulmak amaçlı geçerli bir platform meydana getirebilmek için “kitle iletişim araçlarına ihtiyaç duymakta ve bu kitle iletişim araçlarını kullanmaktadırlar (Taşdemir, 2017: 737). İnternet, küreselleşen dünya düzeninde ulaşılabilirliğin yaygınlaşması, mekan kavramını ortadan kaldıran bir özellik arz etmesi sebebiyle tüm Terör Örgütleri’nce kullanılmakta ve bilhassa global mecrada eylem ve faaliyet yürüten “dini motifli örgütler” açısından oldukça güçlü bir “temas aracı” haline gelmektedir. Başta DEAŞ ve benzeri milletlerarası bağlantı ve faaliyetleri gözlemlenen Terör Örgütleri propagandif faaliyetlerin ağırlıklı olarak bu kanal üzerinden gerçekleştirmektedir. Bu örgütler internet vasıtasıyla eleman temin edebilmek için “blog, internet sitesi, video yayını” gibi hususları gerçekleştirmekte ve yapılan bu yayınlar ile internet üzerinden örgütün binlerce sempatizan kazandığı düşünülmektedir (Çelik, 2015: 110; Karakaş, 2017).

DEAŞ Terör Örgütü’nün resmi ve gayriresmi sosyal medya sayfaları aracılığıyla faaliyetlerini yürüttüğü görülmüştür. Bu sosyal medya sayfalarında, DEAŞ Terör Örgütü “cihad” kavramını öncelemiş ve “Cihad Sosyal Medyası” sosyal medyada hızla yayılarak DEAŞ Terör Örgütü’nün en önemli argümanı olarak ön plana çıkmıştır. “Facebook, Twitter, YouTube, sohbet odaları, bloglar, mesajlaşma sistemleri ve çok sayıda sosyal medya platformu” nda DEAŞ Terör Örgütü’nün mensupları ve müzahirleri tarafından, gerçekleştirilen şiddet içerikli eylemleri paylaşılmıştır. Bu husus DEAŞ Terör Örgütü’nün propagandif etki gücünü artırmakta ve DEAŞ Terör Örgütü’nün öncelediği başlıkların gündem olmasına katkıda bulunmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü’nün Propagandif eylem ve faaliyetleri, YTS’leri, göçmenleri ve batıdaki bireyleri DEAŞ Terör Örgütü adına saldırı yapmaları için teşvik edici bir niteliğe sahiptir. DEAŞ Terör Örgütü, sosyal medya aracılığı ile gerçekleştirdiği propagandalar sayesinde savaşçı ve eylemcilerini, Müslümanlar’ın örnek alması gereken “rol modeller” şeklinde ölümsüzleştirirken, kurmuş olduğu yapıyı tercih edilebilir hale

getirmeyi hedeflemektedir (Taşdemir, 2017: 738-739). DEAŞ Terör Örgütü, internet üzerinden yürüttüğü faaliyetlerle, eleman temin etme amacının yanı sıra yayınladığı şiddet içerikli görüntülerle de düşmanlarını korkutarak sindirme ve hakimiyet kurmak istediği bölgelerde yaşayan halkı da korkutarak kontrol altına almayı hedeflemektedir (Şenol vd., 2016: 287). DEAŞ Terör Örgütü'nün "sosyal medyayı en etkili kullanan Terör Örgütü olduğu" belirtilmektedir. Yapılan bir araştırmada; 2014 senesinin Ekim-Kasım-Aralık aylarında "DEAŞ Terör Örgütü ile ilişkili Twitter hesaplarının" sayısının "46 bin ile 90 bin arasında" olabileceği ifade edilmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 24).

DEAŞ Terör Örgütü'nün dijital terör stratejisi:

- "Batıdan örgüte katılanların istihdamı ve yalnız kurtları harekete geçirmek,
- Dünyanın geri kalanı ile agresif şekilde çevrimiçi iletişim kurmak ve genç insanları terörizmle büyüleyerek sosyal bağlamın dışına çıkarmak,
- Acımasız eylemlerle medyanın dikkatini çekmek ve DEAŞ Terör Örgütü'nün finansörlerine satın alma kanıtı sunmak,
- Sosyal medya platformları aracılığıyla finansman talep etmek"

şeklinde dört temel başlıktan oluşmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü'nün "sosyal medya alanındaki yaygın faaliyetinin ana sonucu, dünyadaki artan nüfuzu ve küresel bir marka olarak başarıyla kendini pazarlamasıdır. Bu marka, halifeliğin arkasındaki ideolojiyi, düşmanlarına karşı zalimce savaşı gerektiren sadık İslam ütopyası olarak sunarken, sadıklar için sosyal adaleti, düzgün yönetimi, haklı ve otantik bir dini ve ahlaki hayatı garanti altına aldığını ifade etmektedir. Batılı izleyiciler çoğunlukla İslam Devleti tarafından üretilen korkunç filmlerde tasvir edilen acımasızlığa aşina olsa da, örgütün sosyal medyada sattığı ütöpik fikir, yeni üyeler için oldukça caziptir. Bu belirtilen bilgiler ışığında DEAŞ Terör Örgütü'nün dört ana nedenden dolayı dijital terörizmde başarılı olduğu söylenebilir. Bunlar; Batı'daki terörle mücadele ve istihbarat örgütlerinin gözetiminin gecikmesi, terörle mücadeleyi yürütenlerin gençlere yönelik anlayış eksikliğinden istifade edinen DEAŞ'ın, sosyal medyada terörün yayılmasına yatırım yapmaya devam ediyor olması, kapsamlı ve tutarlı terörle mücadele stratejisi yaratmak için kamu-özel sektör diyalogunun oluşturulamaması ve dijital teröre yönelik herhangi bir tutarlı önlem alınamamasıdır" (Taşdemir, 2017).

DEAŞ Terör Örgütü mensubu M.B.'nin "2014'te Facebook'ta E.E.H. ile tanıştım. Rakka hastanelerinde çalıştığını söyledi. 2014'te Brüksel'den İstanbul'a,

oradan yine uçakla Urfa'ya geçtim. Suriye'de beni siyah bayrakları olan bir araç aldı. Türkiye'den çok sayıda kadının olduğu bir villaya götürdüler. E.E.H. eşimle birlikte geldi, beni o evden aldı. Oğlum doğduktan sonra eşimle DEAŞ'tan kaçmak istedik. Fransız olmamız nedeniyle bizden çok para istediler. Eşim benden önce Afrin üzerinden geçmek için İdlib'den ayrıldı. Öldüğünü sanıyorum. Sınırı kaçakçının ayarladığı bir öncü genç ile 8 saat kadar yürüdüktan sonra yaya olarak geçtim. Bursa'ya geldim.” şeklindeki ifadesi ve bir başka DEAŞ Terör Örgütü Mensubu D. Ö.'nün “*Çok mutsuzdu ve bir çıkış yolu arıyordu. Sosyal medya sitesi olan Facebook'ta Terör Örgütü DEAŞ mensubu M. S. ile tanıştı.*” şeklindeki ifadesinden örgütün bir eleman kazanma ve propaganda aracı olarak sosyal medyayı etkin bir şekilde kullandığı anlaşılmaktadır (hurriyet.com., 2019; haberturk.com., 2019).

DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 3, 1438: 35; Rumiyah 5, 1438: 19-20); uzun seneler süren fedakarlık ve savunmanın küfrü ve ehlini öfkelenendirip kızdırdığı, kazandıkları bütün servetlerini İslam ve Devlet'ini yok etmek uğrunda harcadıkları ve içlerinde bunun hasret ve bir iç acısı olarak kaldığı kafirlerin hilafetin yapısını bitirme çabalarının boşa çıktığı, mücahidlerin düşmanla savaşlarının bugün iki önemli eksen etrafında dönmekte olduğu, birincisinin askeri eksen olduğu, ikincisinin de ümmetin kimliğini bozan, akidesini ve değerlerini tahrif eden, psikolojik yenilgi ve boyun eğmenin temellerini yerleştiren şeytan medyaya karşı koymak olduğu, medyanın bombalarının ateşinin ümmet ve ümmetin adamları adına, uçakların bombalarının ateşinden daha kırıp geçirici ve daha tehlikeli olduğu, bu nedenle Allah'ın kendilerini muvaffak kıldığı mücahidlerin, düşmanlarının askeri gücünü kırmak için bir diğer cephede de mücadele etmeleri gerektiği ve bu cephenin de medya cephesi olduğu, medya cephesinin cihadın ayrılmaz bir parçası olduğu belirtilmek suretiyle konu müzehir ve sempatizan kitle üzerinde etki bırakacak biçimde anlatılmaya çalışılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEAŞ'IN TERÖRİST (EYLEMCI) PROFİLİ ve YAZILI PROPAGANDA ARAÇLARININ ANALİZİ

Çalışmada DEAŞ'ın eylemci profili ve propaganda araçlarını belirlemek için hem nicel hem de nitel araştırma tekniklerinden faydalanılmıştır. DEAŞ Terör Örgütü'nün eylemci profili için Gaziantep Adliyesi nezdinde işlem gören 140 DEAŞ üyesinin verileri kullanılmıştır. Bu DEAŞ üyelerinin beyanatlari dikkate alınarak, yaş, cinsiyet, medeni hal, eğitim ve gelir düzeyleri ile meslekleri tespit edilmiştir. Hem örneklem hem de beyanatlardan elde edilen veriler kısıtlı olmakla beraber DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup elemanların profilleri hakkında çeşitli çıkarımlara ulaşilmaya çalışılmıştır. Bunun yanında DEAŞ'ın eylem sürecini anlamak açısından örgütün çeşitli dönemlerde yayınlamış olduğu Rumiya, Konstantiniyye ve Dabiq adlı 3 dergi incelemeye tabi tutulmuştur. Araştırmacının ilgili literatürden hareket ederek tespit ettiği 23 adet anahtar kelime, dergilerdeki incelemelerde referans noktası olarak kabul edilmiştir. Rumiya Dergisi'nden 13 sayı, Konstantiniyye Dergisi'nden 7 sayı, Dabiq Dergisi'nden ise 1 sayı faydalanılmıştır. Bu dergilerde DEAŞ tarafından gerek propaganda aracı olarak kullanılan ve gerekse örgüt üyelerini motive ettiği düşünülün 23 kelime kodlamaya tabi tutulmuştur. Bunlar sırasıyla şunlardır: tağut, cihad, kafir, mürted, hicret, şehid, küfür, hilafet, şirk, müşrik, şehadet, cennet, tekfir, cehennem, savaşçı, put, halife, irtidat, istişhad, medeni, fiten, icra, putperest.

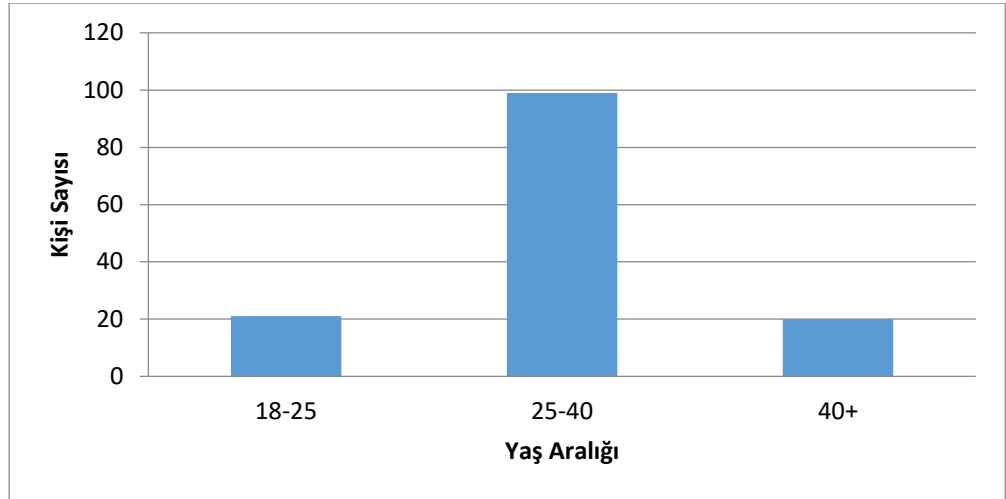
Çalışmada ilgili derginin analizini gerçekleştirmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan Maxqda 12 adlı programdan faydalanılmıştır. Belirlenen 23 adet anahtar kelime, programa kodlandıktan sonra her 3 derginin her bir sayısı için ayrı ayrı sözcüksel aramayla analiz edilmiştir. Kodlamalar yardımıyla birtakım analizler gerçekleştirilmiştir. Bu analizler Kod Matris Tarayıcısı,

Kod İlişkileri Tarayıcısı ve Kelime Bulutudur. Kod Matris Tarayıcısı bir dergide ilgili kodun kaç defa kodlandığını göstermektedir. Kod İlişkileri Tarayıcısı ise hangi kodun aynı cümle içerisinde diğer bir kodla kaç defa çakıştığını analiz etmektedir. Kelime Bulutu ise bir dergideki tüm sözcükler içinde en fazla tercih edilen sözcüklerin görselleştirilmesine yaramaktadır. Ayrıca her bir kodun hangi dergide ne kadar işlendiğini gösteren betimsel analizler de ilgili bölümde gösterilmek üzere ayrı sayılar halinde analize tabi tutulmuştur. Buna ek olarak elde edilen tüm çıktıları görsel ve anlamlı hale getirmek amacıyla CorelDraw X5 programından faydalanılmıştır.

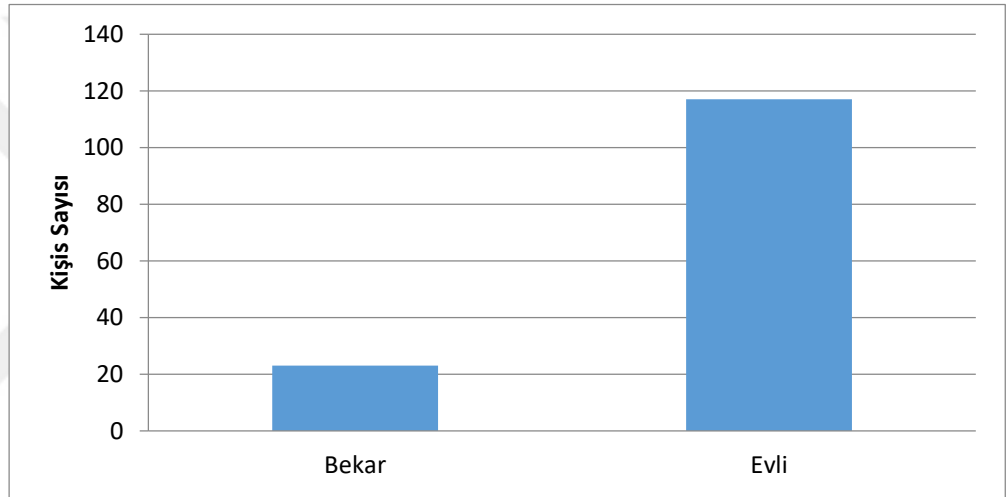
DEAŞ Terör Örgütü, örgüte katılanların nitelikleri açısından çeşitlilik arz eden, değişik özelliklerin bir arada bulunduğu bir yapıya sahiptir. Örgütte fakir insanlarla sınırlı, eğitimsiz/eğitim seviyesi düşük, gelişmemiş ülkelerden katılan bireyler çerçevesiyle sınırlı bir yapılanma yoktur. 2012 yılından bu yana DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan teröristlerin arasında zengin ailelerin çocuklarının da bulunduğu bilinmektedir. DEAŞ Terör Örgütü'nün en fazla katılımcı potansiyelini Irak'taki katılımcı profili, Avrupa ülkelerinden gelen katılımcı profili, ABD'den gelen katılımcı profili, Orta Asya ülkelerinden gelen katılımcı profili ve Çeçenistan'dan gelen savaşçılar/katılımcılar oluşturmaktadır. İstanbul, Ankara, Mardin, Adıyaman, Bingöl, Kırşehir, Diyarbakır ve Konya Türkiye'den DEAŞ Terör Örgütü'ne en yoğun katılımın olduğu illerdir. Özellikle Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden ve Avrupa'da etnik olarak azınlık durumundaki Müslüman'lardan daha rahat katılım yapabilecek eleman toplayabilen DEAŞ Terör Örgütü'nün, Güney Asya, ABD ve Avustralya'daki birçok tarikatı etkisi altına aldığı bilinmektedir (Geyik Yıldırım, 2018: 178-180).

3.1. ÖRNEKLEM GRUBU ÜZERİNDEN DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ ÜYELERİNİN EYLEMCİ PROFİLLERİ

Her ne kadar DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profilini kesin olarak ortaya koymak güç olsa da örgüt elemanlarının profili ile ilgili belli çıkarımlarda bulunmak için Gaziantep'te yakalan ve hakkında işlem yapılan 140 örgüt üyesinin sınırlı bilgileri kullanılmıştır. 14'ü kadın 126'sı erkek olan bu örgüt üyelerinin 23'ü bekar 117'si ise evlidir. Bunların 21'i 18-25 yaş aralığında iken, 99'u 26-40 yaş grubunda ve geriye kalan 20'si ise 40 yaşın üstündedir (Grafik 1, Grafik 2). Bu durum özellikle orta yaş grubu ile evlilerin DEAŞ Terör Örgütü'ne katılmada daha istekli olduğunu göstermektedir.

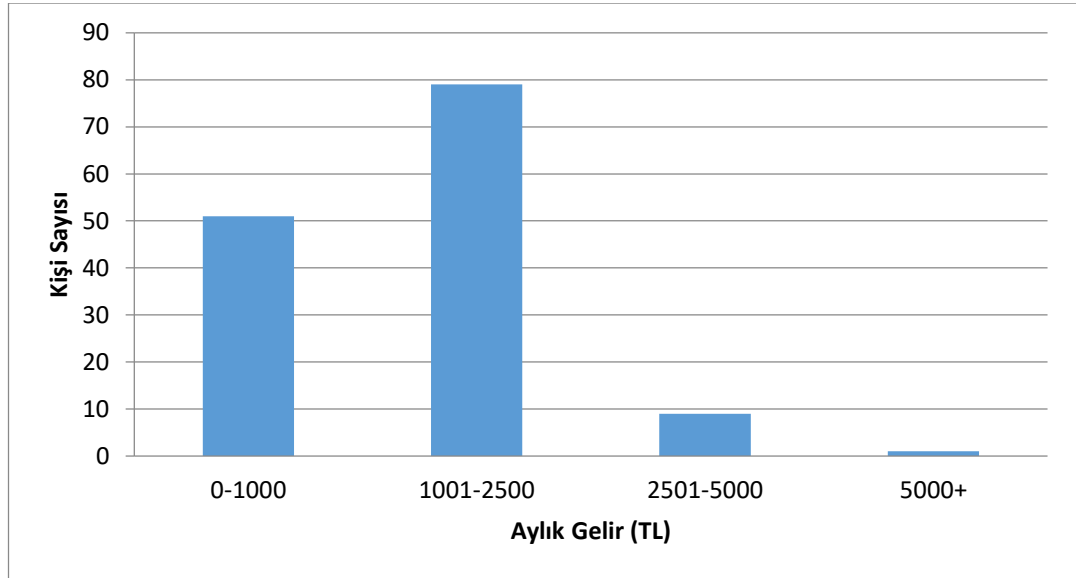

Grafik 1: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin yaş aralığı

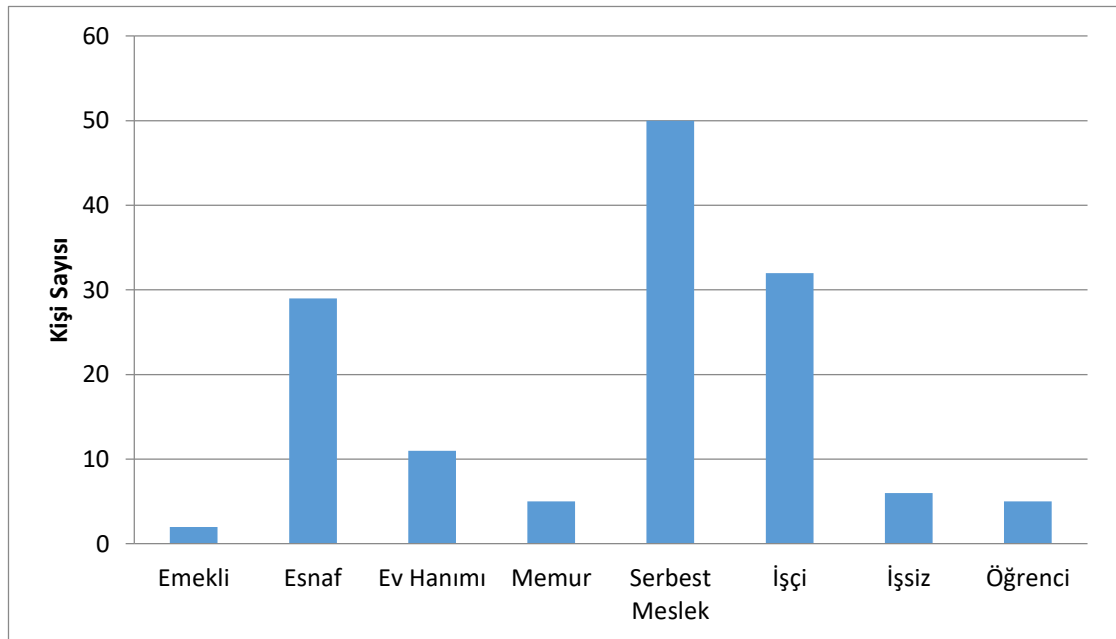
Grafik 2: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin medeni hal durumu

Yakalanan 140 kişinin beyanatlarına göre yaklaşık analiz edilen örgüt elemanlarının % 37'si 1000 TL'den daha az kazanırken, yaklaşık % 56'sı 1001-2500 TL arasında aylık gelire sahiptir. Bu veriler dikkate alındığında beyanatta bulunanların yaklaşık % 93'ü Türkiye'de 2019 yılı asgari ücretinden daha az kazanan yoksul ve işsiz kişilerden oluştuğu görülmektedir. Beyanatta bulunanların % 7'si ise 2501-5000 TL arasında kazançları olduğunu belirtmiştir. Bunlar 2019 Türkiye koşullarında mevcut asgari ücretten fazla kazanan ve nispeten orta gelirli diyebileceğimiz grubu oluşturmaktadır. 5000 TL'den fazla kazananların sayısı ise sadece 1'dir (Grafik 3). Dolayısıyla beyanatta bulunan 140 kişinin verilerine bakarak DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan elemanların büyük ölçüde düşük gelirli ve yoksul olduklarını söylemek mümkündür.

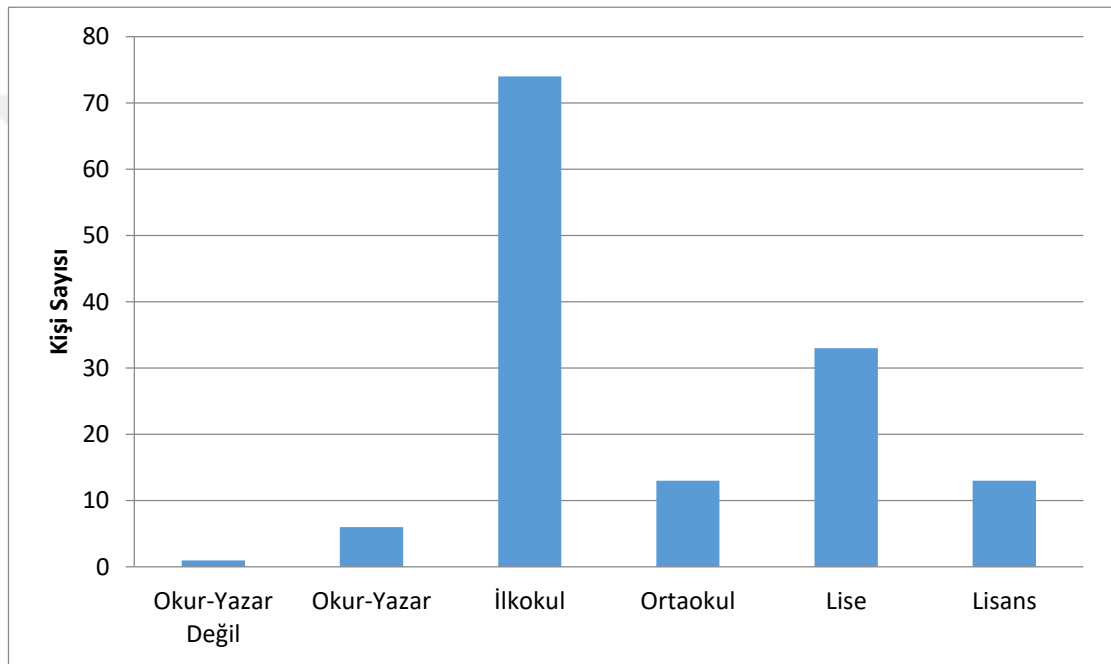
Grafik 3: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin aylık gelir düzeyleri

140 kişinin beyanlatları dikkate alınarak meslek grupları da belirlenmiştir. Buna göre bunların yaklaşık % 36'sı uzmanlık istemeyen ve büyük ölçüde geçici olan serbest meslek grubuna dahildir. Bu grubu yaklaşık % 23 ile işçiler ve % 21 ile esnaf olanlar takip etmektedir. 140 kişinin yaklaşık % 8'i ev hanımı iken, işsiz, memur ve öğrencilerin oranı ise birbirine çok yakın olup toplamda % 12 civarındadır (Grafik 4). İki kişi ise emekli olduğunu beyan etmiştir. Bu kısıtlı veriler dikkate alındığında DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların büyük ölçüde işçi ve belli bir uzmanlık istemeyen meslek gruplarından olduklarını ileri sürülebilir.

Grafik 4: DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup kişilerin meslek grupları

Çalışmada beyanatları dikkate alınan bireylerin eğitim düzeyleri de ortaya konulmuştur. Buna göre bunlardan sadece bir kişi okuma-yazma bilmezken, yaklaşık % 4'ü de herhangi bir diplomaya sahip olmayıp sadece okur-yazardır. Beyanatta bulunanlar arasında ilkokul mezunu olanlar ilk sırada olup, bunların oranı yaklaşık % 54 civarındadır. Ortaokul mezunlarının oranı yaklaşık % 9 iken, lise mezunu olanların oranı ise % 24 civarındadır. Daha eğitimli grubu oluşturan lisans mezunları ise beyanatta bulunanların sadece % 9'dur (Grafik 5). Buna göre DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların yaklaşık % 65'inin eğitim seviyesinin ortaokul ve altı olduğunu görmekteyiz. Bu durum DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların eğitim seviyesinin düşük olduğunu göstermektedir.

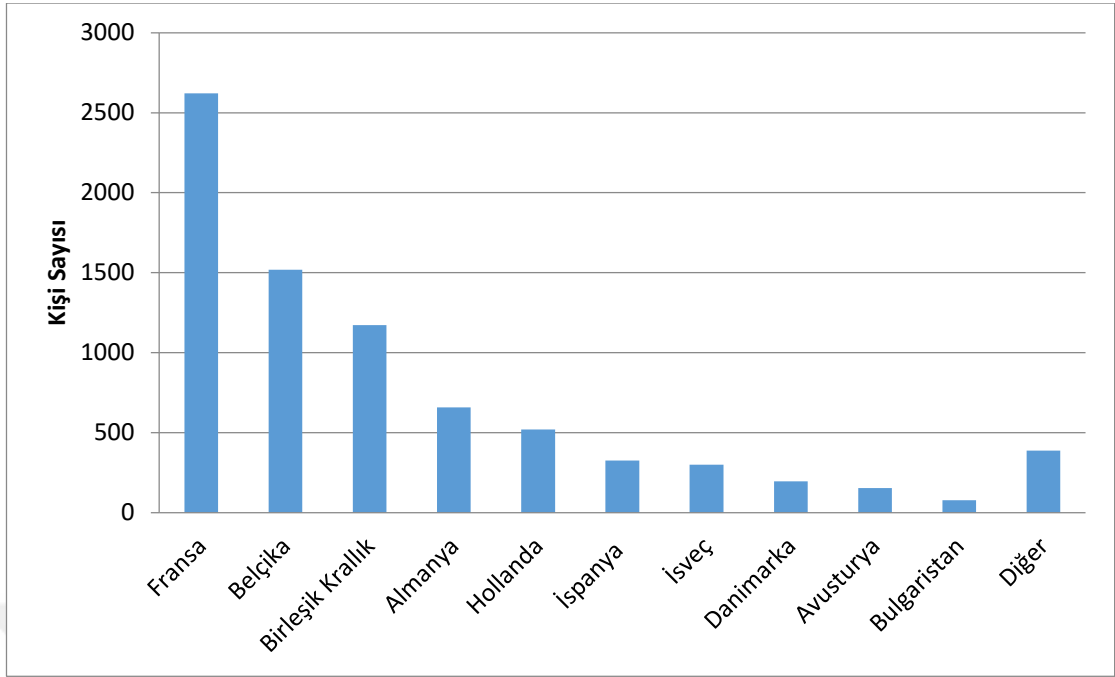

Grafik 5: Deaş Terör Örgütü'ne mensup kişilerin eğitim düzeyleri

140 kişinin kısıtlı beyanatları dikkate alındığında DEAŞ Terör Örgütü'nün eleman profilleri ile ilgili düşük seviyede de olsa bir tahminde bulunmak mümkündür. Buna göre DEAŞ Terör Örgütü'nün elemanlarının genellikle erkek, 25-40 orta yaş grubundan olduğu, gelir ve eğitim düzeyleri düşük belli bir işi olmayan kişilerden oluştuğu geldiği görülmektedir.

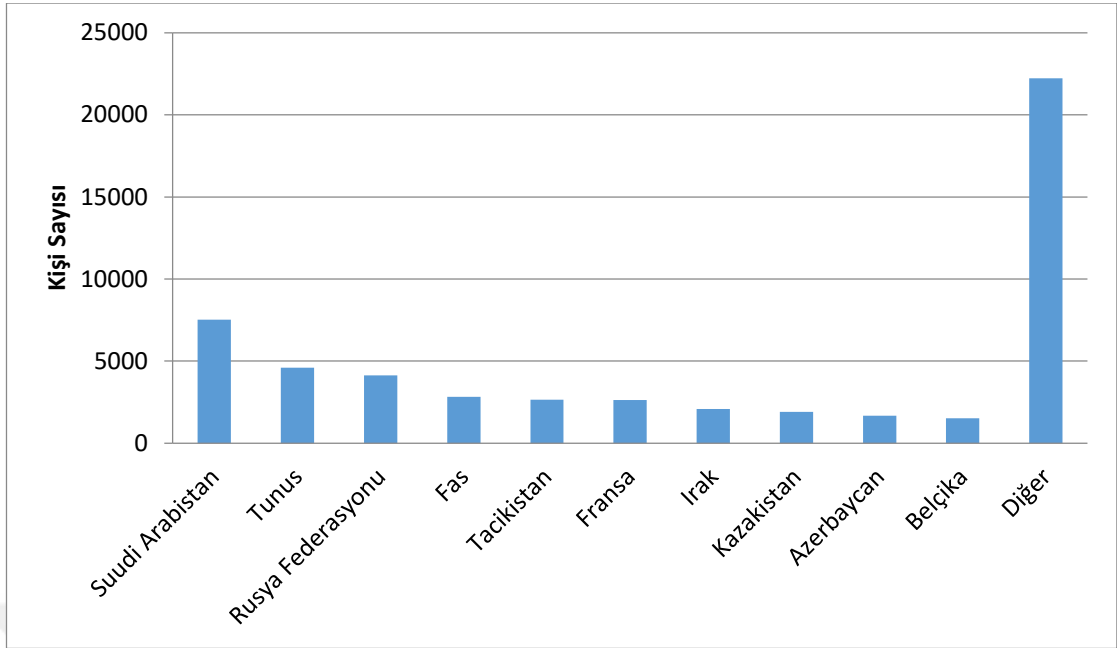
Çalışmada yurtdışından DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların sayılarına da ulaşılmıştır. 2011-2017 yılları arasında 5510'u Türk vatandaşı, 3840'ı yabancı olmak üzere toplamda 9.350 kişi DEAŞ ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle gözaltına alınmış ve bunlardan 1.732'si Türk vatandaşı ve 1337'si yabancı uyruklu olmak üzere toplamda 3.069 kişi tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017). Bunun

dışında Türkiye'ye giriş yasağı konan veya tutuklanarak sınırışı edilenlerin sayısı oldukça fazladır. DEAŞ Terör Örgütü ile bağlantılı oldukları gerekçesiyle sadece AB ülkelerinden Türkiye'ye girişi yasak olanların sayısı 10 bin civarındadır. AB ülkeleri arasında Türkiye'ye girişi yasak olanlar arasında birinci sırayı 2.622 kişiyle Fransız vatandaşı olanlar almaktadır. Bu ülkeyi 1.519 kişiyle Belçika, 1.172 kişiyle Birleşik Krallık ve 657 kişi ile Almanya takip etmektedir (Grafik 6). Gerçekten de özellikle AB üyesi gelişmiş ülkelerden katılımın bu kadar yüksek olması dikkat çekicidir. Ayrıca yapılan bazı çalışmalarda bunların bir kısmının aileden Müslüman olmadıkları daha sonra Müslüman oldukları belirtilmiştir. Örneğin Fransa'dan DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların 1/4'ünün sonradan Müslüman olduğu, Fransız asıllı oldukları ve çoğunun Fransız kırsal bölgelerinde yaşayanlardan olduğu ortaya çıkmıştır. DEAŞ Terör Örgütü katılımcılarını tek bir profilde özetlemek zor olsa da, tüm katılımcıları ortak paydada bir araya getiren, aidiyet duygusu içerisinde bir arada tutan, motive olmasını sağlayan, güçlenmesi ve büyümesine vesile olan ve faktörler hususunda bu insanların "radikalleştikleri çevre" ön plana çıkmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar sonucu öne sürülen nedenleri çevre, siyasal kültür ve bireysel yaşantı şeklinde sıralamak mümkündür. DEAŞ Terör Örgütü'nün hedef kitlesinin ise; DEAŞ Terör Örgütü tarafından tekfir olarak nitelendirilen, düşman şeklinde algılanan netice itibarıyla ortadan kaldırılması icab eden kitle ve DEAŞ Terör Örgütü'nün yararlanmak amacıyla hedef aldığı kitledir (Geyik Yıldırım, 2018: 178-180).

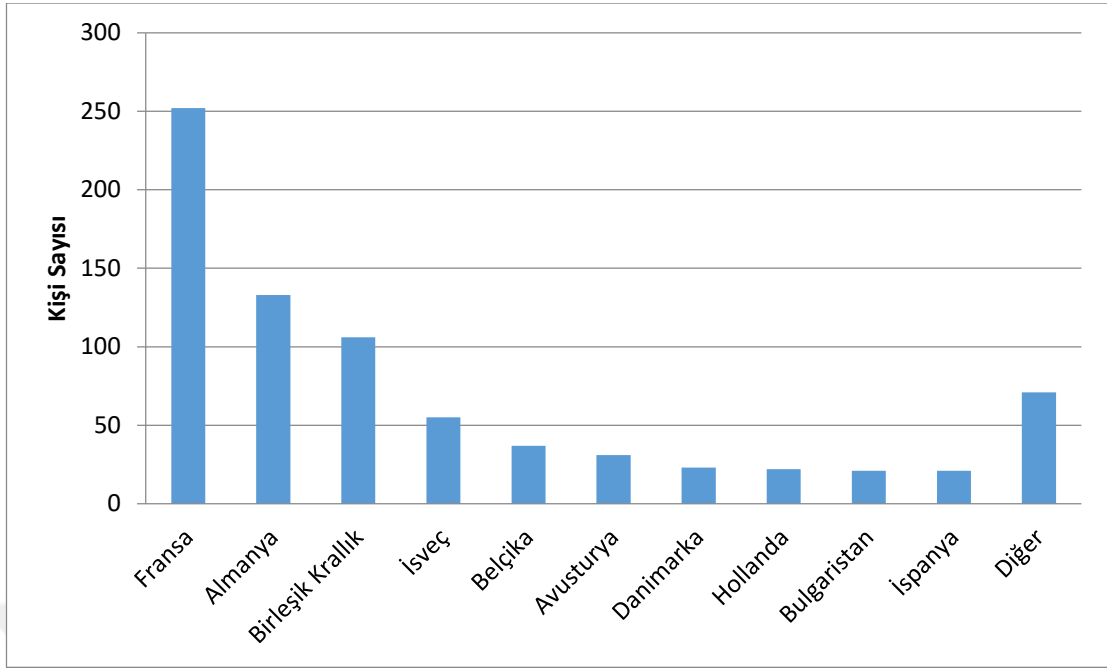
Grafik 6: DEAS Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle AB ülkelerinden Türkiye'ye girişi yasaklanan kişi sayısı

DEAS Terör Örgütü dünya genelinden eleman toplama kapasitesine sahip olmakla beraber, en fazla Ortadoğu ülkelerinden beslenmektedir. Gerçekten de DEAS ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle Türkiye'ye girişi yasak olan kişi sayısı yaklaşık 54 bindir. Bunların yaklaşık % 14'ü Suudi Arabistan vatandaşı iken, % 9'u Tunus vatandaşıdır. Bu ülkeleri yaklaşık % 8 ile önemli ölçüde Müslüman nüfusu barındıran Rusya Federasyonu takip etmektedir. Bu ülkeyi yaklaşık % 5 ile Fas takip etmektedir (Grafik 7). Eldeki veriler dikkate alındığında DEAS ile bağlantılı olması sebebiyle Türkiye'ye girişi yasaklanmış olan kişilerin büyük çoğunluğunun Müslüman veya Müslüman nüfusunun yoğun olduğu ülkelere oldukları gözle çarpılmaktadır.

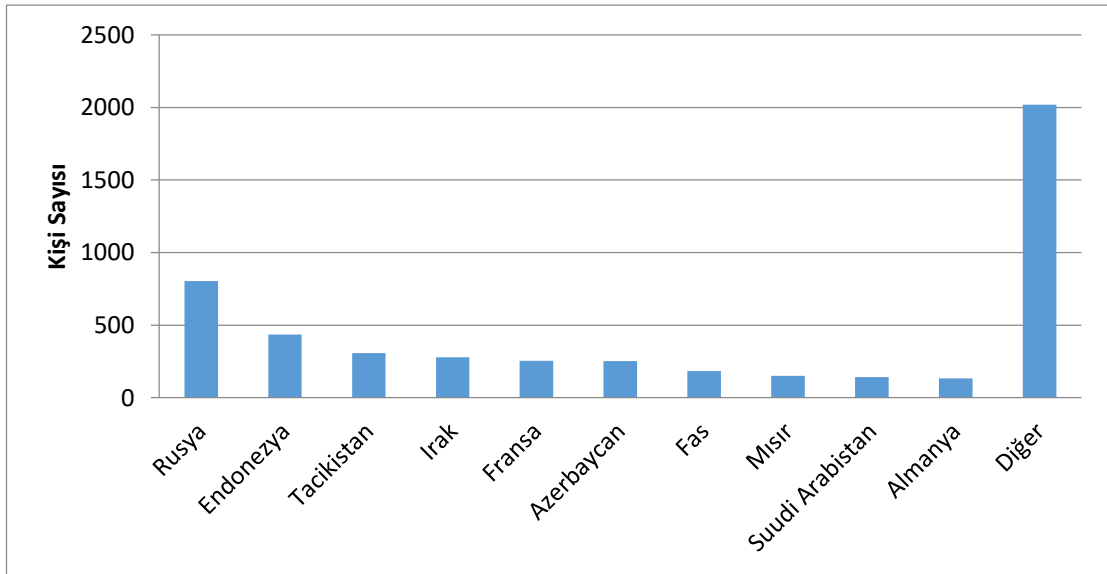
Grafik 7: DEAŞ Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle dünya genelinden Türkiye'ye girişi yasaklanan kişilerin vatandaşı olduğu ilk on ülke

Çalışmada ülkelerden DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların tespiti ile ilgili kullanılan bir diğer veri ise DEAŞ Terör Örgütü ile bağlantılı olduğu şüphesiyle Türkiye'de tutuklanıp sınır dışı edilenlerdir. DEAŞ ile bağlantılı olduğu şüphesiyle AB ülkelerine sınır dışı edilenlerin sayısı 772 olup, yine ilk sırayı yaklaşık % 33 ile Fransa almaktadır. Fransa'yı yaklaşık % 17 ile Almanya, yaklaşık % 14 ile Birleşik Krallık ve yaklaşık % 7 ile İsveç takip etmektedir. Bu ülkeleri ise daha düşük oranlarda Belçika, Avusturya, Danimarka, Hollanda, Bulgaristan ve İspanya takip etmektedir (Grafik 8).

Grafik 8: DEAS Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle sınırışı edilen AB ülkeleri vatandaşlarının AB ülkelerine göre sayısı

DEAS şüphesiyle tutuklanıp sınırışı edilenlerin dünya genelindeki toplam sayısı ise 4.957'dir. Türkiye'den DEAS şüphesiyle sınırışı edilenlerin vatandaşlıklarına baktığımızda ilk sırayı yaklaşık % 16 ile Rusya Federasyonu almaktadır. Bunu yaklaşık % 9 ile Endonezya, yaklaşık % 6 ile Tacikistan ve Irak takip etmektedir. Bu ülkeleri ise Fransa, Azerbaycan, Fas, Mısır, Suudi Arabistan ve Almanya izlemektedir (Grafik 9).

Grafik 9: DEAS Terör Örgütü ile irtibatlı olduğu gerekçesiyle sınırışı edilen dünya genelindeki kişilerin ilk on ülkeye göre sayısı

Çetelerin/örgütlerin eski mensupları ve eski mahkumlar cihadın dini yönden bir zorunluluk olduğu düşüncesi ışığında şiddeti meşrulaştırmıştır. Örgüt'ün Avrupa ülkelerinde bir argüman olarak değerlendirdiği “birlik ve beraberlik/kardeşlik” temalı söylemlerinde katılımları tetikleyici bir etkisi olmuştur. Otoriter yapıya sahip devletlerde uygulanan baskıcı politikalar ve silahlı şiddet hareketlerine karşılık herhangi bir alternatifin bulunmaması, radikalleşmeyi ön plana çıkaran faktörlerdir. Baskı altında tutulan bireyler, radikal kişiler ve gruplarla etkileşime geçip ve hitamında “savaşmak” şeklinde baskı uygulayan devletle hesaplaşma cihetine gitmektedir. Bu doğrultuda şiddeti meşru gören fikirlere sahip olunması, her durumda silahlı direnişin gerçekleşeceği manasında yorumlanmamıştır. Bu bağlamda, radikalleşmenin ülkelere ve bölgelere göre değişen sebepleri mevcuttur (Çakır vd., 2017: 15).

3.2. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN PROPAGANDA ARAÇLARI VE ANALİZİ

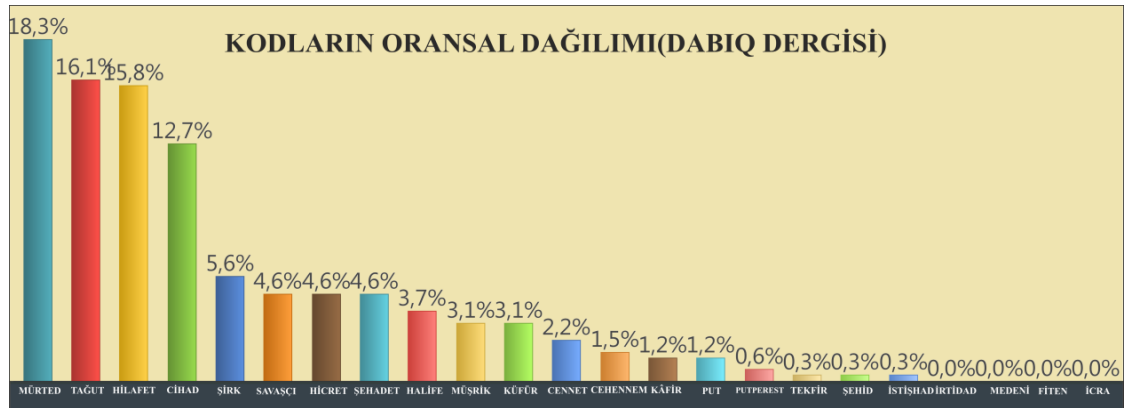
Çalışmada DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda araçlarının içeriklerine dair analizler yapmak için nitel araştırma tekniklerinden faydalanılmıştır. Nitel verinin geçerliliğinin sağlanması için ise belirli yazılım programları kullanılmaktadır. ATLAS.ti, MAXQDA, ve en yenilerden NVivo bunlar arasında en çok kullanılan ve aynı zamanda başarılı biçimde kapsamlı yazılım paketlerine dönüşmüşlerdir. Bunlar yazılım ergonomisinin gereklerine, grafik gösterime ve kullanım kolaylığına sahip yazılımlar (Kelle, 2004: 276) olup, günümüzde yapılan birçok bilimsel çalışmada da nitel verilerin işlenmesinde kullanılmaktadır. Bu çalışmada yukarıda adı geçen programlardan MAXQDA programı tercih edilmiştir.

Çalışmada MAXQDA programında DEAŞ’ın en önemli propaganda araçları olan Dabıq, Rumiya ve Konstantiniye dergilerinin nitel analizi yapılmıştır. çalışmada kodlanan belli kelimeler dergilerin genelinde taratılmış ve böylece kodlanan kelimelerin bir biriyle ilişkilerini gösteren kelime matrisi ve kelimelerin oransal dağılımları tespit edilmiştir. Ayrıca her üç dergide de birbiriyle alakalı kelimelerin bir şekil ve düzen içinde değişik boyutlarda bir araya gelmesiyle oluşan kelime bulutları tespit edilmiştir.

3.2.1. Dabıq Dergisi

DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda araçlarından biri olan Dabıq Dergisi’nin 9. Sayısına ulaşılmış ve Maxqda programında analizlere tabi tutulmuştur. Nitekim Dabıq Dergisi’nin bu sayısında seçilen kelimeler arasında en fazla kullanılanı % 18,3 ile Mürted iken, % 16,1 ile Tağut ve % 15,8 ile Hilafet’tir. Bu kelimeleri % 12,7 ile

Cihad ve % 5,6 ile Şirk takip etmektedir (Grafik 10). Bu analiz sonuçlarına baktığımızda Dabıq Dergisi'nde kodlanan kelimeler arasında büyük ölçüde ötekileştirici ve düşmanlaştırıcı kelimelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Dinden çıkmış (mürted) ile haddi aşan ve şirk koşulan (tağut) ile ortak koşan (şirk) kelimeleri dinen öldürülebilir kişiler olarak yorumlanabildiğinden tamamen ötekileştirici olup, düşman belirlemede önemli bir motivasyon aracı olmuştur. Örneğin birçok Müslüman ülkedeki liderler tağut veya şirk koşan olarak yansıtılmış ve halkın büyük çoğunluğu ise mürted ilan edilmiştir. Bu durum halkın neredeyse tamamının Müslüman olduğu ülkelerde de DEAŞ elemanlarının dini bir vazifeyi yerine getirmişçesine terör eylemi yapmasına olanak tanımıştır. Bunun yanında dergide Dabıq dergisinin dokuzuncu sayısının kelime bulutu şekline baktığımızda derginin bu sayısında en fazla “Allah” kelimesinin vurgulandığı görülmektedir. “Allah” kelimesinden sonra en fazla kullanılan ise “Onlar” olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla DEAŞ Dabıq Dergisi'nin bu sayısında “Allah” kelimesi ile dini propagandayı gerçekleştirirken, “Onlar” kelimesi ile de ötekileştirmeyi gerçekleştirerek bir nevi düşmanı da belirlemektedir. Nitekim bu kelime bulutunda bunlardan sonra göze çarpan kelimelerden ikisi ise “Haçlılar” ve “Mürted” kelimeleridir. Dolayısıyla her iki kelime de aynı zaman da “Onlar” kelimesinin içini doldurmaktadır. Yani DEAŞ Terör Örgütü Dabıq Dergisi'nin dokuzuncu sayısında yaptığı propaganda da düşmanı belirleyerek kimlere karşı savaş açtıklarını militanlarına açıkça göstermektedir (Şekil 3).

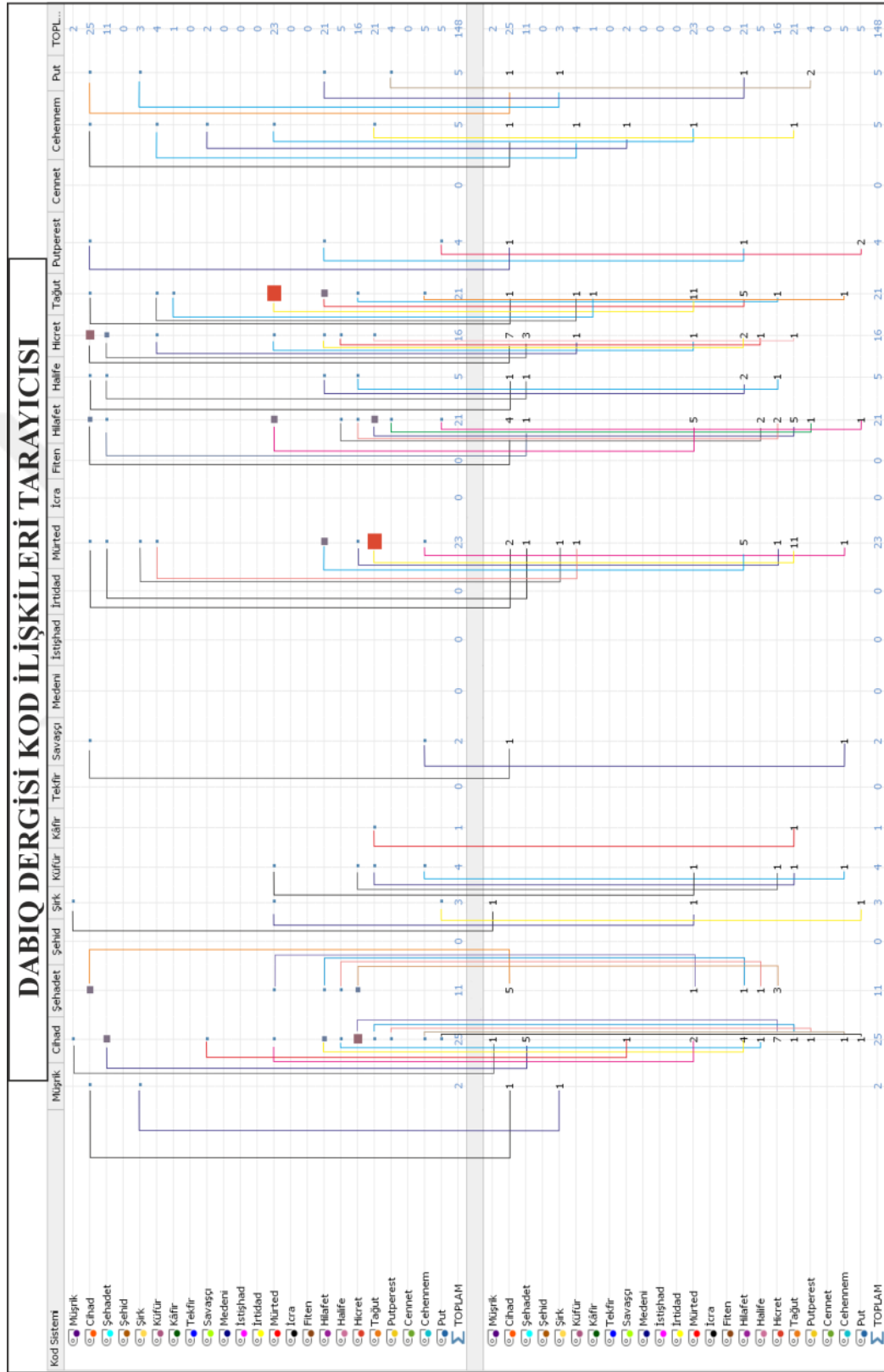

Grafik 10: Dabıq Dergisi'nin 9. sayısında kodlanan kelimelerin kendi içindeki oransal dağılışı

Şekil 3: Yapılan analiz sonucunda Dabiq Dergisi’inde en fazla geçen kelimelerin oluşturduğu Kelime Bulutu analizi

Dabiq Dergisi’nin dokuzuncu sayısındaki kod taramalarına baktığımızda “Tağut ve Mürted” kelimelerinin birbiriyle çok yüksek ölçüde ilişkili oldukları ve aynı cümlede kullanıldıkları görülmektedir. Bu kelime ikilisini “Hicret ve Cihad” birbirleriyle sıkı ilişki içinde takip etmektedir. Benzer şekilde “Şehadet ve Cihad”, “Hilafet ve Tağut” ile “Hilafet ve Cihad” birbiriyle sıkı ilişki içinde olan diğer kelime gruplarıdır (Şekil 4).

Şekil 4: Dabiq Dergisi'ne göre oluşturulmuş kod ilişkileri

Dabıq Dergisi'nin dokuzuncu sayısının kod matris tarayıcına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında en fazla kullanılanı 59 kez ile “Mürted” kelimesidir. Bu kelimeyi 52 kez ile “Tağut” ve 41 kez ile “Cihad” kelimeleri takip etmektedir. Bu kelimeleri ise 18 kez ile “Şirk” kelimesi takip ederken diğer kodlanan kelimelerin kullanım sıklığı ise bunlara göre oldukça düşüktür (Şekil 5).

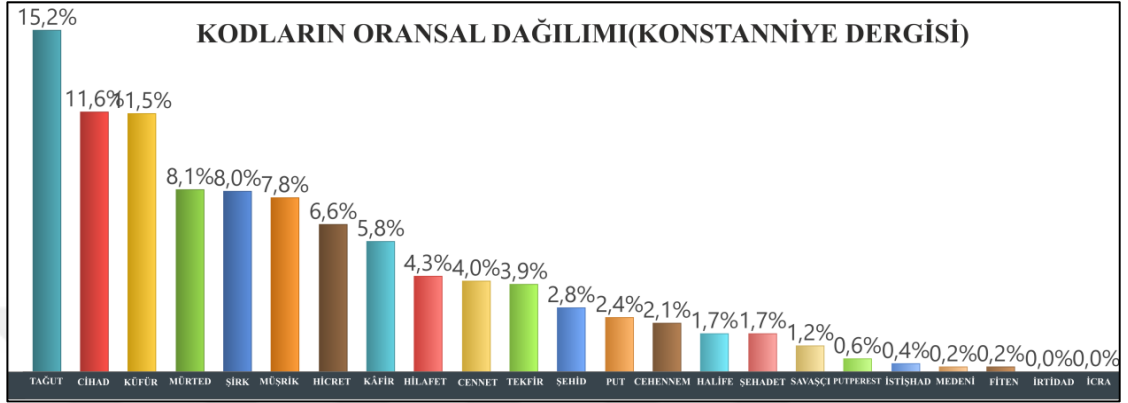
Kod Sistemi	Dabıq Sayı9
Müşrik	10
Cihad	41
Şehadet	15
Şehid	1
Şirk	18
Küfür	10
Kâfir	4
Tekfir	1
Savaşçı	15
Medeni	
İstişhad	1
İrtidat	
Mürted	59
İcra	
Fiten	
Hilafet	51
Halife	12
Hicret	15
Tağut	52
Putperest	2
Cennet	7
Cehennem	5
Put	4

Şekil 5: Dabıq Dergisi'ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi

3.2.2. Konstantiniye Dergisi

Konstantiniye dergisinin geneline baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 15,2 ile Tağut almaktadır. Bunu % 11,6 ile “Cihad”, % 11,5 ile “Küfür” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 8,1 ile “Mürted” ve % 8 ile “Şirk” takip etmektedir (Grafik 11). Bu dergide de “Tağut” kelimesinin kodlanan kelimeler arasında ilk sırada yer aldığını ve sürekli % 20 civarlarında kullanıldığını görmekteyiz. Bu kelimeyi ise büyük ölçüde Küfür ve Cihad kelimeleri takip etmektedir. Bu kelimelerin yüklendiği anlamlara baktığımızda özellikle Müslüman toplumlar içinde ötekileştirmeyi tetiklemek için kullanıldığını söyleyebiliriz. Bu kelimeler ile Müslüman devletlerin İslamiyet'i yaşamak için uygun olmadıkları, bu ülkelerde yaşayan Müslümanlar'ın da küfre bulaştığı ve mürted konumuna düştüklerini kabul ettirmekte kullanılmaktadır. Ayrıca elemanlarına Müslüman liderlerin de tağut oldukları kabul ettirilerek cihad etmenin meşru zemini hazırlanmaktadır. Dolayısıyla Konstantiniye Dergisi'nin geneline

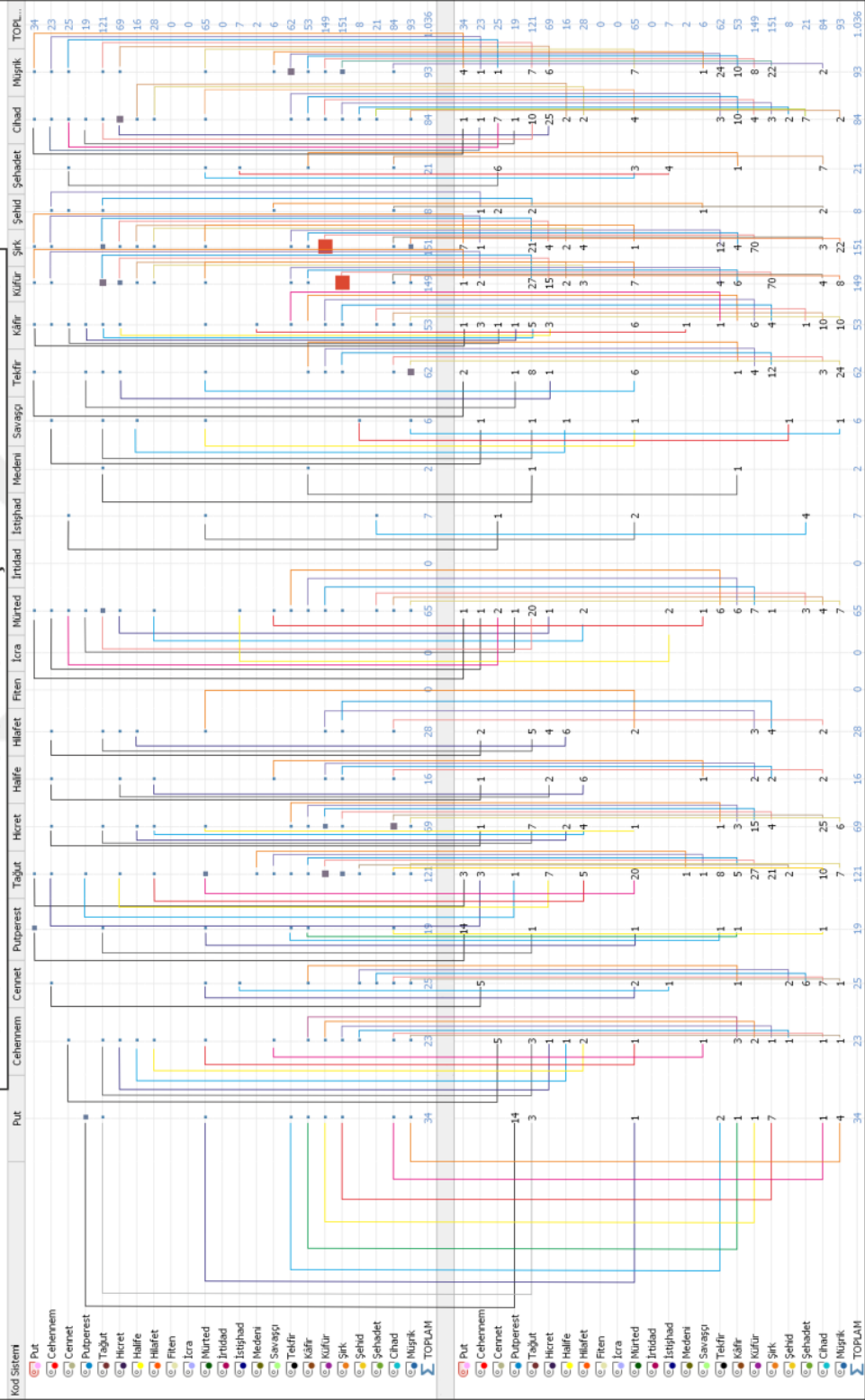
baktığımızda diğer iki dergiden biraz daha farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Örneğin Dabıq ve Rumiya dergilerinde daha çok bireylerin zihinlerinde bir nevi “ben ve öteki” kavramı yerleştirilmeye çalışılırken, Konstantiniye dergisinde daha çok “Cihad” ilanı yapılmaktadır. Dolayısıyla Konstantiniye Dergisi büyük ölçüde Cihad yapılmanın gerekliliğinden dolayı DEAŞ savaşçılarına daha fazla hitap etmektedir.

Grafik 11: Belirlenen kodlara göre Konstantiniye Dergisi’nde en fazla tekrarlanan kodlar

Konstantiniye Dergisi’nin yedi sayısının toplamıyla elde edilen kelime bulutunda da Dabıq Dergisi’ne benzer şekilde “Allah” kelimesinin ön plana çıktığını görmekteyiz. Yani Konstantiniye Dergisi’nin yedi sayısının genelinde en fazla “Allah” kelimesi kullanılmıştır. Bu kelimeyi ise “İslam” takip etmektedir. Gerçekten de Dabıq Dergisi’nde olduğu gibi bu dergi genelinde de ötekileştirme amacıyla önemli ölçüde “Onları”, “Onlar” ve “Onlara” gibi kelimeler kullanılmıştır. Bu kelimeleri ise “Küfür” ve “Cihad” kelimeleri takip etmektedir. Dolayısıyla bu dergideki kelime bulutuna baktığımızda dergi genelinde de “biz ve öteki” kavramının ön plana çıkarıldığını söyleyebiliriz (Şekil 6).

KONSTANİYE DERGİSİ KOD İLİŞKİLERİ TARAYICISI

Konstantiniyye Dergisi'nin 1. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 22,5 ile “Tağut” almaktadır. Bunu % 18,9 ile “Cihad”, % 13,7 ile “Küfür” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 12,5 ile “Mürted” ve % 9,9 ile “Şirk” en fazla kullanılanıdır (Grafik 12).

Konstantiniyye Dergisi'nin 2. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 21,8 ile “Tağut” almaktadır. Bunu % 17 ile “Şirk”, % 14 ile “Müşrik” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 12,8 ile “Cihad” ve % 12 ile “Mürted” en fazla kullanılanıdır (Grafik 13).

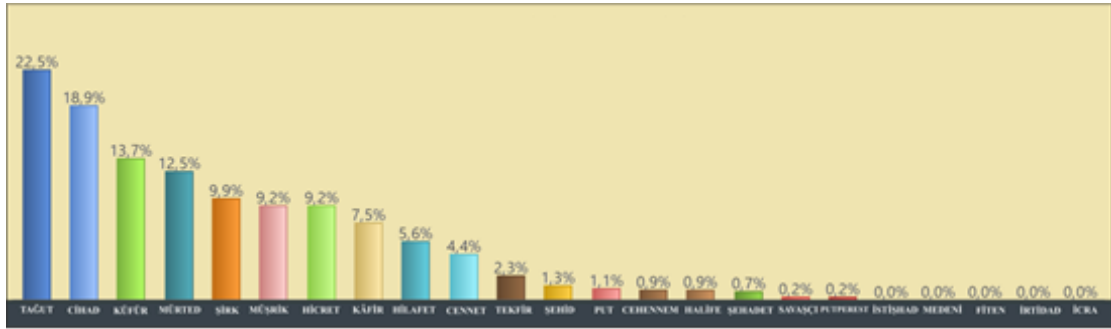
Konstantiniyye Dergisi'nin 3. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 24,9 ile “Kafir” almaktadır. Bunu % 23,1 ile “Cihad”, % 14,0 ile “Tağut” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 11,3 ile “Müşrik” ve % 10,5 ile “Küfür” en fazla kullanılanıdır (Grafik 14).

Konstantiniyye Dergisi'nin 4. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 24,7 ile “Tağut” almaktadır. Bunu % 20,5 ile “Küfür”, % 15,9 ile “Cennet” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 10,2 ile “Şirk” ve % 10,0 ile “Şehid” en fazla kullanılanıdır (Grafik 15).

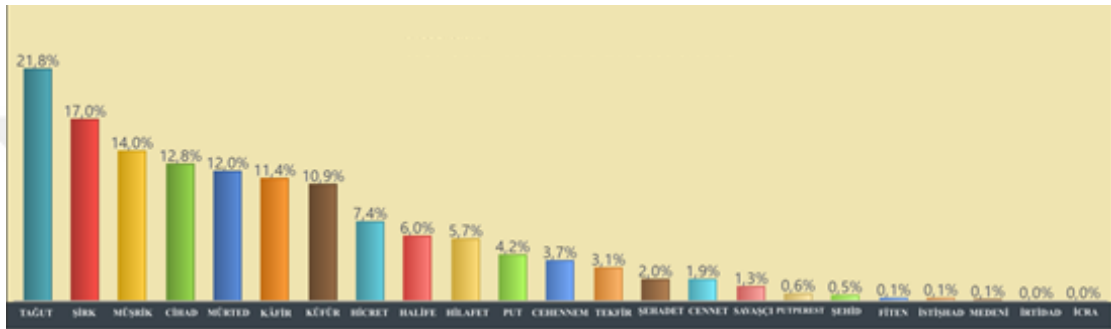
Konstantiniyye Dergisi'nin 5. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 28,0 ile “Tağut” almaktadır. Bunu % 19,5 ile “Küfür”, % 12,5 ile “Cihad” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 9,6 ile “Mürted” ve % 9,0 ile “Müşrik” en fazla kullanılanıdır (Grafik 16).

Konstantiniyye Dergisi'nin 6. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 27,5 ile “Cihad” almaktadır. Bunu % 18,3 ile “Tağut”, % 15,5 ile “Mürted” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 14,1 ile “Tekfir” ve % 12,0 ile “Küfür” en fazla kullanılanıdır (Grafik 17).

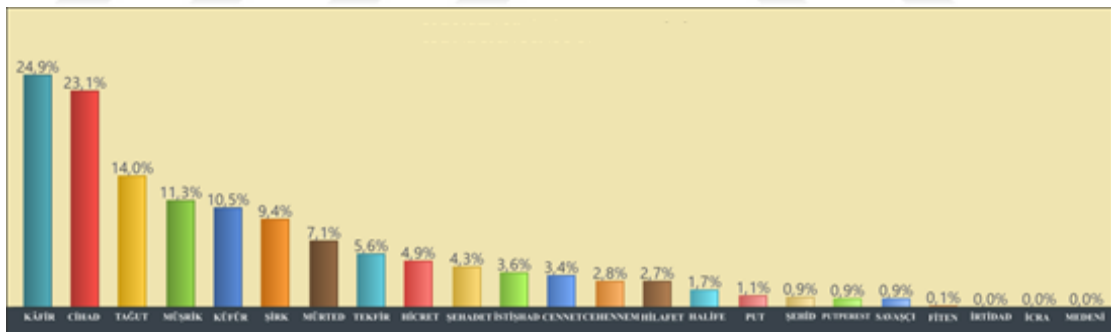
Konstantiniyye Dergisi'nin 7. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 20,8 ile “Küfür” almaktadır. Bunu % 18,4 ile “Müşrik”, % 18,1 ile “Hicret” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 16,6 ile “Tağut” ve % 14,9 ile “Şirk” en fazla kullanılanıdır (Grafik 18).

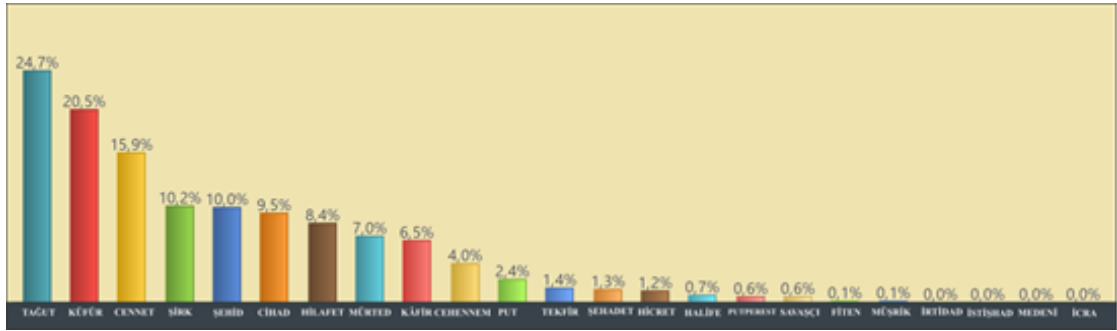
Grafik 12: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 1’de en fazla tekrarlanan kodlar

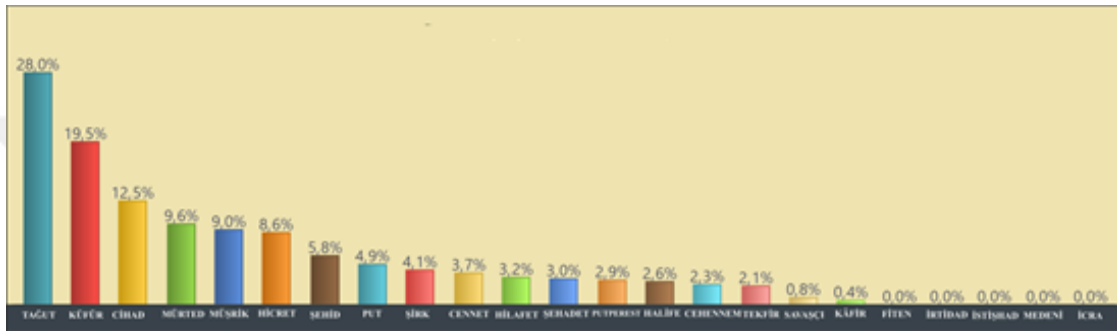
Grafik 13: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 2’de en fazla tekrarlanan kodlar

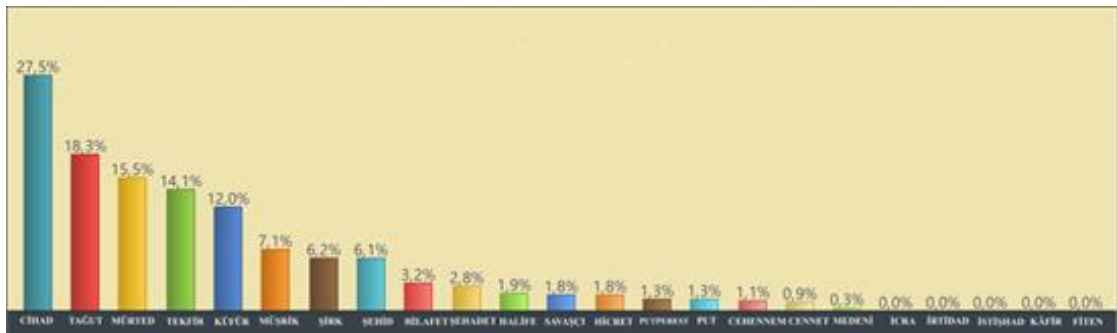
Grafik 14: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 3’de en fazla tekrarlanan kodlar

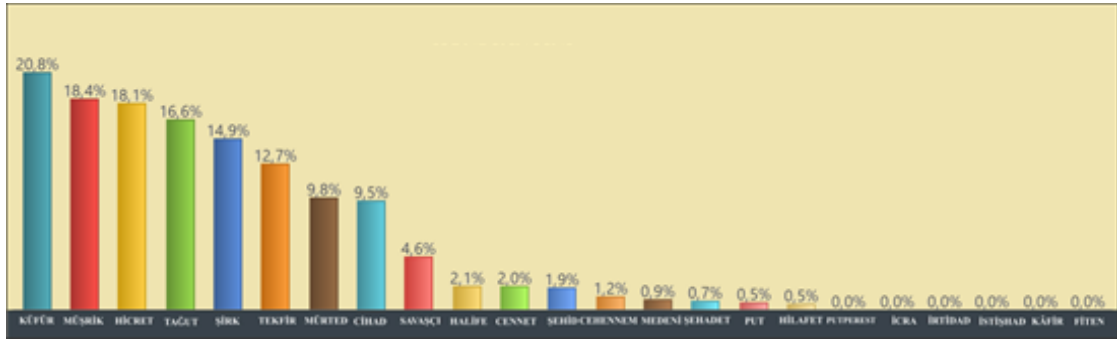
Grafik 15: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 4’de en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 16: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 5’de en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 17: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 6’da en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 18: Belirlenen kodlara göre Konstantiniye Dergisi Sayı 7’de en fazla tekrarlanan kodlar

Konstantiniye Dergisi’nin yedi sayısının genelinde kodlanan kelimelerin sayılarına baktığımızda 383 defa tekrarlanan “Tağut” kelimesi olduğu görülmektedir. Bu kelimeyi 291 defa tekrarlanma ile “Cihad” ve 289 defa tekrarlanma ile “Küfür” takip etmektedir. Yine 204 kez tekrarlanma ile “Mürted” ve 202 defa tekrarlanma ile “Şirk” kelimeleri önemli ölçüde Konstantiniye dergisinde kullanılan kelimeler arasında yer almaktadır. Bu kelimeleri ise sırasıyla “Müşrik”, “Hicret” ve “Kafir” takip etmektedir (Şekil 8).

KOD MATRİS TARAYICISI(KONSTANNİYE DERGİSİ)								
Kod Sistemi	Sayı1	Sayı2	Sayı3	Sayı4	Sayı5	Sayı6	Sayı7	TOPLAM
Put	30	7	2	8	9	3	1	60
Cehennem	1	14	9	14	5	5	6	54
Cennet	5	6	15	57	10	2	6	101
Putperest	2	1	1	2	5	3		14
Tağut	42	45	45	66	65	65	55	383
Hicret	26	19	16	5	17	7	75	165
Halife	7	14	5	2	4	4	6	42
Hilafet	26	21	14	26	7	11	2	107
Fiten	2	1	1	1				5
İcra								0
Mürted	31	25	17	22	24	50	35	204
İrtidat								0
İstighad		2	7					9
Medeni	1	1				1	2	5
Savaşçı		2	4	2	1	4	16	29
Tekfir	1	3	12	5	5	30	42	98
Kâfir	20	23	75	27	1			146
Küfür	21	26	33	61	39	44	65	289
Şirk	42	34	33	29	8	18	38	202
Şehid		2	5	33	12	12	7	71
Şehadet	2	9	7	3	7	10	4	42
Cihad	15	28	83	30	22	82	31	291
Müşrik	20	33	43	1	18	16	64	195
TOPLAM	294	316	427	394	259	367	455	2.512

Şekil 8: Konstantiniye Dergisi’ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi

Rumiyah Dergisi'nin on üç sayısının genelinde kelimeler arasındaki kod ilişkilerine baktığımızda birbirlerine tam zıt olan “Mürted ve Hilafet” kelimelerinin birbirleriyle ilişkili şekilde bir arada kullanıldıkları ve birbirleriyle ilişkilendirildikleri görülmektedir. Bu ikili dışında “Şirk ve Küfür” birbiriyle ilişkili ve bir arada kullanılan diğer kelime grubudur. Yukarıda bir birleriyle sıkı ilişki içinde olduğu belirtilen kelimeler dışında “Kafir ve Putperest”, “Cennet ve Cehennem”, “Kafir ve Mürted”, “Kafir ve Tağut”, “Mürted ve Tağut” ile “Küfür ve Tağut” gibi kelimelerin birbirleriyle ilişkili olarak kullanıldıkları görülmektedir (Şekil 10).

Rumiyah Dergisi'nin 1. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 44,8 ile "Mürted" almaktadır. Bunu % 17,8 ile "Cihad", % 11,8 ile "Hilafet" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 11,0 ile "Şirk" ve % 10,0 ile "Tağut" en fazla kullanılanıdır (Grafik 20).

Rumiyah Dergisi'nin 2. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 38,0 ile "Mürted" almaktadır. Bunu % 17,3 ile "Hilafet", % 12,2 ile "Müşrik" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 10,6 ile "Cihad" ve % 7,8 ile "Cennet" en fazla kullanılanıdır (Grafik 21).

Rumiyah Dergisi'nin 3. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 14,3 ile "Müşrik" almaktadır. Bunu % 13,6 ile "Mürted", % 13,5 ile "Cennet" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 13,2 ile "Hilafet" ve % 10,6 ile "Cehennem" en fazla kullanılanıdır (Grafik 22).

Rumiyah Dergisi'nin 4. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 25,2 ile "Tağut" almaktadır. Bunu % 19,1 ile "Cihad", % 18,5 ile "Kafir" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 14,9 ile "Mürted" ve % 10,5 ile "Hicret" en fazla kullanılanıdır (Grafik 23).

Rumiyah Dergisi'nin 5. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 41,3 ile "Mürted" almaktadır. Bunu % 20,7 ile "Hilafet", % 13,8 ile "Cihad" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 12,9 ile "Tağut" ve % 12,4 ile "Kafir" en fazla kullanılanıdır (Grafik 24).

Rumiyah Dergisi'nin 6. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 33,1 ile "Mürted" almaktadır. Bunu % 17,6 ile "Müşrik", % 14,2 ile "Kafir" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 13,8 ile "Tağut" ve % 13,4 ile "Hilafet" en fazla kullanılanıdır (Grafik 25).

Rumiyah Dergisi'nin 7. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 32,1 ile "Mürted" almaktadır. Bunu % 23,6 ile "Şirk", % 21,1 ile "Hilafet" takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 17,7 ile "Müşrik" ve % 9,6 ile "Şehadet" en fazla kullanılanıdır (Grafik 26).

Rumiyah Dergisi'nin 8. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 19,5 ile "Kafir" almaktadır. Bunu % 13,0 ile "Mürted", % 12,3 ile "Cihad"

takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 11,8 ile “Tağut” ve % 9,6 ile “Şehadet” en fazla kullanılanıdır (Grafik 27).

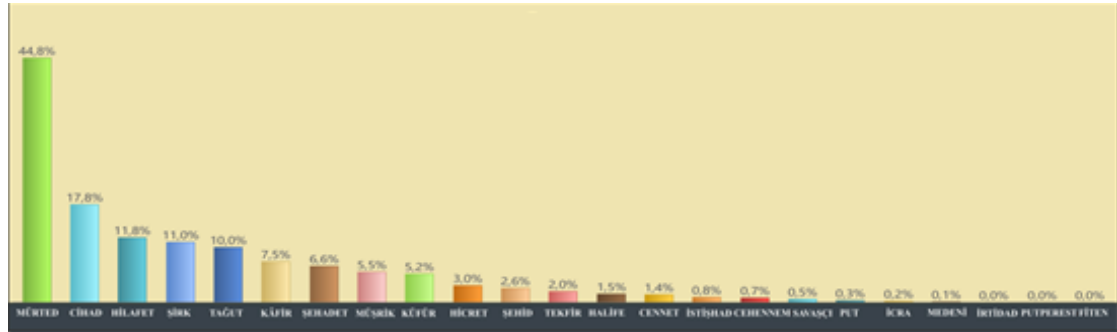
Rumiyah Dergisi’nin 9. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 30,9 ile “Tekfir” almaktadır. Bunu % 24,0 ile “Kafir”, % 15,4 ile “Müşrik” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 15,0 ile “Küfür” ve % 13,2 ile “Hilafet” en fazla kullanılanıdır (Grafik 28).

Rumiyah Dergisi’nin 10. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 24,3 ile “Tağut” almaktadır. Bunu % 23,1 ile “Hilafet”, % 18,9 ile “Mürted” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 14,8 ile “Cihad” ve % 12,6 ile “Müşrik” en fazla kullanılanıdır (Grafik 29).

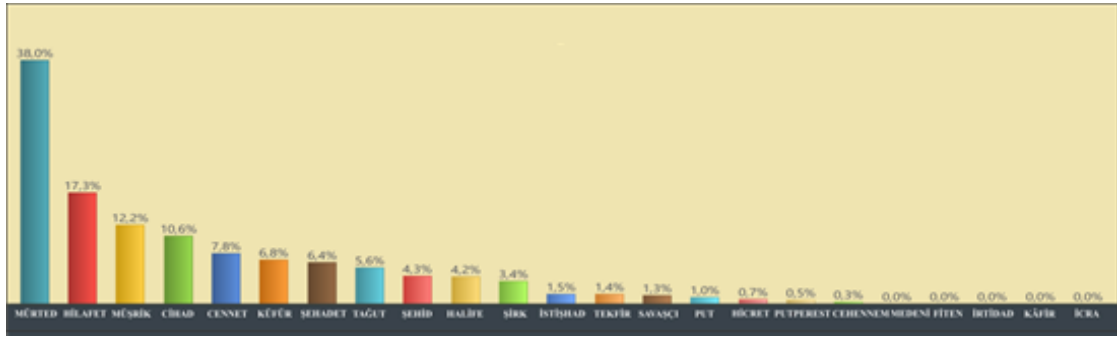
Rumiyah Dergisi’nin 11. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 20,5 ile “Kafir” almaktadır. Bunu % 16,4 ile “Hilafet”, % 14,1 ile “Cihad” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 12,0 ile “Mürted” ve % 11,6 ile “Müşrik” en fazla kullanılanıdır (Grafik 30).

Rumiyah Dergisi’nin 12. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 38,9 ile “Mürted” almaktadır. Bunu % 27,5 ile “Hilafet”, % 12,1 ile “Cihad” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 11,5 ile “Müşrik” ve % 6,7 ile “Şehadet” en fazla kullanılanıdır (Grafik 31).

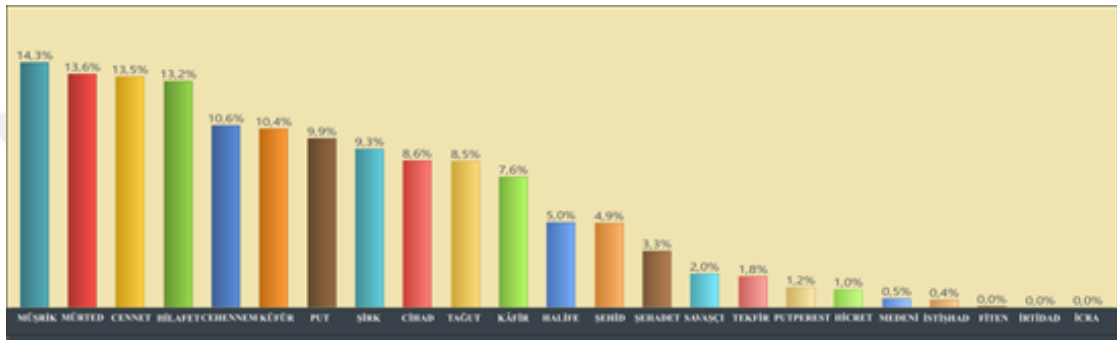
Rumiyah Dergisi’nin 13. sayısına baktığımızda kodlanan kelimeler arasında ilk sırayı % 33,1 ile “Mürted” almaktadır. Bunu % 31,5 ile “Hilafet”, % 12,9 ile “Kafir” takip etmektedir. Bu kelimelerden sonra % 6,5 ile “Tağut” ve % 6,2 ile “Şehadet” en fazla kullanılanıdır (Grafik 32).

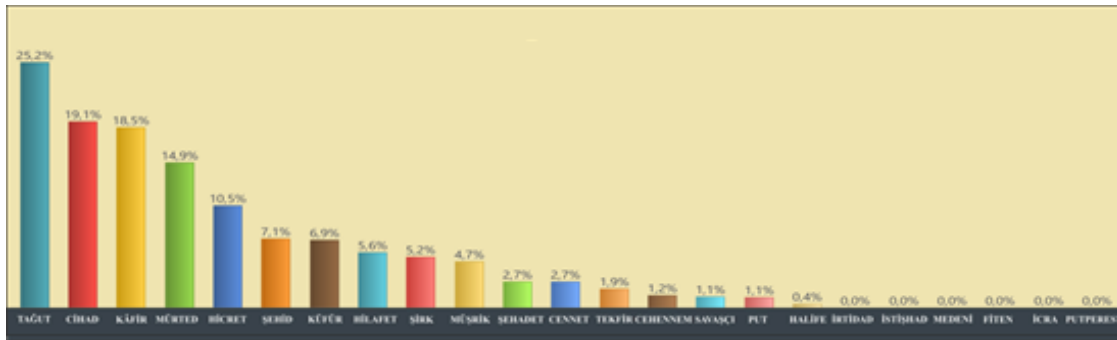
Grafik 20: Belirlenen kodlara göre Konstaniye Dergisi Sayı 1’de en fazla tekrarlanan kodlar

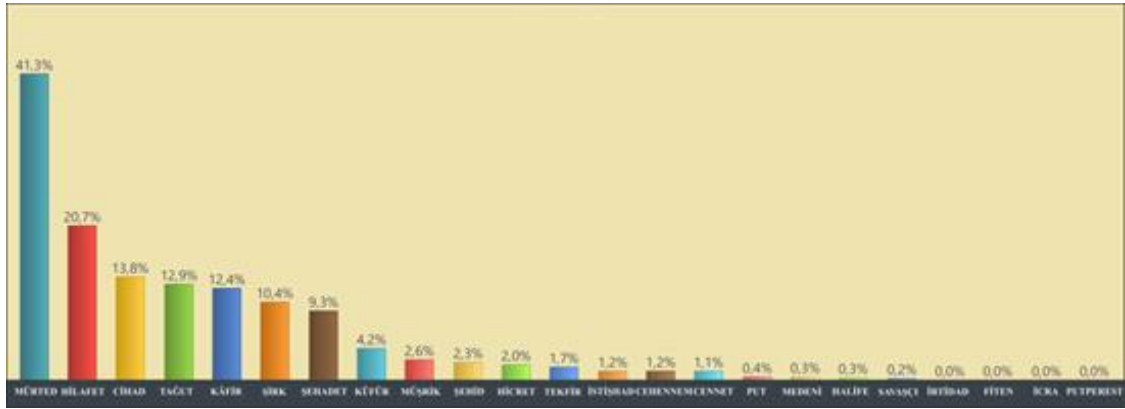
Grafik 21: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 2’de en fazla tekrarlanan kodlar

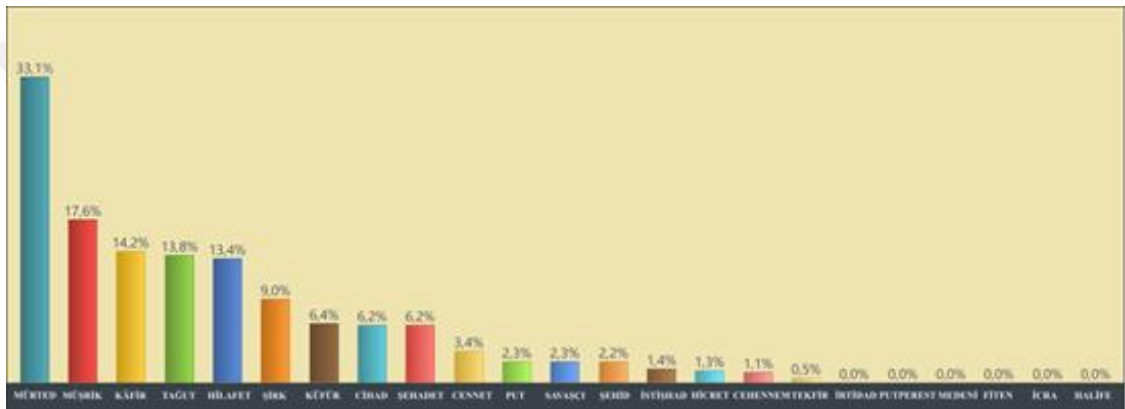
Grafik 22: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 3’de en fazla tekrarlanan kodlar

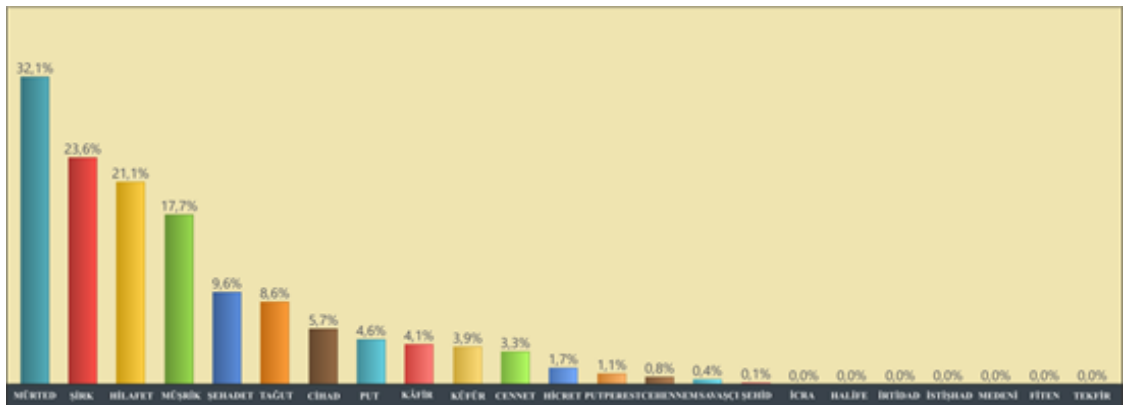
Grafik 23: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 4’de en fazla tekrarlanan kodlar

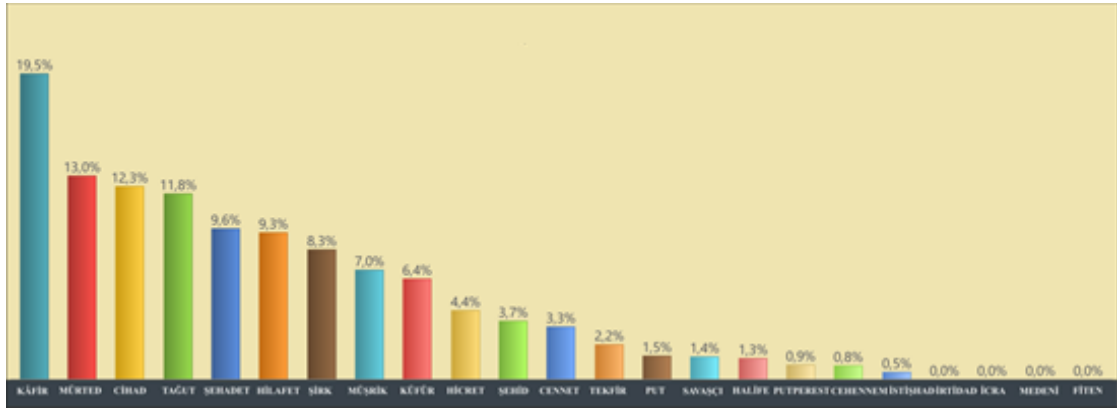
Grafik 24: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 5’de en fazla tekrarlanan kodlar

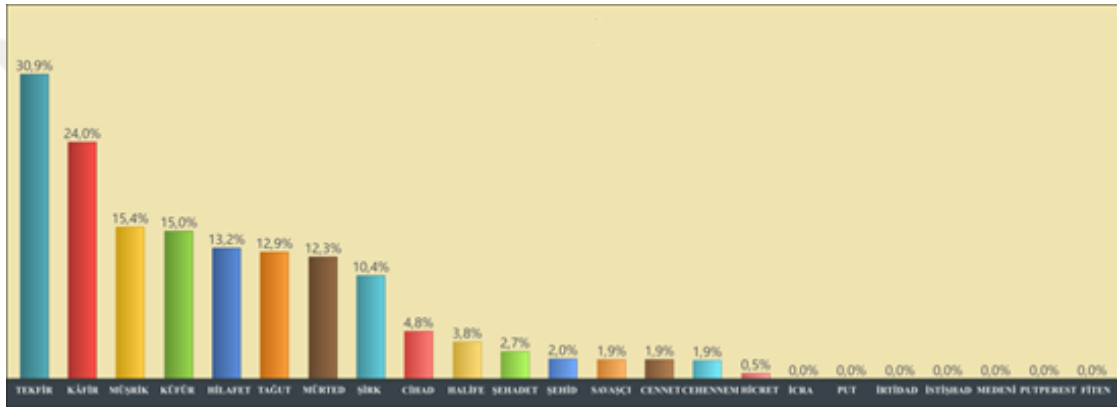
Grafik 25: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 6’da en fazla tekrarlanan kodlar

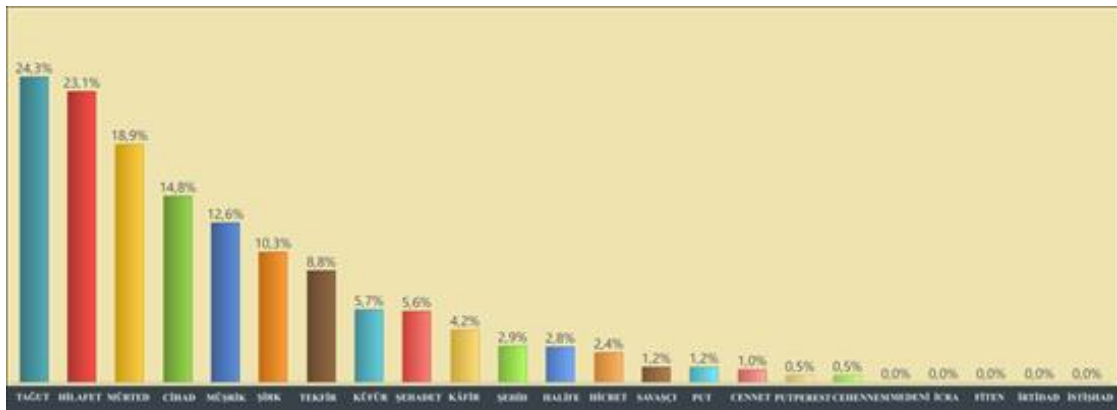
Grafik 26: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 7’de en fazla tekrarlanan kodlar

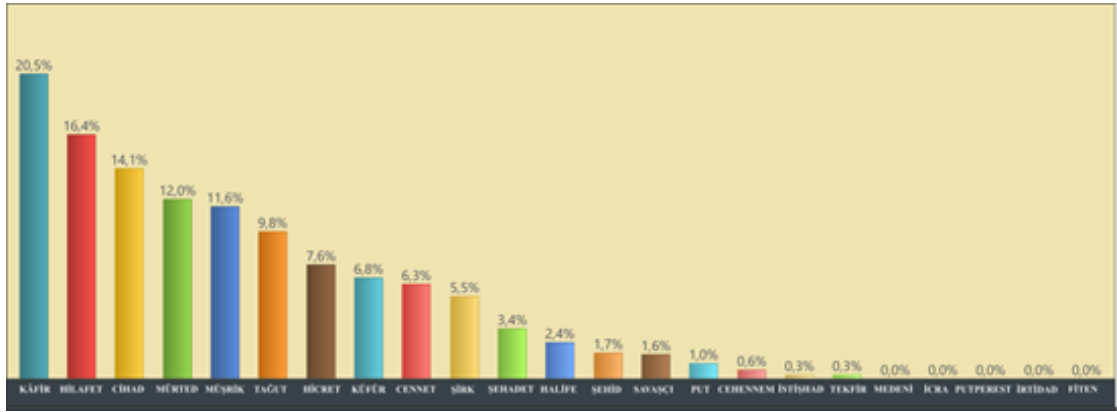
Grafik 27: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 8’de en fazla tekrarlanan kodlar

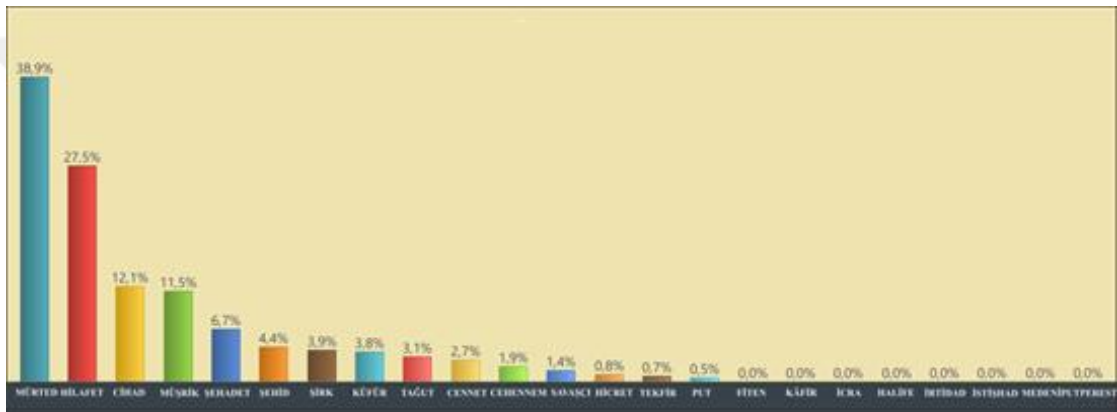
Grafik 28: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 9’da en fazla tekrarlanan kodlar

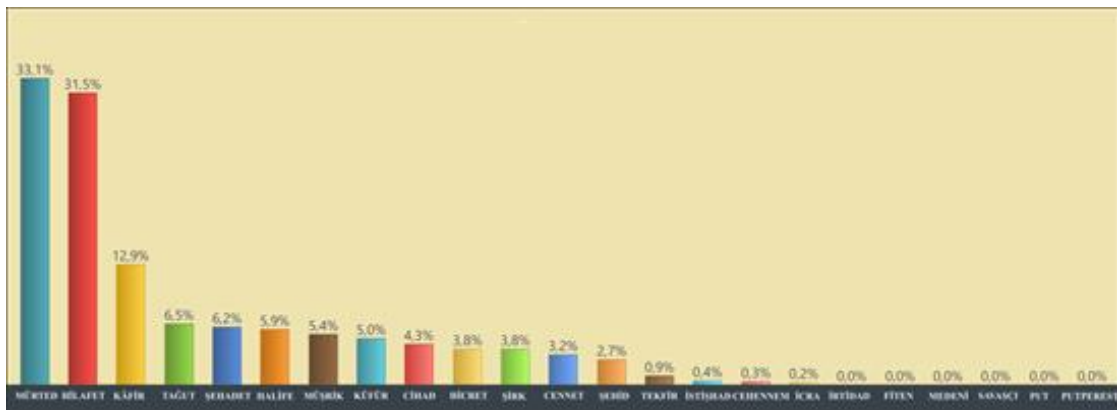
Grafik 29: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 10’da en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 30: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 11’de en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 31: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 12’de en fazla tekrarlanan kodlar

Grafik 32: Belirlenen kodlara göre Konstantin Dergisi Sayı 13’de en fazla tekrarlanan kodlar

Bu derginin on üç sayısının genelinde kodlanan kelimeler arasında Mürted'in önemli bir farkla öne çıktığı görülmektedir. Mürted kelimesinin bu kadar kullanılması bu derginin ötekileştirmede önemli bir propaganda üstlendiğini de göstermektedir. Çünkü "Ben kimim ve kime karşı Müslüman toprağında savaşıyorum?" sorusuna mantıklı bir cevap verilmesi ile ancak Müslüman olan birinin Müslümanlar'ı Müslüman toprağında katletmesi mümkün olabilir. Bu nedenle bu derginin büyük ölçüde DEAŞ elemanlarının zihinsel algılarını değiştirmeye yönelik olduğunu görmekteyiz. Özellikle bu dergide kodlanan kelimeler arasında ön sıralara doğru "Cennet ve Cehennem" kelimelerinin de ön plana çıkması bu tespitimizi kuvvetlendirmektedir. Nitekim bu mekanlar insanların davranış, yaşam şekli ve kabaca amellerinin sonucunda kazanılan veya cezasını çekmek için zorunlu olarak gidilen yerlerdir. Dolayısıyla İslam dininde birilerinin öldürülmesinin yasak olduğu, hele bir Müslüman'ın öldürülmesinin mümkün olmadığı ve böyle bir durumda cinayet işleyenin cehenneme gideceği düşünülürse bu algının kırılıp tersine çevrilmesi çok önemlidir. Böylece derginin hemen hemen tüm sayılarında Müslüman topraklarının aslında büyük ölçüde Diyar-ı Küffar olduğu ve bu topraklarda yaşayan Müslümanlar'ın da nerdeyse tamamının Küfre bulaşmış birer Mürted oldukları algısı yaratılmaya çalışılmıştır. Böylece dinden çıkmış Müslümanlar'ın öldürülmesi bir vazife olarak görülmüş ve bu eylemleri gerçekleştirecek olanlar da Cennet ile müjdelenmiştir. Ayrıca DEAŞ elemanları bu eylemleri gerçekleştirerek de Cehenneme gitmekten de kurtulacaktır. Rumiya dergisinde karşımıza çıkan bir diğer önemli kelime ise Hilafet'tir. Bu kelimenin çok sık kullanılması yukarıda belirttiğimiz gibi Müslüman devletlerdeki mevcut demokratik ya da diğer yönetim şekillerinin benimsenmediği ve Hilafet sisteminin talep edildiği anlamını taşımaktadır. Hilafet'in ise Sünni İslam geleneği olduğu düşünüldüğünde DEAŞ'ın öncelikli hedefinin Sünni Müslümanlar'ın yoğun yaşadığı ülkeler olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla DEAŞ Terör Örgütü'nün en fazla eylemde bulunmasını bekleyeceğimiz ülkeler dasha ılımlı İslamın yaşandığı ve Sünni Müslümanlar'ın yoğun yaşadığı ülkeler olacaktır. Bu ülkelerin tehdit altında olması sadece hedeflenen Hilafetle alakalı olmayıp aynı zamanda taraftar bulmanın bu ülkelerde daha kolay olmasıyla da alakalıdır.

Rumiya Dergisi'nin on üç sayısının genelinde kodlanmış kelimeler arasında en 860 kez tekrarlanma ile "Mürted" kelimesi ilk sırayı almıştır. Bunu 516 kez tekrarlanma ile "Hilafet", 494 kez tekrarlanma ile "Kafir" ve 441 kez tekrarlanma ile

“Cihad” kelimeleri takip etmektedir. Bu kelimeleri 398 kez tekrarlanma ile “Tağut” ve 395 kez tekrarlanma ile “Müşrik” kelimeleri takip etmektedir. Bu kelimeleri ise sırasıyla “Şirk”, “Küfür” ve “Cennet” kelimeleri takip etmektedir (Şekil 11).

Kod Sistemi	Sayı1	Sayı2	Sayı3	Sayı4	Sayı5	Sayı6	Sayı7	Sayı8	Sayı9	Sayı10	Sayı11	Sayı12	Sayı13	TOPLAM
Put	3	2	44	3	2	4	15	5		2	2	3		85
Cehennem	4	1	35	6	3	2	3	3	7	2	2	5	1	74
Cennet	5	22	43	12	3	14	9	12	12	4	26	9	8	179
Putperest		1	4				3	2		1				11
Tağut	28	13	27	77	39	31	13	40	46	39	25	5	15	398
Hicret	11	2	3	42	7	4	3	14	2	6	28	1	11	134
Halife	6	10	15	2	2				10	4	6			75
Hilafet	36	32	43	14	42	35	35	22	56	45	57	37	62	516
Fiten			1											1
İcra	1												1	2
Mürted	154	74	48	45	95	84	59	33	46	41	43	67	71	860
İrtidat														0
İstişhad	6	5	2		4	4		2			1		1	25
Medeni	1		2		1									4
Savaşçı	2	3	5	4	1	5	1	4	9	3	5	3		45
Tekfir	7	1	6	6	1	1		4	125	10	1	1	1	164
Kâfir	27		36	58	36	34	11	55	109	10	85		33	494
Küfür	20	13	37	21	10	18	9	18	56	10	22	8	9	251
Şirk	32	7	37	16	35	23	46	16	36	12	19	5	7	291
Şehid	10	12	20	22	7	6	1	11	12	11	12	10	6	140
Şehadet	20	15	11	8	16	13	11	17	9	12	13	11	16	172
Cihad	61	26	41	60	49	15	8	34	17	34	64	22	10	441
Müşrik	18	31	48	16	12	47	32	21	73	24	39	23	11	395
TOPLAM	452	270	508	412	365	340	259	317	625	270	450	210	279	4.757

Şekil 11: Rumiya Dergisi’ne göre oluşturulmuş Kod Matris ilişkisi

Dergilerin her üçü de DEAŞ açısından son derece önemli yazılı propaganda araçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dergilerin içerikleri büyük ölçüde benzer olmakla beraber ufak farklarla birbirinden ayrılmaktadır. Özellikle Müslüman toplumların gerçekte Müslüman olmayıp dinden çıkmış birer Mürted oldukları, yöneticilerin Tağut veya kabaca birer Firavun oldukları algısı ve bir “ben ve öteki” yani düşman yaratma çabası içinde oldukları görülmektedir. Bu algı operasyonu çeşitli yazılar ve örneklerle desteklenerek dışlanmış, yoksul, bir beklentisi olmayan veya marjinal din eğitimi almış insanları etkileyerek DEAŞ’a katılımlarının önünü açmaktadır.

3.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ’NÜN GENEL TERÖRİST (EYLEMCİ) TİPLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

3.3.1. Emni

Arapça “Emn” kökünden gelen ve “Emnü Eman (korkusuzluk ve emniyet durumu), Emnn-ü Emanet (emniyet ve eminlik), Emnü Asayiş (rahatlık ve eminlik, tehlikesizlik, korkusuzluk, güvenlik)” terimleriyle de ilişkili olan “emni” kelimesi, “eminlik, korkusuzluk, emniyet, güven, güvenlik, bir şeye itimad etmek, insanda

doğruluk ve imandan ileri gelen yüksek bir meleke ve kabiliyet, rahatlık” anlamına gelmekte olup (ctle.pau.edu.tr., 2018; osmanlica.ihya.org., 2018), DEAŞ Terör Örgütü’nün “emni” kavramını Emniyetçi/İstihbaratçı anlamında kullandığı anlaşılmıştır.

3.3.2. Savaşçı

Savaşçı eylemci profili; DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 2, 1436: 54) “Kafkasya Emirliği’nden İslam Devleti’ne büyük bir katılım gerçekleşti. Yayınlanan bir ses kaydıyla, Kafkasya Vilayeti (Dağıstan, Çeçenya, İnguşetya ve KBK) savaşçıların tamamı Halife Şeyh Bağdadi’ye biat etti” şeklinde yayınlanan haberden de anlaşılacağı üzere, DEAŞ Terör Örgütü’nce önem atfedilen bir kavramdır. Bazı kaynaklarda geçen: “...ve bizler, Şam’ın en iyi evlatlarından iki bin savaşçıdan oluşan mütevazı takviye ile Müslümanlar’ın mübarek kutsallarını korumak adına ayağa kalkıyoruz...”, “...Çünkü murabıt kolayca namaz kılabilir, oruç tutabilir, kitap okuyabilir, öğretebilir vs. ancak savaşçı çoğunlukla şiddetli çatışmalarla meşguldür, hatta bazı durumlarda bu çatışmalar onu zorunlu olan orucunu bozmaya ve farz olan namazı ertelemeye zorlayabilir...”, “...Sadece birkaç yıl önce, Ebu Mus’ab Afganistan’da Müslümanlar’a karşı savaşan Alman haçlı ordusunda görevliydi. Allah lütfuyla onu hidayet için seçti, kötülüğünü iyilikle değiştirdi ve onu bu asil amaç için kanını döken bir savaşçı yaptı...”, “...Sizden her biriniz bu ayı Allah yolunda savaşçı olarak geçirmek için çaba sarf etsin. Bu ayı, her yerdeki kafirlere şiddet ve felaket ayı yapmak için Allah’tan umutla isteyin...”, “...Öyle ki; biz onları şehadete doğru yönelmiş, arkalarını dönmeyen Allah yolunda savaşçılar olarak zannetmekteyiz...”, “...Askere alma, silahlandırma ve savaşçıları hazırlama...” şeklindeki ifadelerde DEAŞ Terör Örgütü’nün savaşçı kavramına atfettiği değeri tespit açısından önemlidir (Konstantiniyye 2, 1436: 21; Konstantiniyye 6, 1436: 41; Konstantiniyye 7, 1436: 53-56; Dabıg 9, 1436: 7-30; Rumiya 1, 1437: 3).

3.3.3. İstişhadçı

İstişhad, kelime anlamı itibarıyla “kanıt gösterme, örnek verme” anlamına gelir. Kent Terör Örgütleri’nce “şehit olma niyetiyle ölüme gitme” anlamında kullanılmaktadır (ctle.pau.edu.tr., 2018). DEAŞ Terör Örgütü’nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 3, 1436: 41); Allah’ın dini

yücelmesi, şehitlik arzusu ve Müslümanlar'ın umum maslahatı için kendi canını feda etmenin istişhad olarak nitelendirildiği, intihar eylemlerinden *"istişhadi eylem"* olarak bahsedilerek, İslam'ın terörist fiilleri (sözde) onayladığı, bahse konu fiillerin dini yönden çok değerli olduğu şeklinde algı yaratılması hedeflenmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 23). DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından bir diğeri olan Rumiya'da (Rumiya 6, 1438: 40); Allah'ın güç ve kuvvetinden sonra en güçlü silahımız istişhad operasyonlarıydı denilmek ve *"...istişhadi operasyonla hedef alması sonucunda 60'a yakın mürted öldürüldü..."*, *"...Allah Teala'nın istişhadçı kardeşimize kolaylaştırmasıyla istişhadçı kardeşimiz mürtedlerin muntıkaya yönelik yoğun güvenlik önlemlerine rağmen kontrol noktalarını geçti ve bomba yüklü aracını merkezde patlattı... Vilayetin medya ofisi, istişhad saldırısı sonucunda 60 mürtedin öldüğünü ve onlarca kişinin yaralandığını ifade etti"* şeklinde haber yapılmak suretiyle konu müzehir ve sempatican kitle üzerinde etki bırakacak biçimde anlatılmaya çalışılmıştır.

3.3.4. İnğimasi

İnğimasi; "tek başına kafirlerin saflarına yönelip onların içine dalan kişi, düşmanın içine dalma, düşmanın ortasına atılarak ölene kadar savaşma" anlamında kullanılmakta ve "fedai eylemi" anlamına gelmekle birlikte, "ölüm üzerine biat etmek" anlamına da gelmektedir. İnğimasi teröristler, intihar yeleği ve hafif silah taşıyan ve son mermisine kadar savaşan ve mermisi bittiğinde üzerindeki intihar bombasını patlatan teröristlerdir, özel intihar birimleridir. İntihar eylemcisi, sadece intihar yeleğine sahiptir ya da bomba yüklü bir araca binip karşı taraf ile çatışmaya girmeden hedefine ulaştığında aracı ya da kemerini patlatmaktadır ama inğimasi teröristler patlamadan önce çatışmaya girmektedir (Rumiya 6, 1438: 40-45); islamivahdet.com; ilmimakaleler.wordpress.com; www.almuwahhid.org). Bu bağlamda; *"...Fakat fecirden sonra diğer muntikalarda kafirlerin işini bitirmek için inğimasi grupları beklemekteydi. Aynı şekilde her cepheye Hilafet askerlerinin onlarca tankı da Nusayri rejiminin ve onları destekleyen milislerin karargahlarını yerle bir etmek üzere harekete geçip karargahları bombalamaya başladı ve bu arada inğimasi grupları, Nusayrilerin ve milislerin karargahlarına sızdılar..."*, *"...inğimasi birlikleri Allah'tan yardım dileyerek ettar dağı etrafındaki Nusayrilerin karargahlarına ve Tedmur'un depolarına doğru ilerlediler..."* şeklindeki ifadeler

DEAŞ Terör Örgütü'nün inşisi kavramına atfettiği değeri tespit açısından önemlidir (Rumiyah 6, 1438: 40-45).

3.3.5. Medeni

Medeni kavramı; “Kentleşmiş, kırsallıktan kurtulmuş, uygar, uygar biçimde” (tdk.gov.tr., 2018) anlamına gelirken, “sivil, şehirli” anlamında da kullanılmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye’de (Konstantiniyye 7, 1436: 56) “...*Bilin ki; medeniler olarak isimlendirilen sivil halkı hedef almanız, bizim için daha sevimli ve daha etkileyicidir. ...*” şeklinde “medeni” kavramı nitelendirilmeye çalışılmıştır. Bu tanımlama ve bilgilerden hareketle DEAŞ Terör Örgütü’nce “medeni” kavramının; “savaşmak için değil, DEAŞ Terör Örgütü'nün kontrol altında tuttuğu topraklarda yaşamak için orada bulunan sivil halkı” nitelendirmek için kullanıldığı şeklinde bir değerlendirmede bulunmak mümkündür.

3.3.6. YTS (Yabancı Terörist Savaşçılar)

Savaş ve çatışmaların olduğu bölgelere diğer ülkelerin vatandaşlarının giderek yaşanan savaşa dahil olması terörizmin tarihinde sıklıkla görülen bir durum olmuştur. Günümüzde yabancı terörist savaşçıların yaşadıkları yerlerden farklı yerlerde vuku bulan çatışmalara dahil olmasında 1980’ler sonrası empoze edilen cihadi ve ümmetçi düşüncelerin öneminin yanı sıra bu husus, 11 Eylül saldırıları hitamında global bir hale bürünmüştür. Günlük hayatını yaşayan bireyin bir gruba dahil olarak aidiyet hissetmesi ve bu grup adına şiddete başvurmayı göze alması için yaşadığı değişim “*radikalleşme süreci*” şeklinde adlandırılmakta ve terörist faaliyet ve eylemlere katılanların sosyal geçmişlerinin, radikalleşme süreçlerinin, motive edici kaynaklar farklı olduğunu yapılan çalışmalar ortaya koymakta, bahse konu süreçlerin ise; *Bireysel süreçler*, (radikal bir gruba dahil olma, siyasi muhalefet, kişisel mağduriyet) *Grupsal süreçler*, (İdeolojik gruplar/topluluklar, destek grupları arasındaki rekabet, radikal arkadaş grupları, marjinalleşme, izolasyon/tehdit altındaki gruplar,) *Kitlesel Süreçler*, (iktidar’ın uyguladığı şiddet ve yasaklar, nefret/kin, şehitlik düşüncesi) olduğu ifade edilmiştir (Demir, 2015: 2-6; Şen, 2018: 189).

Arap Baharı’nın devamı olarak “Suriye’deki muhaliflerin, demokratik taleplerini toplumsal gösterilerle duyurmak istemesi üzerine rejim güçleri tarafından aşırı güç kullanılmış ve Suriye İç Savaşı patlak vermiştir. Bu iç savaş ortamını fırsat bilen Terör Örgütleri sosyal medyayı da kullanarak dünya genelinde örgütlerine katılım

için çağrılarda bulunmuşlardır.” DEAŞ Terör Örgütü bu anlamda oldukça başarılı olan Terör Örgütleri arasındadır. DEAŞ Terör Örgütü’ne, dünyanın çok farklı bölgelerinden binlerce katılım gerçekleşmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 2014 senesinde alınan 2178 sayılı kararında; YTS (Yabancı Terörist Savaşçı) tanımı yapılarak ve YTS ile mücadele noktasında işbirliği yapılması belirtilmiştir. İlgili karara göre; YTS, *“kendi adlarına vatandaşlığında olduğu ya da yerleşik olduğu devletten başka bir devlete, terörist eylemleri işlemek, katılmak, hazırlamak, planlamak ya da terör eğitimi almak ya da eğitim vermek amacıyla çatışma bölgelerine seyahat eden bireyler”* şeklinde ifade edilmiştir. YTS’ler incelendiğinde, eğitim seviyeleri düşük, azınlık konumunda bulunan, sorunlu aile yapısına sahip olan, uzlaşmaya açık olmayan, dini eğilimleri radikalleşmeleri öncesinde düşük olan, selefi dünya görüşünü benimseyen, hızlı ve kolay radikalleşebilen bireyler oldukları görülmüştür. Dünyanın birçok bölgesinden DEAŞ Terör Örgütü’ne katılmaya gelen YTS’lerin çatışma bölgelerine Türkiye üzerinden gitmeye çalıştıkları görülmektedir. Seyahat güzergahları incelendiğinde:

Bahse konu YTS’ler çoğunlukla havayolu’nu kullanmak suretiyle İstanbul ve Antalya’dan Türkiye’ye giriş yapmaktadır.

Bazı YTS’lerin Artvin, Ardahan, Edirne üzerinden karayolunu kullanmak suretiyle ile Türkiye’ye giriş yaptığı anlaşılmaktadır.

Çok az bir sayıda YTS’nin de İzmir ve Mersin üzerinden deniz yolunu kullanmak suretiyle ile Türkiye’ye giriş yaptığı ve Türkiye’yi çatışma bölgelerine geçiş amaçlı olarak kullanmaya çalıştığı görülmüştür.

Türkiye’ye intikal eden YTS’lerin karayolu yahut havayolu marifetiyle Şanlıurfa, Adana, Hatay, Gaziantep gibi çatışma bölgelerine yakın konumda olan illere intikal etmeye çalıştıkları görülmüştür.

Bu bilgiler ışığında; YTS’lerin Türkiye içerisindeki mekan değişikliklerinde özellikle karayolunu kullanmayı tercih ettiği anlaşılmıştır. Çatışma bölgelerine intikal etmeyi hedefleyen YTS’lerin Türkiye üzerinden geçişlerde tespit edilme durumlarına istinaden birden fazla güzergah kullandıkları bilinmektedir. Kimi durumlarda ise bu YTS’lerin Türkiye’ye seyahat/ticaret amacıyla geldiklerini ifade ettikleri anlaşılmaktadır (Özar, 2014: 2; İçişleri Bakanlığı, 2017: 50-52; Şen, 2018: 191).

Türkiye YTS'ler ile mücadelede gerek ülke içi gerekse milletlerarası platformda mücadele ve işbirliği kararlılığını ifade etmiş, DEAŞ Terör Örgütü'nü 10.10.2013 tarihinde batılı devletlerden daha evvel Terör Örgütü olarak ilan etmiştir (Çakır vd., 2017: 37). DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkiye'de eleman temin etme kapsamında yürüttüğü faaliyetlere karşılık olarak, YTS'lerin sınırlara yakın illerden çatışma bölgelerine illegal geçişlerini önlemeye yönelik etkili önlemler almış olup bu kapsamda;

DEAŞ Terör Örgütü ile iltisaki ve irtibatı tespit edilen toplam 12 derneğin kapatılmak suretiyle faaliyetleri sonlandırılmış,

DEAŞ Terör Örgütü'nün sosyal medya üzerinden propaganda yapmasını ve müzahir/sempatizan kitle oluşturarak eleman eleman temin etmesini engellemek maksadıyla facebook, twitter, vb. türden 2.564 sosyal medya hesabı kapatılarak adli tahkikat başlatılmış,

Gözüaltına alınan, 3.840'ı yabancı uyruklu toplam 9.350 Yabancı Terörist Savaşçı'dan, 1.337'si yabancı uyruklu olmak üzere toplam 3.069 kişi tutuklanmış,

2014 tarihli "Yabancı Terörist Savaşçılar konulu İçişleri Bakanlığı Genelgesi" ile 33 ilde ve 66 noktada, hava ve kara sınır kapıları ile otobüs terminallerinde görevli, şüphelilerin erken belirlenmesi amacıyla şüphelilerle mülakat yapan Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki Terörle Mücadele, İstihbarat, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü personellerinden kurulan ekipler aracılığı ile Risk Analiz Grupları oluşturulmuş, oluşturulan bu Risk Analiz Personelleri, şüphe duyulan kişileri inceleyerek örgüt sempatizanlığını tahlil etmiş, şüphe duyulan kişilere ne amaçla Türkiye'ye geldikleri, kalacakları yer, dönüş biletinin alınıp alınmadığı, üzerinde bulundurduğu paranın ne kadar olduğu, önceki tarihlerde Türkiye'ye yahut Ortadoğu ülkelerine seyahat edip etmediği şeklinde sorular yöneltilmiş, sosyal medya hesapları incelenmiş, bu kapsamda araç kiralama hizmeti veren şirketler takip noktasında değerlendirilmiş, reşit yaşta olmayan, Türkiye'ye ilk defa seyahat gerçekleştiren ve herhangi bir otel rezervasyonu bulunmayan şahıslar öncelikli bir şekilde takibe alınmıştır (Yeşiltaş, 2015: 18), risk analiz grupları tarafından 07 Haziran 2017'ye kadar; Türkiye'ye giriş yapmak isteyen yaklaşık 17.500 yabancı şüpheli şahıs kontrol edilmiş, bunlardan 10.232'si özel mülakata tabi tutulmuş ve 4.550'si hakkında ise geri gönderme /sınır dışı işlemleri uygulanmıştır.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2017 yılında yayımladığı istatistiki veriler kapsamında, 2011 yılı itibariyle 4.957 yabancı uyruklu şahsın çatışma bölgelerine gitme girişimindeyken, sınır illerinde yakalanan yahut sınır dışı edilen yabancı şahıslar listesinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Uluslararası terörizmle irtibatlı ve iltisaklı oldukları ve çatışma bölgelerine gidebileceği şüphesiyle 146 ülkeden 53.781 yabancı uyruklu şahıs hakkında ülkeye giriş yasağı listeleri oluşturulmuş, 2011-2016 yılları arasında toplam 52 binin üzerinde kişiye ülkeye giriş yasağı getirilmiştir.

YTS'lerin seyahatlerinin engellenebilmesi amacıyla Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne Türkiye'ye sehayet eden tüm yolcuların "Ülkeye girmeden evvel yolcu hakkında, hava yolu taşıyıcısı marifetiyle elde edilen temel biyografik bilgileri ile Hava yolu taşıyıcısı marifetiyle rezervasyon/bilet alım aşamasında yolcudan elde edilen ve rezervasyon/kalkış kontrol sistemlerinde muhafaza edilen bütün bilgilerinin" toplandığı yolcu bilgi sistemi kurulmuştur.

Suriye ve Irak sınırında fiziki güvenlik artırılmış, sınır karakollarına gözlem amaçlı termal kameralar konulmuş, bu tedbirlere ilaveten İnsansız Hava Araçları ve Zeplinlerin kullanım amaçlı değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

DEAŞ Terör Örgütü ile Uluslararası mücadele anlamında Türkiye; ABD ile beraber "Terörizmle Mücadele Küresel Forumu" na eş başkanlık yapmış, Hollanda ile beraber "YTS'ler çalışma grubu" eş başkanlığını yürütmüş, 2015 senesinde ise ABD ile Yabancı Terörist Savaşçılar'a ilişkin bilgi alışverişini ihtiva eden bir anlaşma imzalanmıştır (Yeşiltaş, 2015: 23; Çakır vd., 2017: 37; İçişleri Bakanlığı, 2017: 53-59; resmigazete.gov.tr., 2019).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DEAŞ'IN EYLEM ŞEKİLLERİ VE EYLEMLERİ

21. yüzyılın en ilginç örgütlenme tiplerinden biri olan DEAŞ Terör Örgütü, işgal altında bulunan, değişik biçimlerde ötekileştirilen, ezilen ve aşağılananların örgütlenme ve şiddet odaklı bir mecrada kendilerini yeniden ifade etme ve ispatlama olgusu olarak değerlendirilebilecek hususlar barındırmaktadır. Fakat DEAŞ Terör Örgütü'nün eylemci potansiyelindeki yabancı ülke vatandaşlarının sayısal durumu, örgüte katılması ve bu durumun ülkeler seviyesinde politik bir araç olarak kullanılması, DEAŞ Terör Örgütü'nün daha sofistike bir ilişki zinciri çerçevesinde değerlendirilmesini gerekli hale getirmiştir (Ayhan ve Çifçi, 2018). Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü'nün gerçekleştirdiği eylem şekilleri ile Türkiye'de ve Türkiye dışında gerçekleştirdiği eylemler ele alınacaktır.

4.1. EYLEM ŞEKİLLERİ

DEAŞ Terör Örgütü'nün gerçekleştirdiği eylem ve faaliyetler yalnızca Müslüman kitleler üzerinde değil, batıda da değişik biçimde yer almıştır (Ayhan ve Çifçi, 2018). Bu nedenle gerçekleştirilen eylem şekillerinin bilinmesi çalışmanın amacının daha iyi anlaşılması açısından önemlidir.

4.1.1. Yalnız Kurt Eylemleri

DEAŞ Terör Örgütü, mensupları aracılığıyla dünyanın bir çok bölgesinde güvenlik güçleri ve masum insanları hedefleyen saldırılar yapmıştır. “Yalnız Kurt” eylemleri de gerçekleştirilen bu saldırılar içerisindedir. 2014 senesinde yalnız kurt eylemlerini teşvik eden ve DEAŞ Terör Örgütü'nün eski sözcüsü olan Ebu Muhammed el-Adnani örgüt mensuplarına; “kimseden izin almalarına gerek olmadığını ve en küçük saldırının bile kabul göreceğini” belirtmiştir. DEAŞ Terör Örgütü'nün yalnız kurt

eylemlerinde üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, eylemi gerçekleştiren Yalnız Kurt eylemcilerinin, herkesin erişebileceği bir biçimde örgüte olan bağlılığını belirten yeminde bulunmasıdır. ABD'nin Florida Eyaleti'nin Orlando kentinde 12 Haziran 2016'da bir gece kulübünde 29 yaşındaki Afganistan kökenli Amerikalı Omar Mateen tarafından otomatik tüfekle gerçekleştirilen saldırıda saldırgan dahil 50 kişi ölmüş, 53 kişi de yaralanmıştır. Omar Mateen'in saldırı sırasında polisi arayarak DEAŞ Terör Örgütü'ne bağlılık yemini etmesi, kendisinin bir “yalnız kurt” olduğu yönündeki kanaatleri güçlendirmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 22-23). Bazı kaynaklarda ise DEAŞ Terör Örgütü'nün sosyal medya aracılığıyla kafirlerin arasında yaşayan Müslümanlar'a yalnız kurt operasyonları yapmaları için teşvik eden açıklamalarının yer aldığı şeklinde haberlere yer verilmiştir (idrakmedya.news., 2019).

DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Rumiyah'da (Rumiyah 3, 1438: 3-49; Rumiyah 5, 1438: 36) “*Ey Türkiye'deki hilafet askerleri! Ey İslam diyarına hicret etmek isteyip mürtedlerin hicretlerine engel olduğu yiğitler! Türkiye tağutuna ve mürted tabilerine saldırın! Onlarla savaşın ki, Allah onlara sizin ellerinizle azap etsin, onları rezil etsin, onlara karşı size yardım etsin, mü'min topluluğun gönüllerini ferahlatsın. Öncelikle küfrün önderlerine ve tağut başkanlarına saldırın! Polis, asker ve hakimlere saldırın! Tağutların alimlerine, Erdoğan'ın parti üyelerine, destekçilerine, yardımcılara ve onunla dostluk kuran diğer partilerin üyelerine saldırın! Bu mürtedlere saldırırken de aynı zamanda haçlı ülkelerinin vatandaşlarını bulduğunuz yerde öldürmeyi de ihmal etmeyin. Onları öyle öldürün ki; arkalarında kalanlara ibret olsunlar ve böylece sizler kardeşlerinizin intikamını almış olursunuz.*” şeklinde çağrı mahiyetinde yayın yapılmak suretiyle örgüt mensuplarının yalnız kurt eylemi yapma konusunda moral ve motivasyon yönünden desteklendiği ve yönlendirildiği görülmektedir. Ayrıca “*Muharrem ayının on beşinci gününde Hilafet askerlerinden biri, Hilafet Devleti'nin haçlı koalisyon ülkelerinin vatandaşlarının hedef alınma çağrısına cevap olarak Almanya'nın 'Hamburg' şehrinde muharip kafirlerden iki kişiyi bıçakladı.*”, “*Rebiulevvel ayının on dokuzunda; hilafet askerlerinden Ebu Bera Et-Tunusi kardeşimiz, Müslümanlar'ı öldüren haçlı koalisyon ülkelerinin vatandaşlarının hedef alınma çağrılarına cevaben Almanya'nın başkenti 'Berlin'in' merkezinde ezme operasyonu düzenledi. Düzenlenen operasyonda kardeşimiz kamyonuyla yılbaşı hazırlığı yapan müşrik haçlıları hedef aldı. Kamyonla yapılan ezme operasyonunda haçlılardan on iki kişi ölürken kırk sekiz kişi de yaralandı.*” şeklinde

haberlerle de DEAŞ Terör Örgütü'nce müzahir ve sempatizan kitle üzerinde, söz konusu yalnız kurt eylemlerine özendirici ve teşvik edici mahiyette yönlendirilmeye ve anlam yüklenmeye çalışıldığı anlaşılmıştır.

4.1.2. Silahlı Saldırıları

DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Konstantiniyye (Konstantiniyye 5, 1436: 5) ve Rumiyah'ta (Rumiyah 6, 1438: 40); "her sistemin ayakta kalabilmek, düşmanlarından kendini muhafaza etmek ve kanunlarını icra ettirebilmek için silahlı bir güç kurmakta olduğu, bu silahlı güç sayesinde sistemin kendini ayakta tutmakta olduğu, kanunlarını yürürlüğe sokmakta ve kendisine karşı gelenlerle savaşmakta olduğu, İslam'a iman edenlerin ancak Allah'ın sistemi uğruna savaşıp onu ayakta tutmak ve onun devamını sağlamak için savaşabileceğini, onun dışındaki sistemler için ise ancak kafirlerin savaştığını söylediği, en iyi savunmanın saldırı olduğu" belirtilerek savaşmaya ve silahlı saldırıda bulunmaya propagandif bir söylemle zemin hazırlanmıştır. *"Hilafet askerlerinden iki kişi, 14 Zilkade Perşembe günü Moskova'nın doğusundaki Rus polislerine saldırı düzenledi. Saldırıda Rus polislerinden ölen ve yaralananlar oldu."*, *"Muharrem ayının yirmi ikisinde hilafet askerlerinden iki kişi -Allah onları kabul etsin- "Nijniy Novgorod" şehrinde askeri bir üsse operasyon düzenledi. Düzenlenen operasyonda askeri üsteki haçlılar hafif silah ve el bombalarıyla hedef alındı. Her iki kardeşimiz Kafkas, Irak ve Şam'da haçlı Rus'un ve dostları Rafizi ve Nusayrilerin eliyle ölen Müslümanlar'ın intikamını aldıktan sonra şehid oldular."*, *"Muharrem ayının yirmi beşinde hilafet askerleri, "Somali'nin" doğusunda bulunan "Bosaso" şehrindeki mürted "Somali" polis merkezine ve "Mogadişu'nun" kuzeyinde bulunan "Yahşid" şehrindeki mürted "Somali" polis merkezine saldırı düzenlediler."*, *"Rebiulahir ayının ikisinde; hilafet askerlerinden biri, İstanbul'da en meşhur gece kulüplerinden birini hedef aldı. Bu gece kulübünde Hristiyanlar putlaştırmış olduğu bayramlarını kutluyorlardı. Hilafet askeri, Allah'ın dininin intikamı için ve mü'minlerin emirinin, haçın hizmetçisi Türkiye'yi hedef alma emrine icabeten el bombaları ve otomatik silahıyla bu gece kulübüne saldırı düzenledi. Düzenlenen saldırı sonucunda 150 kişi öldü ve yaralandı."* şeklindeki haberle de DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Rumiyah'ta yerini almıştır (Rumiyah 1, 1437: 46; Rumiyah 3, 1438: 49; Rumiyah 5, 1438: 33).

4.1.3. İntihar Eylemleri

İntihar eylemini, “eylemcinin kendi hayatına son vermekle beraber başkalarını da öldürmesiyle sonuçlanan bir eylem biçimi”, “eylemin sonucunun saldırganın ölümüne bağlı olduğu siyasal, sosyal ve psikolojik bir eylem yöntemi”, “üzerindeki patlayıcı maddeleri suikast yapmak amacıyla patlatarak kullanma” olarak tanımlamak mümkündür. “Kişinin kendini öldürmesi (intihar), haramlığı kitap, sünnet ve icma ile sabit olan bir fiildir”. İntihar saldırıları “dünyadaki Terör Örgütleri’nin tamamı tarafından bir eylem biçimi olarak” kullanılmamakta, bazı örgütler intihar saldırısı yapma kapasitesine sahip olmalarına karşın savunduğu ideoloji ve inandığı değerler doğrultusunda doğru bulmadıkları için bu tarz eylem ve fiillere tevessül etmemektedirler. İntihar saldırılarıyla masum sivillerin de hayatını kaybedebilme ihtimali, bu durumun kamu oyunda tepkiyle karşılanması ve neticede örgütlere zarar verebileceği fikri bazı Terör Örgütleri’ni bu tarz eylem ve faaliyetlerden uzak tutmaktadır (Açıkgöz, 2013: 307; İçişleri Bakanlığı, 2017: 26; tdk.gov.tr., 2018; www.almuwahhid.org). İntihar saldırıları, özellikle Irak ve Suriye’de DEAŞ Terör Örgütü’nün sözde askeri taktiği içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. DEAŞ Terör Örgütü’nün özellikle güçlü patlayıcılar yerleştirilmiş araçlarla gerçekleştirdiği intihar saldırıları sonucu Ramadi’yi kolayca işgal edebildiği, Irak ve Suriye’de hızlı şekilde toprak kazandığı bilinmektedir. DEAŞ Terör Örgütü tarafından hazırlanan bombalı araçların çok iyi şekilde düzenlendiği ve patlama sonrasında çevredeki her şeyi yok ettiği, geride soruşturma için yeterli kanıt dahi bırakmadığı güvenlik yetkililerince dile getirilmektedir. DEAŞ Terör Örgütü bu saldırıları devlet güçlerine karşı işlemekle birlikte genellikle sivillerin de bu saldırılardan etkilendiği gözlemlenmektedir. DEAŞ Terör Örgütü’nün gerçekleştirdiği her intihar saldırısında yaklaşık %60 oranında sivilin öldüğü ya da yaralandığı dile getirilmektedir. Radikal İslamcı fikirlerin yahut küresel cihadçı fikrin ortaya çıkması ve gelişim sürecinde radikal İslamcı gruplara ait üst düzey yapılarının söylemleri, demeçleri ve fetvalarının yanında başta Suudi Arabistan ve öteki Arap ülkelerinde söz sahibi olan ulema sınıfı arasında intihar eylemlerinin meşruluğu noktasında bir görüş birliği bulunmadığı gibi intihar eyleminin mazur görülebileceği yönünde fikişsel bir gelişmenin olduğu da verilen vaaz ve fetvalardan anlaşılmaktadır. Netice itibariyle intihar saldırıları, şehitlik kavramının geleneksel manasından bütünüylü uzaklaştırılarak şehitlikle aynı değerde görülüp alenileştirilmesiyle dini motifli terörizm oldukça riskli bir platforma taşınarak din olgusu siyasal sömürünün bir

argümanı haline dönüştürülmüştür (Bodur, 2005: 85). Bunun yanı sıra “zayıfın silahı” şeklinde empoze edilen intihar eylemleri, eylemi planlayan ve finanse eden örgütler ile eylemi gerçekleştiren kişiler nazarında oldukça farklı algılanmakta, intihar eylemlerini tercih eden Terör Örgütleri kendilerini direniş, özgürlük yahut bağımsızlık uğrunda savaşıyan örgütler şeklinde nitelendirmekte, gerçekleştirdikleri intihar eylemlerini ise amaçlarına ulaşma noktasında bir araç olarak kullanmaktadırlar. İntihar eylemlerini icra edenler, dini inançlarına yahut benimsedikleri ideolojiye olan sadakat seviyelerine bakılmaksızın, “bağımsızlığı uğruna ölecek şeyler” den biri şeklinde görmekte, “onurlu bir ölümü haysiyetsiz bir hayata” yeğlemektedirler. İntihar eylemcilerinin intihar etmeden önce verdikleri mesajlarda, hayatını kaybeden intihar eylemcilerinin ailesi ve yakın çevresi ile gerçekleştirilen mülakatlar da ilgi çekici yön “özgürlük” ile “onur” kavramlarına yapılan vurgunun ön plana çıktığı görülmektedir (Açıkgöz, 2013: 305-316).

Dinin açıklama ve meşrulaştırma gücünün yanı sıra, bireysel seviyede, intihar saldırılarına özellikle "intikam ve anlamsızlık duygusu" yön vermekte ve mevcut seçeneklerin tükendiği hissedildiğinde intihar saldırısı eylemi güçlü bir seçenek haline gelmektedir (Aydınalp, 2009: 144). İntihar saldırılarının yaygınlaşmasında şehitliğin bir cazibe aracı olduğu Irak ve Suriye’de DEAŞ Terör Örgütü’nün intihar saldırısı gerçekleştirmek için sırada bekleyenlere ilişkin listeler oluşturduğu dile getirilmektedir. Bu listelerden eylem yapacak kişiyi emirlerin seçtiği ve çoğu zaman kişilerin seçilmek için lobi yaptığı ifade edilmektedir. Ayrıca örgüte yeni katılanların bu listelere girebilmesi için öncelikle savaş alanlarında kendilerini kanıtlaması gerektiği belirtilmekte ve listelerin çok uzun olduğu, bazı isimlere sıra gelene kadar bu kişilerin savaş meydanında ölebildiği ifade edilmektedir. Benzer şekilde DEAŞ Terör Örgütü’nün Ortadoğu’daki amaçlarına ulaşmak için intihar saldırılarını bir araç olarak kullandığı, bu bağlamda çocuk intihar eylemcisi yetiştirmek için de istekli olduğu görülmektedir. Bu kapsamda 2015 yılı içinde örgütün “Hilafetin yavruları” olarak adlandırdıkları çocukları eğitim kamplarında çocuk asker ve intihar eylemcisi olarak eğittiği ve yayınladığı videolarda eğitim alan çocukların “DEAŞ Terör Örgütü’nün gelecek nesli” olarak anlattığı dile getirilmektedir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi, DEAŞ Terör Örgütü’nün çocuklara eğitim kisvesi altında askeri eğitim verdiğini ve çocukların intihar eylemciliği de dahil olmak üzere çatışmalarda aktif görev aldığını dile getirmiştir. Benzer şekilde Irak Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu da

Kasım 2014'ten Mayıs 2015'e kadar yaklaşık 1000 çocuğun intihar eylemcisi olarak eğitildiğini ifade etmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 25-26). İntihar eylemlerinin birden çok teknik ve taktik stratejisi bulunmaktadır. Kişinin vücuduna bağladığı bombayı kalabalık bir mekanda infilak ettirmesi en fazla görülen intihar eylemi şekli olduğu gibi bomba yüklü araçların yahut vücuduna bomba bağlanan birinin uzuktan kumundayla infilak ettirilmesi suretiyle belirlenen hedeflere saldırmak şeklinde farklı intihar eylemi biçimleri görülebilmektedir (Açıkgöz, 2013: 306).

DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Rumiyah'ta (Rumiyah 3, 1438: 13); "Ey Fedailer bölüğü! Ey İstişhadçılar kafillesi! Ey saldırı seriyyeleri! Ey güzellik ve ziyadesinin talipleri! Ey şehidlik talebeleri! Ey Rıdvan ve cennetlere koşanlar! Allah'ın bereketi üzere yola koyulun. Muhakkak ki, savaş sizin savaşınızdır. Kafirlerin gecelerini gündüze çevirin! Yurtlarını yıkıp yerle bir edin! Kanlarını nehir gibi akıtın! Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihlerin arkadaşlığıyla bu, en hayırlı nasip ve büyük kurtuluştur" şeklinde örgüt mensupları üzerinde intihar eyleminde bulunmayı özendirici ve teşvik edici mahiyette propagandif bir söylemle zemin hazırlanmıştır. Ayrıca "...Fedai timlerinden 3 kişi patlayıcı kemerlerini Rafızîlerin topluluğu ortasında patlattı. Patlamalarda mürtedlerden çok sayıda kişi öldü ve yaralandı." ve "Halep Vilayeti Faruk barajı konutları Zilkade ayının yedisinde buna benzer düzenlenen bir saldırıya da sahne olmuştu. Saldırı 7 fedai timi tarafından gerçekleştirilmiş ve mürted PKK ve Amerikan askerlerinden 41 kişinin ölmesi ve yaralanmasıyla sonuçlanmıştı.", "Muharrem ayının yirmi dördünde hilafet askerlerinden üç fedai (Horasanlı Talha, Ömer ve Ubeyde) -Allah onları kabul etsin- Pakistan'ın batısında bulunan "Kuetta" şehrinin "Saryab Ravad" mıntıkasında mürted Pakistan polis eğitim merkezine operasyon düzenledi. Düzenlenen operasyonda fedailer mürted Pakistan polisleriyle otomatik silah ve el bombalarıyla dört saate yakın çatıştılar. Sonra fedailer patlayıcı yeleklerini mürtedlerin toplulukları ortasında patlattı. Düzenlenen operasyon sonucunda mürted Pakistan polislerinden 60'a yakın kişi ölürken 120'ye yakın kişi de yaralandı.", "Rebiulevvel ayının on sekizinde; Hilafet askerlerinden birkaç kişi Çeçenistan'ın merkezinde bulunan 'Grozni' şehrinde emniyet güçlerini hedef alan ve iki gün süren bir fedai operasyonu düzenledi. Düzenlenen operasyonda şehrin merkezinde farklı türdeki silahların kullanıldığı hilafet askerleri ile mürtedler arasında çatışmalar yaşandı. Meydana gelen çatışmalarda mürtedlerden birkaç kişi öldü ve yaralandı.", "Cemaziyelevvel ayının yirmi ikisinde; Fedailerden Ebu Bekir Eş-Şami,

Ebu Hafsa Ed-Dercani ve Ebu Ahmed Eş-Şami -Allah onları kabul etsin- kardeşlerimiz, Rafizi milislerinin “İshaki” nahiyesinde konuşlandığı “5. Alay’a” doğru harekete geçti. Fedai kardeşlerimiz Alay’ın içine girmeyi başardıktan sonra mürtedlerle çatıştı ve çatışmalar birkaç saat boyunca devam etti. Daha sonra fedailer patlayıcı yeleklerini mürted kalabalığının arasında infilak ettirdi. Bu fedai saldırısı neticesinde subaylarında içlerinde bulunduğu mürtedlerden kırk beş kişi ölürken, yaklaşık altmış kişi de yaralandı. Bunun yanı sıra Alay’ın içindeki araçlarda ve binalarda hasarlar meydana geldi.” şeklindeki haberler de Rumiya’da yerini alarak hedef kitle üzerinde moral ve motivasyon amaçlı kullanılmıştır (Rumiya 1, 1437: 42-44; Rumiya 3, 1438: 36-49; Rumiya 7, 1438: 40).

4.1.4. Bomba Yüklü Araçlar ile Eylem

Terör örgütleri’nin ses getirici bir argüman olarak değerlendirdiği bombalı eylemler (jandarma.gov.tr., 2019) yaşadığımız çağın en mühim siyasi konularından biridir. Silahlı çatışma ve kaosun yoğun olduğu bölgeler ağırlıklı olmak üzere birden fazla coğrafi mecrada vuku bulan, hedeflenen kişi ve kurumlarla sınırlı kalmayıp sivilleri ve hükümet’tin kurumları dışında farklı kurumları da hedefleyebilen, Terör Örgütleri’nin en çok başvurdukları yöntemler arasındadır (Açıkgöz, 2013: 305). Bomba yüklü araçlar ile eylemler; *“Aden Abyan vilayeti medya ofisinin açıklamasına binaen şehadet süvarilerinden Adenli Ebu Süfyan –Allah onu kabul etsin- bomba yüklü araçla mürted Arap koalisyon güçlerinin dostu tağut Hadi hükümetine bağlı Aden’in El-Mansura muntikasındaki askere alım merkezini hedef aldı. Allah Teala’nın istişhadçı kardeşimize kolaylaştırmasıyla istişhadçı kardeşimiz mürtedlerin muntikaya yönelik yoğun güvenlik önlemlerine rağmen kontrol noktalarını geçti ve bomba yüklü aracını merkezde patlattı. Vilayetin medya ofisi, istişhad saldırısı sonucunda 60 mürtedin öldüğünü ve onlarca kişinin yaralandığını ifade etti.”*, *“Şeddadiye’nin batısında ise saldırı timleri El-Hamadat köyüne operasyon başlattı ve operasyonda şehadet süvarilerinden Ebu Yunus Harica –Allah onu kabul etsin- kardeşimiz bomba yüklü aracını köydeki mürted PKK’lıların topluluğu ortasında patlattı. Patlamada mürtedlerden çok sayıda kişi öldü ve yaralandı. Daha sonra mücahidler köyü kontrol altına aldı.”*, *“Trablus Vilayeti medya ofisinin açıklamasına göre mücahidler ile mürtedler arasındaki sıcak çatışmalar “Rakam 2” mahallesinde yaşanmaktadır. Yaşanan çatışmalar sırasında şehadet süvarilerinden iki kişi bomba yüklü araçlarını hem havadan hem de karadan Amerika tarafından desteklenen mürtedlerin topluluğu ortasında patlattı. Düzenlenen iki istişhadi operasyon sonucunda*

El-Vafak hükümeti milislerinden 70'ten fazla mürted ölüp yaralanırken mürtedlere ait 1 tank, 1 asker taşıma aracı, 2 zırhlı araç ve diğer birkaç araç imha oldu. ", "Muharrem ayının beşinde şehadet süvarilerinden Şamlı Ebu Kudame kardeşimiz, -Allah onu kabul etsin- bomba yüklü aracıyla, İslam Devleti'yle savaşmak için Atme sınır kapısından geçmeyi bekleyen Amerika destekli mürted sahavatların büyük bir topluluğuna sızdı. Böylece Allahu Teala onlara, onların hesap etmedikleri yerden geldi. Daha sonra istişhadçı kardeşimiz bomba yüklü aracını mürtedlerin toplulukları ortasında patlattı. Patlamada aralarında küfrün başlarından Ahrar Eş-Şam grubunun komutanlarından mürted 'Hişam Halife', yüksek tağuti yargı konseyi başkanı mürted "Halid Es-Seyyid" ve yargı konseyinde genel yardımcı olup Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyen 'Muhammed El- Farac' adlı bir mürted kadının da bulunduğu mürtedlerden 35 kişi ölürken 45 kişi de yaralandı.", "Bağdat vilayeti, Rebiulevvel ayının beşinde; hilafet askerlerinin güvenlik müfrezelerinden biri, Bağdat'ın doğusunda bulunan 'Sadır' mıntıkasında bomba yüklü bir araç park etti ve aracı mürted Rafizilerin toplulukları ortasında patlattı. Patlama sonucunda mürtedlerden altmış kişi ölürken yirmi kişi de yaralandı.", "Rebiulahir ayının dokuzunda; Şehadet süvarilerinden Iraklı Ebu Yahya kardeşimiz bomba yüklü aracıyla harekete geçti ve bomba yüklü aracını Bağdat'ın doğusunda bulunan 'Ulva Cemila'daki' müşrik Rafizilerin topluluklarının ve yuvalarının ortasında patlattı. Patlamada müşrik Rafizilerden yaklaşık seksen kişi öldü ve yaralandı.", "Cemaziyelevvel ayının on yedisinde; Şehadet süvarilerinden Ebu Aişe El-Cemili kardeşimiz bomba yüklü bulunan aracını "Habibiye" mıntıkasında müşrik topluluğunun ortasında patlattı. Patlamada müşrik Rafizilerden yaklaşık otuz iki kişi ölürken, altmış dört kişi de yaralandı." şeklindeki haberlerle örgütün Türkçe propaganda yayınlarından Rumiya'h'ta yerini alarak hedef kitle üzerinde moral ve motivasyon amaçlı kullanılmıştır (Rumiya'h 1, 1437: 39-40; Rumiya'h 3, 1438: 33-47; Rumiya'h 6, 1438: 31; Rumiya'h 7, 1438: 40).

DEAŞ Terör Örgütü eylemlerde kullanma amaçlı olarak 1999-2016 yılları arasında elindeki mevcut İnsansız Hava Aracı sayını 600 civarına kadar yükselmiş, 10-30 dakika civarında uçuş süresi ortalaması ve 0,5-7 kilometre arasında farklılık gösterebilen maksimum kontrol mesafesi ve 650-1.000 dolar civarında maliyeti olan İnsansız Hava Araçlarını değerlendirmiştir. Musul operasyonlarından elde edilen DEAŞ Terör Örgütü'ne ait ele geçirilen İnsansız Hava Araçları analiz edildiğinde patlayıcı madde taşıyacak ve taşıdığı patlayıcı maddeyi hedef noktaya bırakacak biçimde düzenlendiği tespit edilmiştir (Balkan, 2017).

4.1.5. Suikastler

Suikast sözcüğü, “gizlice cana kıyma ve kötülük etmeye kalkışma, bir devlet büyüğünü veya önemli bir kişiyi plan kurarak öldürme” (tdk.gov.tr., 2018) anlamına gelmektedir. DEAŞ Terör Örgütü’nün Türkçe yayın yapan propaganda araçlarından Rumiyah’da (Rumiyah 5, 1438: 7); İslam alimlerinin kafirlere yapılan suikastleri iki kısma ayırdığı, birincisinin; direk saldırarak kafiri öldürmek olduğu ve buna Arapça’da “El-Fetk” dendiği, ikincisinin; kafiri aldatıp gizli bir yerde öldürmek olduğu ve buna da “El-Gile” dendiği, günümüzde İslam’a ve Müslümanlar’a saldıran ve onlara eliyle, diliyle, malıyla ve her türlü imkanıyla zarar veren kafirlerin suikast veya diğer türlü yöntemlerle öldürülmelerinin vacip olduğu, hicret yolunu kapatan kafirlerin önderlerine suikast yapılması gerektiği, onların ister kandırarak isterse de direk hedef alarak kanlarının sokaklara dökülmesi gerektiği, Türk hükümetini ve sistemini destekleyen ve İslam Devleti’ni kötüleyen tüm küfrün önderlerine suikast düzenlenmesi ve onlara acınmaması gerektiği çağrı mahiyetinde yayın yapılmak suretiyle örgüt mensuplarının suikast eylemi yapma konusunda moral ve motivasyon yönünden desteklendiği ve yönlendirildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca “*Muharrem ayının sekizinde hilafet askerleri ‘Kosantine’ şehrinde bir mürted Cezayir polis komiserine suikast düzenleyerek öldürdü ve silahını ele geçirdi.*”, “*Rebiulahir ayının yedisinde; İslam Devleti’ne bağlı güvenlik müfrezelerinden biri, Ürdün’ün güneyinde bulunan ‘Maan’daki’ ‘Ayal’ yolu üzerinde Ürdün polisliğinde başçavuş olan Bessam El-Havrani adlı mürtede suikast düzenledi.*”, “*Rebiulahir ayının otuzunda; Hilafet askerleri, Somali’nin doğusunda bulunan “Kandala” kasabası yakınlarında attığı pusuda mürted Somali askerlerinden üç kişiyi esir aldı ve daha sonra onları idam etti.*”, “*Cemaziyelevvel ayının yirmi altısında; Hilafet askerleri, Mogadişu’nun kuzeyinde bulunan “Karan” mahallesinde mürted Somali ordusunun subaylarından ‘Muhyiddin Adani’ adlı mürtede suikast düzenledi.*”, “*Cemaziyelevvel ayının on beşinde; Hilafet askerleri, Maravilla şehrinin batısında bulunan “Mindanao” Üniversitesi muntıkasında haçlı Filipin ordusu için çalışan bir casusa suikast düzenledi.*” şeklindeki haberlerle örgütün Türkçe propaganda yayınlarından Rumiyah’ta yerini alarak hedef kitle üzerinde moral ve motivasyon amaçlı kullanılmıştır (Rumiyah 3, 1438: 48; Rumiyah 6, 1438: 31; Rumiyah 7, 1438: 39).

4.2. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN TÜRKİYE DIŞINDA YAPTIĞI EYLEMLER

Örgütlerin varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan halk desteğinin kaybedilmesi olasılığı örgütleri çoğu zaman daha hassas davranmak zorunda bırakmaktadır. Bu nedenle Terör Örgütleri'nin eylemlerini gerçekleştirdikleri hedeflerin seçiminde dikkatli davrandığı ve kendi toplumsal tabanlarına anlatabilecekleri ve eylemlerinin meşruiyetini sağlayabilecekleri saldırıları gerçekleştirdikleri görülmektedir. DEAŞ Terör Örgütü'nün icra ettiği intihar eylemleriyle eylem yaptığı ülkelerin sosyal kırılma noktalarını hedeflediği müşahade edilmiştir. Bu kapsamda, DEAŞ Terör Örgütü'nün genellikle işgalci güç olarak niteledikleri ABD ya da diğer batılı güçleri veya kendi ideolojilerini benimsemeyen farklı mezheplerden (Şii, Nusayri, "mürted" olarak nitelenen gruplar, vb.) kesimleri hedef aldığı gözlemlenmektedir. DEAŞ Terör Örgütü'nün Irak Hükümeti'ne ve bağlaşıklarına yönelik icra edilen eylemler ağırlıklı olarak, 2014 senesinde Suriye'de icra ettiği intihar eylemleri analiz edildiğinde, toplamda 47 intihar eyleminin DEAŞ Terör Örgütü ile ilişkilendirilebildiği görülmüştür. Gerçekleştirilen bu eylemlerin 38 tanesi bomba yüklü araç kullanılmak suretiyle icra edilmiştir. Bu eylemleri gerçekleştiren eylemcilerin 36'sı erkek olmakla birlikte 12 intihar eylemcisinin cinsiyeti tespit edilememiştir. İntihar eylemcilerinin büyük oranının dinsel geçmişi, mesleki durumu ve eğitim seviyesi konusunda herhangi bir tespit yapılamamıştır. İntihar eylemcilerinin %64'ünün kimlik tespiti yapılamamıştır. Eylemcilerin %32,7'sinin cinsiyeti erkek olup, intihar eylemlerinde kullanılan toplam 3 kadın eylemcinin kimliği tespit edilebilmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017: 27-32). Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkiye dışında yaptığı eylemleri kamuoyu gündeminde yer alan haber başlık ve içerikleri üzerinden ele alınmıştır.

2004-2017 yıllarında Türkiye ile Avrupa'da DEAŞ Terör Örgütü tarafından gerçekleştirilen saldırılarda 650 kişi yaşamını yitirmiştir. Gerçekleştirilen saldırılarla ilgili olarak (milliyet.com., 2011; haberturk.com., 2015; sabah.com., 2017; ntv.com., 2017).

11.03.2004 tarihinde İspanya'nın Madrid şehrinde 3 farklı yolcu trenine bombalı eylem düzenlendiği, eylemlerde 191 kişinin hayatını kaybettiği, 2 bin civarında kişinin ise yaralandığı tespit edilmiştir (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1: İspanya'nın başkenti Madrid'de gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

07.07.2005 tarihinde İngiltere'nin Londra Şehri'nde 4 teröristin çantalarında bulunan patlayıcılar marifetiyle ulaşım yönünden yoğun noktalara intihar eylemleri düzenlediği, bu eylemlerde 56 kişinin öldüğü, 700 kişinin yaralandığı tespit edilmiştir (Fotoğraf 2)

Fotoğraf 2: İngiltere'nin başkenti Londra'da gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

22.07.2011 tarihinde Norveç'in Oslo Şehri'nde, Anders Behring Breivik isimli aşırı sağcı şahsın bombalı eylem düzenlediği, eylem sonrasında polis üniforması giyerek Utoya Adası'nda öğrencilere yönelik bir katliam gerçekleştirdiği eylemlerde 77 kişi hayatını kaybederken 200 'ün üstünde kişi de yaralanmıştır (Fotoğraf 3).

Fotoğraf 3: Norveç'in başkenti Oslo'da gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (milliyet.com., 2011).

07.01.2015 tarihinde Fransa'nın Paris Şehri'nde Charlie Hebdo mizah dergisi ofisine silahlı eylem düzenlendiği, gerçekleşen eylemde on iki kişinin öldüğü, on bir kişinin yaralandığı ve ardından 09.01.2015 tarihinde Charlie Hebdo eylemini gerçekleştiren eylemcilerden Amedy Coulibaly isimli eylemcinin, Paris'te gerçekleştirdiği eylemde bir polisi öldürdükten sonra Vincenne isimli bölgede bir Yahudi marketinde bulunan müşterileri rehin aldığı ve bu iş yerinde dört kişiyi öldürdüğü, saldırganın düzenlenen polis operasyonu neticesinde öldürüldüğü, konunun DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstatiniyye'de (Konstantiniyye 1, 1436: 43): *"Fransa'da Allah Resulü'ne (s.a.s.) hakaret içerikli karikatürler yayınlayan Charlie Hebdo Dergisi'ne düzenlenen saldırının ardından İslami kitapların satışları arttı. Öyle ki bu yılın ilk çeyreğindeki İslami kitap satışları geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla 3 kat arttı."* şeklinde belirtilmek suretiyle hedef kitle üzerinde propagandif amaçlı kullanılmıştır (Fotoğraf 4, Fotoğraf 5).

Fotoğraf 4: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırılar

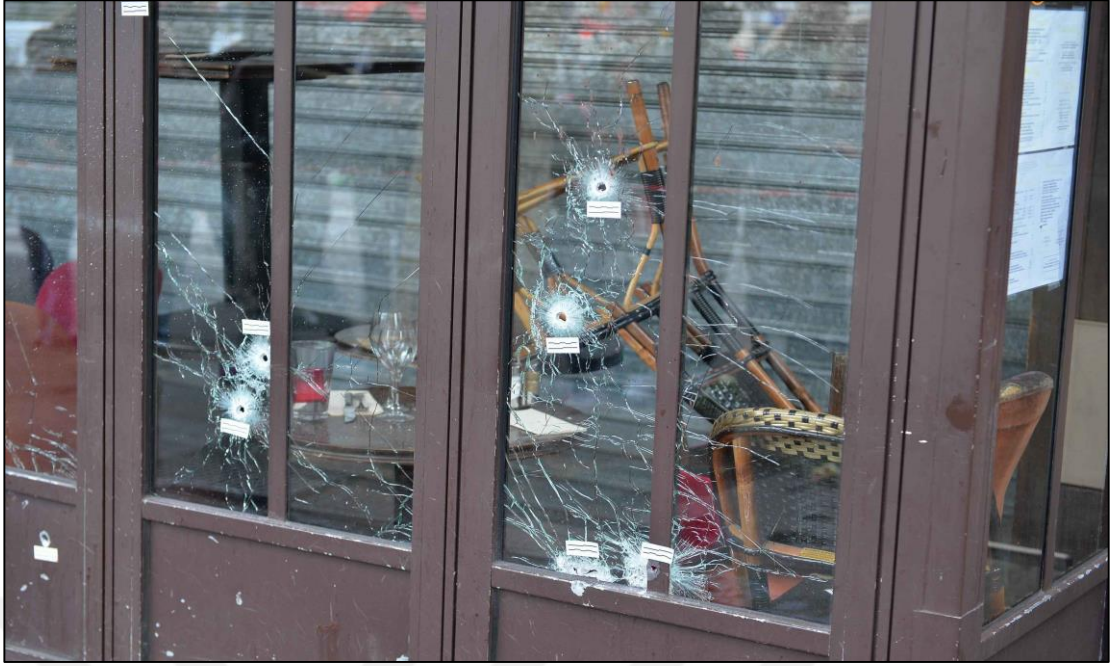
Kaynak: (sabah.com., 2017).

Fotoğraf 5: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırılar

Kaynak: (sabah.com., 2017).

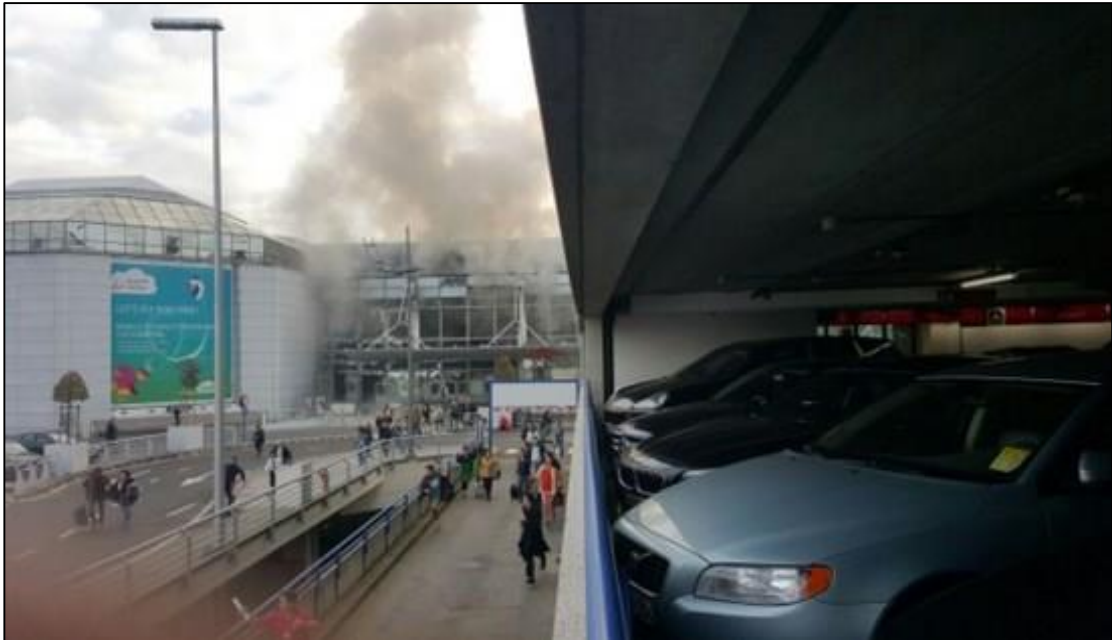
13.11.2015 tarihinde Fransa'nın Paris Şehri'nde gerçekleştirilen bombalı ve silahlı eylemlerde 130 kişinin öldüğü, 368 kişinin yaralandığı, bu saldırıyı da Terör Örgütü DEAŞ'ın üstlendiği görülmektedir (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6: Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (haberturk.com., 2015).

22.03.2016 tarihinde Belçika'nın Brüksel Şehri'nde havalimanına ve bir metro istasyonunda DEAŞ Terör Örgütü'nün üstlendiği intihar eylemlerinde 32 kişinin öldüğü, 270 kişi yaralandığı tespit edilmiştir (Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7: Belçika'nın başkenti Brüksel'de gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

14.07.2016 tarihinde Fransa'nın Bastille Günü'nde DEAŞ üyesi teröristin kamyonla insanları ezdiği saldırıda 84 kişinin ölümüne yol açtığı, konunun DEAŞ Terör Örgütü'nün propaganda amaçlı Türkçe yayın araçlarından Konstatiniyye'de (Konstantiniyye 6, 1436: 50): *“Tek olan Allah'ın yardımı ve minnetiyle izzetlendirdiği ve zafer masip ettiği hilafet askerlerinin istihbarat timlerinden bir grup İslam ve ehline karşı savaşmakta olan haçlı Belçika'yı hedef almak için bulundurları bölgeden harekete geçti. Allahu teala kardeşlerimizin elleriyle fetih nasip etti ve kendi ülkelinde haçlıların kalplerine korku saldı. Birkaç hilafet askeri Belçika'nın başkenti brükselde ellerinde otomatik silah, patlayıcı kemer ve bombalarla hedef alınan bölgelere doğru harekete geçti. Düzenlenen saldırılar sonucunda haçlı vatandaşlarından 40' tan fazlası kişi ölürken en az 210 kişi de yaralandı. Allah'a hamd ve şükürler olsun.”* şeklinde belirtilmek suretiyle hedef kitle üzerinde moral ve motivasyon amaçlı kullanıldığı anlaşılmaktadır (Fotoğraf 8).

Fotoğraf 8: Fransa'nın Nice kenti gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

19.12.2016 tarihinde Almanya'nın Berlin Şehri'nde DEAŞ'ın üstlendiği saldırıda Noel pazarına giren tırın insanları ezdiği saldırıda 12 kişinin hayatını kaybettiği, 56 kişinin ise yaralandığı tespit edilmiştir (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 9: Almanya'nın başkenti Berlin'de gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

22.05.2017 tarihinde İngiltere'nin Manchester Şehri'nde Manchester Arena'da düzenlenen konser'i hedefleyen eylemde 22 kişinin yaşamını yitirdiği, 59 kişinin yaralandığı, DEAŞ Terör Örgütü'nün üstlendiği eylemde saldırganın ölü olarak ele geçirildiği anlaşılmıştır (Fotoğraf 10).

Fotoğraf 10: İngiltere'nin Manchester kentinde gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (ntv.com., 2017).

03.06.2017 tarihinde İngiltere'nin Londra Şehri'nde üç kişinin minibüsle yayaları ezdikleri ve sonrasında bir markete girerek orada bulunanları bıçakladığı eylemde, 8 kişi yaşamını yitirirken 48 kişinin yaralanmıştır (Fotoğraf 11).

Fotoğraf 11: İngiltere'nin başkenti Londra'da gerçekleştirilen saldırı

Kaynak: (sabah.com., 2017).

4.3. DEAŞ TERÖR ÖRGÜTÜ'NÜN TÜRKİYE'DE YAPTIĞI EYLEMLER

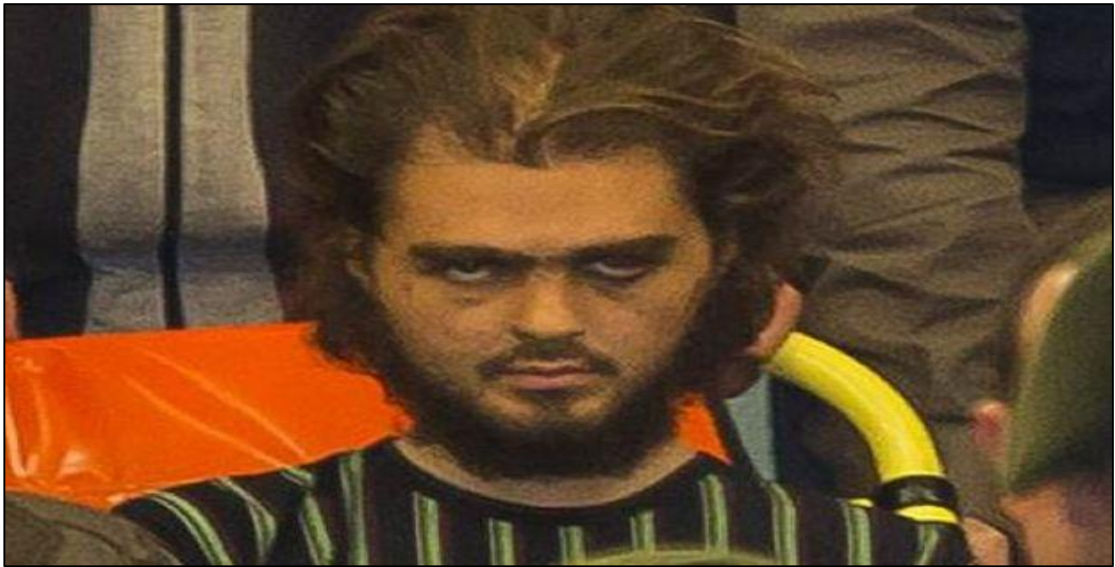
DEAŞ Terör Örgütü'nün 2015 yılı itibariyle Türkiye'ye yönelik olarak yayınlarında düşmanca bir tavır aldığı görülmüştür. Bu değişimin temelinde 2013 yılında Türkiye'nin DEAŞ Terör Örgütü'nü "Terör Örgütü" olarak kabul etmesi, devamında ise birçok alanda (kriminal, hukuki ve finansal) örgüte yönelik kararlı bir mücadeleye başlaması ve bu mücadeleyi sürdürmesi yatmaktadır. 2016 yılından itibaren DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkiye'deki eylem hedeflerinde değişiklik olmuş ve bu yıla kadar DEAŞ Terör Örgütü'nün düzenlediği eylemlerde toplumda belirli bir etnik ve ideolojik yapı hedeflenirken, bu yıldan itibaren eylemler yabancı ülke vatandaşlarına, sivillere ve güvenlik kuvvetlerine yönelmeye başlamıştır (Yeşiltaş vd., 2016: 22).

2014-2016 yılları arasında DEAŞ Terör Örgütü'nce 10 canlı bomba, 1 bombalı saldırı, 3 silahlı saldırı olmak üzere Türkiye'de 14 önemli terör saldırısı gerçekleştirilmiştir. Saldırıların sonucu "10'u polis ve 1'i asker olmak üzere toplam 304 kişi hayatını kaybetmiş, 62'si polis ve 7'si asker olmak üzere toplam 1.338 kişi yaralanmıştır." DEAŞ Terör Örgütü'nün icra ettiği intihar eylemleriyle eylem yaptığı ülkelerin sosyal kırılma noktalarını hedeflediği müşahade edilmiştir. Avrupa

lkelerinde de olduğu gibi ağırlıklı olarak çok sayıda kişinin bulunduğu, toplumsal fay hatlarını tetikleyebilecek alanlara yönelik canlı bomba saldırıları düzenleyen DEAş Terör rgt, ayrıca Türkiye'nin sınır illerine dönük roketatarlı ve havanlı saldırılar gerçekleştirmiştir. DEAş Terör rgt mensubu YTS'lerin Türkiye'de gerçekleştirdiği intihar eylemlerini İstanbul, Diyarbakır, Suruç, Ankara ile Gaziantep illerinde gerçekleşmiştir. Eylemlerin, o dönemin toplumsal hassasiyetlerine uygun hedefler olduğu görülmüştür (İçişleri Bakanlığı, 2017: 32-46). Çalışmanın bu bölümünde DEAş Terör rgt'nün Türkiye'de yaptığı eylemleri kamuoyu gündeminde yer alan haber başlık ve içerikleri üzerinden ele alınmıştır.

4.3.1. Niğde Saldırısı

DEAş Terör rgt ile mücadele konusunda Türkiye'nin kararlı bir tavır takınması ve DEAş'ı Terör rgt olarak ilan etmesi gelişmeler neticesinde DEAş Terör rgt 2013 senesinde Türkiye'ye açık tehditler yöneltmeye başlamıştır (Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2015: 52). Bu tehdidi 20.03.2014 tarihinde eylemselliğe eviren DEAş Terör rgt mensupları tarafından (Koşar, 2017: 110), Niğde/Ulukışla'da yol güvenlik ve kontrol uygulaması yapan Jandarma ve Emniyet birimlerine yönelik gerçekleştirilen silahlı saldırıda; güvenlik glerinden 2 kişi ve 1 Türk vatandaşı hayatını kaybetmiş (Fotoğraf 12), güvenlik glerinden 7 kişi ve 1 Türk Vatandaşı yaralanmıştır (milliyet.com., 2014; İçişleri Bakanlığı, 2017: 34, cnnturk.com, 2014; haberturk.com., 2018).

Fotoğraf 12: Niğde Saldırısı

Kaynak: (haberturk.com., 2018).

4.3.2. Tır Şoförlerinin Kaçırılması

Türkiye, DEAŞ Terör Örgütü'ne katılma amacıyla gelen Yabancı Terörist Savaşçılar'a yönelik tedbirleri alır ve uygularken, Irak'ta alan genişletme çabalarını devam ettiren DEAŞ Terör Örgütü mensupları tarafından 10.06.2014 tarihinde, 32 Türk vatandaşı kamyon şoförü kaçırılmış ve 23 gün sonra serbest bırakılmışlar (Fotoğraf 13), ancak tırlara ve taşıdıkları malzemelere örgüt tarafından el konulmuştur (ensonhaber.com., 2014; t24.com., 2014; sabah.com., 2014; Koşar, 2017: 111; İçişleri Bakanlığı, 2017: 34).

Fotoğraf 13: Tır Şoförlerinin Kaçırılması

Kaynak: (ensonhaber.com., 2014).

4.3.3. Türkiye'nin Irak/Musul Başkonsolosluğu'na Yönelik Eylem

11 Haziran 2014 tarihinde, DEAŞ Terör Örgütü mensupları'nca Türkiye'nin Musul Başkonsolosluğu kuşatılarak, Başkonsolos Öztürk YILMAZ'ın da aralarında bulunduğu 49 konsolosluk görevlisi rehin alınarak bilinmeyen bir yerde alı konulmuştur (İçişleri Bakanlığı, 2017: 35). Rehine krizi 101 gün sonra, Milli İstihbarat Teşkilatı ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ortak düzelediği operasyonu neticesi 20.09.2014 tarihinde 49 rehine kurtarılmıştır (radikal.com., 2014; sabah.com., 2014; milliyet.com., 2014; yenisafak.com, 2014; Koşar, 2017: 111).

4.3.4. İstanbul Turizm Şube Müdürlüğüne Saldırı

06.01.2015 tarihinde İstanbul ili Sultanahmet Turizm Şube Müdürlüğü'nü hedefleyen DEAŞ Terör Örgütü mensubu kadın teröristin gerçekleştirdiği el bombalı saldırı olayı sonucunda (Fotoğraf 14); 2 polis memuru yaralanmış ve 1 polis memuru şehit olmuştur (haberler.com., 2015; milliyet.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 35).

Fotoğraf 14: İstanbul Turizm Şube Müdürlüğü Saldırı

Kaynak: (milliyet.com., 2015).

4.3.5. İstanbul Sultanahmet İntihar Eylemi

12 Ocak 2016 tarihinde saat 10.30 sıralarında Sultanahmet Dikilitaş'ta Alman Çeşmesi'ne yakın bir alanda DEAŞ Terör Örgütü mensupları tarafından intihar eylemi gerçekleştirilmiştir. DEAŞ Terör Örgütü bu eylemle Türkiye sınırları içerisinde ilk defa yabancı ülke vatandaşlarını hedef alarak, koalisyon devletlerinin vatandaşlarını cezalandırmak suretiyle bahse konu devletlerden intikam almak ve yabancı düşmanlığını ön plana çıkararak Türkiye'den eleman toplama düşüncesini güçlendirmek istemiştir (Yeşiltaş vd., 2016: 23). Olay yerinde biri parçalanmış canlı bomba eylemcisine ait toplam 13 kişi yaşamını yitirmiş ve 16 kişi ise yaralanmıştır (Fotoğraf 15). Hayatını kaybedenlerden 12'si Alman turistlerden oluşmaktadır (hurriyet.com., 2016; sabah.com., 2016; milliyet.com., 2016; İçişleri Bakanlığı, 2017: 36).

Fotoğraf 15: İstanbul Sultanahmet İntihar Eylemi

Kaynak: (sabah.com., 2016).

4.3.6. İstanbul/İstiklal Caddesi İntihar Eylemi

19 Mart 2016 günü saat 10.55 sıralarında İstanbul İli İstiklal Caddesi üzerinde DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca intihar saldırısı düzenlenmiştir. Görgü tanıklarının, eylemcinin turist grubunun yanından geçerken bombayı patlattığını söylediği eylem neticesinde; 3'ü İsrail, 1'i İran uyruklu olmak üzere toplam 4 kişi hayatını kaybetmiş, 21'i Türk, (1'i Polis), İsrail (11 kişi), İrlanda (5 kişi), İran (3 kişi), Türkmenistan (2 kişi), Arabistan (1 kişi), Portekiz (1 kişi) ve Kuveyt (1 kişi) uyruklu olmak üzere toplam 45 kişi (Fotoğraf 16) yaralanmıştır (hurriyet.com., 2016; sputniknews.com, 2016; İçişleri Bakanlığı, 2017: 36).

Fotoğraf 16: İstanbul/İstiklal Caddesi İntihar Eylemi

Kaynak: (sputniknews.com, 2016).

4.3.7. İstanbul Atatürk Hava Limanı İntihar Eylemi

28 Haziran 2016 tarihinde saat 21.50 sıralarında İstanbul Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali'nde DEAŞ Terör Örgütü mensupları tarafından üç ayrı intihar eylemi gerçekleştirilmiştir. Eylem neticesinde; 48 kişi hayatını kaybetmiş ve 240 kişi yaralanmıştır. Saat 21.51'de ikinci ve üçüncü terörist dış hatlar gidiş kapısından içeri girer girmez birbirlerinden farklı istikametlere yönelerek kalaşnikof silahlarla rastgele ateş etmeye başlamışlardır. Saat 21.52'de üçüncü şahıs, dış hatlar gidiş katında polis tarafından vurularak yaralanmış, yaralı halde bulunan canlı bomba üzerinde bulunan intihar yeleğinin pimini çekerek kendisini patlatmıştır. Saat 21.54'te ikinci terörist dış hatlar gidiş katında kalaşnikofla ateş ederek yürüyen merdivenlerden alt katta bulunan dış hatlar geliş katına inmiş, gelen yolcu bekleme salonuna doğru koşarak kendisini patlatmıştır. "DEAŞ Terör Örgütü'nün eylemleri içinde potansiyel olarak en yıkıcı ve karmaşık yapıya sahip olan bu eylem, özellikle saldırıyı gerçekleştirenlerin Kafkasya uyruklu savaş tecrübesi olan teröristler olmaları ve saldırının Atatürk Havalimanı gibi insan profili bakımından uluslararası bir karakter arz eden mekanda karmaşık silahlarla gerçekleştirilebilmesi DEAŞ Terör Örgütü tehdidinin Türkiye için uzun vadeli stratejik

bir soruna dönüştüğünü açık olarak ortaya koymuştur” (İçişleri Bakanlığı, 2017: 37; Yeşiltaş vd., 2016: 24; BBC.com., 2016; Turksail.com., 2016). Atatürk Havalimanı’na yönelik olarak düzenlenen eylem ile DEAŞ Terör Örgütü’nün farklı bir saldırı şekli ile karşı karşıya olunduğu, eylemi gerçekleştiren teröristlerin Çeçen ve Dağıstan kökenli olmalarının sadece bu olaya özgü olmadığını, 18 Haziran 2016’da İstanbul/Beylikdüzü’nde ortaya çıkarılan hücrenin de DEAŞ’ın Çeçen kolunu oluşturduğu, Türkiye’nin Kafkas kökenli DEAŞ yapılanması diye bir problemi olduğu ve bu sorunun giderek büyüdüğü şeklinde güvenlik birimlerince değerlendirmeler yapıldığını anlatan haberlerde bulunmaktadır (hurriyet.com., 2016).

4.3.8. İstanbul Reina Gece Kulübüne Yönelik Eylem

01 Ocak 2017 günü saat 01.15 sıralarında İstanbul İli Beşiktaş İlçe’sinde faaliyet gösteren ‘REİNA’ isimli eğlence mekanına yönelik DEAŞ Terör Örgütü mensubu Abdulkadir Masharipov isimli şahıs tarafından uzun namlulu silahla saldırı eylemi gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 17). Saldırıda 39 kişi hayatını kaybetmiş, 95 kişi ise yaralanmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2017: 38; bbc.com., 2017; haberturk.com., 2017; sabah.com., 2017).

Fotoğraf 17: İstanbul Reina Gece Kulübüne Yönelik Eylem

Kaynak: (haberturk.com., 2017).

4.3.9. Kilis'te Askeri Personele Yönelik Eylemler

01 Ocak 2015 tarihinde Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı olarak Kilis sınır bölgesinde görev yapan 1 askeri personel (Astsubay), sınırda yaşanan bir takibin devamında Suriye topraklarına geçmesinin ardından DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca kaçırılmıştır (Fotoğraf 18). Kaçırılmasından 4 gün sonra sınır bölgemizde serbest bırakılmıştır. 01.09.2015 tarihinde Kilis/Yavuzlu Beldesi sınır hattından Suriye bölgesine geçmeye çalışan bir kişiye müdahale eden askeri personele yönelik olarak sınırın diğer tarafından ateş açılması neticesi Yusuf BEYLEM isimli askeri personel yaşamını yitirmiş, bir askeri personel ise Suriye bölgesine kaçırılmıştır (milliyet.com., 2015; hurriyet.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 39).

Fotoğraf 18: Kilis'te Askeri Personele Yönelik Eylemler

Kaynak: (hurriyet.com., 2015).

4.3.10. Diyarbakır HDP Mitingine Yönelik Bombalı Eylem

Türkiye’de kaos ortamı yaratmak isteyen güçler 5 Haziran 2015 tarihinde Diyarbakır İstasyon Meydanı’nda Halkların Demokratik Partisi’nin seçim mitinginde 2 bombalı saldırı gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 19). Saldırı sonucunda 4 Türk Vatandaşı hayatını kaybetmiş, 8 güvenlik görevlisi ve 279 Türk Vatandaşı yaralanmıştır (haberturk.com., 2015; hurriyet.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 40; ahaber.com., 2017).

Fotoğraf 19: Diyarbakır HDP Mitingine Yönelik Bombalı Eylem

Kaynak: (ahaber.com., 2017).

4.3.11. Diyarbakır’da Güvenlik Güçlerine Yönelik Eylem

Diyarbakır İli Cumhuriyet Başsavcılığı’nca yürütülen bir soruşturma kapsamında, çatışma bölgeleriyle irtibatlı oldukları belirlenen toplam 16 şüphelinin yakalanmasına yönelik 26 Ekim 2015 tarihinde 14 farklı adreste güvenlik güçlerince operasyon gerçekleştirilmiştir. Operasyon gerçekleştirilen Kayapınar İlçesi’nde

meydana gelen patlama ve çatışma sonucunda 2 polis memuru hayatını kaybetmiş, 7 polis memuru yaralanmıştır (Fotoğraf 20). DEAŞ Terör Örgütü mensubu olan 7 terörist ölü olarak ele geçirilmiş ve 19 Terör Örgütü mensubu gözaltına alınmıştır (haberturk.com., 2015; hurriyet.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 40;).

Fotoğraf 20: Diyarbakır'da Güvenlik Güçlerine Yönelik Eylem

Kaynak: (hurriyet.com., 2015).

4.3.12. Şanlıurfa/Suruç İntihar Eylemi

Türkiye'nin çeşitli illerinden gelerek, bir kampanya kapsamında toplanılan yardımları Ayn el Arab bölgesine götürmek amacıyla 260 kişi 19 Temmuz 2015 tarihinde Şanlıurfa ili Suruç İlçesi'ne gelmiştir. İlçeye gelen bu gruptan yaklaşık 200 kişi bekleme yapmak, ihtiyaç gidermek için DBP İlçe Yönetimi'nce Amara Kültür

Merkezi'nde ağırlanmıştır. 20 Temmuz 2015 tarihinde grubun bulunduğu Amara Kültür Merkezi bahçesinde DEAŞ Terör Örgütü mensubu bir şahıs tarafından intihar eylemi gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 21). Eylem neticesi eylemcinin de aralarında bulunduğu 34 kişi yaşamını yitirmiş ve 86 kişi ise yaralanmıştır (haberturk.com., 2015; ntv.com., 2015; milliyet.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 41).

Fotoğraf 21: Şanlıurfa/Suruç İntihar Eylemi

Kaynak: (haberturk.com., 2015).

4.3.13. Adana ve Mersin Bombalı Eylemleri

18 Mayıs 2015 tarihinde DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca Adana İli Seyhan İlçesi ve Mersin HDP İl teşkilatlarına yönelik eş zamanlı bombalı saldırı gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 22). Saldırıda 4 Türk vatandaşı yaralanmıştır (bbc.com., 2015; sputniknews.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 41).

Fotoğraf 22: Adana ve Mersin Bombalı Eylemleri

Kaynak: (bbc.com., 2015).

4.3.14. Ankara Tren Garı İntihar Eylemleri

10 Ekim 2015 tarihinde çeşitli sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği gösteri yürüyüşü hazırlıkları esnasında buluşma noktası olarak belirlenen Ankara Tren Garı'nda saat: 10.04'te bir patlama meydana gelmiş, 3 saniye sonra 50 metre mesafede ikinci bir patlama daha meydana gelmiştir (Fotoğraf 23). İntihar eylemi neticesinde 2 örgüt mensubu olmak üzere toplam 102 kişi hayatını kaybetmiş, güvenlik kuvvetleri de dahil olmak üzere 417 Türk vatandaşı yaralanmıştır (hurriyet.com., 2015; sputniknews.com., 2015; İçişleri Bakanlığı, 2017: 42).

Fotoğraf 23: Ankara Tren Garı İntihar Eylemleri

Kaynak: (hurriyet.com., 2015).

4.3.15. Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'ne Yönelik İntihar Saldırısı

01 Mayıs 2016 günü saat 09.30 sıralarında Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü'ne yönelik olarak DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca bombalı saldırı gerçekleştirilmiş ve örgüt ilk defa Türkiye sınırları içerisinde güvenlik kuvvetlerini hedef almıştır (Fotoğraf 24). Netice itibariyle bu saldırı, örgütün Türkiye'ye yönelik stratejisindeki değişimi pekiştirmiştir. DEAŞ Terör Örgütü, Türkiye'ye yönelik olarak sürdürdüğü muğlak savaşı somutlaştırdığını açık olarak ortaya koymuştur. DEAŞ Terör Örgütü'nün bahse konu değişimindeki en önemli etken ise Türkiye'nin, Halep'te DEAŞ Terör Örgütü'ne yönelik mücadele eden muhaliflere vermiş olduğu destektir. Eylem neticesinde 3 polis memuru hayatını kaybederken, 26'sı polis memuru olmak üzere toplam 31 kişi yaralanmıştır. Bombalı araç bariyerleri ezerek geçmek suretiyle infilak etmiştir (Yeşiltaş vd., 2016: 24; haberturk.com., 2016; yenisafak.com., 2016; cnnturk.com., 2016, İçişleri Bakanlığı, 2017: 42).

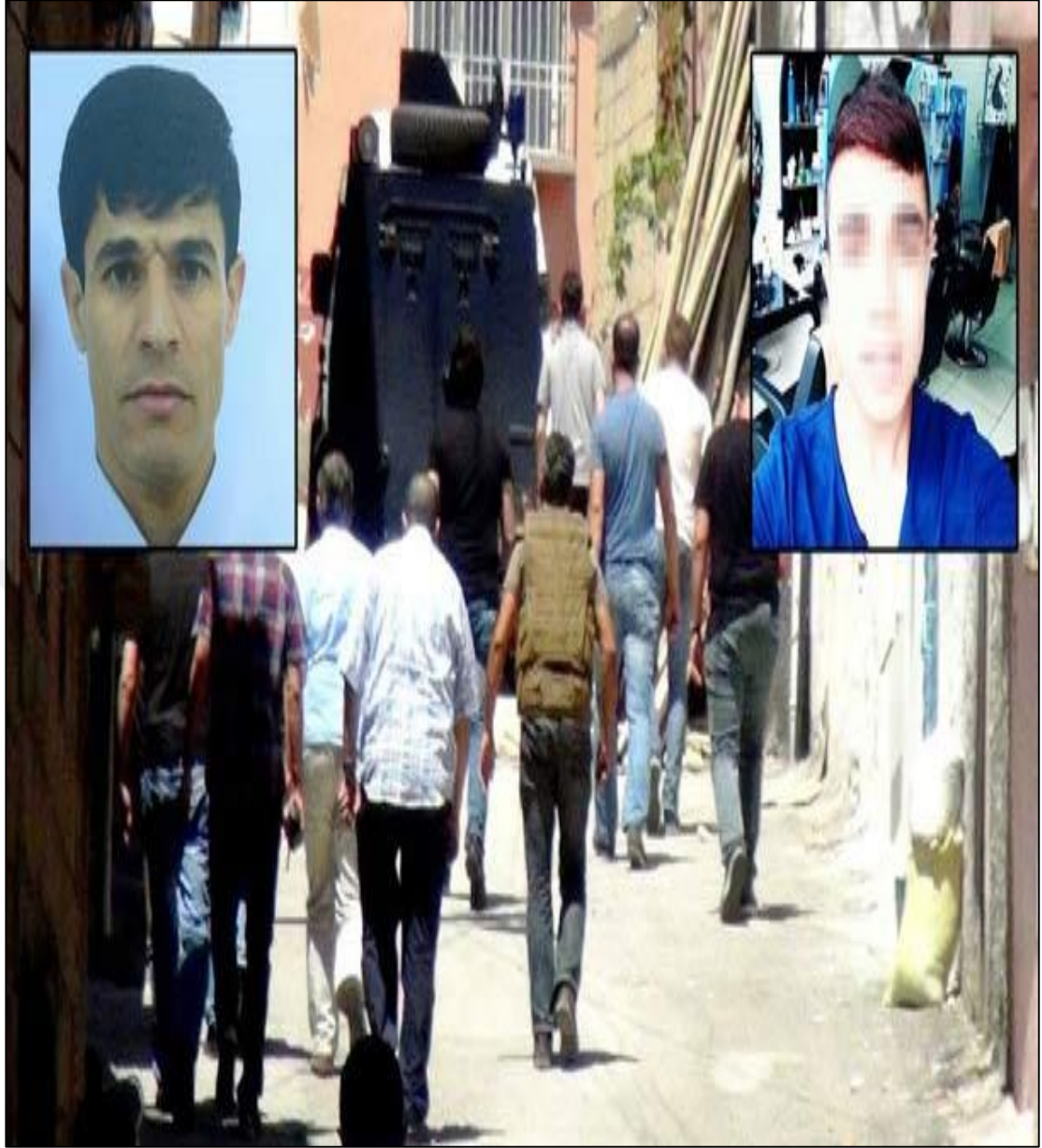

Fotoğraf 24: Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'ne Yönelik İntihar Saldırısı

Kaynak: (yenisafak.com., 2016).

4.3.16. Gaziantep'te Polise Silahlı Saldırı

Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince 13 Temmuz 2016 günü DEAŞ Terör Örgütü mensuplarının faaliyetlerinin deşifresine yönelik olarak yapılan çalışmalarda DEAŞ Terör Örgütü mensubu tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucu (Fotoğraf 25) polis memuru Hüseyin GÜMÜŞ ağır yaralanmış, tedavisi için kaldırıldığı hastanede 23 Temmuz 2016 tarihinde hayatını kaybetmiştir (haberturk.com., 2016; sabah.com., 2016; dunyabulteni.net., 2016; milliyet.com., 2017; İçişleri Bakanlığı, 2017: 43).

Fotoğraf 25: Gaziantep’te Polise Silahlı Saldırı

Kaynak: (milliyet.com., 2017).

4.3.17. Gaziantep İntihar Eylemi

20 Ağustos 2016 tarihinde saat 22.50 sıralarında Gaziantep/Şahinbey İlçesi Beybahçe Mahallesi’ndeki sokak düğününde canlı bomba eylemi gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 26). Meydana gelen patlamada tamamı sivil şahıslardan oluşan 56 kişi hayatını kaybetmiş, 94 kişi yaralanmıştır. Bu eylem DEAŞ’ın Türkiye’nin sosyal uyumunu hedef seçtiğini göstermiştir (Yeşiltaş vd., 2016: 24; milliyet.com., 2016; takvim.com., 2016; İçişleri Bakanlığı, 2017: 43).

Fotoğraf 26: Gaziantep'teki 20 Ağustos 2016 tarihli İntihar Eylemi

Kaynak: (takvim.com., 2016).

4.3.18. Gaziantep İntihar Eylemi

Gaziantep'te olası muhtemel eylemlerin önüne geçilmesi amacıyla 16 Ekim 2016 tarihinde saat 11.15 sıralarında başlatılan operasyonel çalışmalarda Şahinbey İlçesi'nde bir hücre evi olduğu, buraya açık kimlik bilgisi tespit edilemeyen bir şahıs tarafından bir çanta bırakıldığı öğrenilmiştir. Hücre evine yönelik olarak düzenlenen operasyon esnasında DEAŞ Terör Örgütü'ne mensup bir şahıs tarafından intihar eylemi gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 27). Eylem neticesinde; 3 polis memuru hayatını kaybetmiş, 9 polis memuru ve 4 Suriye uyruklu sivil yaralanmıştır (takvim.com., 2016; hurriyet.com., 2016; haberturk.com., 2016; İçişleri Bakanlığı, 2017: 44).

Fotoğraf 27: Gaziantep'teki 16 Ekim 2016 tarihli İntihar Eylemi

Kaynak: (takvim.com., 2016).

4.3.19. Örgütün Türkiye'de Gazetecilere Yönelik Suikast Eylemleri

Çalışmanın bu bölümünde DEAŞ Terör Örgütü'nün Türkiye'de gazetecilere yönelik suikast eylemleri kamuoyu gündeminde yer alan haber başlık ve içerikleri üzerinden ele alınmıştır (bbc.com., 2015; ntv.com., 2015; t24.com., 2015; mynet.com., 2015; trthaber.com., 2016; megahaber27.com., 2016; İçişleri Bakanlığı, 2017: 45).

4.3.19.1. İbrahim Abdulkadir ve Firaz HAMADİ'nin Öldürülmesi

30.10.2015 tarihinde, El Cezire isimli haber ajansı'nın muhabirleri olan İbrahim Abdulkadir ve Firaz HAMADİ isimli şahıslar Şanlıurfa ilinde ikamet ettikleri evde DEAŞ Terör Örgütü mensuplarınca boğazları kesilerek öldürülmüştür (Fotoğraf 28). DEAŞ Terör Örgütü sosyal medyadan yayınladığı video görüntüsü ile olayı üstlendiğini bildirmiştir.

Fotoğraf 28: İbrahim Abdulkadir ve Firaz HAMADİ'nin Öldürülmesi

Kaynak: (bbc.com., 2015).

4.3.19.2. Gazeteci Naji ALJARF'ın Öldürülmesi

DEAŞ Terör Örgütü'nün aleyhinde belgesel sunan gazeteci Naji ALJARF, Gaziantep ilinde 28.12.2015 tarihinde tabanca ile başından vurularak öldürülmüştür. Olayın faili Yusuf Hamed EŞVERİHİ; talimatı DEAŞ Terör Örgütü içerisinde üst düzey komutan olan Muhammed isimli şahıstan aldığını ve eylemi gerçekleştirdiğini kabul etmiştir.

Fotoğraf 29: Gazeteci Naji ALJARF'ın Öldürülmesi

Kaynak: (t24.com).

4.3.19.3. Muhammed Zahir El ŞARKAT'ın Öldürülmesi

DEAŞ Terör Örgütü; 10.04.2016 günü Gaziantep ilinde Muhammed Zahir El ŞARKAT isimli gazeteci'nin öldürülmesi olayını üstlenerek, Muhammed Zahir El ŞARKAT'ı DEAŞ Terör Örgütü karşıtı programlar sunduğu gerekçesiyle öldürdüğünü örgüt ile bağlantılı yayın yapan Amaq Haber Ajansında açıklamıştır (Fotoğraf 29).

Fotoğraf 30: Muhammed Zahir El ŞARKAT'ın Öldürülmesi

Kaynak: (megahaber27.com., 2016).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Terör ve terörizmin temel kavramları ile Türkiye’de DEAŞ Terör Örgütü’nün İdeolojisi, Yapısı, Propaganda Faaliyetleri ve Eylemleri arasındaki ilişkinin kavramsal, normatif, kuramsal açıdan irdelendiği, terör ve terörizm hususunda bazı temel kavramlar, terörizmin unsurları ve türleri, Terör Örgütleri’nin genel yapısı, DEAŞ Terör Örgütü’nün ideolojisi, yapısı, terminolojisi, propaganda faaliyetleri, eleman kazanma yöntemleri, terörist (eylemci) profili ve eylemlerinin detaylandırılarak ortaya konulduğu bu çalışmada yukarıda bahsetmiş olduğumuz hususlar birlikte ele alındığı ve değerlendirildiğinden çözüm odaklı öneriler de bir arada değerlendirilmiştir. Bu öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

Gelecekte bazı devletlerin Terörist Unsurlara/Terör Örgütleri’ne destek olma çabalarını güçleştirmesi yahut olanaksız kılması açısından terörizmi kesin çizgilerle ve net bir şekilde tanımlamak faydalı olacaktır. Fakat günümüzde terörizmin bir müdahale ve işgal aracı olarak kullanıldığı düşünüldüğünde bunun gerçekleşmesi çok zor görülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’nin jeopolitik konumu düşünüldüğünde her türlü terör faaliyetine karşı hazırlıklı olması gerekmektedir. Etnik ve DEAŞ Terör Örgütü gibi dini menşeiili olduğunu iddia eden Terör Örgütleri’nin beslendiği argümanlar ve kaynakların iyi tespit edilip bertaraf edilmesi gerekmektedir.

DEAŞ Terör Örgütü’nün eleman teminine yönelik yöntem ve faaliyetleri değerlendirildiğinde hedef aldığı sosyal dokuyu analiz ederek stratejilerini bu doğrultuda belirlediği bilinmektedir. Hemen hemen her kesimden eleman kazanabilmekle beraber ağırlıklı olarak yoksul, eğitim seviyesi düşük ve muhafazakar kişilerden daha fazla eleman temin ettikleri görülmektedir. Özellikle ırkçı ve din menşei’li Terör Örgütleri bu tür profile sahip elemanları kazanmak için her türlü yolu denemektedir. Çünkü bu profil özelliklerine sahip elemanları terör eylemlerinde

kullanmaları çok daha kolay olmaktadır. Türkiye nüfusunun hem mezhep hem de etnik olarak çeşitliliğe sahip olması bu tür Terör Örgütleri'nin her zaman ortaya çıkma riskini arttırmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'de özellikle çocuklar ve gençlerin dini konularda radikalleştirilmesinin önünün kesilmesi, dezavantajlı (özellikle ekonomik) mahalle ve alanlarda sosyal, kültürel ve eğitici çalışmaların artırılması gerekmektedir.

DEAŞ Terör Örgütü'nün en önemli ve öncelikli hedef kitlesini meydana getiren gençleri hedefleyen “Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri” tertip edilmeli, radikalleşmelerini (selefi aşırılık) engelleyecek tedbirler alınmalıdır. Bu bağlamda; DEAŞ Terör Örgütü'nün genç müzahir ve sempatizan kitleye yönelik oluşturduğu propagandif söylemleri bertaraf edecek “alternatif dini söylemlerin” alanında kendini geliştirmiş şahıslar tarafından oluşturularak yaygınlaştırılması ve oluşturulan bu alternatif söylemlerin kitlelerle paylaşılması gerekmektedir.

DEAŞ Terör Örgütü'nün dünya genelinde körüklediği bir diğer konu ise İslam karşıtlığı veya düşmanlığıdır. Dolayısıyla tüm dünyada İslamafobinin de artmasında etkili olmaktadır. Bu nedenle İslamı temel aldığı iddia eden bu örgüte karşı İslamın insani ve ılımlı tarafını göstermek ve bunu tüm dünya kamuoyuna ve kitlelere duyurmak gerekmektedir. Böylece İslam menşei'li ortaya çıkabilecek diğer Terör Örgütleri'ne karşı da bir çeşit önlem alınmış olacaktır.

DEAŞ Terör Örgütü'nün elemanlarının genellikle erkek, 25-40 orta yaş grubundan olduğu, gelir ve eğitim düzeyleri düşük, belli bir işi olmayan kişilerden oluştuğu görülmektedir. İlginçtir ki özellikle AB üyesi gelişmiş ülkelerden DEAŞ Terör Örgütü'ne katılım oldukça yüksektir. Bu ülkelerden DEAŞ Terör Örgütü'ne katılanların bir kısmının aileden Müslüman olmadıkları daha sonra Müslüman oldukları görülmektedir. Bu durum DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan elemanların uluslar, ırklar ev dinler arası boyutta olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla DEAŞ Terör Örgütü'ne eleman profili ile ilgili gerçek bir özetleme yapmak oldukça zordur. Fakat buna rağmen DEAŞ Terör Örgütü'ne katılan elemanları ortak bir ağda bir araya getiren, bir arada tutan, güçlendiren, büyüten ve motive eden kaynaklar konusunda bu insanların “radikalleştikleri çevre” ön plana çıkmaktadır.

DEAŞ Terör Örgütü'ne özellikle etkin olarak kullandıkları propaganda araçlarını çok sistemli ve başarılı idare ettiklerini söyleyebiliriz. Nitekim dünyanın farklı ülkelerinden çok farklı etnik yapıya sahip insanları ikna edebilmeleri propaganda

araçlarının ne denli başarılı kullanıldığını kanıtlamaktadır. Çalışmada da ortaya konulduğu gibi propaganda dergilerinde belirli kelimeleri bilinçli kullandıkları ve özellikle “ben ve öteki” ayrımını vurguladıkları ve bu sayede “Cihad” çağrısında bulundukları görülmektedir. Bu başarılı propaganda sayesinde ise Müslüman olsun olmasın dünyanın farklı ülkelerinde terör eylemleri gerçekleştirebilmektedir. Örneğin birçok Müslüman ülke lideri “Tağut”, halk ise “Mürted” ilan edilmiş ve böylece Müslümanlar’ın katli ve Müslüman ülkelerde terör eylemleri de meşrulaştırılmıştır. Dolayısıyla DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda araçlarının çok sistemli ve eğitimli bireyler tarafından idare edildiğini de söyleyebiliriz.

DEAŞ Terör Örgütü’nün propaganda faaliyetlerini yürüttüğü dergilerin içerik olarak da kısmen birbirinden farklılık gösterdiğini de söyleyebiliriz. Örneğin Dabıq Dergisi’nin 9. sayısında DEAŞ Terör Örgütü daha çok ayrıştırmayı körükleyecek şekilde bir propaganda yoluna gitmiş ve düşmanın kimler olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır. Benzer durum Rumiya Dergisi’nin tüm sayılarının genelinde de görülmektedir. “Ben ve Öteki” kavramlarının sürekli işlendiği dergide Müslüman ülkelerde de “Ben ve Öteki” nin kim olduğu ortaya konulmuştur. Böylece derginin hemen hemen tüm sayılarında Müslüman topraklarının aslında büyük ölçüde “Diyar-ı Küffar” olduğu ve bu topraklarda yaşayan Müslümanlar’ın da nerdeyse tamamının “Küfre bulaşmış” birer “Mürted” oldukları algısı yaratılmaya çalışılmıştır. Böylece Müslüman ülkelerde de “Cihad” yapılabilir ve terör eylemleri gerçekleştirilebilir algısı yaratılmıştır. Rumiya Dergisi’nde karşımıza çıkan bir diğer önemli kelime ise “Hilafet”tir. Bu kelimenin çok sık kullanılması yukarıda belirttiğimiz gibi Müslüman devletlerdeki mevcut demokratik ya da diğer yönetim şekillerinin benimsenmediği ve Hilafet sisteminin talep edildiği anlamını taşımaktadır. Hilafet’in ise Sünni İslam geleneği olduğu düşünüldüğünde DEAŞ Terör Örgütü’nün öncelikli hedefinin Sünni Müslümanlar’ın yoğun yaşadığı ülkeler olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer önemli dergilerden biri olan Konstantiniye’de ise “Cihad” kavramının daha fazla ön plana çıkarıldığını görmekteyiz ve “Cihad yapanlar” bu dergide sürekli Cennet ile müjdelenmiştir. Dolayısıyla her üç dergi de her ne kadar benzerlik gösterse de yarattığı algı ve kavramlar açısından farklılıklar da taşımaktadır. Örneğin Dabıq ve Rumiya Dergileri’nde daha çok bireylerin zihinlerinde bir nevi “Ben ve Öteki” kavramı yerleştirilmeye çalışılırken, Konstantiniye Dergisi’nde daha çok “Cihad” ilanı yapılmaktadır. Her üç dergide de özellikle Müslüman toplumlardaki bireylerin gerçekte

Müslüman olmayıp dinden çıkmış birer “Mürted” oldukları, yöneticilerin “Tağut” veya kabaca birer “Firavun” oldukları ve bir “Ben ve Öteki” yani düşman yaratma çabası içinde oldukları görülmektedir. Bu algı operasyonu, çeşitli yazılar ve örneklerle desteklenerek dışlanmış, yoksul, bir beklentisi olmayan veya marjinal din eğitimi almış insanları etkileyerek DEAŞ Terör Örgütü’ne katılımlarının önünü açmaktadır.

İslami argümanlar üzerinden eylem gerçekleştiren DEAŞ Terör Örgütü’nün, özellikle Müslüman ülkelerde çocuk, yaşlı-genç, erkek-kadın, alevi-sünni, Müslüman-gayrimüslim ayırt etmeksizin birçok eylemi gerçekleştirebilmesi “propaganda ile kazandıkları elemanları çok iyi motive ettiklerine” de işartettir. Bu durum DEAŞ Terör Örgütü’nü büyük ölçüde daha çok kolluk kuvvetlerine karşı mücadele eden diğer Terör Örgütleri’nden ayırmakta ve DEAŞ gibi Terör Örgütleri’ni daha tehlikeli hale getirmektedir. Bu denli sofistike bir yapıya haiz olmasına karşın etkin analiz ve stratejiler üretebilen bir örgütle baş edebilmek için kullandığı argüman ve stratejileri doğru tahlil etmek ve etkin politikalar üretmek gerekmektedir.

DEAŞ Terör Örgütü ile küresel düzeyde mücadele konusunda uluslararası mutabakat sağlanmalı ve gerçekleştirilecek bu mutabakat çerçevesinde petrol ticareti, uyuşturucu satışı gibi örgütün finans kaynaklarını oluşturan ekonomik yolların önü kapatılmalıdır. Böylelikle ekonomik gücünü kaybetmiş olan bir Terör Örgütü’ne katılım azalacak ve örgüt savaşılabile gücünü de kaybedecektir.

Örgütün müzahir ve sempatizan kitleye fikirlerini empoze etmek amacıyla argüman olarak değerlendirdiği sosyal medya gücünü zayıflatmak/ortadan kaldırmak için sosyal medyayı aktif olarak kullanan ve bu konuda üstünlüğü söz konusu olan uluslararası şirketlerin desteklediği DEAŞ Terör Örgütü’ne ait siteler ve sosyal medya hesapları kapatılmalı, bunları açan kişi/kişiler tespit edilerek gerekli yasal tahkikat başlatılmalıdır. Gerçekten de DEAŞ Terör Örgütü’nün en önemli propaganda araçlarını elektronik dergiler ve sosyal medya hesapları oluşturmaktadır.

DEAŞ Terör Örgütü tüm dünya ve özellikle Türkiye açısından önemli bir tehdittir. Türkiye, Ortadoğu ile Avrupa arasında geçiş noktasında yer alması nedeniyle hem DEAŞ Terör Örgütü elamanlarının transit geçiş amaçlı olarak kullandıkları hem de önemli ölçüde eleman kazandıkları bir ülkedir. Kaldı ki Türkiye dünyadaki tüm Müslüman ülkeler arasında demokrasinin kök saldığı, Cumhuriyet ile yönetilen ve en modern olanıdır. Bu özellikleri ile Türkiye, DEAŞ Terör Örgütü gibi dini referans

gösteren radikal Terör Örgütleri tarafından büyük bir tehdit olarak algılanarak, düşman ilan edilmektedir. Bu nedenle Türkiye bu tür Terör Örgütleri'ni besleyen şartları bertaraf etmeli ve bu şartlar filizlenmeden önlem almalıdır. Aksi takdirde farklı dönemlerde farklı isimlerle ortaya çıkan bu tür Terör Örgütleri ile sürekli karşılaşmak zorunda kalacaktır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, R. (2013).İntihar Saldırıları: Terör mü Özgürlük Arayışı mı?, *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 8 (2): 303-330. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/17727> Erişim Tarihi: 11.01.2019.
- Alizade, R. (2015). Ermeni Terör Faaliyetlerine Dair. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 2 (5): 107-123.
- Altuğ, Y. (1995). *Terörün Anatomisi*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, s.207.
- Altuntaş, H. ve Şahin, M. (2011). *Kur'an-ı Kerim Meali*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, ss.1-705.
- Anonim. (1983). *Türkiye'de Anarşi ve Terörün Sonuçları ve Güvenlik Kuvvetlerince Önlenmesi*. Ankara: Başbakanlık Yayınları, Ankara, s.89.
- Arıboğan, D. Ü. (2005). *Nefretten Teröre*. Ümit Yayıncılık, Ankara, ss.121-126.
- Aydınalp, H. (2009). İntihar Eylemlerinde Dinin Anlamı ve Sınırları, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 37 (2): 129-146. http://ktp.isam.org.tr/pdfdrg/D00072/2009_37/2009_37_AYDINALPH.pdf Erişim Tarihi: 15.12.2018.
- Ayhan, B. Çifçi M. E. (2018). IŞID, Propaganda ve İslamofobi. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 17-32.
- Baharççek, A. (2000). Etnik Teör ve Etnik Terörle Mücadele Sorunu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1): 11-27. <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt10/sayi1/011-028.pdf> Erişim Tarihi: 18.16.2018.

- Balkan, S. (2017). *DEAŞ'ın İHA Stratejisi Teknoloji ve Yenilikçi Terörizmin Yükselişi*. İstanbul: Seta Yayınları 84.
- Begzad, R. (2014). *11 Eylül Sonrası Afganistan'da Demokratikleşme ve Taliban Örgütü*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s.57.
- Benli, M. H. (2019). Gar Katliamı Davasında Gerekçeli Karar: DEAŞ'ın Amacı Kin Ve Nefret Yaratmaktı, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/gar-katliami-davasinda-gerekceli-karar-deasin-amaci-kin-ve-nefret-yaratmakti-41126870> Erişim Tarihi: 01.03.2019.
- Biçer, R. (2015). İşid Düşünce Yapısının Teolojik Arkapları, *Kelam Araştırmaları*, 13 (1): 1-11. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/179945> Erişim Tarihi: 15.10.2018.
- Bilge Adamlar Kurulu Raporu, (2015). *Irak ve Suriye'deki Gelişmelerin Türkiye'ye Etkileri*, Bilgesam Yayınları Yayınları, 65: 52.
- Bodur, H. E. (2003). Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör, *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2: 7-20.
- Bodur, H. E. (2005). Dini Motifli Terör Fenomeni Ve İslam'ın Siyasal İstismarı, *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5: 65-88. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/213408> Erişim Tarihi: 12.10.2018.
- Bolay, S. H. (1990). *Felsefi Doktrinler Sözlüğü*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.17.
- Caşın, M. H. (2008). *Uluslararası Terörizm*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss. 5-935.
- Cinoğlu, H. ve Özeren, S. (2009). Uluslararası Literatürde Din ve Terörizm. *Polis Dergisi*, 15 (59-60): 21.
- Cora, M. (2018). Şeytani Güç Sembolü Tağut ve İfade Ettikleri. *Journal of Islamic Research*, 29(3): 533-550.
- Çakır, F.M., Aslan, Ö., Kıyıcı, H., Söylemez, H. İ., Öztürk, M., Şahin, Y., Demirbaş, M., (2017). *Radikalleşme, Şiddet İçeren Aşırılık ve Terörizm*. Polis Akademisi Yayınları: 26 (8), Ankara, ss.5-42.

- Çayır, C., Çetin, Ö. (2011). Din ve Şiddet Üzerine Psikolojik Bir Yaklaşım, *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(1): 1-28. http://isamveri.org/pdfdrgr/D02042/2011_1/2011_1_CETINO_CAYIRC.pdf Erişim Tarihi: 01.02.2019.
- Çelik, O. (2015). Dini İstismar Eden Terör Örgütleri'nin Radikalleşme Süreçleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22: 99-122. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/215012> Erişim Tarihi: 15.09.2018.
- Demir, H. (2015). *Yabancı Savaşçılar ve Homegrown Teröristler*. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, ss.1-11. https://www.tepav.org.tr/upload/files/14256534230.Yabanci_Savascilar_ve_Homegrown_Teroristler.pdf Erişim Tarihi: 01.03.2019.
- Deniz, İ. Ö., Yelda, Ş. (2014). *Liselerde Toplumsal Cinsiyet ve Aile Gerçeği*. https://kadindanisma.izmir.bel.tr/Upload_Files/FckFiles/file/kd2014/ilkkursunson.pdf Erişim Tarihi: 15.12.2019.
- Demirel, E. (2001). *Terör*. IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Din İşleri Yüksek Kurulu. (2015). *Daiş'in Temel Felsefesi ve Dini Referansları Raporu*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu. Ankara, ss.7-27. <https://dosya.diyanet.gov.tr/DIYKDosya/YayinDosya/783591fa-9f88-41b7-ab2f-3d0fa114f500.pdf> Erişim Tarihi: 14.11.2018.
- Din İşleri Yüksek Kurulu. (2016). *Dini İstismar ve Tedhiş Hareketi Deaş*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu. Ankara, ss.2-43. <https://dosya.diyanet.gov.tr/DIYKDosya/YayinDosya/78e45efd-bf5d-4933-9fed-f76da0bc5832.pdf> Erişim Tarihi: 14.11.2018.
- Din İşleri Yüksek Kurulu. (2018). *Deaş Dehşete Dayalı Bir Din istismarı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu. Ankara, ss.5-48. [https://dinhizmetleri.diyanet.gov.tr/detay/61/deh%C5%9Fete-dayal%C4%B1-bir-din-istismar%C4%B1-dea%C5%9F---\(kitap%C3%A7%C4%B1k\)](https://dinhizmetleri.diyanet.gov.tr/detay/61/deh%C5%9Fete-dayal%C4%B1-bir-din-istismar%C4%B1-dea%C5%9F---(kitap%C3%A7%C4%B1k)) Erişim Tarihi: 15.12.2018.
- Erdoğan, Ş. ve Deligöz, E. (2015). Irak Şam İslam Devleti (İŞİD): Gücü ve Geleceği, *Savunma Bilimleri Dergisi*, 14 (1): 5-37. http://www.kho.edu.tr/akademik/enstitu/Alp_SAVBEN_dergi/141/2.pdf Erişim Tarihi: 10.02.2019.
- Eroğlu, D. (2018). *İŞİD Ağları*. İletişim Yayınları, İstanbul, ss.9-478.

- Gençtürk, T. (2012). *Terör Kavramı Ve Uluslararası Terörizme Farklı Yaklaşımlar*, Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, ss. 4-10. <http://sam.baskent.edu.tr/makaleler/tgencturk/TerrorUluslararası.pdf> Erişim Tarihi: 15.11.2018.
- Geyik Yıldırım, S. (2018). Işid'in Toplumsal ve Küresel Dinamikleri, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(6): 170-182. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/521794> Erişim Tarihi:18.10.2018.
- Gökalp, Z. (2017). *Türkçülüğün Esasları*. Kapı Yayınları, İstanbul.
- Güngör, E. (2011). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*. Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Güngör, U. T. (2010). *Türkiye’de Gençlerin Terör Örgütleri’ne Katılma Nedenleri ve Sonuçları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, ss.3-100.
- Güzel, C. (Ed.). (2002). *Korkunun Korkusu: Terörizm, Silinen Yüzler Karsısında Terör*. 1. Baskı. Ayraç Yayınevi, Ankara, ss.15.
- Helvacıköylü, G. (2007). “Terör Nedir?”. *Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi*, http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/515/teror_nedir Erişim Tarihi:17.02.2019.
- Huntington, S. P. (2018). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.
- İçişleri Bakanlığı. (2017). Türkiye’nin Deaş ile Mücadelesi. <https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/mia.gov.tr/Genel/deas%CC%A7%207%20temmuz.pdf> Erişim Tarihi: 11.11.2018.
- İlhan, S. (2008). *Terör: Neden Türkiye*. Alfa Yayınları, İstanbul, ss.93-95.
- İlhan, S. (2002). *Terör: Neden Türkiye*. ASAM Yayınları, Ankara, ss.5-6.
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi. (2019). https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/AnaSayfa.aspx Erişim Tarihi: 13.02.2019.
- Kalın, İ. (2018). *Barbar, Modern, Medeni: Medeniyet Üzerine Notlar*. İnsan Yayınları, İstanbul.

- Karadeniz, A. (2016). Kur'an'da Cihad-Kıtal Farkı ve Işid Terör Örgütü, *Tesam Akademik Dergisi*, 3 (1): 151-173. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/138024> Erişim Tarihi: 10.11.2018.
- Karakaş, C. K. (2017). DAESH Propagandasında Yeni Medya Kullanımı. *Marmara İletişim Dergisi*, (28): 33-46.
- Kartal, A.B. (2018). Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütleri'nin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye'de DAESH ve YPG Örneği, *Güvenlik Stratejileri*, 14 (27): 39-77.
- Kelle, U. (2004). A companion to qualitative research. U. Flick, E. Kardorff, & I. Steinke içinde, Computer-assisted analysis of qualitative data. London: Sage Publications.
- Kılıç, M. (2014). *Işid Gerçeği*. Parafiks Yayınevi, Edirne, s.138.
- Konstantiniyye, (1436). 1: 3-45. https://archive.org/details/Konstantiniyye1_201605 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 2: 3-59. <https://archive.org/details/Konstantiniyye2> Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 3: 3-69. https://archive.org/details/Konstantiniyye3_201603 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 4: 3-68. https://archive.org/details/Konstantiniyye4_201512 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 5: 3-56. https://archive.org/details/Konstantiniyye5_201603 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 6: 3-52. https://archive.org/details/Konstantiniyye6_20160422 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Konstantiniyye, (1436). 7: 3-58. https://archive.org/details/Konstantiniyye7_20160818_0329 Erişim Tarihi: 13.03.2019.
- Korkmaz, S. C. (2016). *Terörün Propagandası: Daeş Terör Örgütü ve Konstantiniyye Dergisi*, Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM), 204: 5-24.

- Koşar, O. (2017). *Suriye İç Savaşı'nda Türkiye'nin Kazanımları ve Kaybedimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, ss.3-100.
- Kurt, M. (2014). *Din, Şiddet ve Aidiyet: Türkiye'de Hizbullah Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, s.6.
- Kuyaksil, A. (2004). Türkiye'de Terör ve Terörün Kaynakları, *Polis Dergisi*, 40: 89-108.
- Kuyaksil, A. (2014). Terör Örgütleri'nin İdeoloji Unsuru Olarak Kullandığı Bazı Dini Kavramlar, *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 1: 79-110. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/371685> Erişim Tarihi: 13.10.2018.
- Mutlu, E. İ. (2016). Özgürlüklerin Şiddetinden Şiddetin Özgürlüğüne: Sosyo Hukuksal Gelişimi İçinde Terör Kavramına Ulusötesi Etik Yaklaşım Mümkün mü?, *TBB Dergisi*, 123: 383-418. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2016-123-1566> Erişim Tarihi: 15.10.2018.
- Okur, K. H. (2017). DEAŞ Terör Örgütü'nün İdeolojisi ve Dini Söylemi. *TDV Kagem Bülten*, 5 (1): 1-68.
- Örgün, F. (2001). *Küresel Terör*. Okumuş Adam Yayınları, İstanbul, ss.15.
- Özar, S. (2014). *Yabancı Terörist Savaşçılara İlişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararının (Unsc R. 2178) Kavram ve Kapsamı*, http://www.yayin.adalet.gov.tr/adaletdergisi/52.sayi/03_suleyman.pdf Erişim Tarihi: 10.09.2018.
- Özçelik, S. (2000). Osmanlı Hukukunda Zorunlu Bir Tehir (Mürted Maddesi). *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 11:347-438.
- Özen, Y., Özen, D. B. (2018). Şiddetin Çılgılığı Travma. *Social Science Studies Journal*, 4(21): 3152-3164.
- Özeren, S., Sözer, M., Başbüyük, O. (2012). Bireylerin Terör Örgütü'ne Katılmasına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Çalışması: PKK/KCK Örneği., *International Journal of Security and Terrorism*, 3(2): 57-83.

<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423936118.pdf> Erişim Tarihi: 14.02.2019.

Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet, *Akademik Bakış Dergisi*, 28: 1-19. <https://docplayer.biz.tr/20553-Toplumsal-bir-olgu-olarak-siddet-necmettin-ozerkmen-1.html> Erişim Tarihi: 13.10.2018.

Parlatır İ., Zülfikar H., Gözaydın N. (1994). *Türkçe Sözlük*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, ss.752.

Rumiyah, (1437). 1: 1-49. https://archive.org/details/Rumiyah1_20170319 Erişim Tarihi: 13.03.2019.

Rumiyah, (1438). 3: 1-50. https://archive.org/details/Rumiyah3TR_201611 Erişim Tarihi: 13.03.2019.

Rumiyah, (1438). 5: 3-37. <https://tr.scribd.com/document/367717613/rumiyah-05-tr> Erişim Tarihi: 13.03.2019.

Rumiyah, (1438). 6: 4-45. https://archive.org/details/Rumiyah6TR_201702 Erişim Tarihi: 13.03.2019.

Rumiyah, (1438). 7: 7-43. https://archive.org/details/Rumiyah7TR_201703 Erişim Tarihi: 13.03.2019.

Salihi, E., Göksun, Y. (2018). *Deaş'ın Medya Stratejisi*. Setav Kitapları, s. 98. İstanbul.

Sandıklı, A. (2015). *Terörün Geldiği Yeni Boyut: IŞİD Örneği*, Bilge Adamlar Kurulu Raporu, Bilgesam Yayınları, 67: 7-46.

Saraçlı, M. (2007). Uluslararası Hukukta Terörizm, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11: (1-2) ss.1049-1078.

Seçkin, O. (2001). *Devlet Güvenliği ve Haberalma*. Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları. Ankara, ss.38-53.

Smith, A. (2018). *Seçilmiş Halklar*. Alfa Yayıncılık. İstanbul.

Şen, O. (2011). *Dini Terör Çerçevesinde El-Kaide'nin Yeri ve Uluslararası Eylemlerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss.4-138.

- Şen, Y. F. (2015). Terörün Toplumsal Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Etkilerine Bakış: Pkk Terörü ve Ağrı Gerçeği, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2): 17-70.
- Şen, Y. F. (2018). Radikalleşme Şiddet ve Terörizm. *Yabancı Terörist Savaşçılar*, Haklı, S. Z. (Ed.). Polis Akademisi Yayınları, Ankara, ss.189-211.
- Şenol D., Erdem S., Erdem, E. (2016). Işid: Küresel Bir Terör Örgütü, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (2): 277-292.
- Şimşek, M. (2016). Terörizm: Kavramsal Bir Çalışma, *Akademik Bakış Dergisi*, 54: 326-329. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/383318> Erişim Tarihi: 03.03.2019.
- Türk Terörle Mücadele Kanunu, (2003). Md.1. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf> Erişim Tarihi: 11.09.2018.
- Taşdemir, E. (2017). Sosyal Medyada Terör Propagandası: Deaş Örneği, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (2): 726-752. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/357756> Erişim Tarihi: 13.10.2018.
- Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye’de Şiddetin “Kadın Yüzü”, *Sosyoloji Konferansları*, Ankara, 52 (2): 715-753. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/236426> Erişim Tarihi: 12.02.2018).
- Taylan, M. U. (2015, 06 29). *Işid'in Dünyu Bugünü Yarını-7*. <https://bianet.org/kurdi/siyaset/165638-isid-in-dunu-bugunu-yarini-dizisine-baslarken> Erişim Tarihi: 11.12.2018.
- Toksarı, A. (2010). Din ve Vicdan Özgürlüğü Bağlamında Kitap ve Sünnete Göre Mürtede Yapılması Gereken Muamele, *Bilimname Dergisi*, 2: 47-74. http://isamveri.org/pdfdrd/D02237/2010_19/2010_19_TOKSARIA.pdf Erişim Tarihi: 13.02.2019.
- Törel, T. (2002). PKK Terör Örgütü (Tarihsel ve Siyasal Gelişim Süreci Bakımından İncelenmesi) 1978-1998. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, s.37.
- Türkiye Barolar Birliği, (2006). *Türkiye ve Terörizm*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 107, Ankara, ss.141-171.

- Türkoğlu, E. (2017). Küresel Bir Terör Örgütü Olarak IŞİD'in Dijital Dergi Kullanımı: Konstantiniyye Üzerine Bir İnceleme, *Erciyes İletişim Dergisi "akademia"* 2017, 5 (1): 162-180.
- Uras, E. (1987). *Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi*. Belge Yayınları, İstanbul, ss. 189-204.
- Ündücü Arıkoğlu, C. (2011). Uluslararası Sistem ve Terörizm Arasındaki İlişki, *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 2 (1): 2-19. http://www.esbadergisi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=57&lang=tr Erişim Tarihi: 13.10.2018.
- Yalçıntaş, N. (1994). Türkiye'nin Milli Bütünlüğünü Etkileyen Unsurlar, *21. Yüzyılda Türkiye'nin Hedefleri-Türkiye Gönüllü Kültür Teşekkülleri 5. İstişare Toplantısı*, İstanbul, ss.1-29.
- Yeğin, A., Badıllı, A., Çalım, İ., İsmail, H. (1985). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat*. TÜRDAV Yayınları, İstanbul, s.56.
- Yeşiltaş, M. (2015). *İç Savaşa Komşu olmak: Türkiye'nin Suriye Sınır Güvenliği Siyaseti*, Seta kitapları, 136: 18-23. http://file.setav.org/Files/Pdf/20150813162453_sinir-guvenligi.pdf Erişim Tarihi: 01.01.2019.
- Yeşiltaş, M., Duran, B. (2018). *Ortadoğu'da Devlet Dışı Silahlı Aktörler*, Seta kitapları 42, İstanbul, ss. 1-29. <https://setav.org/assets/uploads/2019/01/42.-DEVLET-DIS%CC%A7I-SI%CC%87LAHLI-AKTO%CC%88RLER-for-web.pdf> Erişim Tarihi: 15.02.2019.
- Yeşiltaş, M., Düz, S., Öncel, R., Öztürk, B. (2016). 2016'da Güvenlik ve Terörle Mücadele, ss. 3-41. <https://setav.org/assets/uploads/2016/12/guvenlik.pdf> Erişim Tarihi: 02.02.2019.
- <http://www.milliyet.com.tr/dunya/dunya-boyle-katliam-gormedi-1418028> Erişim Tarihi: 12.12.2018.
- <https://www.ensonhaber.com/isid-musula-giden-28-turk-soforu-rehin-aldi-2014-06-10.html> Erişim Tarihi: 13.11.2018.
- <https://t24.com.tr/haber/isid-kacirilan-turk-soforleri-guvende,260797> Erişim Tarihi: 08.08.2018.

<http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-hilafet-ilan-etti> Erişim Tarihi: 25.04.2019.

<http://www.radikal.com.tr/yazarlar/murat-yetkin/49-rehine-isidden-nasil-kurtarildi-iste-ilk-ayrintilar-1213853/> Erişim Tarihi: 14.01.2019.

<https://www.yenisafak.com/gundem/konsolosluk-personeli-ankarada-686498> Erişim Tarihi: 02.06.2019.

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/815 Erişim Tarihi: 02.01.2019.

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052475> Erişim Tarihi: 19.09.2018.

<http://www.milliyet.com.tr/isid-turkiye-konsolsulugu-na-girdi-gundem-1895720/> Erişim Tarihi: 22.03.2019.

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2014/06/10/kacirilan-turk-soforlerin-kimlikleri-belli-oldu> Erişim Tarihi: 01.12.2018.

<http://www.milliyet.com.tr/gundem/jandarma-ekiplerine-ates-acildi-2-sehit-1-olu-1854543> Erişim Tarihi: 13.02.2019.

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2014/09/20/49-rehinenin-100-gunluk-seruveni> Erişim Tarihi: 02.02.2019.

[https://www.haberler.com/sultanahmet-teki-bombali-saldiri-sehit-polis-kenan-6842463 -haberi/](https://www.haberler.com/sultanahmet-teki-bombali-saldiri-sehit-polis-kenan-6842463-haberi/) Erişim Tarihi: 01.11.2018.

<https://t24.com.tr/haber/suriyeli-gazeteci-gaziantep-te-olduruldu,322044> Erişim Tarihi: 01.12.2018.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-onunde-patlama-95-olu-48i-agir-246-yarali-30285510> Erişim Tarihi: 06.09.2018.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1087495-hdpnin-diyarbakir-mitinginde-patlama-meydana-geldi> Erişim Tarihi: 09.05.2019.

<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201510101018265738-ankara-tren-gari-patlama/> Erişim Tarihi: 01.04.2019.

<http://www.milliyet.com.tr/kilis-te-asgerlere-ates-acildi-2-gundem-2111201/> Erişim Tarihi: 01.06.2019.

<https://www.mynet.com/suriyeli-gazeteci-gaziantep-te-olduruldu-110102243460> Erişim Tarihi: 16.03.2019.

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150518_hdp_adana_mersin_saldiri Erişim Tarihi: 01.03.2019.

https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/sanliurfa-suructa-intihar_saldirisi,cwSUaNg7BUO30FX5Pxwm3A Erişim Tarihi: 01.02.2019.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/diyarbakirdaki-hdp-mitinginde-patlama-2-kisi-hayatini-kaybetti-29207283> Erişim Tarihi: 08.06.2019.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1144792-diyarbakirda-isid-> Erişim Tarihi: 03.05.2019.

<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201505181015526831/> Erişim Tarihi: 26.03.2019.

<http://www.milliyet.com.tr/sultanahmet-te-bombali-saldiri-istanbul-yerelhaber-558282/> Erişim Tarihi: 18.11.2018.

<http://www.milliyet.com.tr/sanliurfa-suruc-ta-patlama-ve-son-gundem-2090089/> Erişim Tarihi: 01.06.2019.

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151030_urfa_gazeteciler Erişim Tarihi: 16.10.2018.

<https://www.ntv.com.tr/turkiye/sanliurfada-2-suriyeli-gazeteci-bogazlari-kesilerek-olduruldu,k4q3Zc5HdU6aG6jcOmTkJQ> Erişim Tarihi: 17.08.2018.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/diyarbakirda-isid-operasyonu-iki-sehit-40005958> Erişim Tarihi: 04.10.2018.

<https://www.haberturk.com/olay/paris-saldirilari> Erişim Tarihi: 06.01.2019.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1105174-sanliurfa-suructa-patlama> Erişim Tarihi: 03.02.2019.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/turkiye-sinirina-ates-acildi-1-asker-sehit-1-asker-kayip-29964670> Erişim Tarihi: 09.06.2019.

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160628_istanbul_havalimani_saldiri Erişim Tarihi: 08.02.2019.

<http://www.turksail.com/genel-haberler/14629-atatuerk-havalimannda-iki-patlama>
Erişim Tarihi: 17.03.2019.

<https://www.yenisafak.com/gundem/emniyete-intihar-saldirisi-2-sehit-23-yarali-2459969> Erişim Tarihi: 24.04.2019.

<https://www.cnnturk.com/video/turkiye/gaziantep-te-bombali-saldiri> Erişim Tarihi: 14.04.2019.

<https://www.dunyabulteni.net/guncel/gaziantep-te-polis-vuran-isidli-hatayda-yakalandi-h370345.html> Erişim Tarihi: 01.01.2019.

[http://www.megahaber27.com/haber/8608/gaziantep-te-sokak-ortasinda-ensesinden-vurulan-suriyeli-gazeteci-hayatini-\(19-kaybetti.html](http://www.megahaber27.com/haber/8608/gaziantep-te-sokak-ortasinda-ensesinden-vurulan-suriyeli-gazeteci-hayatini-(19-kaybetti.html) Erişim Tarihi: 04.06.2019.

<https://www.trthaber.com/haber/turkiye/suriyeli-gazeteci-gaziantep-te-silahlisaldiriya-ugradi-244047.html> Erişim Tarihi: 12.04.2019.

<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201603191021592164-istanbul-beyoglu-taksim-patlama/> Erişim Tarihi: 12.12.2018.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1233135-gaziantep-emniyet-mudurlugu-onunde-patlama> Erişim Tarihi: 04.05.2019.

<https://www.takvim.com.tr/guncel/2016/08/20/gaziantep-te-bombali-saldiri> Erişim Tarihi: 16.09.2018.

<http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/abdulkadir-selvi/ev-kiralamaya-yeni-duzen-40132428> Erişim Tarihi: 11.10.2018.

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/07/13/gaziantep-te-polis-aracina-silahlisaldiri> Erişim Tarihi: 15.11.2018.

<http://www.milliyet.com.tr/gaziantep-te-dugune-teror-saldirisi-gundem-2298546/> Erişim Tarihi: 04.10.2018.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1266072-gaziantep-te-1-polis-vuruldu> Erişim Tarihi: 13.09.2018.

[takvim.com.: https://www.takvim.com.tr/guncel/2016/10/16/antepte-patlama-yaralilar-var](http://www.takvim.com.tr/guncel/2016/10/16/antepte-patlama-yaralilar-var) Erişim Tarihi: 06.12.2018.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/gaziantep-te-korkutan-patlama-40250177> Erişim Tarihi: 04.08.2018.

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/01/12/sultanahmette-canli-bomba-saldirisi-10-olu-15-yarali> Erişim Tarihi: 01.05.2019.

<http://www.milliyet.com.tr/sultanahmet-te-yurekleri-yakan-gundem-2178029/> Erişim Tarihi: 11.10.2018.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1310938-gaziantep-te-patlama> Erişim Tarihi: 02.02.2019.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sultanahmetteki-canli-bomba-saldirisi-turkiyeyi-soke-etti-40039329> Erişim Tarihi: 04.01.2019.

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/taksim-istiklal-caddesinde-canli-bomba-patladi-40072153> Erişim Tarihi: 05.05.2019.

<https://www.ahaber.com.tr/ozel-haberler/2017/09/21/deasin-turkiyedeki-katliamlari> Erişim Tarihi: 04.03.2019.

<https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/ingiltere-manchester-arenada-arianna-grande-konseri-sirasinda-patlama%2cMepO4Thzm0OK7aalmMs3Og> Erişim Tarihi: 02.11.2018.

<http://www.milliyet.com.tr/polis-memuru-huseyin-gumus-u-deas-gundem-2559842/> Erişim Tarihi: 04.04.2019.

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38486486> Erişim Tarihi: 13.04.2019.

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343321-reinaya-silahl-saldiri-35-kisi-hayatini-kaybetti-40-yarali> Erişim Tarihi: 01.01.2019.

<https://www.sabah.com.tr/dunya/2017/08/19/turkiye-ve-avrupadaki-deas-saldirilari> Erişim Tarihi: 02.02.2019.

<https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/01/01/gece-kulubu-reinada-saldiri-esnasinda-kac-kisi-var-di> Erişim Tarihi: 02.11.2018.

<https://www.haberturk.com/yargitay-teror-orgutu-deas-in-nigde-saldirisinde-kararini-verdi-1887903> Erişim Tarihi: 23.03.2019.

http://www.evicisiddet.adalet.gov.tr/SIDDET_NEDIR.html Erişim Tarihi: 12.11.2018.

<https://www.morcati.org.tr/tr/8-mor-cati-kadin-siginagi-vakfi/1-siddet-nedir> Erişim Tarihi: 20.03.2018.

<http://www.tuicakademi.org/etnik-teror/> Erişim Tarihi: 13.11.2018.

<http://www.teftiskurulu.pol.tr/Makale/Sayfalar/erolozdemir.aspx> Erişim Tarihi: 10.10.2018.

<https://osmanlica.ihya.org/emn-nedir-ne-demek.html> Erişim Tarihi: 17.11.2018.

<http://ctle.pau.edu.tr/osmtr/index.php> Erişim Tarihi: 11.11.2018.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=C%C4%B0HAT Erişim Tarihi: 11.12.2018.

<https://hadislerleislam.diyenet.gov.tr/?p=kitap&i=4.0.473> Erişim Tarihi: 12.11.2018.

<https://www.diyenet.gov.tr/tr-TR/Kisi/Baskan/11302/cuma-hutbesi-cihd-allah-yolunda-canla-ve-malla-mucadele> Erişim Tarihi: 14.12.2018.

<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/deasin-fransizlari-anlatti-41124399> Erişim Tarihi: 21.02.2019.

<http://www.hatay.pol.tr/Sayfalar/Tem-Terror-Nedir-Terrorizm-Nedir.aspx> Erişim Tarihi: 14.02.2019.

<https://fikih.ihya.org/islam-fikhi/daru-l-islam-ve-daru-l-harb-ne-demektir.html> Erişim Tarihi: 13.01.2019.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/11/20151107-6.htm> Erişim Tarihi: 15.01.2019.

<http://www.icisleriafad.gov.tr/teror-olaylari> Erişim Tarihi: 11.02..2019.

<https://www.haberturk.com/gar-katliami-davasinda-gerekceli-karar-aciklandi-2382382> Erişim Tarihi: 22.02.2019.

<https://www.idrakmedya.news/adil-teror-taktikleri/> Erişim Tarihi: 04.03.2019.

http://www.jandarma.gov.tr/asayis/ter.s/Terror_Terrorizm_Terror_Orgutlerinin_%20Amac%C4%B1.htm Erişim Tarihi: 03.11.2018.

<https://www.haberturk.com/derya-nin-almanya-dan-deas-a-uzanan-oykusu-2377879> Erişim Tarihi: 19.02.2019.

<https://www.idrakmedya.news/olulere-kuran-dirilere-demokrasi/> Erişim Tarihi:
04.02.2019.

http://www.jandarma.gov.tr/asayis/Ter.S/Vatandasın_gorevleri.htm Erişim Tarihi:
02.11.2018.

https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/proje_sitesi/Siddet-Turleri Erişim Tarihi:
04.05.2019.

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Teltik, 1974 yılında Kahramanmaraş’da doğdu. Akdeniz Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Elektrik Bölümünden 1993 yılında mezun oldu. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesinden 2004 yılında mezun oldu. 2007 yılında Komiser olarak Bingöl’de göreve başladı. Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Bölümünden 2017 yılında mezun oldu. Uzun yıllar Terörle Mücadele biriminde görev yapmakta olup Terörle Mücadele kapsamında yurt içi ve yurt dışında birçok çalışma ve eğitim programında görev almıştır. Halen Başkomiser olarak görev yapmaktadır. 2018 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisansa başlamıştır. Mehmet Teltik orta derecede ingilizce bilmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

VITAE

Mehmet Teltik was born in 1974 in Kahramanmaraş. He graduated from Akdeniz University Vocational School Electrical Department in 1993. He got his bachelor of arts degree in faculty of business in university of Anadolu in 2004. In 2007, he was appointed as a commissioner to Bingöl. He graduated from Anadolu University, Faculty of Law, Department of Justice in 2017. He has been working in the Anti-Terrorism Unit for many years and has taken part in many national and international work and training programs within the scope of Anti-Terrorism. He currently serves as superintendent. He started to study master of arts in the department of safety and management strategies in institute of social sciences in University of Gaziantep in 2018. Mehmet Teltik has intermediate level of English knowledge. He is married and has two children.